

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา
ภายใต้กรอบของความตกลงในระดับอนุภูมิภาค

นายสัจจาวุฒิ รอดสำราญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PROMOTION AND DEVELOPMENT OF TOURISM
AMONG THAILAND, LAOS AND CAMBODIA
UNDER THE FRAMEWORK OF SUB-REGIONAL AGREEMENTS

Mr.Sajjawut Rodsamran

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511413

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและ
กัมพูชาภายใต้กรอบของความตกลงในระดับอนุภูมิภาค

โดย

นายสัจจาวุฒิ รอดสำราญ

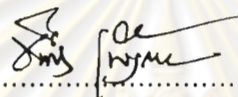
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

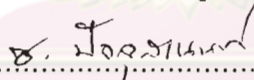
ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจสานนท์

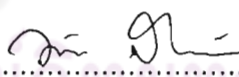
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ฉัตรทิพย์ นาถสุภา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศรยุทธ สันติวาสะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจสานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. วิลาวรรณ มังคละธนะกุล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

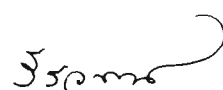
สังจาวุฒิ รอดสำราญ : การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและ
กัมพูชาภายใต้กรอบของความตกลงในระดับอนุภูมิภาค (PROMOTION AND
DEVELOPMENT OF TOURISM AMONG THAILAND, LAOS AND CAMBODIA
UNDER THE FRAMEWORK OF SUB-REGIONAL AGREEMENTS) อ.ที่ ปรีก ษา
วิทยานิพนธ์หลัก : ศ.ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์, 229หน้า.

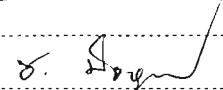
การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินถึงการมีอยู่ของความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ว่าเพียงพอต่อการส่งเสริมและพัฒนาจริงหรือไม่ และแต่ละกรอบความตกลงมีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาอย่างไร รวมถึงแนวทางที่กรอบความตกลงเหล่านั้น ได้กำหนดไว้ได้รับการปฏิบัติตามพันธกรณีจากรัฐมากน้อยเพียงใด การศึกษาวิจัยนี้ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพและองค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา และแนวทางตามกรอบความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวทั้งทางตรงและทางอ้อม พร้อมทั้งศึกษาถึงการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามความตกลง รวมถึงวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขในเรื่องดังกล่าว

ผลของการวิจัยพบว่าความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีความเพียงพอต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับหนึ่งเท่านั้น โดยที่แต่ละกรอบความตกลงทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวในองคาพยพต่างๆ ซึ่งกันและกัน แต่ทั้งนี้ความสำคัญไม่ใช่อยู่เฉพาะแค่ตัวความตกลง หากแต่อยู่ที่การปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ ซึ่งจากการศึกษาแม้ความตกลงจะไม่ได้มีการปฏิบัติในทุกประเด็นที่รัฐมีพันธกรณีต่อกันแต่การปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐที่ได้กระทำอยู่ในขณะนี้ ก็สามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาได้บ้างแล้ว และหากทั้งสามประเทศต้องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ก็จำเป็นต้องปรับปรุงกฎระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติบางประการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างกันด้วยความมุ่งมั่นและจริงจังให้มากขึ้น

สาขาวิชานิติศาสตร์.....

ปีการศึกษา 2551.....

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

##4886283334 : MAJOR LAW S

KEYWORDS:TOURISM INDUSTRY/ TOURISM AGREEMENT/ TOURISM OPERATION

SAJJAWUT RODSAMRAN : PROMOTION AND DEVELOPMENT OF
TOURISM AMONG THAILAND, LAOS AND CAMBODIA UNDER
THE FRAMEWORK OF SUB-REGIONAL AGREEMENTS. ADVISOR :
PROF.CHUMPORN PATCHUSANOND, Ph.D 229 pp.

The objectives of this study are to investigate whether sub-regional agreements are effective to the promotion and development of tourism among Thailand, Laos and Cambodia, to what extent the agreements have been implemented, and how the implementation supports tourism among the three countries. To conduct the study, existing resources and factors which are important to the promotion and development of tourism among Thailand, Laos and Cambodia were explored. Sub-regional agreements were analyzed concerning the promotion and development of tourism. The implementation of agreements was considered in terms of problems and solutions.

The results of the analysis revealed that the sub-regional agreements are effective to the promotion and development of tourism among Thailand, Laos and Cambodia in a certain level. Each agreement supports tourism in its clause. However, the agreements are not the only important factor but implementation is equally significant. The findings showed that although the agreements were not completely followed among the three countries, the existing implementation can promote and develop the tourism among Thailand, Laos and Cambodia. It is suggested that if the three countries would like to promote and develop the tourism more effectively, they should improve the regulations and practice concerning the tourism more sincerely.

Field of Study: Laws.....

Student's Signature :

Academic Year : 2008.....

Advisor's Signature :

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดีก็ด้วยการสนับสนุนทั้งวิชาการและกำลังใจจากคณาจารย์ ครอบครัว และเพื่อนๆ ผู้เขียนจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้วิทยานิพนธ์จนกระทั่งสำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศารทูล สันติวาสะ และ อาจารย์ ดร.วิลาวรรณ มังคละธนะกุล ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกๆ ท่าน แม้มิได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ และเหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณพ่อและแม่สำหรับทุกๆ สิ่งที่ทำให้แก่ผู้เขียนตลอดมา รวมถึงขอบคุณทุกกำลังใจจากญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคน

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน ขอยกคุณความดีทั้งหลายทั้งปวงเป็นของพ่อแม่ และครูบาอาจารย์ทุกท่าน หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่อง ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	3
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	4
2 ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบของการส่งเสริม และพัฒนากองการท่องเที่ยว.....	5
2.1 ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	5
2.2 องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนากองการท่องเที่ยว.....	9
2.2.1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน.....	10
2.2.2 การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม.....	14
ก. การพัฒนากองการคมนาคมทางบก.....	14
ข. การพัฒนากองการคมนาคมทางอากาศ.....	22
ค. การพัฒนากองการคมนาคมทางน้ำ.....	29

	หน้า
2.2.3 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี.....	31
2.2.4 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล.....	32
2.2.5 การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว.....	32
2.2.6 การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน.....	35
ก. ที่พักแรม.....	35
ข. ร้านอาหารและภัตตาคาร.....	36
ค. สถานบันเทิง.....	36
ง. ยานพาหนะสำหรับให้เช่า.....	37
จ. ร้านขายของที่ระลึก.....	37
2.2.7 การสนับสนุนการลงทุน.....	38
ก. การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสิทธิประโยชน์อื่นๆในพื้นที่ ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว.....	38
ข. การอนุญาตการประกอบธุรกิจและการทำงานของคนต่างด้าว....	38
ค. การสนับสนุนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์.....	40
2.2.8 ความปลอดภัยและความมั่นคง.....	43
2.3 ศักยภาพของไทย ลาว และกัมพูชาในการส่งเสริม และพัฒนากการท่องเที่ยว	44
3 แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และ กัมพูชา ภายใต้ความตกลงในระดับอนุภูมิภาค.....	49
3.1 ความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาก ท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา.....	49
3.1.1 ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน.....	50
3.1.1.1 เอกสารสำคัญตามความตกลง.....	50
3.1.1.2 แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาว และกัมพูชา ภายใต้กรอบความตกลง ด้านการท่องเที่ยวอาเซียน.....	51
3.1.2 โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS).....	61

3.1.2.1	เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาที่ออกมา ภายใต้ความร่วมมือ.....	62
3.1.2.2	แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบโครงการพัฒนา ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง.....	65
	ก. แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	65
	ข. แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้.....	68
	ค. แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจ ตะวันออก-ตะวันตก.....	69
	ง. แผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้.....	70
3.1.3	ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง.....	76
3.1.3.1	เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ที่ออกมา ภายใต้ความร่วมมือ.....	77
3.1.3.2	แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความ ร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง.....	78
3.1.4	ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา.....	95
3.1.4.1	เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการ ท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ที่ออกมา ภายใต้ความร่วมมือ.....	95
	ก. Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation.....	95
	ข. Hanoi Programme of action for Mekong-Ganga Cooperation.....	96
3.1.4.2	แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบความร่วมมือ ลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา.....	96

3.1.5	ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต.....	102
3.1.5.1	เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือ.....	103
	ก. Pakse Declaration on Tourism Cooperation in the Emerald Triangle.....	103
	ข. แผนปฏิบัติการในความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle).....	104
3.1.5.2	แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต.....	104
3.2	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับพันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา	110
4	การประเมินการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบความตกลง.....	138
4.1	สิทธิหน้าที่ของไทย ลาว และกัมพูชา ในการปฏิบัติตามพันธกรณี.....	138
	4.1.1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน.....	138
	4.1.2 การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม.....	139
	4.1.3 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์.....	139
	4.1.4 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล.....	140
	4.1.5 การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว.....	140
	4.1.6 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน.....	141
	4.1.7 การสนับสนุนการลงทุน.....	141
	4.1.8 ความปลอดภัยและความมั่นคง.....	143
4.2	การปฏิบัติตามพันธกรณี.....	143
	4.2.1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน.....	144
	4.2.2 การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม.....	154

	หน้า
4.2.3 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี.....	165
4.2.4 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล.....	174
4.2.5 การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว.....	181
4.2.6 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน.....	188
4.2.7 การสนับสนุนการลงทุน.....	188
4.2.8 ความปลอดภัยและความมั่นคง.....	196
4.3 ปัญหาและอุปสรรค.....	201
4.3.1 ปัญหาอันเกิดจากกรอบความตกลง.....	201
4.3.2 ปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ.....	202
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	211
รายการอ้างอิง.....	225
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	229

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงข้อมูลเอกสารผ่านแดนประเภทต่างๆ.....	12
2	ตารางแสดงจำนวนเที่ยวบินของการบินไทยและบางกอกแอร์เวย์จากกรุงเทพฯ ไปยังพนมเปญ เสียมราฐและเวียงจันทน์.....	23
3	ตารางแสดงโครงข่ายสายการบินระหว่างประเทศที่มีพนมเปญเป็นสนามบินหลักมีดังนี้.....	26
4	ตารางแสดงโครงข่ายการบินภายในประเทศของกัมพูชาระหว่างพนมเปญกับเมืองหลัก.....	27
5	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบความตกลงว่าด้วยการท่องเที่ยวอาเซียน.....	57
6	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามภายใต้แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	72
7	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (โครงการร่วมกัมพูชา ลาว พม่าและไทย).....	81
8	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (โครงการร่วมทวิภาคีกัมพูชา-ลาว).....	84
9	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (โครงการร่วมทวิภาคีกัมพูชา-ไทย:โครงการระยะสั้น).....	86
10	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (โครงการร่วมทวิภาคีกัมพูชา-ไทย:โครงการระยะกลางถึงระยะยาว).....	89
11	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (โครงการร่วมทวิภาคีลาว-ไทย).....	93

ตารางที่		หน้า
12	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตาม กรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา.....	99
13	ตารางแสดงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชาตาม กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต.....	107
14	ตารางแสดงการเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย.....	118
15	ตารางแสดงHorizontal Commitment ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสาขาการ ท่องเที่ยว.....	119
16	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ GATS ของประเทศไทย(ในกรณีการศึกษา).....	121
17	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Hotel lodging services).....	122
18	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Motel lodging services).....	122
19	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Holiday center and holiday home services services).....	123
20	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขาCamping and caravan site services).....	123
21	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Meal serving services with restaurant services).....	124
22	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Catering services).....	124
23	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Beverage serving services without Entertainment).....	125
24	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Travel agency and tour operator services).....	125
25	ตารางแสดงการเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของกัมพูชา.....	126
26	ตารางแสดงHorizontal Commitment ของกัมพูชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาการ ท่องเที่ยว.....	127
27	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Hotels).....	128

ตารางที่		หน้า
28	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Restaurant).....	128
29	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Travel agency and tour operator services).....	129
30	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Tourist guide services).....	129
31	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Hotels).....	130
32	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Restaurants).....	130
33	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Travel agency and tour operator services).....	131
34	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Tourist guide services).....	131
35	ตารางแสดงการเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของลาว.....	132
36	ตารางแสดงHorizontal Commitment ของลาวที่เกี่ยวข้องกับสาขาการท่องเที่ยว.....	133
37	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว(สาขาHotel lodging services 3 stars or more).....	135
38	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Meal serving services with full restaurant services).....	135
39	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Beverage serving without Entertainment).....	136
40	ตารางแสดงเงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Travel agency and tour operator services, inbound services only).....	136
41	ตารางสรุปการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของไทย ลาวและกัมพูชา....	153
42	ตารางแสดงการประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี.....	170
43	ตารางแสดงการประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล.....	178

ตารางที่		หน้า
44	ตารางแสดงการประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาพื้นที่ ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว.....	184
45	ตารางแสดงบัญชีกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน.....	193
46	ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยว อาเซียน.....	198
47	ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	198
48	ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทาง เศรษฐกิจอ่าวต๋าย-เจ้าพระยา-แม่โขง.....	199
49	ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา.....	199
50	ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือ สามเหลี่ยมมรกต.....	200
51	ตารางแสดงรายได้โดยเฉลี่ยของประชากรลาว.....	207
52	ตารางแสดงรายได้โดยเฉลี่ยของประชากรกัมพูชา.....	207
53	ตารางสรุปการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามกรอบความร่วมมือระหว่าง ประเทศ.....	219

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพแสดงหมายเลขถนนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ของไทย.....	16
2	ภาพแสดงเส้นทางบริเวณชายแดนติดต่อชายแดนกัมพูชา.....	17
3	ภาพแสดงเส้นทางถนนของประเทศลาวตอนบน.....	18
4	ภาพแสดงเส้นทางบริเวณแขวงจำปาสักของประเทศลาว.....	19
5	ภาพแสดงพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร.....	20
6	ภาพแสดงโครงข่ายการบินของประเทศไทยกับประเทศในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง.....	24
7	ภาพแสดงโครงข่ายการบินของลาวกับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	25
8	ภาพแสดงโครงข่ายการบินของกัมพูชากับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง..	28
9	ภาพแสดงแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม.....	34
10	ภาพการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางถนนภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	158
11	ภาพการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางรถไฟภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	159
12	ภาพการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางอากาศภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	162
13	ภาพการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.....	164

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวข้ามแดนระหว่างประเทศไทย ลาวและกัมพูชา ได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ เช่น การท่องเที่ยวล่องแม่น้ำโขงจากฝั่งลาวข้ามมายังฝั่งประเทศไทยหรือจากประเทศไทยข้ามไปยังฝั่งลาวหรือการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญต่างๆ เช่น นครวัด นครธม เขาพระวิหาร ตลาดชายแดน หรือกระทั่งบ่อนกาสิโนในประเทศกัมพูชา เป็นต้น

หากมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั้งสามน่าจะทำให้เกิดแรงจูงใจให้มีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น โดยอาจอยู่ในลักษณะการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในบริเวณเขตจังหวัดหรือแขวงต่างๆ ที่มีบริเวณใกล้เคียงกันของทั้งสามประเทศ เพราะการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันในหลายๆ ประเทศย่อมได้รับความสนใจมากกว่าการท่องเที่ยวในประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพราะประเทศแต่ละประเทศต่างก็มีเอกลักษณ์ที่ดึงดูดความสนใจแตกต่างกันไปแล้วแต่สภาพภูมิประเทศ สังคมและวัฒนธรรม

แต่ทั้งนี้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศนั้นต่างจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศเพราะการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในประเทศ รัฐสามารถทำการส่งเสริมและพัฒนาได้โดยง่ายเพราะอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐนั่นเอง รัฐสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาตามนโยบายภายในของรัฐได้ แต่การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ รัฐไม่สามารถทำได้โดยเสรี เนื่องจากมีประเด็นเรื่องอำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศ โดยแต่ละประเทศอาจมีนโยบายด้านการท่องเที่ยวหรือที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่ไม่สอดคล้องกับประเทศอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความตกลงร่วมกันในการจัด ข้ออุปสรรคดังกล่าวเพื่อให้แต่ละรัฐที่เข้าทำความตกลงยอมรับและปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

ประเด็นเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเจรจาหรือทำความตกลงกันในหลายๆเวที โดยเฉพาะในระดับอนุภูมิภาคนั้นได้มีการหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมากล่าวถึงไม่ว่าจะเป็นประเด็นหลักหรือประเด็นรองในการเจรจา ทั้งนี้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ไม่จำเป็นต้องอาศัยกรอบความตกลงที่กล่าวถึงการท่องเที่ยวโดยตรงแต่อาจ

ปรากฏอยู่ในรูปแบบของการพัฒนาด้านอื่นๆ อันเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางอ้อม เช่น การเชื่อมโยงการคมนาคม การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน เป็นต้น สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชานั้น มีกรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องถึง 5 กรอบความร่วมมือด้วยกัน คือ ความตกลงว่าด้วยการท่องเที่ยวอาเซียน, โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS), ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS), ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต รวมถึงข้อบทที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการบริการในกรอบของ GATS และ AFAS ซึ่งในแต่ละความตกลงก็จะมีกำหนดถึงความร่วมมือในด้านการท่องเที่ยวแตกต่างกันออกไปตามพื้นที่ที่กรอบความตกลงนั้นครอบคลุมถึง เช่น ในความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนก็จะกำหนดกรอบความตกลงครอบคลุมประเทศที่เป็นสมาชิกอาเซียนหรือความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตก็จะครอบคลุมเพียงแค่ประเทศไทย ลาว และกัมพูชา จึงต้องวิเคราะห์ว่าในกรอบความตกลงทั้งหลายที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือเหล่านั้นเชื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย ลาว และกัมพูชาอย่างไร ได้รับการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวได้จริงหรือไม่และท้ายที่สุดคือการพิจารณาว่ามีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในประเด็นเหล่านั้นอย่างไร

ในการศึกษาวิจัย ผู้เขียนได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ เป็นการกล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย สมมติฐานการวิจัย ขอบเขตการศึกษาวิจัย วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

บทที่ 2 ศึกษาถึงความหมาย ความสำคัญและองค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวรวมถึงศักยภาพของไทย ลาวและกัมพูชาในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

บทที่ 3 ศึกษาถึงกรอบความตกลงหรือความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไทย ลาวและกัมพูชาเข้าร่วม อันได้แก่ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน, โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS), ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS), ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต รวมถึงข้อบท

ที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวในกรอบของ GATS และ AFAS โดยศึกษาถึงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมหรือความร่วมมือกำหนดไว้

บทที่ 4 ประเมินให้เห็นถึงสิทธิหน้าที่ และการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐโดยชี้ให้เห็นถึงความเพียงพอหรือไม่เพียงพอของความตกลงในการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐว่าสอดคล้องต่อแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร รวมถึงอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากกรอบความตกลงหรือจากการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาว่ามีอยู่อย่างไรบ้าง มีความครอบคลุม เพียงพอ หรือไม่เพียงพอในประเด็นต่างๆอย่างไร

2. เพื่อให้ทราบว่าความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีอยู่ได้รับการนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

3. เพื่อให้ทราบว่าความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่มีอยู่และได้รับการนำไปปฏิบัติ นั้น สามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาได้จริงหรือไม่

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

มีความตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาอยู่หลายฉบับ จึงควรประเมินให้เห็นว่าความตกลงที่มีอยู่หลายฉบับเหล่านั้น มีความเพียงพอต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทย ลาวและกัมพูชา และความตกลงเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติ รวมถึงสามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาได้จริง

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงพันธกรณีในทางระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ลาวและกัมพูชา รวมถึงความตกลงที่มีผลกระทบหากมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ถึงเนื้อหาในความตกลงในกรอบต่างๆ

นอกจากนี้ยังวิเคราะห์ถึงความสามารถในการปฏิบัติตามพันธกรณีและประเมินศักยภาพของความตกลงที่ได้รับการนำไปปฏิบัติว่าสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ได้มากน้อยเพียงใด

ทั้งนี้การศึกษาวิจัยจะมุ่งศึกษาส่วนของประเทศไทยเป็นหลัก ส่วนลาวและกัมพูชาจะศึกษาในส่วนที่อาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารโดยจะวิเคราะห์ถึงข้อตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่ประเทศไทยได้ทำกับประเทศต่างๆเป็นหลัก รวมถึงการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพันธกรณี โดยศึกษาจากกรอบความตกลงประกอบกับเอกสารอื่นๆ เช่น หนังสือตำราต่างๆ วารสาร บทความ รวมทั้งข้อมูลต่างๆ จากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาว่ามีอยู่อย่างไรบ้าง มีความครอบคลุม เพียงพอหรือไม่เพียงพอในประเด็นต่างๆอย่างไร

2. ทำให้ทราบว่าความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาที่มีอยู่ได้รับการนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

3. ทำให้ทราบว่าความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่มีอยู่ และได้รับการนำไปปฏิบัติ นั้นสามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาได้จริงหรือไม่

4. สามารถนำแนวคิดจากการศึกษาวิจัยฉบับนี้ ไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศที่ศึกษาหรือในกลุ่มประเทศอื่นๆได้

บทที่ 2

ความหมาย ความสำคัญ และองค์ประกอบ ของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา เป็นการดำเนินการที่มีองค์ประกอบทางระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งการดำเนินการนั้นจะมีข้อจำกัดต่างๆ มากกว่าการจัดการการท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยจำเป็นต้องศึกษาถึงความจำเป็นและองค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาเสียก่อน ซึ่งพิจารณาได้ดังต่อไปนี้คือ

2.1 ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ความหมายของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มกิจกรรมใดๆ ในสังคมที่ให้ผลผลิตและบริการซึ่งอำนวยความสะดวกให้มนุษย์ทั้งจิตใจและร่างกายและตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการ ที่เสนอขายบริการแก่นักท่องเที่ยว โดยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบไปด้วยธุรกิจประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการเดินทางและการท่องเที่ยว อันได้แก่ การคมนาคมและการขนส่ง ที่พักแรม อาหารและภัตตาคาร บริการท่องเที่ยวและจัดนำเที่ยว สินค้าของที่ระลึกและงานหัตถกรรม สถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งกิจการที่ต่อเนื่องอื่นๆ อันเกิดจากการเดินทางและความต้องการของนักท่องเที่ยว ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความผูกพันกับเศรษฐกิจอื่นๆ อย่างกว้างขวางเกือบแทบทุกสาขาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้²

¹ ธรรมนูญ ประจวบเหมาะ, อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ (กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529), หน้า 1

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 3

ความหมายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 มาตรา 4 กำหนดไว้ว่า "อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว" หมายความว่า อุตสาหกรรมที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรโดยมีค่าตอบแทนและหมายความรวมถึง

- 1.ธุรกิจนำเที่ยว
- 2.ธุรกิจโรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- 3.ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว
- 4.ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว
- 5.ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว
- 6.การดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน โฆษณาเผยแพร่

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงประกอบไปด้วยธุรกิจหลายประเภท อันได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการคมนาคมขนส่ง ธุรกิจด้านโรงแรมและที่พัก ธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจภัตตาคาร ธุรกิจจัตนำเที่ยวและธุรกิจค้าของที่ระลึกซึ่งผลผลิตหลักที่นักท่องเที่ยวซื้อโดยตรง ได้แก่ บริการ(Service) ต่างๆ รวมทั้งความสะดวกสบายตลอดการเดินทางท่องเที่ยว

ธุรกิจเกี่ยวข้องโดยอ้อมเป็นธุรกิจที่มีได้ขายสินค้าหรือบริการให้กับนักท่องเที่ยวโดยตรง ธุรกิจเหล่านี้ได้แก่ การผลิตสินค้าเกษตรกรรม การผลิตสินค้าประเภทหัตถกรรมพื้นบ้าน การผลิตหรืออบรมมัคคุเทศก์ ตลอดจนวัตถุดิบที่ใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวคือ ความสวยงามตามธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนและความร่วมมือร่วมใจของเจ้าของท้องถิ่นในการให้ความเป็นมิตรไมตรีแก่ผู้มาเยือนก็นับเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางอ้อม เพราะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางท่องเที่ยวไปยังที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นวัตถุดิบที่ไม่สิ้นเปลืองหรือหมดสิ้นไป จึงนับว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่ใช้วัตถุดิบได้เปรียบกว่าอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ

ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแล้ว อาจจำแนกประโยชน์หรือความสำคัญของการท่องเที่ยวได้ดังนี้

1. เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจให้ดีขึ้นโดยเฉพาะการท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะนำทรัพย์สินมาสู่ประเทศที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเป็นอย่างมาก นักเศรษฐศาสตร์เรียก รายได้ชนิดนี้ว่า “การส่งสินค้าออกที่ไม่เห็นตัว (Invisible Export)” รายได้ที่เข้าสู่คลังของประเทศ ก็เป็นรายได้ทางอ้อม คือเป็นรายได้ที่ได้จากภาษีอากรและและรายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศจึงมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินของประเทศ ประกอบกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย เรียกได้ว่าเป็น Limitless Industry อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงเติบโตขึ้นเรื่อยๆพร้อมกับประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นและการพัฒนาของเทคโนโลยีสมัยใหม่จะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้รับความนิยมสืบไป

2. ช่วยกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคเพราะแหล่งท่องเที่ยวอ้อมกระจายอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ เมื่อท้องถิ่นนั้นๆได้รับความสนใจมากขึ้นย่อมที่จะมีการเข้าไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น ตั้งร้านขายของที่ระลึก โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง และจัดให้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) เช่น ถนน ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ฯลฯ ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเหล่านี้จึงเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

3. สร้างการจ้างงานให้กับประเทศ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อม การจ้างงานทางตรงหรือโดยตรงนั้น คือแรงงานที่เกิดขึ้นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยตรง ธุรกิจดังกล่าวมีประมาณ 7 ประเภท ได้แก่

- (1) ธุรกิจโรงแรม
- (2) ธุรกิจการนำเที่ยว
- (3) ธุรกิจการบิน
- (4) ธุรกิจการขนส่งภายในประเทศ
- (5) ธุรกิจการค้าของที่ระลึกและอาหารแห้ง
- (6) ธุรกิจเสื้อผ้าสำเร็จรูป อาหารสำเร็จรูป
- (7) ธุรกิจภัตตาคาร ร้านอาหาร และสถานบันเทิงเรีงรมย์

สำหรับการจ้างงานทางอ้อม คือ แรงงานที่เกิดขึ้นในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในทางอ้อม เช่น

(1) การผลิตผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งนำผลผลิตมาเป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารในภัตตาคารหรือร้านอาหารที่จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว

(2)การผลิตวัตถุดิบต่างๆเพื่อนำไปใช้ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยตรง เช่น การผลิตเครื่องปั้นดินเผา หรือผ้าทอ เพื่อใช้ประดับในโรงแรม หรือภัตตาคาร เป็นต้น

(3)สถาบันการเงินต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวหรือกับการท่องเที่ยวโดยตรง

(4)สถาบันการศึกษาที่ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม เป็นต้น³

4.ก่อให้เกิดผลดีทางด้านสังคมและวัฒนธรรมเพราะการท่องเที่ยวถือเป็นการพักผ่อนที่สามารถช่วยลดความตึงเครียดและประสบการณ์ที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับมนุษย์และภูมิศาสตร์ได้พบเห็นวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างออกไปในแต่ละสถานที่ นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในชาติ ก่อให้เกิดความรักความห่วงใยของคนในชาติต่อศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และส่งผลให้มีการสนับสนุนและฟื้นฟูอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาวและกัมพูชา เป็นการประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐ ซึ่งไทย ลาวและกัมพูชาเป็นประเทศที่มีพรมแดนที่ต่อเนื่องกัน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจหลายแห่งและที่สำคัญคือมีรากเหง้าทางวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกัน โดยการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นจำเป็นที่จะต้องมีการจัดวางนโยบายต่างๆของแต่ละประเทศให้มีความสอดคล้องกันและต้องลดอุปสรรคอันที่จะกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆให้เหลือน้อยที่สุด

การพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา อาจก่อให้เกิดประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.ดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยกุศโลบายที่ว่า การท่องเที่ยวในหลายๆประเทศย่อมต้องดีกว่าการท่องเที่ยวในประเทศใดประเทศหนึ่ง เพราะการท่องเที่ยวในหลายๆประเทศจะสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความน่าตื่นตาตื่นใจได้มากกว่าการท่องเที่ยวในประเทศเดียว

³ บุญช่วย ศรีคำพร, ธุรกิจการท่องเที่ยว(กรุงเทพฯ : สมาคมเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533), หน้า 8

2. ให้การท่องเที่ยวเป็นวิธีการให้การศึกษาทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคม โดยเฉพาะระหว่าง ไทย ลาว และ กัมพูชา ซึ่งเป็นกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน อันจะเห็นได้จากสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน หรืออาจสะท้อนออกมาให้เห็นในรูปวิถีชีวิตของคนในชาติ และผลพลอยได้จากการศึกษาเรียนรู้จะเป็นตัวกระตุ้นให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมทางด้านวัฒนธรรม

3. ให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือช่วยนำเงินตราต่างประเทศ เพิ่มรายได้และการจ้างงานให้แก่ธุรกิจเอกชนไทยและประชาชนในท้องถิ่น

4. ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในอินโดจีนและเอเชียตอนใน (Inner Asia) โดยเริ่มจากการพัฒนาในกลุ่มประเทศก่อนแล้วจึงขยายวงกว้างออกไปและหากประเทศไทยสามารถพัฒนาศักยภาพได้เป็นที่น่าพอใจ ประเทศไทยก็อาจเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคได้

2.2 องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว

องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ได้ศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยว มีดังนี้คือ

1) จากปัจจัยการดำรงชีวิตของมนุษย์ หากมนุษย์มีความพร้อมในด้านปัจจัยสี่ คือ มีอาหารรับประทาน มีที่อยู่อาศัย มีเครื่องนุ่งห่ม มียาไว้รักษาโรค หรืออาจกล่าวสั้นๆว่า เมื่อมนุษย์มีสภาพกินดีอยู่ดีแล้ว มนุษย์ก็จะเริ่มสรรหาความสุขทางด้านอื่นๆใส่ตัว มนุษย์จึงเลือกที่จะท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความสุขดังกล่าว

2) เมื่อโครงสร้างของประชากรเปลี่ยนไป ก็จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการท่องเที่ยว กล่าวคือ เมื่อเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆดี ก็จะก่อให้เกิดการท่องเที่ยวมาก แต่หากเศรษฐกิจไม่ดี การท่องเที่ยวก็จะซบเซา หรือหากจำนวนประชากรขยายตัวแต่พื้นที่ท่องเที่ยวเท่าเดิม ก็จะมีโอกาสทำให้เกิดการท่องเที่ยวข้ามไปยังดินแดนอื่นๆได้ เป็นต้น

3) ระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและก้าวหน้ามากขึ้น นักท่องเที่ยวมีโอกาสรับทราบข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะโฆษณาที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่สถานที่นั้นๆโดยการสนับสนุนของภาครัฐหรือเอกชน หรืออาจแฝงมาในรูปของสารคดี เมื่อมีระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย นักท่องเที่ยวก็ได้รับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น และจะช่วยในการกระตุ้นให้ผู้คนหันมาสนใจเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

4) การลดข้อจำกัดและขั้นตอนต่างๆของการเดินทางและการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่มีความพร้อมมากขึ้น

5) ความพร้อมด้านเงินทุน ด้านสาธารณูปโภคและแรงงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีมากขึ้น

6) ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น⁴

โดยสรุปแล้วการพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น จะต้องลดเรื่องของอุปสรรคทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ จะต้องทำให้เกิดการเคลื่อนไหวอย่างเสรี (Free flow) ทั้งตัวนักท่องเที่ยวและยานพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้มากที่สุดจากนั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวรวมถึงต้องจัดเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับงานด้านต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

ต่อมาจึงมาสู่การพัฒนาในระดับพื้นที่และกิจกรรมท่องเที่ยว คือการดำเนินการให้สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในสภาพที่ดี การจัดระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานให้เป็นไปโดยสะดวก อาจอยู่ลักษณะที่รัฐเป็นผู้ดำเนินการลงทุน หรือเอกชนเป็นผู้ลงทุน โดยอาจผ่านการสนับสนุนการลงทุนด้วยนโยบายของรัฐ เป็นต้น

องค์ประกอบสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และ กัมพูชาอาจแบ่งออกได้ดังนี้ คือ

2.2.1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

การผ่านแดนนับเป็นเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ โดยการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนมีทั้งขั้นตอนการเข้าเมือง การบริการให้ความสะดวกในการขนส่งกระเป๋าสัมภาระของผู้โดยสาร บริการขนส่งระหว่างท่าอากาศยานหรือระหว่างสถานีขนส่งกับที่พัก และบริการอำนวยความสะดวกอื่นๆ ซึ่งลักษณะการให้บริการจะขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง แต่ในส่วนของระเบียบการเข้าเมือง เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ จำเป็นต้องกำหนดมาตรการควบคุมการเข้ามาในและออกไปนอกราชอาณาจักร

⁴การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, อุตสาหกรรมท่องเที่ยว เครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ(กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2540), หน้า 3

การเดินทางเข้ามาของนักท่องเที่ยวจึงต้องอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องผ่านขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง โดยที่การอำนวยความสะดวกในด้านนี้นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะถ้าเกิดความล่าช้าตั้งแต่ขั้นตอนแรกในการเข้าประเทศย่อมทำให้นักท่องเที่ยวไม่ประทับใจและไม่เกิดผลดีต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว การดำเนินงานจึงควรมีอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย มีวิธีการที่จะอำนวยความสะดวกได้อย่างรวดเร็ว มีเจ้าหน้าที่เพียงพอ และลดขั้นตอนต่างๆให้น้อยลง โดยประเด็นที่ต้องมีการพิจารณาคือ

1. ในการเข้าเมืองในประเทศต่างๆต้องมีเอกสารการเดินทาง(Travel Document) แสดงต่อเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง และต้องมีตราประทับการอนุญาตให้เข้าเมืองจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศนั้นแสดงบนเอกสารดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองจึงจะอนุญาตให้เข้าเมืองได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงควรมีการกำหนดเป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาระบบเข้าเมืองไปสู่ระบบตลาดเดียว (Single Visa) หรือ Visa Free Zone For Tourism และปรับปรุงและพัฒนาระเบียบพิธีการเข้าเมืองหรือผ่านแดน ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยใช้มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงกำหนดกลุ่มตลาดเป้าหมายเดียวกันที่สามารถเดินทางเข้าพื้นที่ศึกษาได้เป็นพิเศษโดยไม่ต้องขอวีซ่าเพราะปัญหาการยอมรับในเรื่อง วีซ่าก็มีความจำเป็นในการดึงดูดการท่องเที่ยว หากการท่องเที่ยวในแต่ละประเทศ จำเป็นต้องขอวีซ่าในทุกๆประเทศ ก็อาจเป็นอุปสรรคต่อนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศและนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวที่มีลักษณะข้ามแดน

หรือการใช้มาตรการ VISA FREE ZONE For Tourism เป็นมาตรการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในการเข้าเมือง เพื่อเพิ่มความดึงดูดใจและสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา โดยการขอวีซ่า ประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เข้าได้เมืองทุกประเทศในพื้นที่ร่วมมือ (Single VISA) โดยอาศัยความตกลงร่วมกันในระหว่างประเทศที่มีความพร้อมสนใจเข้าร่วม และวีซ่าที่ออกโดยประเทศในประเทศหนึ่งนี้ให้ถือเป็นวีซ่าเข้าประเทศในพื้นที่ร่วมมือได้ทั้งหมดอันเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวทั้งในและนอกพื้นที่ร่วมมือ ซึ่งมีหนังสือเดินทาง(Passport)สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้ทั้งไทย ลาวและกัมพูชา

เอกสารการเดินทาง(Travel Document) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

(1) เอกสารเดินทางทั่วไป (General Travel Document) เป็นเอกสารที่ใช้สำหรับการเดินทางที่ไม่มีการจำกัดพื้นที่ แต่อาจมีการจัดประเทศที่ไม่อนุญาตให้เอกสารการเดินทางนี้ได้ เอกสารประเภทนี้ได้แก่ หนังสือเดินทาง (Passport) ที่ออกโดยกระทรวงการต่างประเทศของแต่ละ

ประเทศ ซึ่งการเดินทางเข้าประเทศอื่นจำเป็นต้องมีวีซ่าจึงจะเข้าเมืองได้ หรืออาจไม่จำเป็นต้องมีวีซ่าก็เข้าเมืองได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความตกลงระหว่างประเทศในรูปของทวิภาคีหรือพหุภาคีก็ได้

(2) เอกสารเดินทางที่มีข้อจำกัด (Restricted Travel Document) เป็นเอกสารที่ใช้สำหรับการเดินทางที่มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่และระยะเวลา กล่าวคือหากมีการเดินทาง จะถูกจำกัดการเดินทางในพื้นที่ที่ตกลงกัน ไม่สามารถท่องเที่ยวได้ทั่วประเทศ และมีระยะเวลาสั้นเท่าที่อนุญาตเท่านั้น ซึ่งไม่สามารถอยู่ระยะยาวเหมือนการใช้หนังสือเดินทาง เอกสารประเภทนี้ได้แก่ หนังสือผ่านแดน (Border Pass) (จังหวัดที่มีพื้นที่ระหว่างประเทศติดต่อกันนิยมใช้หนังสือผ่านแดนเพราะง่ายและสะดวก เนื่องจากออกโดยกระทรวงมหาดไทย ไม่ใช่กระทรวงการต่างประเทศ)

(3) เอกสารเดินทางกรณีพิเศษ (Special Travel Document) เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยความตกลงกันระหว่างประเทศในรูปของทวิภาคีหรือพหุภาคี และพื้นที่การเดินทางไม่จำเป็นต้องเฉพาะภายในจังหวัดชายแดนระหว่างประเทศที่ติดต่อกัน หรือพื้นที่ทั้งหมดของประเทศนั้น และกำหนดเวลาเข้าเมืองควรมีระยะเวลายาวกว่าหนังสือผ่านแดน แต่มีระยะเวลาน้อยกว่าใช้หนังสือเดินทางและควรมีภาษากลางหรือภาษาของทุกประเทศที่เป็นสมาชิกปรากฏอยู่ในเอกสาร การเดินทางนี้ทั้งนี้ขึ้นกับความตกลงระหว่างประเทศเป็นสำคัญ (เอกสารนี้ออกโดยกระทรวงมหาดไทยไม่ใช่กระทรวงการต่างประเทศ) เอกสารการเดินทางนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้กันเพราะการกำหนดและควบคุมพื้นที่เดินทางเป็นไปได้ยากและไม่สะดวกในการจัดการเท่าที่ควร

ตารางแสดงข้อมูลเอกสารผ่านแดนประเภทต่าง ๆ

ประเภทของเอกสาร	พื้นที่	ระยะเวลา	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
Passport/No visa	ทั่วประเทศ	ประมาณ 15-30 วัน	กระทรวงการต่างประเทศ
Border Pass	จังหวัดชายแดนติดต่อกัน	ประมาณ 1-7 วัน	กระทรวงมหาดไทย
Special Travel Document	ไม่ทั้งประเทศแต่มากกว่าจังหวัดที่ชายแดนติดต่อกัน	ประมาณ 7-15 วัน	กระทรวงมหาดไทย

2. การยกเว้นการตรวจลงตรา หรือการยกเว้นการขอวีซ่า แก่พลเมืองในประเทศที่ทำการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยอาศัยความตกลงร่วมกันในระหว่างประเทศที่มีความพร้อมและสนใจเข้าร่วม โดยใช้วิธีดังนี้

2.1) ใช้หนังสือเดินทาง (Passport) โดยไม่ต้องขอวีซ่า เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวทุกประเทศสามารถเดินทางท่องเที่ยวทุกพื้นที่ของประเทศในพื้นที่ศึกษาที่เข้าร่วมแต่อาจมีอุปสรรคบ้างสำหรับลาวและกัมพูชา ที่มีการอนุญาตให้คนชาติของตนมีหนังสือเดินทางได้ยากและเป็นไปตามระบบโควตา

2.2) ใช้หนังสือผ่านแดน (Border Pass) โดยไม่ต้องใช้หนังสือเดินทางและไม่ต้องขอวีซ่า แต่ต้องขออนุญาตมีหนังสือผ่านแดน (Border Pass หรือ Temporary Border Pass) โดยมีข้อจำกัด คืออนุญาตให้เข้าเมืองได้เฉพาะจังหวัดที่มีชายแดนระหว่างประเทศที่ติดต่อกันเท่านั้น ห้ามเดินทางไปจังหวัดอื่นหรือประเทศอื่นที่ไม่มีชายแดนระหว่างประเทศติดต่อกัน และใช้เฉพาะนักท่องเที่ยวของประเทศที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกันเท่านั้น รวมทั้ง ถูกจำกัดในเรื่องระยะเวลาเข้าเมือง ซึ่งมีระยะเวลาสั้นกว่าใช้หนังสือเดินทางมาก

(2.3) ใช้เอกสารเดินทางพิเศษ (Special Travel Document) ซึ่งไม่ใช่หนังสือเดินทาง (Passport) หรือหนังสือผ่านแดน (Border Pass) แต่เป็นเอกสารเดินทางพิเศษที่ได้รับการยอมรับจากประเทศในพื้นที่ศึกษา และควรมีภาษากลางหรือทุกภาษาของประเทศสมาชิกปรากฏอยู่ในเอกสารเดินทางพิเศษนี้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการติดต่อสื่อสาร แต่มีข้อจำกัด คือ การอนุญาตให้ใช้เฉพาะนักท่องเที่ยวของประเทศในพื้นที่ศึกษาที่ยอมรับเท่านั้น และใช้ท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่ติดต่อกันในระหว่างประเทศที่มีการศึกษาซึ่งไม่จำเป็นต้องมีชายแดนระหว่างประเทศติดต่อกันและไม่จำเป็นต้องท่องเที่ยวทุกพื้นที่ของประเทศในพื้นที่ศึกษา และอาจตกลงกันเป็นพื้นที่ๆร่วมกันของ 2 ประเทศ หรือ 3 ประเทศก็ได้ เช่น กำหนดเป็นกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เป็นต้น

3. นำระบบ One Stop Service มาใช้ในการอนุญาตให้หนังสือเดินทาง ประกอบด้วยระบบ VISA on Arrival การลดขั้นตอนในกระบวนการผ่านแดน จะทำให้เกิดความรวดเร็วในการผ่านแดนซึ่งจะสร้างความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เพราะในปัจจุบันการตรวจการผ่านแดนนับว่ามีความซ้ำซ้อน กล่าวคือ เมื่อมีการตรวจในที่หนึ่งแล้วยังมีการตรวจตามจุดต่างๆอีก ทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อนักท่องเที่ยวที่มีเวลาการท่องเที่ยวที่จำกัดจึงควรทำการปรับปรุงด้านต่างๆ เช่น การตั้งจุดตรวจผ่านแดน จุดเดียว หรือ one stop service การลดจำนวนการตรวจของด่าน

ตรวจต่างๆให้เหลือด้านเดียว โดยนักท่องเที่ยวที่ประทับตราเข้าประเทศแล้ว ไม่ว่าจะด้านใดก็ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจซ้ำซ้อนอีก โดยเพิ่มอำนาจให้ด่านต่างๆสามารถตรวจวีซ่าตลอดจนการทำพิธีการทางศุลกากรได้ รวมถึงการให้นักท่องเที่ยวสามารถขอรับวีซ่าได้ ณ จุดตรวจ (visa on arrival) ได้

4. การอนุญาตยานพาหนะที่ใช้ในการผ่านแดน กล่าวคือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังหรือออกไปนอกประเทศ มิใช่มีเพียงนักท่องเที่ยวแบบเดินเท้าเท่านั้น แต่ยังมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางแบบผจญภัยหรือเดินทางแบบครอบครัวอีกด้วย ซึ่งนักท่องเที่ยวในประเภทหลังจำเป็นต้องใช้พาหนะเช่นรถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ดังนั้น หากไม่อนุญาตให้ยานพาหนะดังกล่าวเข้าประเทศก็อาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวได้ แต่ทั้งนี้ในการอนุญาตให้นำยานพาหนะต่างๆเข้ามาในกลุ่มประเทศ มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การอนุญาตให้ใช้พวกมาลัยซ้ายหรือขวาได้ในประเทศ การยอมรับใบขับขี่ของรัฐอื่นๆ การยอมรับมาตรฐานการตรวจสภาพของรัฐอื่นๆ เป็นต้น

2.2.2 การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม

การคมนาคมขนส่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

ก) การคมนาคมขนส่งทางบก แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

- การคมนาคมขนส่งโดยรถยนต์
- การคมนาคมขนส่งโดยรถไฟ

ข) การคมนาคมขนส่งทางอากาศ

ค) การคมนาคมขนส่งทางน้ำ

ก) การพัฒนาการคมนาคมทางบก

การคมนาคมขนส่งทางบก โดยรูปแบบการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ซึ่งเป็นพาหนะที่ใช้กันมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะเมื่อมีการสร้างถนนเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการปรับปรุงสภาพถนนให้มีความปลอดภัยจึงเป็นจุดเสริมให้ประชาชนใช้รถยนต์เป็นพาหนะเดินทางมากขึ้น รถยนต์และถนนหนทางจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเจริญและพัฒนาคู่กันไปตลอด

ข้อได้เปรียบของการเดินทางโดยรถยนต์มีมากกว่าการเดินทางในรูปแบบอื่นๆ เพราะการเดินทางโดยรถยนต์เป็นการเปิดโอกาสให้จุดหมายปลายทางแห่งใหม่ๆ ได้ปรากฏตัวขึ้นมาเพื่อสนองตอบผู้ที่เดินทางท่องเที่ยวโดยทางรถยนต์นี้มีส่วนบุคคล นอกจากนี้ผู้ขับขี่ยังสามารถ

ควบคุมเวลาที่จะออกเดินทาง เวลาที่จะไปถึงจุดหมายปลายทาง และถนนสายต่างๆที่เลือกใช้ในการเดินทาง กระเป๋าหรือสัมภาระก็ง่ายต่อการนำไปกับรถยนต์ และรถยนต์ก็สามารถขนส่งผู้โดยสารได้จำนวนมากกว่าโดยเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่เพียงเล็กน้อย ทำให้เหมาะสำหรับการเดินทางที่ต้องการประหยัดรายจ่าย⁵

การเดินทางโดยรถยนต์นอกจากโดยสารรถยนต์ส่วนบุคคลแล้วยังมีรถยนต์โดยสารสาธารณะ รถยนต์โดยสารบริการ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เลือกรูปแบบการเดินทางให้สอดคล้องกับความต้องการ จุดหมายปลายทาง และค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว

การพัฒนาการคมนาคมทางบกโดยรถยนต์นั้นนอกจากจะมีการพัฒนาทางด้านเส้นทางแล้ว การปรับปรุงมาตรฐานให้เป็นไปในทางเดียวกัน และการยอมรับระเบียบมาตรฐานต่างๆของรถยนต์และผู้ขับขี่ต่างชาติก็เป็นสิ่งสำคัญเช่น การยอมรับในยานพาหนะของต่างชาติ การยอมรับในรถพวงมาลัยซ้าย/ขวา การยอมรับในใบอนุญาตขับขี่ที่ออกโดยรัฐอื่นๆ การยอมรับการตรวจสภาพรถจากต่างชาติ เป็นต้น

ส่วนการเชื่อมโยงเส้นทางการเดินทางรถไฟเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น จำเป็นต้องพัฒนาเส้นทางรถไฟและจัดการการเดินทางในประเทศให้มีประสิทธิภาพเสียก่อนแล้วจึงรองรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวกับประเทศอื่นๆ

ประเทศไทย

ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชานั้น พื้นที่สำคัญที่ต้องทำการเชื่อมโยงประกอบด้วยพื้นที่ใน 2 ภูมิภาค คือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยมีเส้นทางคมนาคมดังนี้

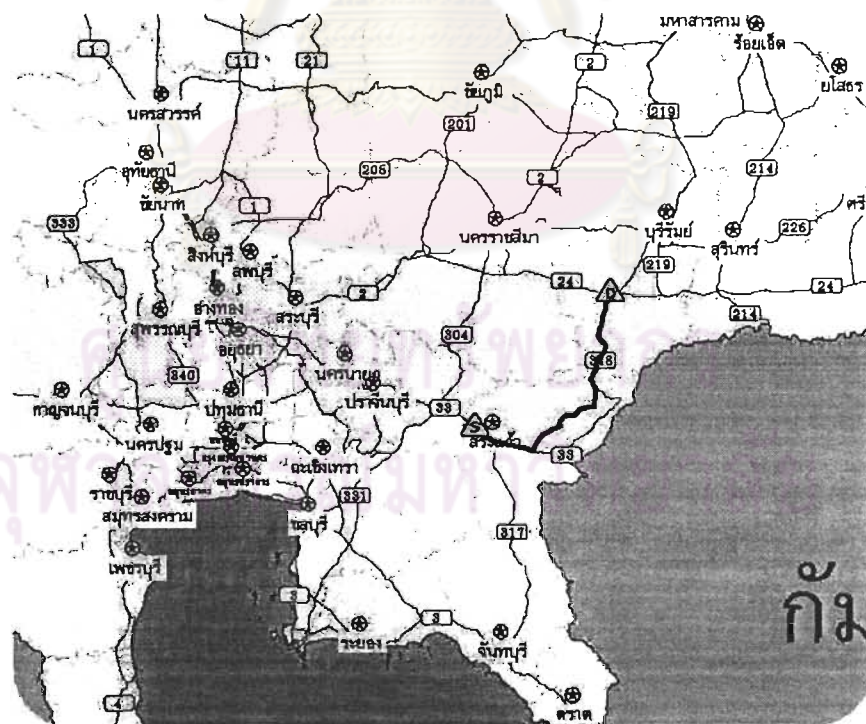
(1)พื้นที่ตอนบนของภาคตะวันออกในเขตจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้วมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 33 ปราจีนบุรี-สระแก้ว ลสิ้นสุดที่ชายแดนเขต อ.อรัญประเทศ ซึ่งเป็นตลาดการค้าชายแดนที่สำคัญแห่งหนึ่ง นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางย่อยเลียบบแนวชายแดนลงไปทางตอนใต้ด้วยทางหลวงหมายเลข 33 นี้ เป็นเส้นทางที่ต่อเชื่อมกับทาง NR5 (National Road) ของกัมพูชา ผ่านศรีโสภณ พระตะบอง เปอสาท กัมปงชนัง ถึงพนมเปญ

⁵ นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว(กรุงเทพฯ : ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยงานนิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2535), หน้า 121

(2) ทางหลวงหมายเลข 348 เลียบแนวชายแดนจาก อ.อรัญประเทศ ขึ้นไปบรรจบทางหลวงหมายเลข 24 ที่ อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ซึ่งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างต่อเนื่องมาจากนครราชสีมาไปยังสุรินทร์ ศรีสะเกษและอุบลราชธานี และยังมีเส้นทางย่อยอีกหลายเส้นทาง

(3) จากทางหลวงหมายเลข 24 นับจาก อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ไปทางอุบลราชธานี มีทางแยกไปยังชายแดนกัมพูชาหลายจุด เช่น ทางหลวงหมายเลข 214 จาก อ.ปราสาท ไปยัง อ.กาบเชิง ออกช่องจอม ทางหลวงจังหวัด 2127 ผ่าน อ.ขุนหาญ ต่อกับทางหลวงหมายเลข 2336 ออกช่องพระพลัย และทางหลวงหมายเลข 221 อ.กันทรลักษ์ณ์ไปยังปราสาทพระวิหาร นอกจากนี้ยังมีช่องทางอื่นๆอีก เช่น ช่องโพยและช่องอานม้า ในเขต อ.นาเยิน เป็นต้น

ส่วนเขตต่อแดนกับ ลาว มีทางหลวงหมายเลข 217 จากอุบลราชธานี - อ.สิรินธร ไปยังแขวงจำปาสักมีช่องทางออกที่ช่องเม็ก เชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 10 ของลาวไปยังปากเซ

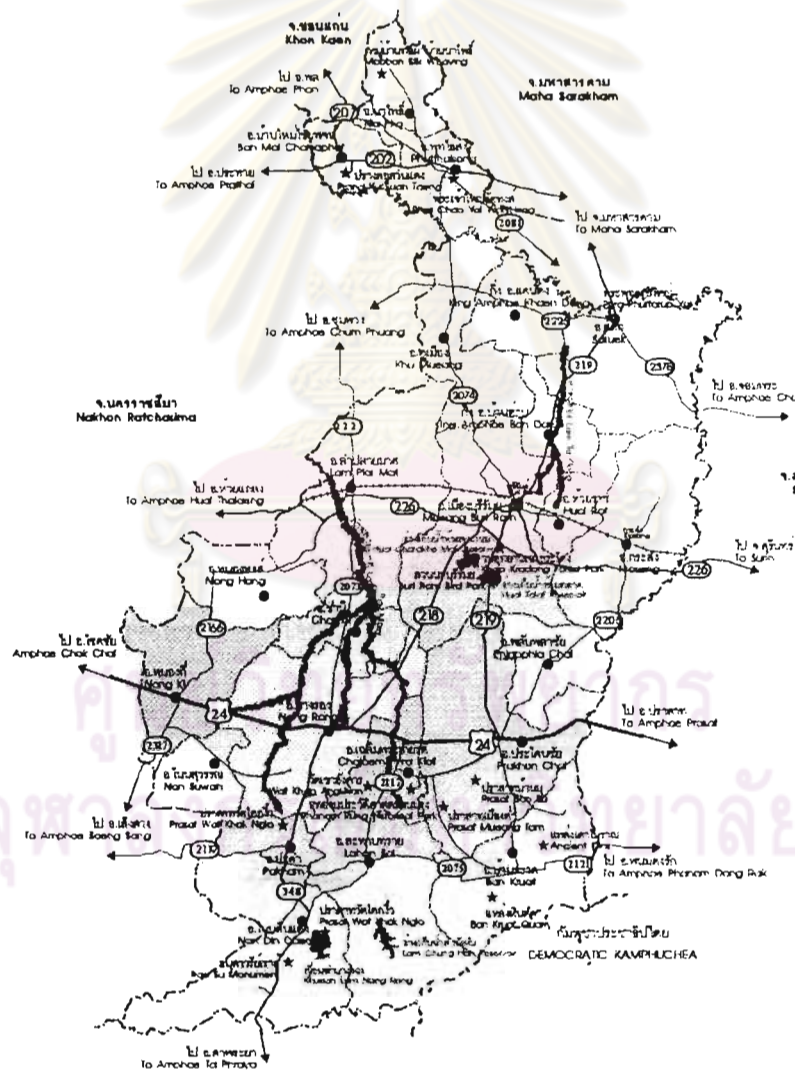

รูปที่ 1 แสดงหมายเลขถนนในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของไทย

นอกจากนี้ยังมีทางรถไฟจากกรุงเทพมหานคร-ฉะเชิงเทรา-ปราจีนบุรี-สระแก้ว-
อรัญประเทศ ต่อเนื่องไปยังชายแดนกัมพูชาตามแนวเส้นทาง NR 5 จนถึงสี่หลิวลัดด้วย

ลาว

สำหรับพื้นที่ของลาวที่จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวจะอยู่ทางตอนใต้ของลาว
อยู่ในแนวจำปาสัก ซึ่งการคมนาคมขนส่งทางถนนของแนวจำปาสัก มีโครงข่ายเส้นทางโดยมี
ความเชื่อมโยงทั้งระหว่างแขวงและภายในแขวงดังต่อไปนี้

รูปที่ 2 แสดงเส้นทางบริเวณเขตติดต่อชายแดนกัมพูชา

(1) ทางหลวงหมายเลข 13 เป็นถนนสายหลักของประเทศ ขนานแนวแม่น้ำโขงเริ่มตั้งแต่ปากม่อง-หลวงพระบาง-เวียงจันทน์สะหวันนะเขต-ปากเซ ผ่านลงมาทางใต้จนถึงแขวงจำปาสัก สิ้นสุดที่ชายแดนต่อกับประเทศกัมพูชา ความยาวของถนนสายนี้ในแขวงจำปาสักประมาณ 204 กิโลเมตร ผิวทางมีการปรับปรุงโดยการลาดยาง มีขนาดกว้าง 8 เมตร ไหล่ทางกว้าง 2 เมตร ส่วนใหญ่เป็นถนนคอนกรีตลาดยางมะตอย สำหรับสะพานต่างๆที่มีอยู่ในเส้นทางโครงสร้างเป็นเหล็ก สภาพพอใช้งานได้ รับน้ำหนักบรรทุก 8-20ตัน ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละแห่ง ถนนสายนี้จัดเป็นสายทางหลักของการเดินทางท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ช่วยกระจายนักท่องเที่ยวไปยังจุดท่องเที่ยวต่างๆของแขวงจำปาสัก

รูปที่3 แสดงเส้นทางถนนของประเทศลาวตอนบน

(2) ทางหลวงหมายเลข 10 ช่องเม็ก-ปากเซ (บ้านเมืองเก่า) ระยะทาง 40 กิโลเมตร ผิวทางกว้าง 7 เมตร ลาดยางตลอดสาย นับเป็นสายทางที่สำคัญสายหนึ่ง โดย

เฉพาะการนำนักท่องเที่ยวที่เดินทางจากประเทศไทยผ่านจังหวัดอุบลราชธานีออกช่องเม็กสู่ปากเซ แขวงจำปาสัก

(3) จากทางหลวงหมายเลข 23 แยกจากสาย 13 บริเวณที่ห่างจากปากเซ ประมาณ 7 กิโลเมตร ปากเซจนถึงสุดเขตของแขวงจำปาสักต่อเขตกับแขวงเซกอง ผิวทางกว้าง 7 เมตร ไหล่ทางข้างละ 2 เมตร ผิวทางลาดยางถึงปากเซ ระยะทาง 50 กิโลเมตร

(4) ทางหลวงหมายเลข 20 แยกจากสาย 23 บริเวณบ้านห้วยแร่ ระยะทาง 21 กิโลเมตร จากปากเซถึงเมืองเลางาม แขวงสาละวัน ระยะทาง 80 กิโลเมตร ผิวทางกว้าง 7 เมตร มีไหล่ทางข้างละ 2 เมตร ผิวทางลาดยางตลอดสาย

(5) ทางหลวงหมายเลข 18 เป็นสายแยกจากสาย 13 ที่บ้านทางแบง กิโลเมตรที่ 48 ไปทางทิศตะวันออก-บ้านพะโพ-บ้านพรมมณี ซึ่งต่อเขตพื้นที่ของแขวงอัตตะปือ (Attapeau) ระยะทาง 32 กิโลเมตร ผิวทางกว้าง 6 เมตร มีไหล่ทางข้างละ 1 เมตร

รูปที่ 4 แสดงเส้นทางบริเวณแขวงจำปาสักของประเทศไทย

(6) ถนนเลียงเมืองปากเซ ระยะทาง 305 กิโลเมตร เป็นถนนกว้าง 7 เมตร มีไหล่ทางข้างละ 1.50 เมตร ผิวลาดยางมะตอย

รูปที่ 5 แสดงพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร

(7) สาย 9 จากสะพานนะเขต ตัดขวางประเทศไปยังชายแดนเวียดนาม สิ้นสุดที่ท่าเรือดานังของเวียดนาม สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่สองเชื่อมระหว่างมุกดาหาร-สะพานนะเขต เชื่อมถนนสายนี้

สำหรับทางรถไฟเส้นทางสำคัญ คือ ทางรถไฟเชื่อมโยงจากหนองคายผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ไปยังเวียงจันทน์

กัมพูชา

กัมพูชามีถนนทั่วทั้งประเทศที่ใช้สัญจรได้ รวมระยะทางประมาณ 12,300 กิโลเมตร เป็นทางหลวงแผ่นดิน (National Road:NR) ขนาด 2 ช่องทางเดินรถ 4,200 กิโลเมตร เป็นเส้นทางย่อยอื่น ๆ ระยะทางประมาณ 4,500 กิโลเมตร ถนนส่วนใหญ่สร้างขึ้นโดยฝรั่งเศส ในช่วงปี พ.ศ.2463-2473 แต่มีสภาพทรุดโทรม เนื่องจากการสู้รบภายในประเทศและขาดการซ่อมบำรุง ถนนส่วนใหญ่ชำรุดจนไม่สามารถใช้งานได้ประมาณร้อยละ 60 รัฐบาลกัมพูชาได้ให้ความสำคัญในการซ่อมแซมทางหลวงสายสำคัญหลายสายในพื้นที่ที่ต้องการการส่งเสริมและพัฒนา ดังนี้

(1)ทางหลวงสายเอเชีย

-หมายเลข A-1 เส้นทาง ปอยเปต-พระตะบอง-พนมเปญ-Bovet (ชายแดนเวียดนาม)

-หมายเลข A-11 เส้นทาง สีหนุวิลล์-พนมเปญ- Voeun Kham (ชายแดนลาว)

-หมายเลข A-11a เส้นทาง กัมปงธม-Rovieng-Kampong Sralau(ชายแดนลาว)

(2)ทางหลวงแผ่นดินสายหลัก (Main national road)

-ทางหลวงหมายเลข5 พนมเปญ-พระตะบอง-ศรีโสภณ-ปอยเปต

-ทางหลวงหมายเลข 6 พนมเปญ-Skun-กัมปงธม-เสียมราฐ-ศรีโสภณ

-ทางหลวงหมายเลข 7 Skun-กัมปงจาม-กระแจะ-สระตริงเตริง-Vorun Say

นอกจากนี้ ยังมีทางหลวงแผ่นดินสายรองและทางหลวงระหว่างจังหวัดที่สามารถพัฒนาเป็นเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ศูนย์บริการท่องเที่ยว หรือชุมชน ที่จะทำหน้าที่กระจายนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอีกหลายสายทาง ทั้งในบริเวณสามเหลี่ยมท่องเที่ยวที่เชื่อมโยง 3 ประเทศและพื้นที่พัฒนาการท่องเที่ยวของกัมพูชา ได้แก่

-ทางหลวงหมายเลข 56 ศรีโสภณ-St Samrong

-ทางหลวงหมายเลข 68 Kralogn-Samrong

-ทางหลวงหมายเลข 204 เสียมราฐ-พนมกุเลน

-ทางหลวงหมายเลข 67 Banteay Srey-Anlung Veng ซึ่งเป็นเส้นทางต่อจากเสียมราฐ ไปบรรจบเส้นทางย่อยที่ขนานแนวชายแดนไทยระหว่าง St Samrong-Anlung Veng-Choum Khsan

-ทางหลวงหมายเลข 64 กัมปงธม-Tbeng Meanchey

-ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 211 Tbeng Meachey- Preah Vihear

-ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 213 Phnom Dek-Kampong Sralao

-ทางหลวงหมายเลข 78 แยกจาก NR7 ที่ Ban Lung -ชายแดนเวียดนาม

- ทางหลวงหมายเลข 76 แยกจาก NR 7 ที่ Oreong-Sen Monorom

สำหรับทางรถไฟนั้นมีเส้นทางเชื่อมไทยและกัมปงธม เส้นทางเชื่อมสถานีสัมโรงกับกัมปงสะปือ และเส้นทางรถไฟสายพนมเปญ-พระตะบอง เส้นทาง 2 สายนี้เป็นทางรถไฟสายสำคัญของประเทศ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับไทย คือ สายปอยเปต-อรัญประเทศ

ข) การพัฒนาการคมนาคมทางอากาศ

การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมทางอากาศ จะส่งเสริมให้จำนวนนักท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคเพิ่มขึ้นเพราะความสะดวกในการเดินทางมีจุดตั้งจุดทางธรรมชาติตลอดจนโบราณสถานที่มีอยู่ทั่วไป ประโยชน์ที่ได้รับคือจะทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางและเป็นประตูสู่ประเทศต่างๆในอนุภูมิภาค โดยไทยสามารถใช้เมืองหลักต่างๆของไทย เช่น กรุงเทพฯ เชียงใหม่ เชียงราย อุดรธานี หนองคาย และอุบลราชธานี เป็นจุดเริ่มต้น จะทำให้มีการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในเขตประเทศไทยและระดับอนุภูมิภาค

การพัฒนาการคมนาคมทางอากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา มีข้อพิจารณาดังนี้คือ

ประเทศไทย

ท่าอากาศยานในประเทศไทย แบ่งได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ท่าอากาศยานพาณิชย์ระหว่างประเทศ อยู่ในความดูแลของการท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานเชียงใหม่ ท่าอากาศยานหาดใหญ่ ท่าอากาศยานภูเก็ต

2. ท่าอากาศยานภูมิภาค อยู่ภายใต้การดูแลของกรมการบินพาณิชย์ 23 แห่ง ได้แก่ เชียงราย แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน ลำปาง ตาก แม่สอด อุบลราชธานี นครราชสีมา อุดรธานี ขอนแก่น สกลนคร เลย พิษณุโลก หัวหิน สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง ปัตตานี นราธิวาส แม่สะเรียง ปาย อุดรดิตถ์

3. ท่าอากาศยานอยู่ในความดูแลของกองทัพเรือ คือท่าอากาศยานอู่ตะเภา

4. ท่าอากาศยานอยู่ภายใต้ความดูแลของเอกชน เช่น ท่าอากาศยานสมุย ท่าอากาศยานสุโขทัย

ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับเมืองศูนย์กลางของภูมิภาคและประเทศในกลุ่ม โดยการจัดบริการของสายการบิน 3 สายคือ การบินไทย บางกอกแอร์เวย์ และ Angel Air โดยการบินไทยจะมีเที่ยวบินไปยังพนมเปญและเวียงจันทน์ทุกวัน แต่ยังไม่มียุโรปบินไปยังเสียมราฐ ส่วนสายการบินบางกอกแอร์เวย์มีเที่ยวบินไปพนมเปญและเสียมราฐทุกวัน แต่ยังไม่มียุโรปบินไปยังเวียงจันทน์

**ตารางแสดงเที่ยวบินของการบินไทยและบางกอกแอร์เวย์
จากกรุงเทพฯไปยังพนมเปญ เสียมราฐและเวียงจันทน์**

ต้นทาง-ปลายทาง	การบินไทย		บางกอกแอร์เวย์	
	วัน	เที่ยวบิน / สัปดาห์	วัน	เที่ยวบิน / สัปดาห์
กรุงเทพฯ-พนมเปญ (กัมพูชา)	ทุกวัน	14	ทุกวัน	21
กรุงเทพฯ-เสียมราฐ (กัมพูชา)	-	-	ทุกวัน	35
กรุงเทพฯ-เวียงจันทน์ (ลาว)	ทุกวัน	7	-	-

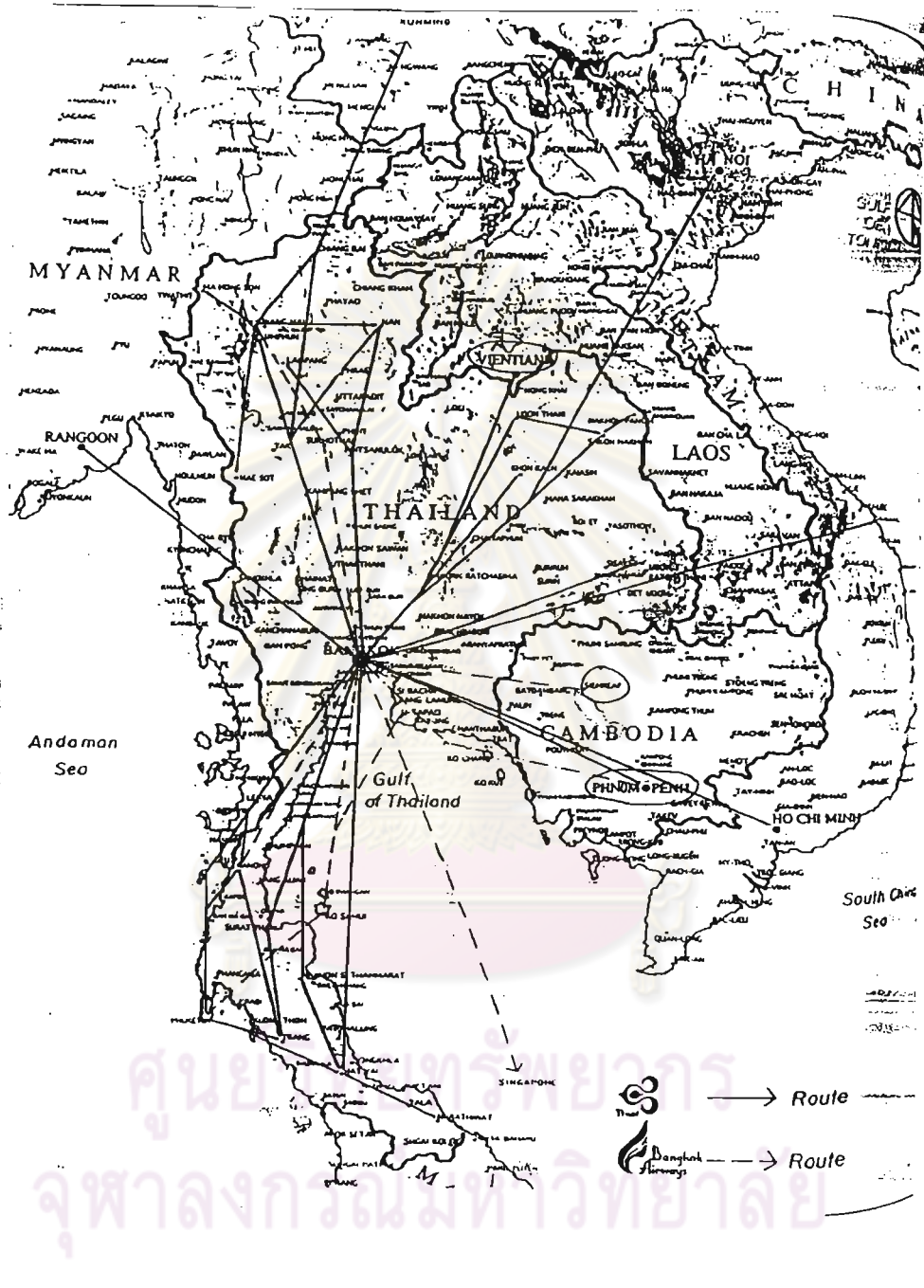
ลาว

ลาวมีสายการบินที่ใช้งานได้ 9 แห่ง มีสนามบินนานาชาติ 1 แห่งที่นครเวียงจันทน์ นอกนั้นเป็นสนามบินภายในประเทศที่กระจายอยู่ในเมืองสำคัญ เช่น พงสาลี หลวงพระบาง หลวงน้ำทา เชียงขวาง ชำเหนื่อ สะหวันนะเขต ปากเซและอัตตะปือ

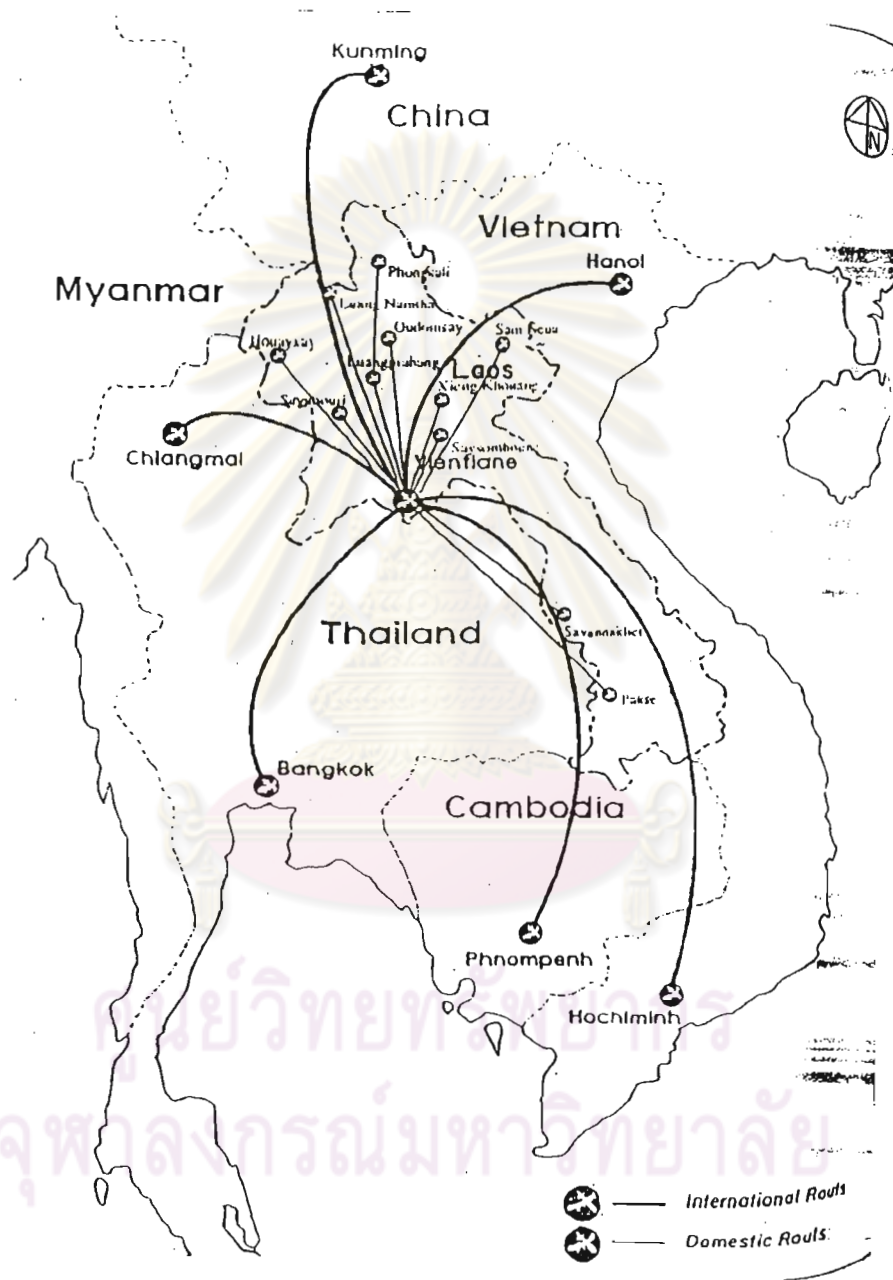
การบินภายในประเทศ มีเส้นทางบินจากเวียงจันทน์ไปยังเมืองต่างๆ เช่น ห้วยทราย หลวงน้ำทา หลวงพระบาง เชียงขวาง ไชยบุรี ท่าแขก สะหวันนะเขต ปากเซ สาละวัน และอัตตะปือ

การบินระหว่างประเทศ มีสายการบินไทยและสายการบินของลาว ระหว่าง กรุงเทพฯ-เวียงจันทน์ และสายการบิน ลาวระหว่างเวียงจันทน์ถึงเชียงใหม่ด้วย รวมทั้งเมืองอื่นๆ ได้แก่ คุณหมิง ฮานอย โฮจิมินห์ซิตี้ และพนมเปญ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 6 แสดงโครงข่ายการบินของประเทศไทย
กับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

รูปที่ 7 แสดงโครงข่ายการบินของลาว
กับประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

กัมพูชา

กัมพูชามีท่าอากาศยานนานาชาติไปเซนต์ ห่างจากพนมเปญ 8 กิโลเมตร สามารถรองรับเครื่องบินขนาด 747 ได้ และที่มีสายการบินระหว่างประเทศมาลงอีกแห่งหนึ่งคือ สนามบินเสียมราฐ

สายการบินที่เป็นของรัฐบาล คือ Royal Air Cambodge จัดบริการทั้งระหว่างประเทศและภายในประเทศ สายการบินระหว่างประเทศที่มีเที่ยวบินติดต่อกับกรุงเทพฯ ฮองกง โฮจิมินห์ซิตี้ กัวลาลัมเปอร์ และสิงคโปร์ นอกจากนี้แล้ว สายการบินภายในประเทศ ยังมีบริการของเอกชนด้วยคือ President Airline

โครงข่ายสายการบินระหว่างประเทศที่มีพนมเปญเป็นสนามบินหลักมีดังนี้

สายการบิน	มา/ไป พนมเปญ	เที่ยวบิน/สัปดาห์
Royal Air Cambodge	กรุงเทพฯ	13
	โฮจิมินห์ซิตี้	7
	ฮองกง	2
	สิงคโปร์	5
	กัวลาลัมเปอร์	3
การบินไทย	กรุงเทพฯ	11
Dragon Air	ฮองกง	2
Vietnam Airlines	โฮจิมินห์ซิตี้	14
Lao Aviation	เวียงจันทน์	1
Malaysian Airlines	กัวลาลัมเปอร์	4
Silk Air	สิงคโปร์	7
Aero Flot	มอสโก	1 ต่อ 2 สัปดาห์

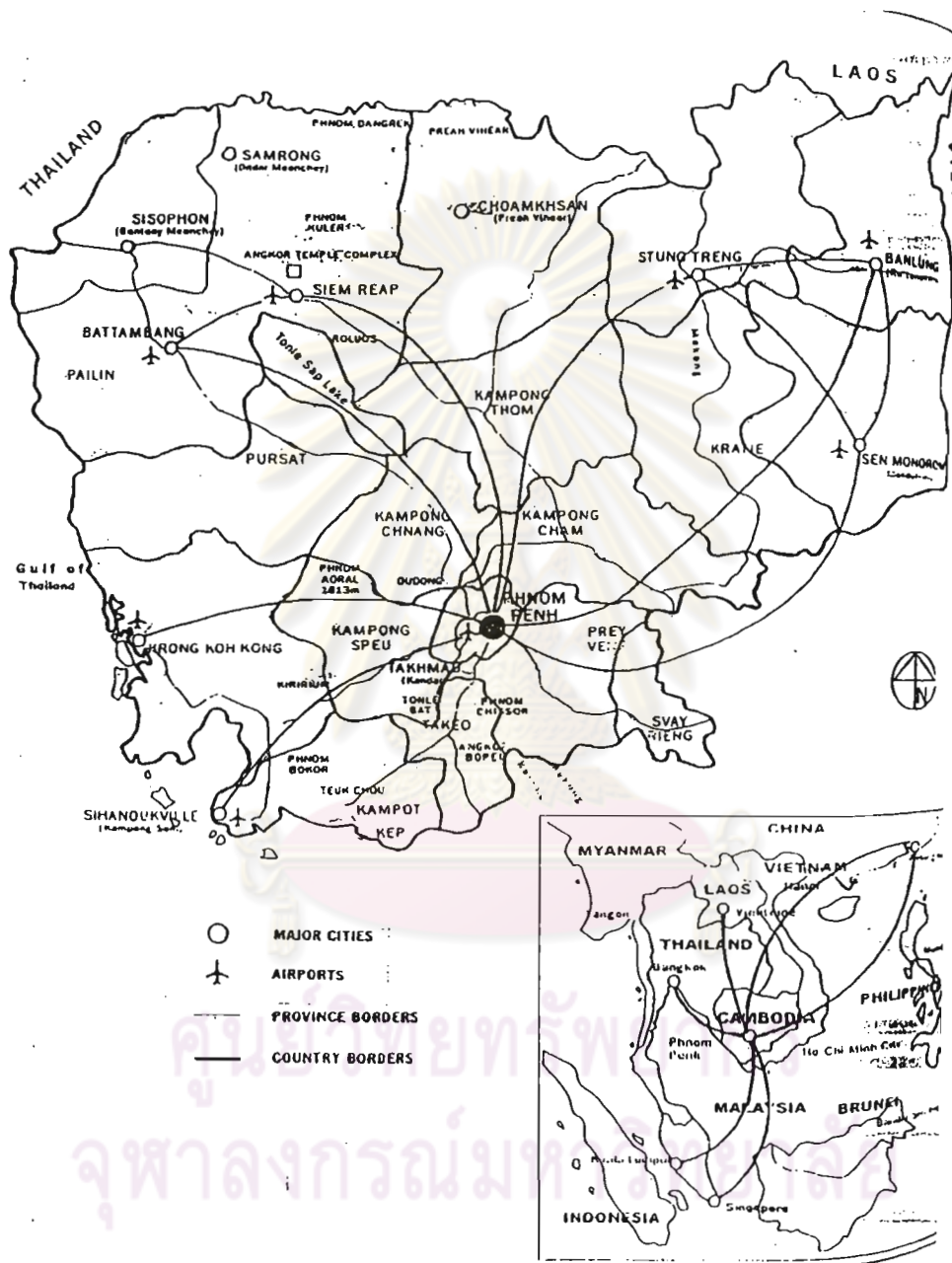
นอกจากนี้ยังมีเครื่องเช่าเหมาลำมาจากไต้หวัน ญี่ปุ่นและสหรัฐอเมริกาเป็นครั้งคราวอีกด้วย

ตารางแสดงโครงข่ายการบินภายในประเทศของกัมพูชาระหว่างพนมเปญกับเมืองหลัก

จาก/ไป พนมเปญ	ความถี่	ประเภทสนามบิน
เสียมราฐ	7 เที่ยวบิน / วัน	ในประเทศ
เกาะกง	4 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ
พระตะบอง	5 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ
สระตริงเตร็ง	3 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ
รัตนคีรี	5 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ
สีหนุวิลล์	4 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ
มันโตคีรี	2 เที่ยวบิน / สัปดาห์	ในประเทศ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 8 แสดงโครงข่ายการบินของกัมพูชา
กับประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

ค) การพัฒนาการคมนาคมทางน้ำ

การคมนาคมขนส่งทางน้ำมีหลายรูปแบบด้วยกัน แต่เดิมใช้เรือเป็นพาหนะในการเดินทางเพื่อแลกเปลี่ยนสินค้า การสำรวจดินแดน เพื่อการค้าขาย และใช้เรือเป็นพาหนะในการขนส่งผู้โดยสารระหว่างเมืองท่าต่างๆ ต่อมาได้มีการปรับปรุงเป็นเรือกลไฟ และเรือเดินสมุทร และได้มีการนำเรือเดินสมุทรมาใช้เป็นเรือสำราญ และการนำเอาการท่องเที่ยวแบบเรือสำราญมาใช้ในการท่องเที่ยวในลำน้ำ การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จะเน้นความสนุกสนานในขณะเดินทางมากกว่าจุดหมายปลายทางที่เรือจะไปถึง ดังนั้นตัวเรือสำราญต้องมีการออกแบบให้ความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวให้ครบวงจร มีห้องพักที่สะดวกสบายบริการอาหารและเครื่องดื่มตลอดการเดินทาง

ประเทศไทย

ไทยมีท่าเรือน้ำลึกไม่น้อยกว่า 6 แห่ง ดำเนินงานโดยทั้งองค์กรของรัฐและที่อนุญาตให้เอกชนจัดบริการขนถ่ายสินค้าแบบคอนเทนเนอร์ แต่สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวโดยทางน้ำในระหว่างประเทศไทย กับลาวและกัมพูชา ได้แก่ การเดินทางใน 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรกเป็นการเดินทางล่องเรือบริเวณแม่น้ำโขงหรือข้ามแม่น้ำโขงบริเวณชายแดนไทยที่มีพรมแดนติดกับแม่น้ำโขงได้แก่ท่าเรือดังต่อไปนี้คือ

-ท่าเรือเชียงแสน ติดต่อกับ พม่า จีน(ยูนนาน) ลาว

-ท่าเรือเชียงของ ติดต่อกับ บ้านห้วยทราย แขวงหลวงน้ำทา บ้านปากแบ่ง แขวงอุตรดิตถ์และแขวงหลวงพระบางของลาว

-ท่าเรือหนองคาย ติดต่อกับ เวียงจันทน์ของลาว

-ท่าเรือมุกดาหาร ติดต่อกับ แขวงสะหวันนะเขตของ ลาว

รวมถึงการเดินทางล่องเรือในทะเลบริเวณภาคตะวันออกของไทยและประเทศกัมพูชา ลาว

ในลาวมีท่าเทียบเรือเพื่อรองรับการคมนาคมขนส่งทางน้ำ ดังนี้คือ

(1) ท่าเทียบเรือ (ท่าบัก)

ท่าเทียบเรือ (ท่าบัก) ที่มีแพขนานยนต์ (เฟอริรี่) รับส่งผู้โดยสาร ยานพาหนะ และสินค้า ระหว่างสองฝั่งโขง มีดังนี้

-ปากเซเมืองเก่า (โพนทอง)

-เมืองจำปาสัก-บ้านม่วง

-เมืองมุลละปะโมก-ท่าโพ

- เมืองโขง-หาดทรายคูณ
- บ้านห้วยเลา-บ้านท่าโพธิ์

(2) เรือขนส่ง-โดยสาร

ชุมชนที่อาศัยอยู่ตามริมน้ำโขงได้ใช้ประโยชน์ในแม่น้ำโขงสำหรับในการคมนาคมขนส่งติดต่อระหว่างกัน โดยเฉพาะการทดแทนการคมนาคมขนส่งยังไม่ทั่วถึงหรือมีสภาพทรุดโทรมสภาพของการคมนาคมขนส่งทางน้ำมีดังนี้

(1) ใช้เรือหางยาวบรรทุกได้ประมาณ 10 คน รับผู้โดยสารและสินค้าตามชุมชนต่างๆ ที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ช่วงเวลาออกจากปากเซ 08.00-11.00น. จากที่อื่นๆ 05.00-06.00 น. มีโครงข่ายเส้นทางดังนี้

- เมืองโขง-ปากเซ
- ปากเซ-บ้านใหม่-โพนทอง
- ชายแดนไทย-ลาว
- ปากเซ-จำปาสัก
- มูลละปะโมก-ปากเซ
- สุขุมมา-ปากเซ

(2) ตามชุมชนริมน้ำโดยเฉพาะที่มีถนนเชื่อมโยงกับทางหลวงสายหลักและเป็นจุดหมายปลายทางหรือเป็นชุมชนที่ทำหน้าที่กระจายผู้คนและสินค้า เช่น บ้านนากะสัง บ้านหาดทรายคูณ จะมีเรือหางยาว รับผู้โดยสารลำละ 4-8 คน ประมาณ 20 ลำต่อชุมชนไว้ให้บริการ คิดค่าโดยสารแบบเหมาลำ

กัมพูชา

กัมพูชามีแม่น้ำที่สำคัญหลายสาย คือ แม่น้ำโขงซึ่งเป็นเส้นทางหลักในการคมนาคมขนส่งทางน้ำ แม่น้ำโขงไหลผ่านลาวเข้าสู่กัมพูชาในพื้นที่สระตริงเตริง กระแจจะ กัมปงจาม พนมเปญ ไปรเวง สวายเรียง เข้าสู่ประเทศเวียดนาม นอกจากนี้ ยังมีแม่น้ำโดนเลสาบซึ่งไหลจากทะเลสาบขนาดใหญ่ใจกลางประเทศไปบรรจบแม่น้ำโขงที่พนมเปญและแม่น้ำบาสักซึ่งไหลแยกจากแม่น้ำโขงที่พนมเปญแล้วไหลผ่านเวียดนาม แม่น้ำทั้งสองสายใช้เดินเรือได้ตลอดปี

ท่าเรือและเรือข้ามฟากที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่

- ท่าข้ามเป็ยะเอ็ง จ. ไปรเวง ข้ามแม่น้ำโขง เชื่อมต่อทางหลวงหมายเลข 1

-ทำข้ามแปรงกะดาน อ.อุคง จ.กัมปงสปีอ เป็นทำข้ามเชื่อมทางหลวงหมายเลข 5 และหมายเลข 6

-ทำข้ามทอนเลเบ็ด กัมปงจามเป็นทำเรือข้ามแม่น้ำเชื่อมทางหลวงหมายเลข 7

-ทำเรือกัมปงจาม กัมปงฉนัม

-ทำเรือรอกอร์ โพรธัสต์ว

-ทำเรือพนมกรอบ เสียมราชู อุดรมิชัย

-ทำเรือเรียม กัมปงโสม

-ทำเรือเกาะกง มีเรือติดต่อกับบ้านหาดเล็ก จังหวัดตราดของไทย

สำหรับทำเรือเดินทะเลที่สำคัญอยู่ที่พนมเปญและสีหนุวิลล์ ทำเรือพนมเปญมีสินค้าขนถ่าย 400,000 ตันต่อปี แต่ยังคงต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆอีกมาก ส่วนทำเรือสีหนุวิลล์ เป็นทำเรือน้ำลึกมี 11 ทำเทียบเรือ รับเรือขนาด 10,000 ตันได้ สามารถขนถ่ายสินค้า 500,000-600,000 ตันต่อปี

เมื่อการท่องเที่ยวต้องอาศัยการเคลื่อนย้ายบุคคลจากที่หนึ่งไปยังที่อื่นๆที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้การคมนาคมขนส่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวใดก็ตามแม้ว่าจะมีความสวยงามแต่ถ้าขาดความสะดวกในการเดินทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆ การท่องเที่ยวก็จะไม่พัฒนา เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเดินทางตรงสู่จุดหมายสะดวกและเร็วที่สุด การพัฒนาระบบขนส่งจึงเป็นสิ่งสำคัญลำดับต้นๆสำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.2.3 การจัดทำให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี

การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการจัดทำประชาสัมพันธ์เพื่อเป็นการโฆษณาให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยว ทั้งในรูปแบบงานแสดงสินค้าด้านการท่องเที่ยว สื่อโทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ทั้งจากภาครัฐและเอกชน รวมถึงควรมีการจัดทำทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่สำคัญเช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น ด้วยเหตุผลที่ว่า หากไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ก็เท่ากับว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเหล่านั้นก็จะไร้ผล เสรี วงศ์ไพจิตร (2534) เสนอไว้ว่า "การพัฒนาและการตลาดจะแยกจากกันไม่ออก เพราะทั้งสองอย่างนี้จะต้องดำเนินควบคู่กัน เพื่อที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ข้อเท็จจริงประการสำคัญที่คงจะปฏิเสธไม่ได้ก็คือ หากสินค้า

(Product) คือแหล่งท่องเที่ยวไม่ดี ก็คงไม่สามารถดำเนินการด้านการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันหากจะดำเนินการด้านการตลาดไปอย่างเดียวโดยไม่สนใจด้านการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวหรือการบริการด้านการท่องเที่ยว ความสำเร็จคงไม่เกิดขึ้น"

ประเทศไทย ลาวและกัมพูชา จำเป็นที่จะต้องสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อนำเสนอให้นักท่องเที่ยวเห็นว่า การท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ มีความน่าสนใจเพียงใด โดยการประชาสัมพันธ์นั้น จะเป็นการประชาสัมพันธ์ร่วมกันในลักษณะการเชื่อมโยงให้มาท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศทั้ง 3 ประเทศ หรือการจัดทำโดยประเทศใดประเทศหนึ่งเพื่อการท่องเที่ยวของประเทศนั้นๆเองก็ได้

2.2.4 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

แม้ว่ามีสถานที่ท่องเที่ยวที่ดี แต่ทรัพยากรบุคคลไร้ประสิทธิภาพ การพัฒนาการท่องเที่ยวก็จะทำไปได้อย่างยาก เพราะแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถจัดการท่องเที่ยวด้วยตัวของมันเองได้หากแต่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรบุคคลในการขับเคลื่อนหรือบริหารแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นจึงควรที่จะต้องมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทั้งในส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชน ในส่วนเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจำเป็นต้องพัฒนาเพื่อรองรับเทคโนโลยีหรือวิธีการอำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การผ่านแดน การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนในภาคเอกชนซึ่งเป็นส่วนร่วมของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เอกชนจึงควรเป็นตัวจักรหลักในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-Tourism) ที่ต้องอาศัยบุคลากรในท้องถิ่นเป็นผู้ผลักดันการท่องเที่ยวต่างๆให้เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอาจอยู่ในรูปของการให้ความช่วยเหลือจากรัฐหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

2.2.5 การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึงสิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะเป็นทั้งวัตถุติบและเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังเป็นปัจจัยที่จะขายให้นักท่องเที่ยว อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นสินค้าที่มีคุณลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดให้ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาซื้อถึงถิ่นที่ตั้งอยู่ของสินค้า การที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นภาคที่ไม่ก่อให้เกิดผลิตภาพ (Unproductive Sector) เพราะเป็นธุรกิจที่ไม่ผลิตผลภายใต้การผลิตอัน

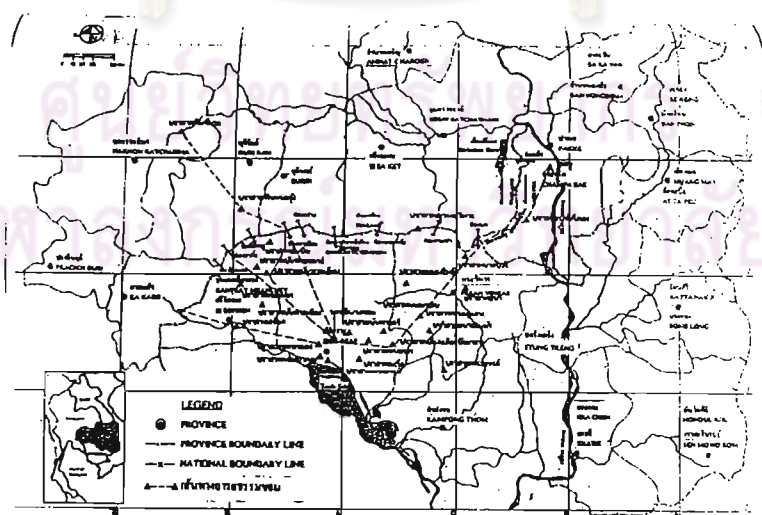
จะก่อให้เกิดการเจริญเติบโตและการพัฒนาด้านการอุตสาหกรรม หากแต่เป็นภาคที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นทั้ง "ต้นทุน" และ "สินค้า" ที่เป็นจุดขาย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นสื่อดึงดูดหลักที่จะจูงใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ประกอบกับประเทศไทยมีความได้เปรียบอย่างมากเพราะมีทรัพยากรการท่องเที่ยวครบทุกประเภท และแหล่งของทรัพยากรท่องเที่ยวก็ได้กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ แต่ทรัพยากรการท่องเที่ยวย่อมจะต้องมีการเสื่อมสภาพไปตามกาลเวลา เกิดมลภาวะในการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความแออัดเพราะจำนวนประชากรในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ปริมาณขยะ การรुकล้ำของสิ่งปลูกสร้างเชิงพาณิชย์และแหล่งท่องเที่ยวถูกย่ำยี เพื่อตอบสนองความสนุกสนานทำให้ความสวยงามทางธรรมชาติ ถูกทำลาย ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม แบ่งได้เป็น ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมจึงควรมีนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ(Eco-tourism)เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจในธรรมชาติและวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยยึดหลักการแห่งการเคารพซึ่งศักดิ์ศรีแห่งนิเวศวิทยาและเอื้ออำนวยประโยชน์และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยการนำเอาสถานที่ท่องเที่ยวมาใช้อย่างถูกต้องและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมวลชนมากที่สุด รวมทั้งพยายามที่จะรักษาหรือคงสภาพเดิมของสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นให้นานที่สุด การอนุรักษ์จึงเป็นการรู้จักใช้อย่างฉลาด ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด นานที่สุด และให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร โดยทั่วถึงกัน การมีแผนการจัดการที่ดี มีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวจะทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่คงความสวยงามเพื่อประโยชน์ทางการท่องเที่ยวไปได้อีกยาวนาน

การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวจึงนับเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยว หากสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดมีสภาพเสื่อมโทรมหรือไม่มีการปรับปรุงและพัฒนา สถานที่นั้นก็จะถูกทิ้งร้างในที่สุด ในทางกลับกัน สถานที่ใดที่มีการพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอสถานที่นั้นก็จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวได้มาก การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวนี้อาจทำการจำแนกผู้รับผิดชอบเป็นทั้งภาครัฐและเอกชน โดยรัฐจะต้องเป็นผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญหรืออาจจะเป็นผู้วางนโยบายหรือออกกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์หรือรักษาเอาไว้ซึ่งแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในภาคเอกชนจะเป็นไปในลักษณะผู้รับผิดชอบ

ดูแลพื้นที่ในส่วนที่เอกชนเป็นเจ้าของหรือร่วมกันเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ก็เพราะว่าหากแหล่งท่องเที่ยว
นั้นเสียหาย ฝ่ายเอกชนเองที่จะเป็นผู้เสียหายหรือขาดรายได้จากการนั้น

อีกประเด็นหนึ่งคือการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจ
ปรากฏอยู่ในรูปของการจัดการรวมนักท่องเที่ยว การส่งเสริม การอำนวยความสะดวก เป็นต้น
ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในบริเวณดังกล่าวมากขึ้น

การพัฒนาการท่องเที่ยวในอีกลักษณะหนึ่งคือ การกำหนดแนวทางเชื่อมโยง
จุดท่องเที่ยวจากประเทศต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวในหลายๆ
ประเทศอาจจะได้รับอรรถรสที่หลากหลาย รวมถึงได้รับความบันเทิงจากแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง
ท่องเที่ยวที่ในอีกแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มี โดยเฉพาะ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงอารยธรรมขอม ซึ่งถือ
เป็นจุดขายของพื้นที่ เช่น การเชื่อมโยงการท่องเที่ยว พินาย-พนมรุ้ง-พระวิหาร-นครวัด เป็นต้น
ดังนั้น หากไม่มีการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวบางจุดที่ไม่มีสิ่งดึงดูดเท่าที่ควรก็จะไม่มี
นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมด้วยเหตุที่นักท่องเที่ยวมีเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวที่จำกัด เช่นเมื่อ
นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาการท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวพื้นที่อารยธรรมขอม ย่อม
แน่นอนว่านักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปชมนครวัด นครธมในกัมพูชา มากกว่าการเดินทางมาชม
ปราสาทหินพิมายหรือปราสาทหินพนมรุ้งในประเทศไทย เมื่อนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องเลือกแหล่ง
ท่องเที่ยวพวกเขาย่อมต้องการแหล่งท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้มากที่สุด
อาจทำให้สถานที่ในลำดับรองลงมาถูกทิ้งร้างและเสื่อมสภาพในเวลาต่อมา

รูปที่ 9 แสดงแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอม

2.2.6 การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและสาธารณูปโภคอื่นๆ

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน โดยส่วนใหญ่จะเป็นสาธารณูปโภคที่เป็นรากฐานของสาธารณูปโภคอื่นๆ กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ห้องสุขา ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะเป็นผู้ดำเนินการหรือวางกรอบนโยบายในการจัดทำสาธารณูปโภคเหล่านั้น

ส่วนสาธารณูปโภคอื่นๆ จะเป็นสาธารณูปโภคที่เสริมให้การท่องเที่ยวอื่นๆ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สาธารณูปโภคประเภทนี้ ได้แก่

ก) ที่พักแรม

ที่พักแรมสำหรับนักท่องเที่ยว หมายถึง โรงแรมหรือสถานที่ประกอบการแบบอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้เป็นที่พักชั่วคราวได้และที่พักเหล่านี้เปิดบริการแก่บุคคลทั่วไปตามวิถีทางของการค้า ที่พักที่จัดว่าเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวตามคำจำกัดความข้างต้น ได้แก่ ที่พักประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้⁶

- (1) โรงแรม
- (2) เกสต์เฮาส์/ บอร์ดิงเฮาส์
- (3) เบดแอนด์เบรกฟาสท์
- (4) ที่ตั้งแคมป์/ที่จอดรถคาราวาน
- (5) ที่พักสำหรับผู้ที่ไม่ควรได้รับความอนุเคราะห์จากสังคม/เยาวชน

สำหรับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งที่พักแรมออกเป็นโรงแรมและที่พักประเภทอื่นๆ คือ เกสต์เฮาส์ คอนโดมิเนียมหรืออพาร์ทเมนต์ บังกะโล หอพัก ห้องเช่า รีสอร์ท เป็นต้น

องค์ประกอบที่พักแรมนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับใช้เป็นที่พักระหว่างการเดินทางในสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่สามารถเดินทางไปกลับได้ภายในวันเดียวกัน แต่เดิมที่พักแรมจะเป็นลักษณะที่พักสำหรับคนเดินทางเป็นสถานที่พักริมทาง (Inns) จะเกิดขึ้นตาม

⁶ นฤมล สมิติ นันท์, "ที่พัก (Accommodation)" ใน การท่องเที่ยว (กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2533), หน้า 149-150

เส้นทางเดินทางติดต่อกันระหว่างเมืองสำคัญๆ ต่อมาเมื่อรูปแบบการคมนาคมขนส่งมีการพัฒนาขึ้น การอำนวยความสะดวกในด้านที่พักรวมก็ได้รับการพัฒนาตามให้ทันกับความต้องการของผู้เดินทางเพิ่มขึ้นเรื่อยๆจนมาถึงปัจจุบัน

ข)ร้านอาหารและภัตตาคาร

นอกจากร้านอาหารจะเป็นองค์ประกอบที่อำนวยความสะดวกสำคัญประการหนึ่งแล้ว ร้านอาหารและภัตตาคารอาจเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวในฐานะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้ โดยอาศัยรสชาติอาหาร ความแปลกใหม่ของอาหาร สถานที่และบรรยากาศของร้านอาหาร และรูปแบบของการให้บริการ อาหารพื้นเมืองของประเทศถือเป็นการแสดงออกทางวัฒนธรรมประเพณีได้อีกด้วย นอกจากนี้สิ่งปรุงแต่งเกี่ยวกับรสชาติอาหาร การตกแต่งอาหาร สถานที่ และบรรยากาศแล้ว ความสะอาด ความปลอดภัยในการบริโภค ก็เป็นข้อสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ภัตตาคารเป็นสถานที่ขายอาหารและเครื่องดื่มที่ทำอย่างวิจิตรบรรจง หวานหรือเปรี้ยว และราคาแพงกว่าร้านอาหารทั่วไปที่เน้นรสชาติความอร่อย และราคาย่อมเยากว่า ประเภทของร้านอาหารอาจแบ่งได้ตามชนิดของอาหาร คือ ร้านอาหารเฉพาะชาติหรือนานาชาติ จะให้บริการเฉพาะรายการอาหารประจำท้องถิ่นหรือประจำชาติ การตกแต่งร้าน รายการอาหารและเครื่องดื่ม เครื่องแบบของพนักงานจะเน้นลักษณะประจำชาติ,ร้านอาหารที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ส่วนใหญ่จะมีการแสดงศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีประจำชาติ, ร้านอาหารทั่วไป ที่ให้บริการทั้งแก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและคนไทยทั่วไป และร้านอาหารรูปแบบอื่นๆ ซึ่งในยุคปัจจุบันในโรงแรมจะมีบริการร้านอาหารและภัตตาคารไว้บริการลูกค้าทั้งคอฟฟี่ชอป ห้องอาหาร การจัดเลี้ยงแบบบุฟเฟต์ ห้องอาหารประจำชาติ เป็นต้น สำหรับร้านอาหารและภัตตาคารที่ไม่ได้อยู่ในโรงแรมก็จะมีทั้งภัตตาคารขนาดใหญ่ ร้านอาหารทั่วไป และที่กำลังได้รับความนิยมคือ ร้านอาหารจานด่วน (Fast Food) ที่ดำเนินการในรูปแบบของการรับสิทธิ (Franchise) ที่จะต้องรักษามาตรฐาน คุณภาพความสะดวกให้ตรงตามข้อกำหนด

ค)สถานบันเทิง

สถานบันเทิงนับได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกที่หนึ่งซึ่งกลุ่มตลาดส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยที่พ้นจากการเป็นผู้เยาว์ไปแล้ว แม้ตลาดของสถานบันเทิงจะน้อยกว่าของธุรกิจประเภทอื่นๆ แต่สถานบันเทิงเป็นธุรกิจที่สร้างกำไรได้มาก และผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวในสถานบันเทิงก็พร้อมที่จะจ่ายเงินเพื่อแลกกับความบันเทิงเรีงรมย์ที่พวกเขาได้รับ

การจัดการสถานบันเทิงที่ดี ควรจัดการไปในทิศทางเดียวกับการจัดการสถานบันเทิงที่มีอยู่ แต่อาจมีการแบ่งพื้นที่ในจุดที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สามารถยืดระยะเวลาเปิด-ปิดออกไปได้ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลเรื่องความปลอดภัย ทั้งจากยาเสพติด การค้าประเวณี และกลุ่มอิทธิพลต่างๆ เป็นต้น

ง) ยานพาหนะสำหรับให้เช่า

นักท่องเที่ยวบางกลุ่มอาจไม่นำยานพาหนะมาท่องเที่ยวจากภูมิลำเนา เช่น นักท่องเที่ยว back pack หรือ นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติ ลำพังเพียงแค่การรอรถโดยสารประจำทาง หรือเดินทางไปยังจุดต่างๆ ที่ใช้รถโดยสารประจำทาง อาจสร้างความไม่พึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะกับชาวต่างชาติ จึงควรมียานพาหนะชนิดให้เช่า อาจจะเป็นแบบเช่าทั้งรถ พร้อมบริการคนขับรถ หรือ อาจเช่ารถ โดยที่นักท่องเที่ยวเป็นผู้ขับขี่เองก็ได้ ทั้งนี้ต้องพิจารณาเรื่องใบอนุญาตขับขี่และการยอมรับใบอนุญาตขับขี่ของต่างชาติด้วย

จ) ร้านขายของที่ระลึก

ธุรกิจการขายของที่ระลึกจัดเป็นรายได้หลักอย่างหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว การที่ธุรกิจร้านขายของที่ระลึกสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากเพราะประเทศไทยมีทั้งร้านค้าปลอดภาษี ร้านสินค้าพื้นเมือง และร้านขายเครื่องประดับอัญมณี ธุรกิจร้านขายของที่ระลึกจึงเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์โดยตรงต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวแล้ว ยังมีบทบาทในด้านที่เป็นแหล่งนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทย เงินตราต่างประเทศเหล่านี้ที่เข้าประเทศ โดยการจับจ่ายซื้อของ เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวที่ใดก็ชอบที่จะจับจ่ายซื้อของทั้งเพื่อตนเองและซื้อเป็นของฝากให้ญาติมิตรที่ไม่ได้ไปท่องเที่ยวด้วย มีบทบาทในด้านการก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ โดยเฉพาะของที่ระลึกที่เป็นสินค้าพื้นเมือง เครื่องประดับอัญมณีที่ผลิตในประเทศ มีบทบาทในการเป็นสิ่งชักจูงให้มีการลงทุนในธุรกิจและอุตสาหกรรมขนาดย่อมหรืออุตสาหกรรมในครัวเรือน ก่อให้เกิดการลงทุนทั้งผู้จัดจำหน่าย และมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมอาชีพและสร้างงานในท้องถิ่นต่างๆ เท่ากับเป็นการช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่นอีกด้วย

ร้านขายของที่ระลึกจะต้องให้ความสำคัญอย่างมากกับมาตรฐานของสินค้าต้องมีคุณภาพดีและราคายุติธรรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะเข้ามาควบคุมตรวจสอบมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวและมีให้นักท่องเที่ยวถูกเอารัดเอาเปรียบ อันจะส่งผลต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม

2.2.7 การสนับสนุนการลงทุน

การสนับสนุนการลงทุนก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนา เพราะหากมีการลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยวดังกล่าว แหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นก็จะมีคุณภาพและหากแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นมีความเจริญ ก็จะเป็นตัวสร้างแรงจูงใจให้มาลงทุนเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวก็จะพัฒนาและเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม การสนับสนุนการลงทุนอาจจัดทำเป็นมาตรการต่างๆ ดังเช่น

ก) การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการให้สิทธิประโยชน์อื่นๆในพื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ตามนโยบายของรัฐและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ก็ได้กำหนดให้มีการพัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการให้บริการในภูมิภาค ทั้งนี้ควรจะต้องมีสิ่งจูงใจในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ประกอบการในการผ่อนปรนหรือการลดหย่อนภาษี การได้รับหลักประกันเรื่องภาษีซ้อน การได้รับสิทธิประโยชน์ด้านศุลกากรทั่วไป (Generalized System of Preference-GSP) เป็นต้นในพื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว

การให้สิทธิประโยชน์อื่นๆอาจทำได้ในหลายลักษณะ ยกตัวอย่างเช่น

1) การให้ความคุ้มครองแก่นักลงทุนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติ และอนุญาตให้สามารถเช่าที่ดิน โอนสิทธิ และผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินได้

2) การคุ้มครองทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติโดยทรัพย์สินดังกล่าวจะไม่ถูกเรียกคืน หรือไปจัดสรรใหม่ภายใต้กฎหมายท้องถิ่น

3) การเปิดให้นักลงทุนสามารถส่งรายได้และเงินทุนออกนอกประเทศได้อย่างเสรี

4) การยกเลิกการเก็บเงินค้ำประกันการลงทุนจากนักลงทุนต่างชาติ

5) เปิดให้มีการแข่งขันอย่างเสรีภายใต้กลไกตลาดโดยไม่มีการแทรกแซงจากรัฐ

6) การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติหรือสัญชาติ

7) การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกนอกประเทศให้แก่ักลงทุนต่างชาติ เช่น การให้วีซ่าเข้า-ออกหลายครั้ง (Multiple Entry Visa) และสิทธิในการพำนักอาศัยระยะยาว

ข) การอนุญาตการประกอบธุรกิจและการทำงานของคนต่างด้าว

คนต่างด้าวที่ทำงานในประเทศไทยต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 ดังนี้

1)ไม่ทำงานตามบัญชี ห้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2536

2)ทำงานในประเทศไทยโดยมีใบอนุญาตทำงาน ถ้าคนต่างด้าวเข้าทำงานโดยไม่มีใบอนุญาตหรือไม่แจ้งการทำงานในกรณีของงานอันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการทำงาน ไม่เกิน สิบห้าวัน

3)พกพาใบอนุญาตทำงานติดตัว เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือนายทะเบียนได้เสมอ

4)ยื่นขอใบอนุญาตทำงานในกรณีใบอนุญาตชั่วคราวในสาระสำคัญหรือสูญหาย

5)ขอต่อใบอนุญาตทำงานเมื่อใบอนุญาตนี้หมดอายุ

6)สงมอบใบอนุญาตคืนหากมีการเลิกทำงาน

7)คืนใบอนุญาตทำงานเมื่อออกจากประเทศไทย

และสามารถแยกสถานภาพของคนต่างด้าวกับสิทธิในการทำงานประเภทใช้ทักษะในประเทศไทย ได้ดังนี้

ประเภทที่ 1 คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยได้รับการลงตรวจตรา ประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa) ได้ทำเรื่องขอรับใบอนุญาตทำงาน (work permit) ซึ่งโดยทั่วไปจะได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทยได้ครั้งละไม่เกิน 1 ปี และอาจขอต่ออายุ ใบอนุญาตอีกได้ครั้งละไม่เกิน 1 ปี

ประเภทที่ 2 คนต่างด้าวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยภายใต้กฎหมายส่งเสริมการลงทุน หรือโดยกฎหมายอื่นๆ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พระราชบัญญัติ นิคมอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติปิโตรเลียม ซึ่งมาตรา 10 ของ พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521 กำหนดว่า คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานตามกฎหมายอื่นก็ให้ กรมการจัดหางานออกใบอนุญาตทำงานตามนั้น

ประเภทที่ 3 คนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยและทำงานอยู่ก่อนวันที่ ประกาศของคณะปฏิวัติ 322 มีผลบังคับใช้ ซึ่งได้รับใบอนุญาตประเภท"ตลอดชีพ" คนต่างด้าว กลุ่มนี้สามารถประกอบอาชีพซึ่งได้ทำมาตั้งแต่ก่อนวันที่ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 322 จะ ประกาศใช้โดยที่อาชีพนั้นจะเป็นอาชีพที่สงวนสิทธิ์หรือไม่สงวนสิทธิ์สำหรับคนต่างด้าวก็ได้ โดยที่

สามารถทำงานดังกล่าวไปได้ตลอดชีพโดยไม่ต้องขอใบอนุญาตทำงาน โดยห้ามมีการเปลี่ยนอาชีพ⁷

หากต้องการส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยว อาจจะต้องมีการอนุญาตหรือขยายโอกาส ให้คนต่างด้าวสามารถทำงาน หรือ ประกอบธุรกิจบางอย่างที่ประเทศไทยได้จำกัดเอาไว้

ค) การสนับสนุนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ผู้ประกอบการจัดนำเที่ยว (Tour Operators) หมายความว่า ผู้ประกอบบริการประเภทวางแผน จัดการท่องเที่ยวและขายบริการนั้นให้แก่ผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวโดยตรง หรือจะขายบริการนั้นผ่านทางตัวแทนการท่องเที่ยวก็ได้ เช่น บริษัท ก. วางแผนจัดการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดหรือสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆและขายบริการนั้นให้แก่ผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวโดยจะขายโดยตรงหรือจะขายบริการนั้นผ่านทางตัวแทนการท่องเที่ยวก็ได้

ตัวแทนการท่องเที่ยว (Travel Agencies) หมายความว่า ผู้ประกอบการบริการประเภทจัดเตรียมข้อมูลการเดินทาง เป็นที่ปรึกษาวางแผนการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น บริษัทผู้ออกบัตรเครดิต ทางบริษัทมีการบริการพิเศษแก่สมาชิกผู้ถือบัตรเครดิตของบริษัท ในกรณีที่สมาชิกผู้ประสงค์จะเดินทางท่องเที่ยว บริษัทก็มีการจัดเตรียมข้อมูลการเดินทางให้คำปรึกษาวางแผนการท่องเที่ยวตลอดจนเตรียมการจองห้องพักโรงแรม ตัวเครื่องบิน จองรถยนต์จากบริษัทให้เช่ารถยนต์ให้แก่สมาชิกผู้ถือบัตรของบริษัท ในกรณีเช่นว่านี้ บริษัทผู้ออกบัตรเครดิตจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนการท่องเที่ยว

มีข้อพึงสังเกตว่า ตัวแทนการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวของประเทศไทยนั้นมักจะเป็นธุรกิจของบริษัทเดียวกัน⁸

นอกจากนี้ยังมีการกำหนดรายละเอียดถึงหน้าที่ของบริษัทนำเที่ยวและตัวแทนการท่องเที่ยว ดังนี้

⁷ กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, บทสังเคราะห์สถานการณ์คนข้ามชาติและทางเลือกนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศ (กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม, มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540), หน้า 31-32

⁸ อรพรรณ พันธ์พัฒนา, "ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังจากการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย (สาขาการท่องเที่ยว)", วารสารกฎหมาย, 2538 หน้า 220

บริษัทนำเที่ยว (Tour Operator) ทำหน้าที่จัดรายการนำเที่ยวและบริการนำเที่ยว โดยจัดรายการนำเที่ยวจำแนกเป็น จัดรายการนำเที่ยวเบ็ดเสร็จ (Package Tour) ส่งให้ตัวแทนไปจำหน่ายและจัดรายการนำเที่ยวประเภทต่างๆ สำหรับผู้ที่สนใจเฉพาะเรื่องให้องค์กร สถาบันวิชาชีพต่างๆ และกลุ่มเอกชนที่มีความสนใจเฉพาะเรื่องโดยการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวตามประเภทของรายการท่องเที่ยว นำโดยมัคคุเทศก์ (Guide หรือ Tour Guide) ซึ่งอาจเป็นมัคคุเทศก์ประจำบริษัท หรือมัคคุเทศก์อิสระ (Freelance Guide) นอกจากนี้บริษัทนำเที่ยวยังให้บริการวางแผนการจัดประชุมสัมมนาและการจัดนิทรรศการทั้งในประเทศและต่างประเทศให้แก่องค์กรต่างๆ ด้วย นอกเหนือจากการจัดนำเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Tour)

ในกฎกระทรวง (พ.ศ.2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535⁹ หมวด 1 ข้อ 1 แบ่งการประกอบธุรกิจนำเที่ยวออกเป็น 3 ประเภทคือ

1)การประกอบธุรกิจนำเที่ยวเฉพาะพื้นที่ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใด ในจังหวัดหนึ่งจังหวัดใด และจังหวัดที่มีเขตพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดนั้น

2)การประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดภายในราชอาณาจักร

3)การประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศ หมายความว่า การประกอบธุรกิจนำเที่ยวไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดในต่างประเทศ หรือนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศไปยังสถานที่หนึ่งสถานที่ใดภายในประเทศ

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่างประเทศจะประกอบธุรกิจนำเที่ยวในประเทศด้วยก็ได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตตามข้อ 2) อีก

ในปัจจุบันผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวบางแห่งดำเนินการจัดนำเที่ยวภายในประเทศและไปต่างประเทศควบคู่กันไป และส่วนใหญ่จะมีบริการด้านจองตั๋วเครื่องบิน จองที่พัก จัดยานพาหนะบริการ จัดทำหนังสือเดินทางและวีซ่า บริการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศและอื่นๆ

มัคคุเทศก์ (guide, tourist guide, courier, tour reader) หมายความว่า ผู้ทำหน้าที่นำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ผู้นำที่นำเที่ยวนั้นนอกจากการนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ แล้ว ยังต้องทำการบรรยายให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่ อำนวยความสะดวก

⁹ กฎกระทรวง (พ.ศ.2536), "ราชกิจจานุเบกษา" 110 ,2536: 16-23

สะดวกและความปลอดภัย เป็นธนะในการติดต่อหาที่พัก จัดหาและควบคุมดูแลพาหนะในการใช้นำเที่ยว และจัดหาอาหารเครื่องดื่มให้แก่นักท่องเที่ยว

ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2536) แบ่งมัคคุเทศก์ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1)มัคคุเทศก์ทั่วไป หมายความว่า มัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับงานทั่วไปในการนำนักท่องเที่ยวไปยังที่ต่างๆ โดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศแต่ไม่ใช่งานของมัคคุเทศก์พิเศษ

2)มัคคุเทศก์พิเศษ หมายความว่า มัคคุเทศก์ซึ่งมีความรู้เฉพาะทางเป็นพิเศษ เช่น การให้ความรู้พิเศษในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี การนำเที่ยวป่า ฯลฯ อันเป็นการให้ความรู้พิเศษอย่างอื่นที่นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปที่มีความสนใจในด้านนั้นจะต้องทราบ

ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ถือเป็นจุดสำคัญอีกจุดหนึ่งในการดึงดูดการท่องเที่ยว การพัฒนาธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางดังนี้คือ

(1)จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งมีระบบการจัดข้อมูล(Management Information System) ที่ทันสมัย ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นข้อสนับสนุนนโยบาย (Policy Support System) ควรจัดตั้งระบบข้อมูลผู้ลงทุน (Invester Support System) ซึ่งสามารถป้อนข้อมูลให้ธุรกิจท่องเที่ยวและผู้ที่ต้องการจะลงทุน เช่น ข้อมูลที่สนับสนุนให้ธุรกิจภาคเอกชนต่างประเทศสามารถติดต่อกับธุรกิจเอกชนไทยได้สะดวกยิ่งขึ้น ข้อมูลเกี่ยวกับทำเนียบธุรกิจประเภทต่างๆ

(2)ทำการอบรมธุรกิจเอกชนท่องเที่ยวร่วมกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ภาคธุรกิจเอกชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เช่น การนำเอาวัฒนธรรมมาเสนอแก่นักท่องเที่ยว นั้น ต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ด้วยว่าส่วนใดของวัฒนธรรมที่คนในท้องถิ่นหรือคนในประเทศถือว่ามีศักดิ์สิทธิ์ ไม่ควรนำเอาสิ่งนั้นไปแสดงหรือเปิดให้นักท่องเที่ยวใช้โดยขาดความเคารพ

(3)สร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างบริษัทนำเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(4)อนุญาตให้มัคคุเทศก์ชาวต่างชาติ สามารถเข้ามาทำงานได้ เพราะ มัคคุเทศก์ต่างชาติ มีความเชี่ยวชาญในเรื่องภาษาของชาติต่างๆ ได้ดีกว่าคนไทยจึงสามารถอธิบายหรือดูแลต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ดีกว่ามัคคุเทศก์ไทย รวมถึงธุรกิจนำเที่ยวบางแห่งจะจัดให้มีมัคคุเทศก์อยู่ในการนำเที่ยว ทริปนั้นๆ เพราะปัจจุบัน แม้ประเทศไทยจะห้ามมัคคุเทศก์ต่างชาติ แต่ก็ยังมี

มัคคุเทศก์เดือนที่แฝงตัวมาในรูปนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้น จึงควรนำสิ่งเหล่านี้มาทำให้เป็นรูปธรรม และดึงเขามาให้เป็นระบบที่มีมาตรฐาน รวมถึงควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์และความพร้อมของบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในสถานที่ท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมาในเรื่องการสนับสนุนการลงทุน สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักถึงประการหนึ่งคือว่าเงื่อนไขที่จะทำให้เกิดการลงทุนก็ขึ้นอยู่กับหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ว่า หากสถานที่ท่องเที่ยวนั้นดีการลงทุนในสถานที่นั้นก็จะเกิดขึ้นเอง และในทางกลับกันหากสถานที่ท่องเที่ยวนั้นไร้ประสิทธิภาพแม้จะสนับสนุนให้เกิดการลงทุนมากเพียงใด ก็ไม่เป็นที่ปรารถนาแก่นักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในสถานที่นั้นๆ

2.2.8 ความปลอดภัยและความมั่นคง

ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนและเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่งที่มนุษย์ทั่วไปไม่ว่าชาติใดภาษาใดจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงต่อความไม่ปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองมากที่สุด ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวเป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริโภคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีลักษณะพิเศษต่างไปจากอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องเดินทางไปบริโภคทรัพยากรทางการท่องเที่ยวยังสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ การเดินทางยังสถานที่ต่างๆ ทำให้นักท่องเที่ยวอาจประสบปัญหาความไม่ปลอดภัยในเรื่องต่างๆ เช่น ความไม่ปลอดภัยจากการคมนาคมขนส่ง จากบริการของบริษัทนำเที่ยว จากบริการของมัคคุเทศก์ที่ไม่ได้รับใบอนุญาต จากบริการของที่พักแรม จากอาชญากรรมในสังคม และจากสภาพทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นรัฐควรจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่ความรุนแรงยิ่งขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น จึงควรมีการรณรงค์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อพึงระวังต่างๆ เช่น ติดประกาศเตือนตามสถานที่ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวจะพบเห็นได้ง่าย รวมทั้งการให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตามหน่วยราชการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวไปติดต่อ นอกจากนี้ควรเพิ่มขีดความสามารถของตำรวจท่องเที่ยวในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านใจผู้ร้ายและยาเสพติด เป็นต้น รวมถึงในด้านกระบวนการยุติธรรม ควรมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีพิจารณาคดีที่มีนักท่องเที่ยวเป็นผู้เสียหาย หรือผู้ต้องหาให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ตลอดจนรณรงค์ให้ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวมีจิตสำนึกใน

การบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน รวมถึงการควบคุมธุรกิจที่ขัดต่อศีลธรรมโดยอาจกำหนด Zone การใช้พื้นที่ และควบคุมมิให้กิจกรรมบริการทางเพศลุกลามไปทุกแห่ง เช่น กำหนดให้เขตจอมเทียนและสมุยเป็นแหล่งปลอดเอดส์ ปราบปรามผู้ประกอบการเช็ทซ์ทัวร์ ติดตามและทำลายหนังสือและโฆษณาเกี่ยวกับการบริการทางเพศในเมืองไทย รวมถึงควบคุมการใช้แรงงานเด็กและแรงงานที่ผิดกฎหมายรวมถึงการกดขี่ค่าแรง เป็นต้น

โดยสรุปแล้วองค์ประกอบของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 8 องค์ประกอบนี้อาจกำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐและเอกชนเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ในทางปฏิบัติหากโครงการใดต้องให้เงินทุนสูงในการดำเนินการก็อาจจะกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐ หรือโครงการใดใช้งบประมาณไม่สูงมากนักก็จะให้เอกชนเป็นผู้ดูแล หรืออาจดูแลไปพร้อมๆกันทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน

2.3 ศักยภาพของไทย ลาว และ กัมพูชา ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวของไทย ลาว กัมพูชา นับว่ามีศักยภาพสูงหากต้องการที่จะพัฒนาและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาาร่วมกันของทั้ง 3 ประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากไทย ลาว และ กัมพูชา ต่างก็เป็นประเทศเพื่อนบ้านกันที่มีมิตรไมตรีกันมาแต่ยาวนาน

การพิจารณาศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวจากปัจจัยด้านจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาว กัมพูชา โดยใช้หลักการวิเคราะห์ SWOT เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้¹⁰

1) จุดแข็ง (Strengths)

ข้อได้เปรียบหรือสิ่งที่จะทำได้ดีด้านการท่องเที่ยว ในกรณีเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ทั้ง 3 ประเทศ เป็นดังนี้

(1) เป็นแหล่งที่มีทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นแหล่งเฉพาะ

แหล่งท่องเที่ยวประเภทอารยธรรมขอม แม่น้ำโขง และพื้นที่หลากหลายทางชีวภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะ กล่าวคือ แหล่งอารยธรรมขอม มีลักษณะสถาปัตยกรรมและแหล่งโบราณคดีทางด้านอารยธรรมขอมพบมากในบริเวณนี้ แม่น้ำโขงใน

¹⁰สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ,โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาสามเหลี่ยมท่องเที่ยวเชื่อมโยง ไทย ลาว กัมพูชา(กรุงเทพ:การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , 2542), หน้า 201

บริเวณนี้ มีความเด่นทางด้านเป็นถิ่นนิเวศของปลาโลมาน้ำจืด รวมทั้ง ลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำโขงที่มีเกาะแก่งจำนวนมาก เป็นน้ำตก ส่วนพื้นที่หลากหลายทางชีวภาพ เป็นพื้นที่มีสภาพป่าเขตร้อน และพื้นที่ชุ่มน้ำและสัตว์ป่าเฉพาะถิ่นหลายชนิดไม่พบในเขตอื่น ดังนั้น จึงเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะมีศักยภาพสูงด้านการพัฒนา

(2) เป็นพื้นที่กว้างสามารถรับนักท่องเที่ยวได้มาก

การกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวประเภทอารยธรรมขอมและพื้นที่หลากหลายทางชีวภาพ กระจายตัวอยู่ในพื้นที่กว้างขวางของพื้นที่ทั้ง 3 ประเทศ จึงเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมากในอนาคต

(3) มีความยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว

เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ยิ่งใหญ่และมีความสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้สูง ในบริเวณนี้มีแหล่งท่องเที่ยวอารยธรรมขอมมีชื่อเสียงซึ่งเป็นหนึ่งในสิ่งมหัศจรรย์ของโลกและมีแม่น้ำระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นน้ำตกและเกาะแก่ง

(4) ความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากแหล่งท่องเที่ยวหลักแล้ว ในบริเวณพื้นที่ศึกษามีแหล่งท่องเที่ยวอีกจำนวนมากที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวประกอบหรือแหล่งท่องเที่ยวเสริมได้ ดังนั้นในกรณีที่สามารถนำมาพัฒนาร่วมกันได้แล้วจะทำให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงบริเวณหนึ่งของโลก

2) จุดอ่อน (Weaknesses)

ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถหลีกเลี่ยงหรือปรับปรุงให้ดีขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการ

การพัฒนาการท่องเที่ยวของทั้ง 3 ประเทศนั้น ควรมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งที่สอดคล้องเชื่อมโยงกัน เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาพื้นที่ดังกล่าวขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกันได้โดยทันที ประกอบกับสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวก็ยังไม่พร้อม จึงคาดว่าจะต้องรออีกระยะหนึ่งก่อนจะเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างประเทศไทยเข้าสู่กัมพูชา

(2) ภาพปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในอดีต

ในช่วงที่ผ่านมาโดยเฉพาะในพื้นที่สวนของลาวและกัมพูชาเป็นบริเวณที่มีปัญหาทางการเมืองช่วงสงครามอินโดจีน กระทั่งในปัจจุบันความมีเสถียรภาพทางการเมืองยังไม่มั่นคงนักจึงนำไปสู่ความไม่แน่นอนว่าอาจเกิดการสู้รบภายในประเทศขึ้นอีก ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว จึงเป็นปัจจัยที่จะต้องแก้ไขให้เกิดความมั่นใจตลาดท่องเที่ยว

(3) ช่วงระยะเวลาการเดินทางท่องเที่ยวช่วงสั้น

จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีตลาดค่อนข้างจำกัด เนื่องจากความเหมือนกันของแหล่งท่องเที่ยว จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม และการเที่ยวชมในระยะเวลานั้นสั้น ทำให้ได้รับประโยชน์น้อย

3) โอกาส (Opportunities)

ปัจจัยที่เหมาะสมเป็นโอกาสต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา

(1) การขยายตัวของการท่องเที่ยวในภูมิภาค

ในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง มีการพัฒนาการท่องเที่ยวและการขยายตัวของตลาดค่อนข้างสูง โดยเฉพาะประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามามาก จึงเป็นโอกาสดีในการเปิดพื้นที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และดึงนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ภูมิภาคอยู่แล้วมาเข้าสู่พื้นที่เชื่อมโยง

(2) เป็นทรัพยากรท่องเที่ยวใหม่

เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวใหม่จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีโอกาสตลาดกว้างกว่าเพราะเป็นที่สนใจของตลาดและมีค่าใช้จ่ายต่ำในการท่องเที่ยว

(3) ความสงบของภูมิภาค

บรรยากาศการเมืองของทั้ง 3 ประเทศ โดยเฉพาะลาวและกัมพูชา สภาวะการณ์ของประเทศเข้าสู่สภาพของการพัฒนาประเทศจึงเกิดความสงบและเริ่มเป็นที่เชื่อมั่นต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว

(4) ความร่วมมือของ 3 ประเทศ

ประเทศไทย ลาวและกัมพูชา มีนโยบายระหว่างประเทศที่ต้องการสร้างความร่วมมือการพัฒนาาร่วมกัน จึงเป็นโอกาสอันดีในการพัฒนาการท่องเที่ยว

(5)การพัฒนาเป็นตลาดเดียว

จากเงื่อนไขการพัฒนาและร่วมมือทางเศรษฐกิจของโลก เป็นช่วงที่ต้องการความร่วมมือทางเศรษฐกิจ จึงมีโอกาที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวตามแนวทางตลาดเดียวทางด้านท่องเที่ยว

(6)นักท่องเที่ยวภายในกลุ่ม 3 ประเทศมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น

นักท่องเที่ยวภายในกลุ่ม 3 ประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวไทยมีกำลังซื้อเพิ่มมากขึ้นจึงมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวและได้ประโยชน์จากการพัฒนาหรืออำนวยความสะดวกด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งภายในและนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

4)อุปสรรค (Threats)

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือขัดขวางต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา

(1)การกระจายตัวสูงของแหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวหลักด้านอารยธรรมขอมมีการกระจายตัวสูง โดยจัดเป็นกลุ่มตามแหล่งท่องเที่ยวได้ 9 กลุ่มอยู่ในพื้นที่ของทั้ง 3 ประเทศ ดังนั้น ในการท่องเที่ยวให้มีความทั่วถึง นักท่องเที่ยวต้องใช้ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ประกอบกับแต่ละแหล่งท่องเที่ยวมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาค่อนข้างแตกต่างกัน จึงทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงและได้รับความพึงพอใจได้ยากตามความมุ่งหวัง

(2)ความแตกต่างของระบบการเมืองการปกครอง

เนื่องจาก 3 ประเทศ มีระบบการเมืองการปกครอง และการพัฒนาทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน ซึ่งเป็นปัญหาต่อการประสานความเชื่อมต่อในด้านการพัฒนาและการกำหนดมาตรฐานและการให้บริการในด้านต่างๆ

(3)ความขัดแย้ง

ความพร้อมของการพัฒนาให้ความเชื่อมโยงกันของทั้ง 3 ประเทศ ค่อนข้างมีความแตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบกับทั้ง 3 ประเทศทำให้ไม่สามารถพัฒนาความเชื่อมโยงในด้านต่างๆได้สอดคล้องกันโดยทันที

(4)ความแตกต่างของระบบการให้บริการและราคา

จากสภาพปัญหาในปัจจุบันการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ยังมีความแตกต่างกันสูงทั้งทางด้านมาตรฐานคุณภาพสินค้าและราคา ทำให้ไม่เป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

(5)ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่โดยรอบ

การแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยวนอกพื้นที่ที่ศึกษาที่มีอยู่ 3 ประเทศ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติทางทะเล ทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาถูกจัดความสำคัญรองลงไปของจุดหมายในการเดินทางมายังประเทศไทย ลาวและกัมพูชา

โดยสรุปแล้วประเทศไทย ลาวและกัมพูชา มีพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แต่ปัญหาสำคัญคือความล้าหลังของประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านการเมืองซึ่งหากขจัดปัญหาต่างๆนี้ไปได้ก็จะส่งเสริมให้พื้นที่จุดนี้เป็นพื้นที่ที่น่าท่องเที่ยวและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพิ่มมากขึ้น

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนากท่องเที่ยว ระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ภายใต้กรอบความตกลงในระดับอนุภูมิภาค

ในบทที่ 2 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนากท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ว่ามีองค์ประกอบใดบ้าง ในบทนี้ผู้เขียนจะอธิบายให้เห็นถึงข้อตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่ไทย ลาวและกัมพูชาได้เข้าร่วมนั้น มีการวางหลักหรือกำหนดแนวทางในการพัฒนากท่องเที่ยวในแต่ละองค์ประกอบไว้อย่างไร ดังพิจารณาได้ดังนี้คือ

3.1 ความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนากท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา

ความตกลงในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนากท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีอยู่หลายกรอบด้วยกัน บางกรอบอยู่ในรูปความตกลงที่เป็นความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ บางอยู่ในรูปความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่างๆ อันมีความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งในกรอบความตกลงนั้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงความร่วมมือที่มีบทบาทเกี่ยวข้องหรือมีประเด็นในเรื่องความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มาพิจารณา ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 ความตกลงด้วยกันคือ

- 1)ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement)
- 2)ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)
- 3)โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)
- 4)ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา
- 5)ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

โดยในบางความร่วมมือก็จะมีเอกสารสำคัญที่สร้างแนวทางในรัฐจำเป็นต้องปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุไปสู่เป้าหมายในความร่วมมือเหล่านั้นโดยพิจารณาได้ดังนี้คือ

3.1.1 ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement)

ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ลงนามความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement : ATA) เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ณ กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน ซึ่งประกอบด้วย บรูไน อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนามและไทย ต่างตระหนักถึงบทบาทของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นการย้ำถึงความสำคัญต่อการพัฒนาภูมิภาคอาเซียนโดยผู้นำสูงสุด นับตั้งแต่ได้มีการออกปฏิญญากรุงมะนิลา เมื่อปี พ.ศ.2530 ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของการส่งเสริมการเดินทางภายในอาเซียน ต่อมาในปี พ.ศ.2538 ได้กำหนดกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการบริการเพื่อเปิดเสรีด้านการค้าภายในอาเซียนด้านการบริการจนมาถึงความตกลงว่าด้วยการท่องเที่ยวอาเซียน

เมื่อไทย ลาวและกัมพูชา ต่างก็เป็นชาติสมาชิกอาเซียน ดังนั้นแล้ว หากอาเซียนได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ประเทศทั้งสามก็จะได้รับการพัฒนาควบคู่ไปด้วยเช่นกัน

3.1.1.1 เอกสารสำคัญตามความตกลง

ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement) มีวัตถุประสงค์แจ้งชัดใน Article 1 กล่าวคือ ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ¹

- 1) เพื่อสร้างความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางเข้ามาในอาเซียนและการเดินทางภายในอาเซียน
- 2) สร้างความร่วมมือในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวระหว่างสมาชิกอาเซียนเพื่อส่งเสริมการแข่งขันและประสิทธิภาพด้านการท่องเที่ยว
- 3) เพื่อเสริมสร้างธุรกิจในด้านท่องเที่ยวและการเดินทางในการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

¹ Article 1 Objectives

4) เพื่อบูรณาการโครงข่ายการท่องเที่ยงและการเดินทางเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในพื้นที่ที่ตั้งจุดการท่องเที่ยง

5) เพื่อสร้างให้การท่องเที่ยงในอาเซียนอยู่ในมาตรฐานโลก (World-class standards)

6) สร้างความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความร่วมมือในการพัฒนา ยกระดับการท่องเที่ยงและการเดินทางในอาเซียน

7) สร้างสถานะให้นำลงทุนด้านการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยงทั้งภาครัฐและเอกชน

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่ปรากฏตาม Article 1 ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยงอาเซียนจะพบว่ากรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยงอาเซียนมีความมุ่งเน้นที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยงอยู่ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1) เพื่อสร้างความสะดวกในการเดินทางเข้ามาในอาเซียนหรือการเดินทางภายในอาเซียน

2) เพื่อสร้างโครงข่ายการคมนาคมให้เกิดประสิทธิภาพต่อการท่องเที่ยง

3) เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยง

จึงได้มีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาไว้ดังนี้คือ

3.1.1.2 แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยงอาเซียน

สำหรับแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวของความตกลงด้านการท่องเที่ยงอาเซียนนี้ ได้มีการกำหนดแนวทางความร่วมมือไว้เป็น 5 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กล่าวคือ

ใน Article 2 การอำนวยความสะดวกในการเดินทางภายในอาเซียนและจากนอกกลุ่ม (Intra-ASEAN and International travel) มายังอาเซียน โดยกำหนดให้มีแนวทางดังนี้ คือ

(1) การเตรียมการยกเว้นวีซ่า สำหรับคนชาติสมาชิกอาเซียนที่เดินทางภายในภูมิภาคบนพื้นฐานของความตกลงทวิภาคีที่ได้ทำกันระหว่างสองประเทศ

(2) ผสานกระบวนการเรื่องวีซ่าให้เป็นหนึ่งเดียวสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ

(3) การยกเลิกอัตราภาษีการเดินทางของคนชาติสมาชิกอย่างค่อยเป็นค่อยไป

(4) การส่งเสริมการใช้ Smart Card สำหรับนักธุรกิจในอาเซียน หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางบ่อยซึ่งหากเป็นไปได้สำหรับประเด็นการเดินทางข้ามแดน ก็ให้ประเทศที่มีความพร้อมดำเนินการไปก่อน

(5) ปรับปรุงสื่อสัญลักษณ์ ป้ายและการใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นสากล

(6) ทำให้ประเด็นเรื่องเอกสารสำหรับกระบวนการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปในลักษณะที่ง่ายขึ้นและลดอุปสรรคด้านการเดินทางทั้งปวง

กลุ่มที่ 2 คือ พัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม กล่าวคือ

ใน Article 3 การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง ได้กำหนดแนวทางไว้ 5 แนวทาง คือ

(1) ส่งเสริมเรื่องการเดินทางทางบกให้มีความปลอดภัยและการประกันภัยในการเดินทาง

(2) ความร่วมมือในการสนับสนุนให้มีการเดินทางโดยเครื่องบินในระหว่างประเทศสมาชิกตลอดจนการยกเลิกกระบวนการบางกระบวนการของบริการสายการบิน

(3) ปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการสนามบินและบริการที่เกี่ยวข้อง

(4) สนับสนุนความร่วมมือและการจัดการระหว่างสายการบินของชาติสมาชิกอาเซียน

(5) การพัฒนานโยบายที่เหมาะสมในการสนับสนุนให้มีกิจกรรมเรือสำราญ, การเดินทางโดยเรือเฟอร์รี่, เรือล่องตามลำน้ำโดยการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอรวมถึงการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง

กลุ่มที่ 3 เป็นการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ

Article 7 การจัดการตลาดและการประชาสัมพันธ์ร่วมกัน โดยกำหนดไว้ถึง 11 แนวทางด้วยกัน คือ

(1) ประชาสัมพันธ์แคมเปญ Visit ASEAN (Visit ASEAN Campaign : VAC) ซึ่งใช้สำหรับดึงดูดนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่น่าสนใจ

(2) ประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความหลากหลายทางธรรมชาติ, วัฒนธรรม, ศิลปกรรม ที่มีอยู่อย่างหลากหลายใน ASEAN

(3) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านการท่องเที่ยวระดับชาติใน ASEAN รวมถึงโรงแรม รีสอร์ท ตัวแทนการท่องเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยวในการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และการจัดแพ็คเกจทัวร์ข้ามแดนในอนุภูมิภาค

(4) ขอให้สายการบินของรัฐสมาชิกช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

(5) สนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทั้งในและนอกภูมิภาค

(6) ขยายและยกระดับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศและการท่องเที่ยว ระหว่างประเทศและงานแสดงสินค้าท่องเที่ยว

(7) ประชาสัมพันธ์ ASEAN ให้เป็น Brand ในตลาดต่างประเทศ

(8) ให้การส่งเสริม ASEAN Tourism Forum (ATF)

(9) ประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงโอกาสในการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวใน อาเซียน

(10) ร่วมมือในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการท่องเที่ยวใน อาเซียน

(11) สนับสนุนการเข้าเป็นหุ้นส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในตลาดการท่องเที่ยวและการสนับสนุนความร่วมมือในระดับองค์กรด้านการท่องเที่ยวในระดับระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 4 เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล กล่าวคือ

ใน Article 8 ได้ระบุเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพบุคคลโดยกำหนดแนวทางไว้ 5 แนวทางคือ

(1) การจัดระบบการจัดการที่ไร้ขอบเขตเพื่อเน้นความสามารถของประเทศใน ASEAN เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและบุคคลากรที่มีทักษะความสามารถในภูมิภาค ภายใต้ความตกลงทวิภาคี

(2) กระชับความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกสำหรับการศึกษาด้าน การท่องเที่ยวและโปรแกรมการฝึกอบรม

(3) ยกระดับการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและทักษะการจัดระบบมาตรฐานความสามารถทั้งนี้เพื่อเป็นการนำมาซึ่งการยอมรับในทักษะและคุณภาพในภูมิภาค ASEAN

(4) สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ทั้งในภาครัฐและเอกชน

(5) เข้าร่วมกับประเทศหรือกลุ่มประเทศอื่นๆ รวมถึงสถาบันระหว่างประเทศในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว

กลุ่มที่ 5 คือ เรื่องความปลอดภัยและความมั่นคง กล่าวคือ

Article 6 ความมั่นคงและความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว มีการกำหนดแนวทางไว้ คือ

- (1) การยกระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย
- (2) การแลกเปลี่ยนด้านข้อมูลในการข้ามแดนระหว่างองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย
- (3) ใช้มาตรการเท่าที่จำเป็นในการประกันระบบโทรคมนาคมและระบบการช่วยเหลือในการติดต่อกันท่องเที่ยว

ในกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนยังได้กำหนดถึงคุณภาพของการท่องเที่ยวว่ารัฐควรจะต้องเข้ามาดูแลให้การท่องเที่ยวนั้นเป็นไปในทิศทางที่ดี มิใช่มุ่งแต่จะพัฒนา แต่ควรคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ด้วย เช่น การคำนึงถึงคุณค่าหรือมรดกในทางวัฒนธรรม การจัดการสิ่งแวดล้อมและการตรวจตราดูแลสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศรวมถึงมีมาตรการที่รุนแรงสำหรับการท่องเที่ยวที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติหรือวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม รวมถึงการท่องเที่ยวที่มีการละเมิดสิทธิของบุคคลโดยเฉพาะเด็กและสตรี²

จากแนวทางการพัฒนาได้มีการกำหนดโครงสร้างการทำงาน ในแต่ละประเทศ จะมีหน่วยงานระดับชาติ ที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ที่เราเรียกกันว่า Nation Tourism Organization (NTO) มีการประชุมปีละ 2 ครั้ง รายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรีท่องเที่ยวอาเซียนซึ่งประชุมปีละ 1 ครั้ง ภายใต้ NTO จะมีคณะทำงาน (Task Force/Working Group) ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอีก 6 คณะ ประชุมปีละ 2 ครั้ง ได้แก่

- คณะทำงานพิเศษด้านการบูรณาการของอาเซียน (Special Working Group on ASEAN Tourism Intergration)

- คณะทำงานด้านมาตรฐานการท่องเที่ยว (Task Force on ASEAN Tourism Standard)

- คณะทำงานด้านการลงทุนทางการท่องเที่ยว (Task Force on ASEAN Tourism Investment)

² Article 5 Quality Tourism

-คณะทำงานด้านการพัฒนากำลังคนทางการท่องเที่ยว (Task Force on ASEAN Tourism Manpower Development)

-คณะทำงานด้านการตลาดทางการท่องเที่ยว (Task Force on ASEAN Tourism Marketing)

-คณะทำงานด้านการสื่อสารวิกฤตการณ์ทางการท่องเที่ยว (ASEAN Crisis Communication Teams)

โดยในการปฏิบัติตามพันธกรณีสำหรับกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนนี้ ได้มีการกำหนดถึงกระบวนการนำไปปฏิบัติโดยกำหนดให้รัฐสมาชิกจัดทำเป็นพิธีสาร (protocols) หรือบันทึกความเข้าใจ (memoranda of understanding) หรือวิธีการอื่นๆ เพื่อนำไปปฏิบัติตามความตกลงนี้โดยรัฐใดพร้อมก็ให้ดำเนินการไปก่อนได้ หากรัฐอื่นๆ ยังไม่มีความพร้อมในการปฏิบัติตามพันธกรณี³

ทั้งนี้ยังได้มีการกล่าวถึงการเข้าสู่ตลาด (Market Access)⁴ ว่ารัฐควรปฏิบัติตามพันธกรณีโดยอาศัยกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Services) ด้วย*

³ Article 9 Implementation (1)

⁴ Article 4 Market Access

* สำหรับกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ ในสาขาการท่องเที่ยวได้มีการตกลงให้จัดทำข้อผูกพันขึ้นมาก่อนสาขาอื่นๆ (รวมถึงสาขาการเงิน และสาขาการสื่อสารโทรคมนาคมด้วย) โดยมีสมาชิกรั้งเดิม 7 ประเทศ คือ บรูไน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม และไทย และประเทศสมาชิกใหม่ คือ พม่า และลาว ผลจากการทำข้อผูกพันนี้ทำให้ประเทศที่เสนอข้อผูกพัน ต้อง ปฏิบัติตามข้อผูกพันฯ ที่ตนระบุไว้ตามตาราง Schedule of Specific Commitments ที่ผนวกไว้ในพิธีสารฯ เพื่อให้เป็นไปตาม “พิธีสารชุดผูกพันเบื้องต้นภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน : Protocol to implement the initial Package of commitments under ASEAN framework agreement on services” การจะปฏิบัติตามข้อผูกพันฯ ที่กำหนดไว้ในพิธีสารดังกล่าว ก็ต่อเมื่อ

1) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศที่ได้ยื่นตารางข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการเบื้องต้น ที่ผนวกท้ายพิธีสาร ได้ลงนามให้การรับรองพิธีสารดังกล่าวแล้ว

และได้มีการกำหนดเรื่องของการระงับข้อพิพาทไว้ กล่าวคือหากเกิดกรณีพิพาทระหว่างรัฐสมาชิกให้มีการระงับข้อพิพาทกันด้วยการปรึกษาหารือ (Consultation) แต่หากวิธีการดังกล่าวไม่ได้ผลก็ให้เป็นไปตามพิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาทของอาเซียน (Protocol on dispute Settlement Mechanism for ASEAN)⁵

ในความตกลงว่าด้วยการท่องเที่ยวอาเซียนได้กำหนดให้ รัฐมนตรีที่กำกับดูแลด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Tourism Minister) เป็นองค์กรที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา(supervise) การประสานงาน (coordinate) และการตรวจตราสอดส่อง (monitor)ในการนำไปปฏิบัติ⁶

2)รัฐบาลของประเทศสมาชิกได้ลงนามพิธีสารดังกล่าว ได้ยื่นสัตยาบันสาร หรือสารว่าด้วยการยอมรับให้กับเลขาธิการอาเซียนครบทุกประเทศแล้ว

เมื่อพิธีสารดังกล่าวข้างต้นมีผลผูกพันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการเบื้องต้นเฉพาะสาขา สาขาย่อย และกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเสนอข้อผูกพันไว้เท่านั้น ไม่ว่าจะผูกพันโดยมีเงื่อนไข หรือไม่มีเงื่อนไขก็ตาม และจะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันของตนไปจนกว่าจะมีการสรุปผลการเจรจาจัดทำข้อผูกพัน เปิดเสรีการค้าบริการ 7 สาขา และรวบรวมข้อเสนอผูกพันเปิดเสรีของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด (Final Package of Offer) และหากมีการจัดทำพิธีสารฉบับใหม่ขึ้นมา ประเทศสมาชิกอาเซียนก็จะผูกพันในการที่จะต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันฯ ที่ประเทศตนได้จัดทำครั้งล่าสุด ซึ่งระบุไว้ใน Schedule of Specific Commitments ที่ผนวกพิธีสารฉบับใหม่ต่อไป

⁵ Article 11 Settlement of disputes

⁶ Article 9 Implementation (2)

การส่งเสริมและพัฒนากองทั่วยุทธวิธีระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา
ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ฐานความตกลง
<p>การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน</p>	<p>(1)การขยายการเตรียมการยกเว้นVISA สำหรับคนชาติสมาชิก ASEAN ที่เดินทางภายในภูมิภาคบนพื้นฐานของความตกลงทวิภาคีที่ได้ทำกัน ในระหว่าง2 ประเทศ</p> <p>(2)ประสานกระบวนการเรื่องวีซ่าให้เป็นหนึ่งเดียวในสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ</p> <p>(3)การยกเลิกอัตราภาษีการเดินทางของคนชาติสมาชิกอย่างค่อยเป็นค่อยไป</p> <p>(4)การส่งเสริมการใช้ Smart Card สำหรับนักธุรกิจในASEAN หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางบ่อยหรือหากเป็นไปได้สำหรับประเด็นการเดินทางข้ามแดน ก็ให้ดำเนินการไปก่อนสำหรับประเทศที่มีความพร้อม</p> <p>(5)ปรับปรุงสื่อสัญลักษณ์,ป้าย และการใช้ภาษาที่มีลักษณะเป็นสากล</p> <p>(6)ทำให้ประเด็นเรื่องเอกสารสำหรับกระบวนการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปได้ง่ายขึ้นและลดอุปสรรคด้านการเดินทางทั้งหมด</p>	<p>Article 2 Facilitation of Intra-asean and international travel</p> <p>(1)Extending visa exemption arrangement for nationals of ASEAN Member States traveling within the region on the basis of bilateral visa exemption agreements concluded between Member States that are ready to do so.</p> <p>(2)Harmonising the procedures for issuing visa to internationaltraveling.</p> <p>(3)Phasing out travel level taxes on nationals of ASEAN Member States traveling to other ASEAN Member States</p> <p>(4)Encouraging the use of smart cards for ASEAN business and frequent travelers and,where appropriate,for cross-border travel on the basis of bilateral agreements concluded between Member States that are ready to do so.</p> <p>(5)Improving communications with international travelers through the use of universal symbols and multi-lingual signs and forms.</p> <p>(6)Easing the process of issuance of travel documents and progressively reducing all travel barriers.</p>
<p>การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม</p> <p>การคมนาคมทางบก</p> <p>การคมนาคมทางอากาศ</p>	<p>ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาการเดินทางทางบกให้มีความปลอดภัยและเรื่องการประกันภัยในการเดินทาง</p> <p>(1)ความร่วมมือในการสนับสนุนให้มีการเดินทางโดยเครื่องบินในระหว่างประเทศสมาชิกตลอดจนการยกเลิกกระบวนการบางอย่างของบริการสายการบิน</p> <p>(2)ปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการสนามบิน</p>	<p>Article 3 Facilitation of transport services</p> <p>(4)Enhancing cooperation in developing measures in support of efficient and safe travel and tourism in term of land transport and travel insurance.</p> <p>(1)Cooperating in promoting accessibility by air to and amongst Member States through the progressive liberalization of air services.</p> <p>(2)Improving the efficiency of airport management and other related services.</p> <p>(5)Encouraging cooperation and commercial arrangements among ASEAN airlines.</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ฐานความตกลง
การคมนาคมทางน้ำ	<p>และบริการที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(3)สนับสนุนความร่วมมือและการจัดการระหว่างสายการบินระหว่างชาติอาเซียน</p> <p>การพัฒนานโยบายที่เหมาะสมในการสนับสนุนให้มีกิจกรรมเรือสำราญ,การเดินทางโดยเรือเฟอร์รี่,เรือล่องตามลำน้ำโดยการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอรวมถึงการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง</p>	<p>(3)Developing appropriate policies to encourage cruising,travel by ferries,and leisure boats by providing adequate infrastructure and facilitating seamless travel.</p>
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	<p>(1)ประชาสัมพันธ์แคมเปญ Visit ASEAN ซึ่งใช้ดึงดูดนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่น่าสนใจ</p> <p>(2)ประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงความหลากหลายทางธรรมชาติ,วัฒนธรรม,ศิลปกรรม ที่มีอยู่อย่างหลากหลายในASEAN</p> <p>(3)สนับสนุนความร่วมมือระหว่างองค์กรด้านการท่องเที่ยวระดับชาติใน ASEAN รวมถึง โรงแรม,รีสอร์ท,ตัวแทนการท่องเที่ยว,ธุรกิจนำเที่ยวในการตลาดและการประชาสัมพันธ์ และการจัดแพคเกจทัวร์ข้ามแดนในอนุภูมิภาค</p> <p>(4)ขอให้สายการบินของรัฐสมาชิกช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว</p> <p>(5)สนับสนุนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในและนอกภูมิภาค</p> <p>(6)ขยายและยกระดับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศและงานแสดงสินค้าท่องเที่ยว</p> <p>(7)ประชาสัมพันธ์ASEANให้เป็น Brandในตลาดต่างประเทศ</p> <p>(8)ให้การส่งเสริม ASEAN Tourism Forum</p> <p>(9)ประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงโอกาสในการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวใน ASEAN</p> <p>(10)ร่วมมือในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการ</p>	<p>Article 7 Joint Marketing and promotion</p> <p>(1)Supporting the Visit ASEAN Campaign,which calls for thematic tour packages and attractions to encourage visitors to focus on specific areas of interest.</p> <p>(2)Promotion ASEAN's richly diverse nature,culture and arts</p> <p>(3)Fostering cooperation among ASEAN national tourism organizations and the tourism industry,particularly airlines,hotels and resort, travel agencies and tour operators,in marketing and promoting transnational tour packages,including the sub-regional growth areas.</p> <p>(4)Calling on airlines of Member States to expand their tourism promotional programmes.</p> <p>(5)Holding ASEAN-wide promotional revents within the region and overseas.</p> <p>(6)Expanding and strengthening ASEAN cooperation in overseas markets and major international tourism and travel-trade fairs.</p> <p>(7)Promoting ASEAN as a brand in the international market.</p> <p>(8)Strengthening support for ASEAN Tourism Forum.</p> <p>(9)Promoting investment opportunities in the ASEAN tourism industry.</p> <p>(10)Cooperating in the use of information technology in the ASEAN tourism and travel-trade.</p> <p>(11)Fostering public-private partnerships in tourism marketing and promotion in</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ฐานความตกลง
	<p>ท่องเที่ยวใน ASEAN</p> <p>(11)สนับสนุนการเข้าเป็นหุ้นส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในตลาดการท่องเที่ยวและการสนับสนุนความร่วมมือในระดับองค์กรด้านการท่องเที่ยวในระดับระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(11)สนับสนุนการเข้าเป็นหุ้นส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนในตลาดการท่องเที่ยวและการสนับสนุนความร่วมมือในระดับองค์กรด้านการท่องเที่ยวในระดับระหว่างประเทศและในระดับภูมิภาคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>cooperation with international and regional tourism organizations and other relevant bodies.</p>
<p>การพัฒนาทรัพยากรบุคคล</p>	<p>(1)การจัดระบบการจัดการที่ไร้ขอบเขตเพื่อเน้นความสามารถของประเทศใน ASEAN เพื่อให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและบุคลากรที่มีทักษะความสามารถในภูมิภาคภายใต้ความตกลงทวิภาคี</p> <p>(2)กระชับความร่วมมือและการอำนวยความสะดวกสำหรับการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและโปรแกรมการฝึกอบรม</p> <p>(3)ยกระดับการศึกษาด้านการท่องเที่ยวและทักษะการจัดระบบมาตรฐานความสามารถทั้งนี้เพื่อเป็นการนำมาซึ่งการยอมรับในทักษะและคุณภาพในภูมิภาค ASEAN</p> <p>(4)สร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในภาครัฐและเอกชน</p> <p>(5)เข้าร่วมกับประเทศหรือกลุ่มประเทศอื่นๆ รวมถึงสถาบันระหว่างประเทศในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว</p>	<p>Article 8 Human Resource Development</p> <p>(1) formulating non-restrictive arrangements to enable ASEAN Member States to make use of professional tourism experts and skilled workers available within the region on the basis of bilateral arrangement</p> <p>(2) Intensifying the sharing of resources and facilities for tourism education and training programmes</p> <p>(3) Upgrading tourism education curricula and skills and formulating competency standards and certification procedures, thus eventually leading to mutual recognition of skills and qualifications in the ASEAN region</p> <p>(4) Strengthening public-private partnerships in human resource development</p> <p>(5) Cooperating with other countries, groups of countries and international institutions in developing human resources for tourism.</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ฐานความตกลง
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	(1)การยกระดับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย (2)การแลกเปลี่ยนด้านข้อมูลในการข้ามแดนระหว่างองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย (3) ใช้มาตรการเท่าที่จำเป็นในการประกันระบบโทรคมนาคมและระบบการช่วยเหลือในการติดต่อนักท่องเที่ยว	Article 6 Tourism safety and security (1)Stepping up cooperation among law-enforcement agencies in charge of tourist and security (2)Intensifying the sharing of information on immigration matters among law-enforcement agencies. (3)Taking all necessary measures to ensure communications and assistance systems to deal with visitors' concerns.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.2 โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง Greater Mekong Subregion (GMS)

โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศคือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน(ยูนนาน) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1) ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการค้า การลงทุน อุตสาหกรรม การเกษตร และการบริการเพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับการครองชีพของประชาชนในพื้นที่

2) ส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือทางเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกัน

3) ให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสทางเศรษฐกิจในเวทีการค้าโลก

พื้นที่โครงการในส่วนของไทย ประกอบด้วย 9 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน และตาก 8 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครพนม เลย สกลนคร หนองคาย อุดรธานี อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และมุกดาหาร 2 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ ปราจีนบุรี และสระแก้ว

ในการประชุมผู้นำ GMS ครั้งที่ 2 ผู้นำ GMS ได้ออกแถลงการณ์ร่วมคุนหมิง (Kunming Declaration) โดยมีเป้าหมายคือเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สร้างความปรองดองและความมั่นคงของอนุภูมิภาค รวมถึงความพยายามในการลดปัญหาความยากจน และการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยสนับสนุนให้มีการติดต่อและการแข่งขันระหว่างกัน

สาขาความร่วมมือของ GMS มี 9 สาขา ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง การโทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีการจัดทำแผนงานที่มีความสำคัญในระดับสูง (Flagship Programs) โดยในแผนงานนี้ประกอบไปด้วยสาขา (Sector) การพัฒนาด้านต่างๆ มีโครงการ (Project) การพัฒนาในสาขานั้นๆ ค่าใช้จ่าย สถานะของโครงการ รวมถึงช่วงเวลาของการนำไปปฏิบัติ โดยแผนงานในลำดับสูงนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 11 แผนงาน ได้แก่

1) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ (North-South Economic Corridor)

- 2) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)
- 3) แผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)
- 4) แผนงานพัฒนาเครือข่ายโทรคมนาคม (Telecommunications Backbone)
- 5) แผนงานซื้อขายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า (Regional Power Interconnection and Trading Arrangements)
- 6) แผนงานการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนข้ามพรมแดน (Facilitating Cross-Border Trade and Investment)
- 7) แผนงานการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน (Enhancing Private Sector Participation and Competitiveness)
- 8) แผนงานพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และทักษะความชำนาญ (Developing Human Resources and Skills Competencies)
- 9) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสีงแวดล้อม (Strategic Environment Framework)
- 10) แผนงานการป้องกันน้ำท่วมและการจัดการทรัพยากรน้ำ (Flood Control and Water Resource Management)
- 11) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

3.1.2.1 เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือ

เอกสารสำคัญของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) นั้นคือ แผนงานในระดับสูง (Flagship Programs) โดยแผนงานในลำดับสูงที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นแผนงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรงนั่นคือ แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development) อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวพื้นที่

ด้านต่างๆรวมทั้งสิ้น 3 แนวพื้นที่ หรือ 3 แผนงานคือ แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ (North-South Economic Corridor), แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และแผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) โดยอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้คือ

ก) แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ การกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือการอำนวยความสะดวกในด้านการท่องเที่ยวให้มีมากขึ้น รวมถึงการกำหนดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยในแผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยวจะมีการกำหนดถึงโครงการต่างๆสำหรับรัฐที่เข้าร่วม (Participating Countries) มีทั้งสิ้น 32 แผนงานด้วยกัน โดยแผนงานการท่องเที่ยวนี้ ถือเป็นเอกสารหลักที่ใช้ในการพิจารณาถึงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวใน GMS

ข) แผนงานด้านการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor)

แผนงานด้านการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) เป็นความร่วมมือของ 4 ประเทศคือ ไทย พม่า ลาว และจีน โดยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) มีขึ้นเพื่อ (1) อำนวยความสะดวกด้านการค้าและการพัฒนาระหว่างลาว พม่า ไทย และจีน (2) เพื่อลดต้นทุนค่าขนส่งภายในพื้นที่ภายใต้โครงการและทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและคนมีประสิทธิภาพ (3) เพื่อลดความยากจน สนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ชนบทและชายแดน และส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มพื้นที่ โดยการเชื่อมโยงแบ่งออกเป็น 3 แนวคือ

(1) เส้นทาง R3E เชื่อมโยง คุณหมิง-ยู่ซี-หยวนเจีย-โมเฮย-ซีมา-เงินเมิงหยาง-บ่อหวาน (จีน)-บ่อเต็น-ห้วยทราย (ลาว)-เชียงของ-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ(ไทย)

(2) เส้นทาง R3W เชื่อมโยง เชียงตุง-ท่าซี้เหล็ก (พม่า)-แม่สาย-เชียงราย-ตาก-กรุงเทพฯ(ไทย)

(3) เส้นทาง R5 เชื่อมโยง คุณหมิง-หมี่เหลอ-หยินซ้อ-โคหยวน-เม้งซ้อ-เฮียโค้ว (จีน)-ลาวโค-ฮานอย-ไฮฟอง (เวียดนาม)

ดังนั้นแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา คือ แนวเส้นทาง R3E เชื่อมโยง จีน-ลาว-ไทย เท่านั้น

ค) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)

แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เป็นความร่วมมือของทั้ง 4 ประเทศคือ เวียดนาม ลาว ไทย และพม่า โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (1) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนและการพัฒนาระหว่างลาว พม่า ไทย และเวียดนาม (2) เพื่อลดต้นทุนการขนส่งในพื้นที่และทำให้การเคลื่อนย้ายสินค้าและคนโดยสารมีประสิทธิภาพมากขึ้น (3) เพื่อลดความยากจนสนับสนุนการพัฒนาในพื้นที่ชนบทและพื้นที่ชายแดน และเน้นการสร้างโอกาสในอุตสาหกรรมเกษตรและการท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงพื้นที่ด้านตะวันออกจากเวียดนามผ่านลาว บนเส้นทาง R9 มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญๆ ดังนี้ คือ เมาะละเหม้ง-เมียวะดี (พม่า)-แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร(ไทย)- สะหวันนะเขต-แดนสะหวัน (ลาว)-ลาวบา-เว้-ดองฮา-ดานัง(เวียดนาม)

ง) แผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)

แผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor) เป็นความร่วมมือของ 3 ประเทศคือ ไทย กัมพูชา และเวียดนาม โดยมีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาค สนับสนุนการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ สนับสนุนการขยายตัวของการค้าและการลงทุน และอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนและพัฒนาตามแนวพื้นที่ด้านตะวันออก-ตะวันตก ระหว่างไทย กัมพูชา และเวียดนาม และบางส่วนทางตอนใต้ของลาว และ (2) เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาเขตพื้นที่เศรษฐกิจที่ครอบคลุมเมืองสำคัญในไทย กัมพูชาและเวียดนาม โดยผ่านโครงสร้างเครือข่ายถนนและรถไฟโดยมีเส้นทางสำคัญ 2 เส้นทางคือ R1 และ R10

เส้นทาง R1 มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆดังนี้

กรุงเทพฯ-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ หรือ กรุงเทพฯ-แหลมฉบัง-พนมสารคาม-กบินทร์บุรี-สระแก้ว-อรัญประเทศ (ไทย)-ปอยเปต-ศรีโสภณ-เปือย-พนมเปญ-นาคหลวง-บาเวด(กัมพูชา)-มอคไบ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเตา (เวียดนาม)

เส้นทาง R10 มีจุดเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆดังนี้

กรุงเทพฯ-ตราด-หาดเล็ก (ไทย)-แซมแยม-เกาะกง-สะเรอัมเปิล-กำพต-ลอก (กัมพูชา)- ฮาเดียน-คาเมา-นามคาน (เวียดนาม)

3.1.2.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาก่อการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

ในแผนงานทั้ง 4 แผนงานที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นมีการกำหนดเป็นแผนงานย่อยๆไว้ดังต่อไปนี้คือ

ก) แผนงานการพัฒนาก่อการท่องเที่ยว (GMS Tourism Development)

แผนงานการพัฒนาก่อการท่องเที่ยวใน GMS มีกำหนดไว้ทั้งสิ้น 32 แผนงาน แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเฉพาะแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาก่อการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาแล้ว สามารถนำมาพิจารณาได้ดังนี้คือ

แผนงานการพัฒนาก่อการท่องเที่ยวได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาก่อการท่องเที่ยว โดยแยกพิจารณาได้ออกเป็น 7 กลุ่มดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กล่าวคือ

แผนงานฯที่ 26 ได้กำหนดถึงโครงการนำร่องในการจัดทำ Single GMS Visa เพื่อการอำนวยความสะดวกในด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว

แผนงานฯที่ 27 ได้กำหนด เรื่องการปรับปรุงกฎระเบียบในจุดตรวจผ่านแดนให้ดีขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้คือ

1) ฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการผ่านแดน,ศุลกากรและการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

2) พัฒนามาตรฐานการผ่านแดนและธรรมเนียมศุลกากร, ทะเบียนและระบบการประกันภัยของรถยนต์ที่ผ่านข้ามแดน, การยอมรับใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ รวมทั้งเอกสารและกระบวนการต่างๆ

3) การปรับปรุงเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนเพื่อรองรับกระบวนการการตรวจจุดเดียว

4) การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเส้นทางที่เข้าจุดผ่านแดน

5) พัฒนาการประชาสัมพันธ์สำหรับนักท่องเที่ยว, ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ, ร้านอาหารและเครื่องดื่ม, การอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายสินค้า, การจับจ่ายซื้อสินค้า, การแลกเปลี่ยนเงิน, ห้องสุขา เป็นต้น

6) พัฒนาการอำนวยความสะดวกที่ชายแดนระหว่างกัมพูชาและลาว (ที่ Dong Kraloh – Veane Kham) อย่างเต็มรูปแบบ

กลุ่มที่ 2 เป็นการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม โดยในแผนงานฯ ที่ 2 (ข้อ I) การพัฒนาถนนระหว่างเมืองหลัก รวมถึงแนวเขื่อนริมน้ำเพื่อให้การเชื่อมโยงมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 3 เป็นการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ

แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้กำหนดแนวทางในการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดีโดยกำหนดไว้ในแผนงานฯ ที่ 1 คือการให้ความช่วยเหลือทางด้านการตลาดโดยกำหนดให้การท่องเที่ยวใน GMS มีลักษณะเป็น เป้าหมายเดียว (Single destination) คือนักท่องเที่ยวไม่แบ่งแยกว่าจะมาท่องเที่ยวที่ประเทศใดประเทศหนึ่ง แต่จะมาท่องเที่ยวในประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง

กลุ่มที่ 4 เป็นการพัฒนาศูนย์บริการบุคคล มีแนวทางดังนี้คือ

แผนงานฯ ที่ 2 (ข้อ V) การพัฒนาศูนย์บริการมนุษย์, การศึกษาศักยภาพและการตลาด และการนำไปปฏิบัติ

แผนงานฯ ที่ 8 (ข้อ IV) การจัดฝึกทักษะสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยวตามการศึกษาคณะพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก

แผนงานฯ ที่ 15 การสร้างศักยภาพแก่บุคคลากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

แผนงานฯที่ 16 การสร้างศักยภาพแก่นักบุคลากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่
คณบดี หรือ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสายวิชาการท่องเที่ยว

แผนงานฯที่ 17 การสร้างศักยภาพแก่นักบุคลากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่
บุคลากรในระดับสุดยอดและระดับสูงสุดของรัฐ (National Tourism Organizations)

แผนงานฯที่ 18 การสร้างศักยภาพแก่นักบุคลากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่
เจ้าหน้าที่ในระดับกลาง

แผนงานฯที่ 19 การฝึกอบรมมัคคุเทศก์สำหรับพื้นที่มรดกโลก

กลุ่มที่ 5 การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว มีแนวทาง
ดังนี้คือ

แผนงานฯที่ 6 การพัฒนาชายฝั่งทะเลของGMS และเส้นทางล่องเรือสำราญใน
แม่น้ำโขง

แผนงานฯที่ 7 การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจเหนือ-ใต้
(สี่เหลี่ยมทองคำ)

แผนงานฯที่ 10 การศึกษาเรื่องการอำนวยความสะดวกในด้านสาธารณูปโภค
ขั้นพื้นฐานและด้านการท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งของแนวเศรษฐกิจตอนใต้

แผนงานฯที่ 21 การสงวนและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของ
บรรพบุรุษภายใต้กรอบการพัฒนาใน GMS

แผนงานฯที่ 22 การสร้างขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว

แผนงานฯที่ 23 การสร้างช่องทางนิเวศวิทยา โดยสร้างการท่องเที่ยวข้ามแดนให้
สมบูรณ์ในพื้นที่คุ้มครอง

แผนงานฯที่ 24 การเชื่อมโยงอารยธรรมฮินดูและพุทธศาสนาในGMS

กลุ่มที่ 6 การเตรียมความพร้อมในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ

แผนงานที่ 2 (แผนงาน The Mekong World Tourism River Corridor:
An Endless Stream of Tourism Cooperation) ข้อ (II) การจัดตั้งระบบประปา ไฟฟ้า
สาธารณสุข ตลาดสด การปรับแต่งภูมิทัศน์ การจัดการขยะ ในเขตพื้นที่เมือง หมู่บ้านหรือในชุมชน

รวมถึง ข้อ (IV) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแก่ผู้มาเยือนรวมถึงห้องน้ำ ห้องสุขา ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ การอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย

กลุ่มที่ 7 เป็นการส่งเสริมการลงทุนในเขตพื้นที่ กล่าวคือ

แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนไว้ในแผนงานที่ 29 คือการสนับสนุนการพัฒนาภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) หรือภาคเอกชนด้านการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ GMS

ข) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC)

แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่าง 4 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว และจีน

สำหรับแผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้นั้นมีความร่วมมืออยู่ทั้งสิ้น 5 ส่วน (Sector) ด้วยกันคือ การเกษตร, พลังงาน, การลงทุน, และการคมนาคมขนส่ง โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจะอยู่ในส่วนสาขาการคมนาคมขนส่ง

แผนงานสาขาการคมนาคมขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีทั้งสิ้น 4 แผนงานโดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 เป็นแผนงานเกี่ยวกับการสร้างถนนเชื่อมโยงไทย ลาว (อาจทอดยาวไปถึงจีน) ได้แก่ แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 29⁷ การปรับปรุงเส้นทางห้วยโก๋น/เมืองงามถึงปากแบ่ง, แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 32⁸ เชื่อมปากเลขของลาวกับชายแดนไทย, แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 34⁹ ปรับปรุงเส้นทางเชียงของ-เชียงราย

⁷ TRN029 (A2.1-1): Lao Route 2 Houay Goan-Maung Ngeum-Pakbeng

⁸ TRN032 (A2.1-4): Route 4/Highway 1268: new link Pak Lay-Thai border

⁹ TRN034 (A2.1-6): Highway 1020: Chiang Khong-Chiang Rai

กลุ่มที่ 2 เป็นแผนงานเกี่ยวกับการพัฒนาการก่อสร้างสะพานเพื่อนเชื่อมการคมนาคม ได้แก่ แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 31¹⁰ การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 3 (ห้วยทราย-เชียงของ)

โดยสรุป แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจ เหนือ-ใต้ จะเกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ได้ในส่วนของ การเชื่อมโยงทาง ด้านคมนาคมระหว่างไทยกับ ลาว เท่านั้น ซึ่งทั้งนี้อาจอยู่ในรูปการเชื่อมโยงถนนระหว่างกัน หรือ การเชื่อมสะพานเพื่อให้ง่ายต่อการเดินทางที่ต่อเนื่องระหว่างไทยกับลาว

ค) แผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor)

แผนงานการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่าง 4 ประเทศ คือ เวียดนาม ลาว ไทย และพม่า

สำหรับแผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกนั้นมีความร่วมมืออยู่ ทั้งสิ้น 5 ส่วน(Sector) ด้วยกันคือ การเกษตร, พลังงาน, การลงทุน, การค้า และการคมนาคมขนส่ง โดยส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจะอยู่ในส่วนสาขาการคมนาคมขนส่ง

แผนงานสาขาการคมนาคมขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีทั้งสิ้น 3 แผนงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 การก่อสร้างสะพานเชื่อมโยงการคมนาคม ได้แก่ แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 26¹¹ การก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่สอง (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต)

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของท่าอากาศยานและท่าเรือ ได้แก่ แผนงานการคมนาคมขนส่งที่ 131¹² การปรับปรุงสนามบินสะหวันนะเขต และแผนงานคมนาคมขนส่งที่ 132¹³ การพัฒนาท่าเรือแม่น้ำโขงระหว่างเวียงจันทน์และสะหวันนะเขต

¹⁰ TRN031 (A2.1-3): Houayxay-Chiang Khong Third International Mekong Bridge

¹¹ TRN026 (A1-4): Mukdahan-Savannakhet Second Mekong International Bridge

¹² TRN131 (C1-1): Savannakhet Airport Improvement - Phase I

¹³ TRN132 (C1-2): Development of Mekong river ports between Vientiane and Savannakhet.

โดยสรุปแผนงานการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือใต้ จะเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมขนส่งระหว่างไทยกับลาว เท่านั้น เช่น การสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่สอง การปรับปรุงท่าเรือและท่าอากาศยาน เป็นต้น

ง) แผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor)

แผนงานการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้ เป็นการพัฒนาร่วมกันระหว่าง 4 ประเทศ คือ ไทย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม

สำหรับแผนงานพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจตอนใต้นั้นมีความร่วมมืออยู่ทั้งสิ้น 5 ส่วน (Sector) ด้วยกันคือ การเกษตร, พลังงาน, การลงทุน, และการคมนาคมขนส่ง โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจะอยู่ในส่วนสาขาการคมนาคมขนส่ง

แผนงานสาขาการคมนาคมขนส่งที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีทั้งสิ้น 10 แผนงานโดยใน 10 แผนงานนี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 การพัฒนาพื้นที่เกาะกง ได้แก่ แผนงานการคมนาคมขนส่งที่¹⁴ การสร้างถนนลาดยางหรือสะพานบริเวณเกาะกง-สะแรอัมเปิล

กลุ่มที่ 2 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่ง ได้แก่ การสร้างถนนภายในกัมพูชา ดังนี้คือ

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่¹⁴ โครงการปรับปรุงถนนภายในประเทศ

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่¹⁶ พนมเปญ-Neak Loueng และสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่ Neak Loueng

¹⁴ TRN055 (A3.2-1): NR48: Koh Kong-Sre Ambel paving/bridge construction

¹⁵ TRN014: Primary Roads Restoration Project

¹⁶ TRN052 (A3.1-2): Phnom Penh-Neak Loueng and Mekong Bridge at Neak Loueng

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่56¹⁷ ทางหลวงหมายเลข 3 Veal Rinh-
กัมโปต-Kampong Trach

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่57¹⁸ Kampong Trach-ลอค (ชายแดน
เวียดนาม)

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่63¹⁹ สตริงเตริง-บันลุง และ บันลุง-
Ou Ya Dav

กลุ่มที่ 3 การสร้างถนนเพื่อเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ได้แก่

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่58²⁰ ทางหลวงหมายเลข 3 (ของไทย) จาก
ตราดถึง หาดเล็ก(ชายแดนกัมพูชา)

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่ 67²¹ เส้นทางเชื่อมโยง กัมพูชา-ลาว

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาท่าอากาศยานและท่าเรือ ได้แก่

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่ 152²² การยกระดับสนามบินสีหนุวิลล์

แผนงานด้านการคมนาคมขนส่งที่ 153²³ การพัฒนาท่าเรือสีหนุวิลล์

โดยสรุป แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจตอนใต้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและ
พัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชานั้น จะเน้นการพัฒนาที่ประเทศกัมพูชาเป็น
สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเกาะกงและสีหนุวิลล์

¹⁷ TRN056 (A3.2-2): NR3 Veal Rinh-Kampot-Kampong Trach

¹⁸ TRN057 (A3.2-3): Kampong Trach-Lork Viet Nam border

¹⁹ TRN063 (A3.3-3): NR78: Stung Treng-Ban Lung ; Ban Lung-Ou Ya Dav

²⁰ TRN058 (A3.2-4): Highway 3: Trat-Hat Lek Cambodia border.

²¹ TRN067 (A3.4-2): Route 13S - NR7cross-border section .

²² TRN152 (C3.4-1): Upgrading of Sihanoukville Airport

²³ TRN153 (C3.4-2): Sihanoukville port expansion, construction of container

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา
ภายใต้แผนงานการพัฒนาการท่องเที่ยว
ในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	แผนงานพัฒนาการท่องเที่ยว
<p>การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน</p>	<p>โครงการนำร่องการจัดทำ Single GMS Visa</p>	<p>TOU026: Single GMS Visa Pilot Project</p>
	<p>การปรับปรุงกฎระเบียบและการอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวบริเวณจุดตรวจผ่านแดนใน GMS โดยโครงการนี้มีขึ้นเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการอำนวยความสะดวกที่จุดตรวจผ่านแดนในอนุภูมิภาค รวมถึงการเตรียมความพร้อมในแผนการในการนำไปปฏิบัติเพื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1)ฝึกอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการผ่านแดน, ศุลกากรและการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 2)พัฒนามาตรฐานการผ่านแดนและธรรมเนียมศุลกากร, ทะเบียนและระบบการประกันภัยของรถยนต์ที่ผ่านข้ามแดน, การยอมรับใบอนุญาตขับขี่ยานพาหนะ รวมทั้งเอกสารและกระบวนการต่างๆ 3)การปรับปรุงเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนเพื่อรองรับกระบวนการตรวจจุดเดียว 4)การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเส้นทางที่เข้าจุดผ่านแดน 5)พัฒนาการประชาสัมพันธ์สำหรับนักท่องเที่ยว ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ, ร้านอาหารและเครื่องดื่ม, การอำนวยความสะดวกในการขนถ่ายสินค้า, การจับจ่ายซื้อสินค้า, การแลกเปลี่ยนเงิน, ห้องสุขา เป็นต้น 	<p>TOU027: Tourism Facility and Processing Improvements at Key Border Checkpoints in the GMS</p> <p>The project seeks to improve and upgrade border checkpoints facilities and services for tourists at the existing land border points in the subregion. It would involve preparing and implementing a preparatory study and program of implementation to: (i) train border immigration, customs and security staff in the handling of tourists; (ii) develop standardized immigration and customs fees, vehicle cross-border registration and insurance systems, and driving license systems, forms and processing procedures; (iii) improve border tourism facilities to provide for one-stop immigration, customs and security inspection; (iv) upgrade and landscape road access to the border points; (v) upgrade and develop support tourist information, signage, food and beverage, transit accommodation, shopping, money exchange, toilet, and other facilities; and (vi) develop a fully functioning border facility between Cambodia and Lao PDR at Dong Kralor/Venne Kham.</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	แผนงานพัฒนาการท่องเที่ยว
	6)พัฒนาการอำนวยความสะดวกที่ชายแดนระหว่างกัมพูชาและลาว (ที่ Dong Kraloh – Veane Kham) อย่างเต็มรูปแบบ	
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การเชื่อมโยงเมืองสำคัญด้วยเส้นทางน้ำโดยอาจมีการปรับปรุงเส้นทาง หรือแนวเขื่อนริมน้ำเพื่อให้การเชื่อมโยงมีประสิทธิภาพ	TOU002: The Mekong World Tourism River Corridor - An Endless Stream of Tourism Cooperation (i) developing secondary and feeder roads between the major tourism zones as well as river-based infrastructure such as riverbank development, passenger jetties, river training, navigation and safety
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์	การให้ความช่วยเหลือด้านการตลาดโดยกำหนดให้ GMS มีลักษณะเป็น เป้าหมายเดียว (Single destination) คือนักท่องเที่ยวมีเป้าหมายเดียวว่าจะท่องเที่ยวประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง	TOU001: Technical Assistance for Marketing the GMS as a Single Destination
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, การศึกษาศักยภาพและการตลาด และการนำไปปฏิบัติ	TOU002: The Mekong World Tourism River Corridor - An Endless Stream of Tourism Cooperation (v) human resource development, marketing and capacity building studies and implementation activities.
	การจัดฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่ด้านการท่องเที่ยวตามการศึกษการพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก	TOU008: East West Economic Corridor (EWEC) Tourism Development Study (iv) Training in Basic Skills for EWEC Tourism Officials
	การสร้างศักยภาพแก่นักคณากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม	TOU015: Human Resource Development and Capacity Building in the Greater Mekong Subregion (Target: Hospitality Skills Trainers in Vocational Institutions)
	การสร้างศักยภาพแก่นักคณากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่คณบดี หรือ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาการท่องเที่ยว	TOU016: Human Resource Development and Capacity Building in the Greater Mekong Subregion (Target: Deans and Professors/Lecturers in Academic Institutions Offering Tourism and Hospitality Management Degree Programs)
	การสร้างศักยภาพแก่นักคณากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่นักคณากรในระดับสุดยอดและ	TOU017: Human Resource Development and Capacity Building in the Greater Mekong Subregion (Target: Top & Senior

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	แผนงานพัฒนาการท่องเที่ยว
	ระดับสูงสุดของรัฐ (National Tourism Organizations)	levels and technical personnel in the NTOs)
	การสร้างศักยภาพแก่บุคลากรใน GMS โดยมีเป้าหมายอยู่ที่เจ้าหน้าที่ในระดับกลาง	TOU018: Human Resource Development and Capacity Building in the GMS (Target: Middle-Level Public Officials)
	การฝึกอบรมมัคคุเทศก์สำหรับพื้นที่มรดกโลก	TOU019: Training of Guides at Heritage Sites
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาชายฝั่งทะเลของGMS และเส้นทางท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง	TOU006: GMS Coastal and River Cruise Lines
	การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามแนวเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (สี่เหลี่ยมทองคำ)	TOU007: Development of the Tourism Potential of the North South Economic Corridor : The Golden Quadrangle Area
	การศึกษาเรื่องการอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและด้านท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งของแนวเศรษฐกิจตอนใต้	TOU010: Tourism and Infrastructure Feasibility Study Along Coastal Route Of The Southern Economic Corridor
	การสงวนและรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีความเป็นอยู่ของบรรพบุรุษภายใต้กรอบการพัฒนาใน GMS	TOU021: Preserving the Soul of the Ancestors: Protection of Traditional Living Cultures within the Framework of Tourism Development in the GMS
	การสร้างขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว	TOU022: Capacity Building for Heritage Managers to Protect and Manage Priority Heritage Sites for Tourism
	การสร้างช่องทางนิเวศวิทยา โดยสร้างการท่องเที่ยวข้ามแดนให้สมบูรณ์ในพื้นที่คุ้มครอง	TOU023: Creating Ecological Corridors: Setting Up Trans-border Complementarity to Strengthen Tourism Management in and Around Protected Areas
	การเชื่อมโยงอารยธรรมฮินดูและพุทธศาสนาใน GMS	TOU024: In the Steps of Shiva and the Lord Buddha: Linking the Ancient Monumental Heritage of the GMS
	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การจัดตั้งระบบประปา ไฟฟ้า สาธารณสุข ตลาดสด การปรับแต่งภูมิทัศน์ การจัดการขยะ ในเขตพื้นที่เมือง หมู่บ้าน หรือในชุมชน

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	แผนงานพัฒนาการท่องเที่ยว
		(ii) establishing small-scale infrastructure water supply, electricity, sanitation, markets, landscape beautification, waste management, etc. in cities, towns, villages
	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแก่ผู้มาเยือนรวมถึง ห้องน้ำ ห้องสุขา ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ข้อมูลข่าวสาร ความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย	(iv) developing basic visitor infrastructure including rest areas and toilets, signage and interpretation, information facilities, health and safety facilities.
การสนับสนุนการลงทุน	การสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ที่เกี่ยวกับอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ GMS	TOU029: Promotion of SME/Private Sector Development and Investment in Tourism -Related Facilities Infrastructure in the GMS Subregion
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีระบุไว้ในแผนงาน	ไม่มีระบุไว้ในแผนงาน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.3 The Economic Cooperation Strategy Plan of Action ในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง (ACMECS)

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง เป็นแนวคิดที่ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีได้หยิบยกขึ้นหารือกับผู้นำกัมพูชา ลาว และพม่า ในช่วงการประชุมผู้นำอาเซียนสมัยพิเศษว่าด้วยโรค SARS เมื่อ 29 เมษายน 2546 ที่กรุงเทพฯ และได้รับการสนับสนุนในหลักการจากผู้นำประเทศเพื่อนบ้านทั้งสามดังกล่าว

ผู้นำประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และไทยได้ประชุมร่วมกันเป็นครั้งแรกภายใต้กรอบความร่วมมือ ACMECS เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2546 ที่เมืองพุกาม สหภาพพม่า ในการประชุมดังกล่าว ผู้นำประเทศสมาชิกได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญาพุกามโดยมีความร่วมมือระหว่างกันในสาขาความร่วมมือสำคัญ 5 สาขา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน เกษตรและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงคมนาคม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการซึ่งประกอบด้วยโครงการร่วม 46 โครงการ และโครงการทวิภาคี 224 โครงการซึ่งจะมีการดำเนินการภายในระยะเวลา 10 ปี โดยผู้นำประเทศสมาชิกต่างเห็นชอบร่วมกันให้เรียกรอบความร่วมมือนี้ว่ายุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง

วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง ปรากฏชัดเจนอยู่ในปฏิญญาพุกามที่ผู้นำของไทย ลาว กัมพูชา และพม่า ได้ทำร่วมกัน โดยความตกลงดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดความเจริญตามแนวชายแดน
 2. เพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรม การเกษตร และการผลิตไปยังบริเวณที่มีความได้เปรียบ
 3. เพื่อสร้างโอกาสการจ้างงานและลดความแตกต่างของรายได้ในประเทศทั้งสิ้น
 4. เพื่อส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงร่วมกันสำหรับทุกฝ่าย
- ในลักษณะที่ยั่งยืน

3.1.3.1 เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือ

เอกสารสำคัญที่ออกมาภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือดังกล่าวมีอยู่ 2 ฉบับ คือ ปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) และ แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ(The Economic Cooperation Strategy Plan of Action) ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังนี้

ก) ปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration)

การประชุมสุดยอดผู้นำว่าด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ผู้นำทั้ง 4 ประเทศได้ลงนามในปฏิญญาพุกาม เพื่อแสดงเจตนารมณ์ทางการเมืองภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจของทั้งสี่ประเทศ โดยวัตถุประสงค์หลักที่ระบุไว้ในปฏิญญาพุกามมีทั้งสิ้น 4 ข้อคือ

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและก่อให้เกิดความเจริญเติบโตมากขึ้นตามแนวชายแดน
2. เพื่ออำนวยความสะดวกให้มีการเคลื่อนย้ายอุตสาหกรรมและการผลิตไปยังบริเวณที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ
3. เพื่อสร้างโอกาสการจ้างงานและลดความแตกต่างของรายได้ในหมู่ประเทศทั้งสิ้น
4. เพื่อส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่งคั่งร่วมกันสำหรับทุกฝ่ายในลักษณะที่ยั่งยืน

ทั้งนี้ในปฏิญญาพุกามยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของความร่วมมือเป็นรายสาขาย่อยไว้ สำหรับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ในลักษณะกว้างๆ คือ เพื่อ ส่งเสริมยุทธศาสตร์ร่วมกันสำหรับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และเพื่อการอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศและจากภูมิภาคอื่นๆ

ข) แผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Economic Cooperation Strategy Plan of Action)

จากวัตถุประสงค์ในปฏิญญาพุกามได้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการภายใต้ปฏิญญาพุกาม เรียกว่าแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (The Economic Cooperation Strategy Plan of Action) ประกอบด้วยความตกลงในด้านความร่วมมืออยู่ 2 ส่วน ได้แก่ โครงการร่วมของทั้ง 4 ประเทศและในส่วนที่เป็นโครงการระดับทวิภาคี และเพื่อให้ ACMECS มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว ผู้นำทั้งสี่ประเทศจึงได้ให้ความเห็นชอบในแผนปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการภายใต้การปฏิบัติมีกรอบเวลา 10 ปี คือนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2546-พ.ศ.2555 โดยแบ่งระยะการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะดังนี้

- 1.ระยะสั้นมีระยะเวลาการดำเนินการ พ.ศ.2546-2548
 - 2.ระยะปานกลาง มีระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ.2549-2551
 - 3.ระยะยาว มีระยะการดำเนินการ พ.ศ.2552-2555
- ทั้งนี้จะมีการประเมินและทบทวนแผนปฏิบัติการทุกๆระยะ 2 ปี²⁴

โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้คือ

3.1.3.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง ได้กำหนดโครงการร่วมออกมาใน 2 ลักษณะใหญ่ๆด้วยกันคือ ลักษณะที่เป็นโครงการร่วมกันของทั้ง 4 ประเทศ และเป็นโครงการทวิภาคีที่แต่ละประเทศดำเนินการต่อกัน

โครงการร่วมกัมพูชา ลาว สหภาพพม่า และไทย(Common CLMT Projects, Programs and Cooperation Arrangements)

โครงการร่วม (Common Projects) เป็นโครงการที่มีประเทศสมาชิกไม่น้อยกว่า 3 ประเทศเป็นผู้เสนอ โดยกำหนดให้จะต้องดำเนินการโครงการร่วมดังกล่าวให้เสร็จสิ้นภายในปี 2548 โดยโครงการร่วมในสาขาการท่องเที่ยวได้ถูกกำหนดลงใน Annex 1 ของ Common CLMT Projects, Programs and Cooperation Arrangements ในข้อที่ 4 โดยแบ่งออกได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กล่าวคือ

ข้อ 4.4 จัดให้มีการอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางท่องเที่ยว เช่น เรื่อง Visa on Arrival การอนุญาตให้เข้า-ออก ที่ชายแดน (Entry Permit at the Border Entry Points)

ข้อ 4.13 การเปิดจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพ

²⁴ กรมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (เอกสารไมตีพิมพ์เผยแพร่)

กลุ่มที่ 2 เป็นเรื่องการพัฒนาและเชื่อมโยงการคมนาคม กล่าวคือ

ข้อ 4.10 คือการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีการเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศ

ทั้งนี้ในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ยังได้มีการกำหนดเรื่องของการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมอันมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไว้คือในข้อ 3 กล่าวคือ

การเชื่อมโยงทางอากาศ ได้แก่ ข้อ 3.a.1 ศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับท่าอากาศยานที่มีอยู่ของทั้ง 4 ประเทศ และ ข้อ 3.a.2 การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงการค้าเดินทางระหว่างสนามบินที่มีอยู่ในเมืองสำคัญ (Major Cities) กับเมืองเล็กต่างๆ (Smaller Town) ของประเทศ CLMT เพื่อขยายความร่วมมือการเชื่อมโยงทางอากาศ

ดังนั้น เมื่อพิจารณาข้อ 3.a.2 แล้วจะพบว่ามีความสัมพันธ์กับข้อ 4.10 กล่าวคือในข้อ 4.10 ได้กำหนดถึงการเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศ และข้อ 3.a.2 มาเสริมข้อ 4.10 ให้มีความชัดเจนว่าการเชื่อมโยงควรเป็นไปในลักษณะใด

การเชื่อมโยงทางถนน ได้แก่ ข้อ 3.b.1 ร่วมกันศึกษาการเพิ่มเส้นทางเชื่อมโยง (Route and Corridors) เพื่อสนับสนุนการค้าเดินทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ CLMT และกับประเทศใกล้เคียงเช่น จีน อินเดีย และเวียดนาม และข้อ 3.b.2 จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ประเทศเพื่อนบ้านในประเทศไทยในเรื่องการวางแผนงานการก่อสร้างถนน การออกแบบการก่อสร้าง การบำรุงรักษา และการบริหารการจัดการ

กลุ่มที่ 3 เป็นเรื่องการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ

ข้อ 4.1 ให้แนวความคิด “Four Countries One Destination” มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำ Website การท่องเที่ยวเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวใน 4 ประเทศ

กลุ่มที่ 4 เป็นการพัฒนาศักยภาพบุคคล โดยในข้อ 4.2 จัดฝึกอบรมภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่อง Tourism Marketing, IT Tourism Management และ Hotel Management

กลุ่มที่ 5 เป็นเรื่องการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

ข้อ 4.7 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดแพคเกจทัวร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ในลักษณะที่เป็นแบบ Package Tour อาทิ พุกาม (สหภาพพม่า)-สุโขทัย (ไทย)-เสียมเรียบ(กัมพูชา) – จำปาสัก (ลาว)

ข้อ 4.8 ความตกลงจัดทัวร์ข้ามแดนระหว่างกัน (Cross-Border Overland Tours) คาราวานทัวร์ (Caravan Tours) การจัดทัวร์ข้ามประเทศ (Cross Country Tours) และการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน (Bicycle Tours)

ข้อ 4.9 ส่งเสริมการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่าบริเวณชายแดนของประเทศ CLMT และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งเสริมและพัฒนากองต่อที่เกี่ยวข้องระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา
ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(โครงการร่วมกัมพูชา ลาว สหภาพพม่า และไทย)
(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic
Cooperation Strategy : ACMECS)

(Common CLMT Projects, Programs and Cooperation Arrangements)

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวก ในการผ่านแดน	จัดให้มีการอำนวยความสะดวกด้านการเดินทาง ท่องเที่ยว เช่น เรื่อง Visa on Arrival การอนุญาต ให้เข้า-ออก ที่ชายแดน (Entry Permit at the Border Entry Points)	4.4 Facilitation of travel, such as visa on arrival, entry permit at the border entry points.
	การเปิดจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพ	4.13 Opening of potential border entries.
การพัฒนาและเชื่อมโยง เส้นทางคมนาคม การคมนาคมทางบก	ร่วมกันศึกษาการเพิ่มเส้นทางเชื่อมโยง (Route and Corridors) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ CLMT และกับ ประเทศใกล้เคียงเช่น จีน อินเดีย และเวียดนาม	3.b.1. Feasibility study of additional routes and corridors that will encourage economic activities among CLMT countries and nearby economies such as China, India and Vietnam.
	จัดให้มีการฝึกอบรมแก่ประเทศเพื่อนบ้าน ใน ประเทศไทยในเรื่องการวางแผนงานการก่อสร้างถนน การออกแบบ การก่อสร้าง การบำรุง รักษา และการบริหารการจัดการ.	3.b.2 Provision of training programs in Thailand on such topics as road planning, design, construction, maintenance and management.
การคมนาคมทางอากาศ	การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีการ เชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศ	4.10 Feasibility study on air linkages.
	ศึกษาความเป็นไปได้ในการยกระดับท่าอากาศยาน ที่มีอยู่ของทั้ง 4 ประเทศ	3.a.1. Conduct a feasibility study on, among others, upgrading of the existing airports of the CLMT countries.
	การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงการดำเนินงาน ระหว่างสนามบินที่มีอยู่ในเมืองสำคัญ (Major Cities) กับเมืองเล็กต่างๆ (Smaller Town) ของ ประเทศ CLMT เพื่อขยายความร่วมมือการเชื่อมโยง ทางอากาศ	3.a.2 Encouragement of air linkages between existing airports in major cities and smaller towns in CLMT to strengthen air linkage for expansion of tourism cooperation.

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	ให้ แนวความคิด “Four Countries One Destination” มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำ Website การท่องเที่ยว	4.1 Implementation of “Four countries one destination” concept such as establishment of a website
	เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวใน 4 ประเทศ	to distribute tourism information.
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	จัดฝึกอบรมภายใต้โครงการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่อง Tourism Marketing, IT Tourism Management และ Hotel Management	4.2 Tourism training through technical cooperation in the areas of tourism, marketing, IT, tourism management, and hotel management.
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดแพคเกจทัวร์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์ ในลักษณะที่เป็นแบบ Package Tour อาทิ พุกาม (สหภาพพม่า)-สุโขทัย (ไทย)-เสียมเรียบ (กัมพูชา) – จำปาสัก (ลาว)	4.7 Pursue feasibility studies of clusters of common tour packages both in the categories of eco - tourism and cultural/historical tourism such as: Bagan –Sukhothai– Siem Reap - Champasak;
	ความตกลงจัดทัวร์ข้ามแดนระหว่างกัน (Cross-Border Overland Tours) การทัวร์คาราวาน (Caravan Tours) การจัดทัวร์ข้ามประเทศ (Cross Country Tours) และการท่องเที่ยวด้วยจักรยาน (Bicycle Tours)	4.8 Arrangement of cross-border overland tours, caravan tours, cross country tours and bicycle tours.
	ส่งเสริมการอนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่าบริเวณชายแดนของประเทศ CLMT และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism)	4.9 Promotion of protected areas and wildlife protection along the border areas of CLMT countries in order to promote eco-tourism.
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ลาว

โครงการทวิภาคีระหว่างกัมพูชา กับ ลาว ในเรื่องการท่องเที่ยว มีการกำหนดไว้ใน Annex ที่ 2 กลุ่มที่ 4 คือ ข้อ 16 ข้อ 18 ข้อ 19 สามารถนำมาพิจารณาถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ลาวและกัมพูชาได้ เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 คือ เรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ได้แก่

ข้อ 18 การปรับปรุงจุดตรวจชายแดน (แขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดสตริงตรง กัมพูชา)

กลุ่มที่ 2 คือ การสร้างการประชาสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่

ข้อ 16 จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว (จังหวัดเสียมเรียบ กัมพูชา – เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ลาว)

ข้อ 19 ศึกษาการประชาสัมพันธ์ร่วมกันในด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณพื้นที่ชายแดน

ทั้งนี้ในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทวิภาคีกัมพูชา-ลาว ยังได้มีการกำหนดเรื่องของการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมอันมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไว้คือใน กลุ่มที่ 3 ข้อ 14-15 กล่าวคือ

ข้อ 14 สร้างถนนเชื่อมโยงระหว่างแขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดสตริงตรง กัมพูชา และแขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดพระวิหาร กัมพูชา

และเมื่อพิจารณาจะเห็นว่าในแผนปฏิบัติการฯ ข้อ 4 ของกลุ่มที่ 3 จะมีความสัมพันธ์กับข้อ 18 ของกลุ่มที่ 4 คือการสร้างความสะดวกบริเวณจุดตรวจชายแดนและพื้นที่แขวงจำปาสักของลาวกับจังหวัดสตริงตรงของกัมพูชา อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา

ข้อ 15 ปรับปรุงเส้นทางบินเชื่อมโยงระหว่างท่าอากาศยานของ ลาว กับกัมพูชา (เวียงจันทน์ ลาว-จังหวัดเสียมเรียบ – พนมเปญ กัมพูชา)

การส่งเสริมและพัฒนากองต่อเกี่ยว
ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ลาว)
(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic
Cooperation Strategy : ACMECS)

Annex 2

Cambodia - Lao PDR Bilateral Projects (CL)

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การปรับปรุงจุดตรวจชายแดน (แขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดสตริงเตรง กัมพูชา)	CL.18. Improving border checkpoints (Champasak - Stung Treng)
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม การคมนาคมทางบก	สร้างถนนเชื่อมโยงระหว่างแขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดสตริงเตรง กัมพูชา และแขวงจำปาสัก ลาว-จังหวัดพระวิหาร กัมพูชา	Group 3: Transport Linkages and Cooperation CL.14. Establishing road connections (Stung Treng to Champasak and Preah Vihear to Champasak)
การคมนาคมทางอากาศ	ปรับปรุงเส้นทางบินเชื่อมโยงระหว่างท่าอากาศยานของ ลาว กับกัมพูชา (เวียงจันทน์ ลาว-จังหวัดเสียมเรียบ - พนมเปญ กัมพูชา)	CL.15. Improving air linkages between existing airports between the two countries (Vientiane - Pakse - Siem Reap - Phnom Penh)
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว (จังหวัดเสียมเรียบ กัมพูชา - เมืองปากเซ แขวงจำปาสัก ลาว)	CL.16. Establishing tourist information center (Siem Reap - Pakse)
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ไทย

โครงการทวิภาคีระหว่างกัมพูชา กับ ไทย มีการกำหนดไว้ใน Annex ที่ 4 โดยโครงการทวิภาคีระหว่างไทยกับกัมพูชานั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะด้วยกันคือ

ลักษณะที่ 1 โครงการในระยะสั้น คือโครงการปี ค.ศ.2003-2005

ลักษณะที่ 2 โครงการในระยะกลาง-ระยะยาว ปีค.ศ.2006-2008

โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ไทย (ระยะสั้น)

โครงการทวิภาคีระหว่างกัมพูชากับไทยในเรื่องการท่องเที่ยวอยู่นั้นอยู่ในกลุ่มที่ 4 ตั้งแต่ข้อ 26 ถึงข้อ30 สามารถนำมาพิจารณาถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชากับไทยได้ 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 คือ เป็นเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ได้แก่ ข้อ 29 การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางท่องเที่ยวรวมถึงการผ่านแดน

กลุ่มที่ 2คือ การสร้างการประชาสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ ข้อ 26 การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชา-ไทย

กลุ่มที่ 3 เป็นการพัฒนาศูนย์บริการท่องเที่ยว ได้แก่

ข้อ 27 การพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างไทย-กัมพูชา

ข้อ 28 ศึกษาการจัดทำแผนแม่บทใช้พื้นที่ในเกาะกง

ข้อ 30 สำรวจสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพริมฝั่งทะเลของเกาะกง

ทั้งนี้ในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทวิภาคีกัมพูชา-ไทย ยังได้มีการกำหนดเรื่องของการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมอันมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ใน กลุ่มที่ 3 ข้อ 25 กล่าวคือ

โครงการพัฒนาถนนเชื่อมโยงในประเทศ

-ถนนหมายเลข 48 จากเกาะกง-บรรจบทางหลวงหมายเลข 4

-ถนนหมายเลข 67 จากเสียมเรียบ-อัลลองเวง (จบชายแดนไทย)

การส่งเสริมและพัฒนากองต่อเกี่ยว
ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ไทย: โครงการระยะสั้น)
(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic
Cooperation Strategy : ACMECS)

Showcase, Immediate and Short-Term Projects, Programs and Cooperation Arrangements
(2003-2005)

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางท่องเที่ยวรวมถึงการผ่านแดน	CT.29. Facilitation of travel, including the introduction of border pass
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	โครงการพัฒนาถนนเชื่อมโยงในประเทศ -ถนนหมายเลข 48 จากเกาะกง-บรรจบทางหลวงหมายเลข 4 -ถนนหมายเลข 67 จากเสียมเรียบ-อัลลองเวง (จบชายแดนไทย)	Group 3: Transport Linkages and Cooperation CT.25. Inter-corridor linkage upgrading programs a. Cambodia provincial road 48, Koh Kong to National Route 4 b. Cambodia provincial road 67 from Siem Reap to Anlong Veng to Thai border
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชา-ไทย	CT.26. Cambodia-Thailand tourism and marketing promotion
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างไทย-กัมพูชา	CT.27. Development of linkage between tourism sites in Cambodia and Thailand
	ศึกษาการจัดทำแผนแม่บทใช้พื้นที่ในเกาะกง	CT.28. Study of land use master plan in Koh Kong
	สำรวจสิ่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพริมฝั่งทะเลของเกาะกง	CT.30. Survey of potential tourist attractions along Koh Kong coast lines
พัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ไทย (ระยะยาว)

โครงการทวิภาคีระหว่างกัมพูชากับไทยในเรื่องการท่องเที่ยวที่อยู่นั้นอยู่ในกลุ่มที่ 4 ตั้งแต่ข้อ 58 ถึงข้อ 64 สามารถนำมาพิจารณาถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างกัมพูชากับไทยได้เป็นกลุ่มเดียว คือการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ดังนี้

ข้อ 58 ตามรอยประวัติศาสตร์นครวัดและพิมาย

ข้อ 59 ทัวร์ Cystal Coast บริเวณทะเลจีนใต้โดยเริ่มต้นที่กรุงเทพฯ

ข้อ 60 ทัวร์ Cystal Coast บริเวณทะเลจีนใต้โดยเริ่มต้นที่พนมเปญ

ข้อ 61 การจำแนกพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีศักยภาพเพิ่มเติม

ข้อ 63 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะกง

ข้อ 64 ตามรอยพลอยไพลิน-ทับทิมสยาม ของจันทบุรีและไพลิน

ทั้งนี้ในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทวิภาคีกัมพูชา-ไทย ยังได้มีการกำหนดเรื่องของการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมอันมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไว้คือใน กลุ่มที่ 3 ข้อ 56 และข้อ 62 กล่าวคือ

ข้อ 56 ถนนสาย 68 จากชายแดนไทย-สัมโรง และ กวาลัน

ข้อ 62 ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสนามบินเกาะกง

เมื่อพิจารณาโครงการทวิภาคีระหว่างกัมพูชา-ไทย จะเห็นว่าทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับการผ่านแดนของทั้ง 2 ประเทศ จะเห็นได้จากการกำหนดเรื่องการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนและการเชื่อมโยงคมนาคมระหว่างประเทศไว้ในโครงการระยะสั้น ส่วนโครงการระยะยาวคือการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวที่ กำหนดให้เป็นโครงการระยะยาว นั่นคือ ให้มีการจัดทำโครงการระยะสั้นให้เสร็จสิ้นและหลังจากนั้น เมื่อเกิดปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิด Free Flow ได้แล้ว จึงมาพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวในภายหลัง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(โครงการทวิภาคีกัมพูชา-ไทย: โครงการระยะกลาง-ระยะยาว)
(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic
Cooperation Strategy : ACMECS)

Medium to Long-Term Cambodia-Thailand (CT) Projects, Programs and Cooperation
Arrangements (2006-2008)

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม การคมนาคมทางบก	ถนนสาย 68 จากชายแดนไทย-ลำโพง และ กราลัน	Group 3: Transport Linkages and Cooperation CT.56. Cambodia's Provincial Road 68 from Thai border to Samrong and Kralanh
การคมนาคมทางอากาศ	ข้อ 62 ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสนามบินเกาะกง	CT.62. Feasibility study of improvement of Koh Kong airport
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ตามรอยประวัติศาสตร์นครวัดและพิมาย	Group 4: Tourism Cooperation CT.58. Historical Trail of Angkor Wat and Phimai
	ทัวร์ Crystal Coast บริเวณทะเลจีนใต้โดยเริ่มต้นที่กรุงเทพฯ	CT.59. Crystal Coast of South China Sea Tour from Bangkok
	ทัวร์ Crystal Coast บริเวณทะเลจีนใต้โดยเริ่มต้นที่พนมเปญ	CT.60. Crystal Coast of South China Sea Tour from Phnom Penh
	การจำแนกพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีศักยภาพเพิ่มเติม	CT.61. Identification of potential additional historical sites in Cambodia
	การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะกง	CT.63. Development of Koh Kong eco- tourism

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
	ตามรอยพลอยไพลิน-ทับทิมสยาม ของจันทบุรี และไพลิน	CT.64. Sapphire - Ruby Trail of Chanthaburi and Pailin
การพัฒนาสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก ระดับขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความ มั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการทวิภาคีลาว-ไทย

โครงการทวิภาคีระหว่างลาว กับ ไทย ในเรื่องการท่องเที่ยว มีการกำหนดไว้ใน Annex ที่ 6 กลุ่มที่ 4 ตั้งแต่ข้อ 36 ถึงข้อ 43 สามารถนำมาพิจารณาถึงแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ลาวและ ไทยได้ 3 กลุ่ม ดังนี้คือ

กลุ่มที่ 1 คือ การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ได้แก่

ข้อ 40 ประเทศไทยประสงค์ที่จะยกเว้นอัตราค่าธรรมเนียมการผ่านพรมแดน สำหรับพลเมืองลาวที่เข้ามาในประเทศไทย ณ จุดตรวจชายแดนไทย

ข้อ 41 การศึกษาความเป็นไปได้ในการเริ่มต้นการใช้ Smart Card ร่วมกันสำหรับการเข้าประเทศชั่วคราว

ข้อ 42 ทบทวนการขยายการเข้าเมืองบริเวณจุดผ่านแดนชั่วคราว

ข้อ 43 ศึกษาความเป็นไปได้ในการเริ่มต้นการจัดทำวีซ่าร่วมกัน รวมถึงพิจารณาเรื่องค่าธรรมเนียมวีซ่า

รวมถึงความตกลงสาขาเชื่อมโยงคมนาคมในกลุ่มที่ 3 ได้แก่

ข้อ 33 ปรับปรุงและยกระดับด้านชายแดนเพื่ออำนวยความสะดวกประชาชนและสินค้าผ่านแดน 2 แห่ง ได้แก่

เชียงของ-ห้วยทราย กับ ชองเม็ก-วังเต่า

ข้อ 35 จัดตั้งด่านชายแดนเพิ่มขึ้น 3 แห่ง ได้แก่ เชียงแสน เชียงกก ดันผึ่ง

กลุ่มที่ 2 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ ข้อ 39 จัด FAM TRIP¹ สำหรับสื่อมวลชนและบริษัททัวร์จากประเทศที่สาม

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่

ข้อ 36 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำช่องทางท่องเที่ยวระหว่างอุบลราชธานี-ปากเซ

ข้อ 37 ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณชายแดน ไทย-ลาว บริเวณตอนใต้ของลาว

ข้อ 38 คาราวานทัวร์และทัวร์จักรยาน

¹ Familiarization Trip หมายถึง การจัดทริปท่องเที่ยวสำหรับตัวแทนการท่องเที่ยวเพื่อการประชาสัมพันธ์

และได้มีการกำหนดเมืองลักษณะคู่แฝด (Sister-Cities) ระหว่างไทย กับ ลาว อันเป็นการพัฒนาและเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในลักษณะหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ในแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ทวิภาคีกับพหุชา-ลาว ยังได้มีการกำหนดเรื่องของการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมอันมีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวไว้คือใน กลุ่มที่ 3 ข้อ 28-35 กล่าวคือ

- ข้อ 28 ถนนสายเชียงของ-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น
- ข้อ 29 ถนนสายห้วยโก๋น-ปากแบ่งและถนนเชื่อมหงสา-หลวงพระบาง
- ข้อ 30 สะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างมุกดาหารสะหวันนะเขต
- ข้อ 31 โครงการสร้างทางรถไฟสายหนองคาย-เวียงจันทน์
- ข้อ 32 สะพานข้ามแม่น้ำเหืองเชื่อมระหว่างเลย-ไชยะบุรี
- ข้อ 34 ศึกษาโครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมห้วยทราย-เชียงของ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งเสริมและพัฒนากองต่อเกี่ยว
ตามยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
(โครงการทวิภาคีลาว-ไทย)

(Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic
Cooperation Strategy : ACMECS)

Annex 6

Bilateral Projects between Lao PDR – Thailand

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	ประเทศไทยประสงค์จะยกเว้นค่าธรรมเนียมผ่านพรมแดนสำหรับพลเมืองลาวที่เข้ามาในประเทศไทย ณ จุดตรวจชายแดนไทย	LT.40. Thailand proposes to waive cross-border fee for Laos citizen entering Thailand at Thai border checkpoints
	การศึกษาความเป็นไปได้อในการเริ่มต้นการใช้ Smart Card ร่วมกันสำหรับการเข้าประเทศชั่วคราว	LT.41. Feasibility study on the introduction of joint smart card for temporary entry
	ทบทวนการขยายการเข้าเมืองบริเวณจุดผ่านแดนชั่วคราว	LT.42. Review of the extent of access via temporary border pass
	ศึกษาความเป็นไปได้อในการเริ่มต้นจัดทำวีซ่าร่วมกัน รวมถึงพิจารณาเรื่องค่าธรรมเนียม วีซ่า	LT.43. Feasibility study of the introduction of joint visa, including visa fees
	ปรับปรุงและยกระดับด่านชายแดนเพื่ออำนวยความสะดวกประชาชนและสินค้าผ่านแดน 2 แห่ง ได้แก่ เชียงของ-ห้วยทราย กับ ช่งเม็ก-วังเต่า	Group 3: Transport Linkages and Cooperation LT.33. Improve and upgrade border checkpoints to the transit checkpoint for goods and passengers and facilities at Chiang Khong – Houay Sai and Vang Tao – Chong Mek
	จัดตั้งด่านชายแดนเพิ่มขึ้น 3 แห่ง ได้แก่ เชียงแสน เชียงก ก ดันผึ่ง	LT.35. Increase border checkpoints at Chiang Saen, Xieng kok and Tonpheung
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	ถนนสายเชียงของ-ห้วยทราย-หลวงน้ำทา-บ่อเต็น	Group 3: Transport Linkages and Cooperation LT.28. Chiang Khong – Houay Sai – Luang Nam Tha – Boten Route
	ถนนสายห้วยโก๋น-ปากแบ่งและถนนเชื่อม	LT.29. Huaikon – Pak Beng Route and

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การคมนาคมทางบก	หงสา-หลวงพระบาง	extension to Hongsa - Luang Prabang Route
	สะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างมุกดาหาร สหวันนะเขต	LT.30. Bridge over Mekong River connecting Mukdahan and Savannakhet
	โครงการสร้างทางรถไฟสายหนองคาย-เวียงจันทน์	LT.31. Nong Khai - Tha Na Lang Railway Project
	สะพานข้ามแม่น้ำเหืองเชื่อมระหว่างเลย-ไชยะบุรี	LT.32. Bridge over the Huang River
	ศึกษาโครงการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมระหว่างห้วยทราย-เชียงของ	LT.34. Feasibility study on the construction of Mekong bridge at Houay Sai - Chiang Khong
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	จัด FAM TRIP สำหรับสื่อมวลชนและบริษัททัวร์จากประเทศที่สาม	LT.39. Organize FAM TRIP for medias and tour operators from the third country
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำช่องทางท่องเที่ยวระหว่างอุบลราชธานี-ปากเซ	LT.36. Feasibility study of joint tourism route between Ubon Ratchathani - Pakse
	ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณชายแดนไทย-ลาว บริเวณตอนใต้ของลาว	LT.37. Exploring of feasibility study on eco-tourism along border Lao-Thai in southern part of Laos
	คาราวานทัวร์และทัวร์จักรยาน	LT.38. Caravan tour and bicycle tours
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

3.1.4 ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคาMekong – Ganga Cooperation (MGC)

ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา (MGC) ประกอบด้วยสมาชิก 6 ประเทศ คือ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และอินเดีย มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและเชื่อมโยงกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การศึกษา วัฒนธรรม ตลอดจนความร่วมมือด้านการคมนาคมขนส่งระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงกับประเทศในกลุ่มแม่น้ำคงคา โดยแรกเริ่มเรียกว่า กรอบความร่วมมือลุ่มน้ำคงคา – สุวรรณภูมิ – ลุ่มแม่น้ำโขง (Ganga-Suwanphumi – Mekong Cooperation) และภายหลังจึงเปลี่ยนเป็นชื่อที่เรียกอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นหากมี การพัฒนาในกรอบ MGC ก็จะมีส่วนที่ทำให้การท่องเที่ยวในระหว่างไทย ลาว กัมพูชา ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาด้วย ทั้งนี้ MGC จะมุ่งเน้นความร่วมมือ 4 สาขา ประกอบด้วย การท่องเที่ยว วัฒนธรรม การศึกษา และการคมนาคมและขนส่ง

3.1.4.1 เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือ

เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคามีอยู่ 2 ฉบับคือ Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation และ แผนปฏิบัติการที่ออกมาภายใต้ปฏิญญาดังกล่าวคือ Hanoi programme of action for Mekong-Ganga cooperation ดังพิจารณาได้ดังนี้คือ

ก) Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation

Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation ได้กล่าวถึงลักษณะความร่วมมือเอาไว้กว้างๆโดย ในอารัมภบทของปฏิญญาจะพบว่า ในสาขาการท่องเที่ยว ไว้ในสาขาที่ 1 (Tourism) ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคามีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ²⁵

1) การกำหนดยุทธศาสตร์สำหรับการจัดการทางการตลาดร่วมกันและมุ่งสูงสุดสูงสุดในตลาดการท่องเที่ยวเพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวใน MGC

2) เผยแพร่แนวคิดการลงทุนในเขตพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา

²⁵ Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation ข้อ I.Tourism

3) ก่อตั้งโครงข่ายระหว่างการจัดตั้งสถาบันการอบรมการท่องเที่ยวและสัมมนา การส่งเสริมการท่องเที่ยว

4) อำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางในภูมิภาค

5) ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในเขตมรดกทางวัฒนธรรมใน MGC

6) ขยายและเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศในกลุ่ม

7) ส่งเสริมรูปแบบ package tour ในเขต MGC

ข) Hanoi programme of action for Mekong-Ganga cooperation

จากวัตถุประสงค์ในปฏิญญา จึงได้มีการจัดทำ Hanoi programme of action for Mekong-Ganga cooperation เพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยได้ กำหนดแนวทางความร่วมมือไว้ทั้งหมด 5 ประเด็นด้วยกันคือ

1. สร้างให้เกิดความตระหนักถึงความเปรียบพร้อมและความหลากหลายทาง วัฒนธรรม ของภูมิภาค รวมถึงความน่าดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยว

2. สนับสนุนการลงทุนด้านการท่องเที่ยว

3. สร้างความร่วมมือในการการศึกษาและการฝึกอบรมในเรื่องการท่องเที่ยว

4. ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศสมาชิกสะดวกมากขึ้น

5. สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3.1.4.2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชาตามกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา

สำหรับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวตาม Hanoi programme of action for Mekong-Ganga cooperation ในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา ได้มีการ กำหนดแนวทางความร่วมมือไว้เป็น 6 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 คือ การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กล่าวคือ ข้อ 1.4.1 การทำให้กระบวนการออกวีซ่าเป็นไปโดยง่ายขึ้น

กลุ่มที่ 2 คือการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม กล่าวคือ ข้อ 1.4.2 การเพิ่มเที่ยวบินตรงระหว่างเมืองหลักกับพื้นที่ท่องเที่ยวใน MGC

กลุ่มที่ 3 คือ การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือข้อ 1.1 การส่งเสริม ให้มีความตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยกำหนดแนวทางไว้คือ

ข้อ 1.1.1 จัดทริปการเดินทางที่มีความเชื่อมโยงโดยการเข้าร่วมกันของเจ้าหน้าที่ของประเทศสมาชิก ตัวแทนท่องเที่ยว สื่อ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในประเทศสมาชิก

ข้อ 1.1.2 การส่งเสริมแพคเกจทัวร์ข้ามแดนโดยเฉพาะตลาดที่เป็นกลุ่มที่พักอาศัยระยะยาว ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้พบความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมใน MGC

ข้อ 1.1.3 จัดเทศกาลทางวัฒนธรรมใน MGC เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่น่าตื่นตาตื่นใจ

ข้อ 1.1.4 พัฒนาการท่องเที่ยว แม่โขง-คงคา ตลอดจนจัดตั้งบูธการท่องเที่ยว แม่โขง-คงคา ในงานการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ, การจัดทำแผนที่การท่องเที่ยวในแม่โขง-คงคา, การทำแผนพับประชาสัมพันธ์หรือสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายให้เห็นความแตกต่างในพื้นที่ ตลอดจนงานด้านการท่องเที่ยวในระหว่างประเทศหรือการจัดสัมมนา เป็นต้น

ข้อ 1.1.5 ส่งเสริมการพัฒนาใน MGC ในรูปสินค้าและบริการในอินเทอร์เน็ต ระหว่างตัวแทนการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกและคิด logo สำหรับ Mekong-Ganga Tourism เพื่อใช้ในประเทศสมาชิกในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ข้อ 1.1.6 แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเชื่อมโยงทางอากาศ การท่องเที่ยววงรอบในภูมิภาค

กลุ่มที่ 4 คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล กล่าวคือ ข้อ 1.3 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคคลากรกันระหว่างประเทศสมาชิก โดยกำหนดแนวทางไว้คือ

ข้อ 1.3.1 แลกเปลี่ยนข้อมูล, ทักษะและการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว

ข้อ 1.3.2 แลกเปลี่ยนภารกิจระหว่างรัฐสมาชิกที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ข้อ 1.3.3 แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 1.3.4 อำนวยความสะดวกในด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ในกลุ่มประเทศ MGC และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในประเทศสมาชิก

กลุ่มที่ 5 คือ การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว กล่าวคือ ข้อ 1.5 การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดแนวทางไว้คือ

ข้อ 1.5.1 การพัฒนาแนวทางสำหรับการเข้าถึงและสอดส่องผลกระทบต่อ
การท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ข้อ 1.5.2 สนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในระดับท้องถิ่น เช่น การให้การศึกษาต่อชุมชนและยอมรับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืน

กลุ่มที่ 6 คือการสนับสนุนการลงทุน กล่าวคือ ข้อ 1.2 การสนับสนุนให้เกิด
การลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยกำหนดแนวทางไว้คือ

ข้อ 1.2.1 พัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นใน MGC เพื่อดึงดูด
การลงทุนในภาคส่วนการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก

ข้อ 1.2.2 จัดตั้งและพัฒนาแนวทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวใน MGC ด้วย
ความโปร่งใสในกระบวนการและระเบียบที่เกี่ยวกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิก
ในการส่งเสริมภูมิภาค

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา
ตามกรอบความร่วมมือแม่โขง-คงคา

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การทำให้กระบวนการออกวีซ่าเป็นไปโดยง่ายขึ้น	<p>1.4 Facilitate the Travel of tourists among Member Countries</p> <p>1.4.1 Simplify tourist visa procedures and remove barriers impeding tourism growth in order to further develop tourist traffic.</p>
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การเพิ่มเที่ยวบินตรงระหว่างเมืองหลักกับพื้นที่ท่องเที่ยวใน MGC	<p>1.4 Facilitate the Travel of tourists among Member Countries</p> <p>1.4.2 Increase direct air links between major cities and tourism areas or the MGC region.</p>
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	<p>การส่งเสริมให้มีความตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยกำหนดแนวทางไว้คือ</p> <p>จัดทริปการเดินทางที่มีความเชื่อมโยงโดยการเข้าร่วมกันของเจ้าหน้าที่ของประเทศสมาชิกตัวแทนท่องเที่ยว สื่อ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในประเทศสมาชิก</p>	<p>1.1 Promote awareness of the enormous cultural richness and diversity of the MGC region and its many attractive tourist destinations</p> <p>1.1.1 Organise familiarisation trips with the participation of Member Countries' officials, tourism agents, and mass media circles to study and promote the tourism potential of Member Countries.</p>
	<p>การส่งเสริมแพคเกจทัวร์ข้ามแดน โดยเฉพาะตลาดที่เป็นกลุ่มที่พักรักษาในระยะยาว ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะได้พบความมั่งคั่งทางวัฒนธรรมใน MGC</p>	<p>1.1.2 Encourage cross-border tour packages, especially in long-haul market, so that visitor can discover the rich cultural and civilisational affinity of the MGC region.</p>
	<p>จัดเทศกาลทางวัฒนธรรมใน MGC เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่น่าตื่นตาตื่นใจ</p>	<p>1.1.3 Hold MGC-wide cultural festivals so that visitors can experience a full spectrum of exciting cultural and traditional events across the region.</p>
	<p>พัฒนาการท่องเที่ยว แม่โขง-คงคา ตลอดจนจัดตั้งบูธการท่องเที่ยวแม่โขง-คงคา ในงานการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ, การจัดทำแผนที่การท่องเที่ยวในแม่โขง-คงคา, การทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์หรือสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายให้เห็นความแตกต่างในพื้นที่ ตลอดจนงานด้านการท่องเที่ยวในระหว่าง</p>	<p>1.1.4 Development Mekong-Ganga tourism through the establishment of Mekong-Ganga tourist booths in international tourism fairs, the publication of Mekong-Ganga Tourism Map, Mekong-Ganga travel guides and brochures multi-media promotional materials to distribute in different areas through international events on tourism and organize workshops and seminars.</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
	ประเทศหรือการจัดสัมมนา เป็นต้น	
	ส่งเสริมการพัฒนาใน MGC ในรูปสินค้าและบริการในอินเทอร์เน็ตระหว่างตัวแทนการ	1.1.5 Encourage the development of an MGC Directory of tourism Products and Services in printed form and as internet on-line
	ห้องเที่ยวของประเทศสมาชิกและคิด logo สำหรับ Mekong-Ganga Tourism เพื่อใช้ใน ประเทศสมาชิกในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยว	information among the tourism agencies of Member Countries and design the logo for Mekong-Ganga Tourism Cooperation to be used by Member Countries in tourism promotional campaigns.
	แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การเชื่อมโยงทางอากาศ การท่องเที่ยววงรอบในภูมิภาค	1.1.6 Share information on the eco-tourism promotion programs, air linkages and regional tourism circuit.
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคคลากรกันระหว่างประเทศสมาชิก โดยกำหนดแนวทางไว้คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล, ทักษะและการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว	1.3 Cooperate in tourism education and training 1.3.1 Share resources, skills and training facilities, e.g., networking of tourism training centres / institutes, provision of technical assistance and experts, training of trainers, etc.
	แลกเปลี่ยนภารกิจระหว่างรัฐสมาชิกที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	1.3.2 Exchange missions among Member Countries to share experience and knowledge in the development of tourism industry.
	แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในการท่องเที่ยวและข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	1.3.3 Share information on tourism statistical data and other related information.
	อำนวยความสะดวกในด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมและทางประวัติศาสตร์ในกลุ่มประเทศ MGC และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในประเทศสมาชิก	1.3.4 Facilitate information access with regard to cultural and historical heritage in MGC countries and exchange information in question for publication in each Member Countries.
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดแนวทางไว้คือ	1.5 Promote Eco-tourism

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
	การพัฒนาแนวทางสำหรับการเข้าถึงและสอดคล้องผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	1.5.1 Develop guidelines for assessing and monitoring tourism impact on the natural environment.
	สนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับท้องถิ่น เช่น การให้การศึกษาต่อชุมชนและยอมรับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยั่งยืน	1.5.2 Promote public information and awareness, especially at the local community-level, so as to educate the public and gain its acceptance of environmentally sustainable tourism.
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การสนับสนุนการลงทุน	การสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยวโดยกำหนดแนวทางไว้คือ	1.2 Encourage tourism investment
	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นใน MGC เพื่อดึงดูดการลงทุนในภาคส่วนการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก	1.2.1 Develop MGC distinctive tourism products so as to attract investment in the tourism sector of Member Countries.
	จัดตั้งและพัฒนาแนวทางการลงทุนด้านการท่องเที่ยวใน MGC ด้วยความโปร่งใสในกระบวนการและระเบียบที่เกี่ยวกับการลงทุนด้านการท่องเที่ยวในประเทศสมาชิกในการส่งเสริมภูมิภาค	1.2.2 Establish and develop an MGC tourism investment guide with a view to fostering transparency among others of the systems, procedures and regulations related to tourism investment in Member Countries so as to promote the region as an attractive area for tourism investment.
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

3.1.5 ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต(Emerald Triangle) เป็นแนวความคิดที่ริเริ่มเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2543 ซึ่งนายกรัฐมนตรีทักษิณชิตได้เสนอให้ไทยและลาวมีความร่วมมือในลักษณะสามเหลี่ยมเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ทั้งสามประเทศมีพรมแดนร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งฝ่ายไทยเห็นชอบกับข้อเสนอนี้ โดยทักษิณชิตรับจะทาบทามลาว ให้เข้าร่วมกรอบความร่วมมือนี้ ซึ่งไทยก็ได้ทาบทามให้ด้วยอีกทาง พร้อมทั้งขอให้ ลาวรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมสามเหลี่ยมมรกตเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองร่วมกัน และต่อมอลาวได้ตอบรับเข้าร่วมความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตและรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งแรกตามที่ฝ่ายไทยเสนอ

หลังจากนั้น เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้จัดตั้งคณะทำงานด้านสารัตถะของความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต อันประกอบด้วยกรรมการจากหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 24 หน่วยงาน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานคณะทำงาน และมีอธิบดีกรมเศรษฐกิจเป็นเลขานุการ คณะทำงานชุดนี้มีหน้าที่พิจารณาประเด็นด้านสารัตถะต่างๆของความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ตลอดจนเตรียมการสำหรับการประชุมสุดยอดสามฝ่าย

เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ.2545 คณะทำงานได้มีการประชุมครั้งแรก โดยมีเรื่องพิจารณา คือ พื้นที่ของความร่วมมือ และสาขาความร่วมมือ ทั้งนี้ ที่ประชุมมีมติให้ความร่วมมือครอบคลุม 6 จังหวัด ใน 3 ประเทศดังนี้

ไทย	ได้แก่	จังหวัดอุบลราชธานี และศรีสะเกษ
กัมพูชา	ได้แก่	พระวิหารและอุดรมีชัย
ลาว	ได้แก่	แขวงจำปาสักและสาละวัน

พร้อมนี้ ได้กำหนดสาขาความร่วมมือที่สามารถดำเนินการได้โดยสอดคล้องกับเป้าหมายของความร่วมมือ ได้แก่ การท่องเที่ยว การเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปรายย่อย และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ต่อมาวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ.2546 มีการประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ไทย ลาวและกัมพูชา ทั้งสามประเทศได้พิจารณาเห็นว่าพื้นที่บริเวณสามเหลี่ยมมรกต อันได้แก่ พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี และศรีสะเกษของประเทศไทย พื้นที่จังหวัดอุดรมีชัยและพระวิหารของกัมพูชา พื้นที่แขวงจำปาสักและสาละวันของลาว สามารถพัฒนา

ความร่วมมือกันได้ โดยเริ่มจากการท่องเที่ยวก่อน ดังนั้นจึงได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญาปากเซ (Pakse Declaration)

3.1.5.1 เอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาวและกัมพูชา ที่ออกมาภายใต้ความร่วมมือ

เอกสารสำคัญตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตมีทั้งสิ้น 2 ฉบับ คือ ปฏิญญาปากเซว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Pakse Declaration on Tourism Cooperation in the Emerald Triangle)และแผนปฏิบัติการ ในความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle) ดังพิจารณารายละเอียดได้ดังนี้คือ

ก)ปฏิญญาปากเซว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Pakse Declaration on Tourism Cooperation in the Emerald Triangle)

ในปฏิญญาปากเซได้กล่าวถึงความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกตของไทย ลาวและกัมพูชา โดยประสงค์จะปฏิบัติตามพันธกรณีดังนี้คือ

- 1)สนับสนุนการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต
- 2)สนับสนุนการลงทุนในการบริการด้านการท่องเที่ยว
- 3)พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว
- 4)พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- 5)ยกระดับจุดตรวจผ่านแดนให้ง่ายต่อการเดินทางข้ามแดนระหว่างกัมพูชา ลาว และไทย
- 6)จัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการด้านความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เสร็จในปี พ.ศ. 2546
- 7)ดำเนินกิจการด้านความร่วมมือ เช่น การทำวิจัย การอบรมบุคลากร การทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

8)การให้ผู้นำของแต่ละประเทศนำความร่วมมือนี้ไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้จากวัตถุประสงค์ในปฏิญญาข้อ 7)ที่กำหนดให้ จัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการด้านความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวให้เสร็จในปี พ.ศ. 2546 นั้นในวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.2546 ได้มีการตั้งคณะกรรมการร่วม เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

สามเหลี่ยมมรกต อันประกอบด้วยคณะกรรมการระดับชาติ และระดับท้องถิ่นตามข้อตกลงใน ปฏิญญาปากเซ ซึ่งเป็นข้อตกลงร่วมกันของรัฐบาลไทย ลาวและกัมพูชา ที่กำหนดให้ทั้งสาม ประเทศใช้การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีชายแดนติดต่อกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งร่วมกัน พัฒนาโครงสร้างทางกายภาพและการคมนาคมเชื่อมโยงและนำมาสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการใน ความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle) ดังพิจารณาได้ดังนี้คือ

ข) แผนปฏิบัติการในความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยม มรกต (Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle)

ในแผนปฏิบัติการในความร่วมมือด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ สามเหลี่ยมมรกต ได้ระบุวัตถุประสงค์ในความร่วมมือฉบับนี้ว่ามีขึ้นเพื่อ

- 1.ยกระดับการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนให้มากขึ้น
- 2.สนับสนุนการอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวผ่านแดนและทำให้ การเดินทางผ่านแดนของสามประเทศง่ายขึ้น
- 3.พัฒนาและส่งเสริมสิ่งดึงดูดใจในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต
- 4.ยกระดับความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนระหว่างประเทศสมาชิก โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น

ดังสามารถพิจารณาได้ดังนี้คือ

3.1.5.2 แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและ กัมพูชาตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต อาจพิจารณาได้จากแผนปฏิบัติการในความร่วมมือด้าน การพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต โดยได้มีการกำหนดแนวทางความร่วมมือไว้ เป็น 4 กลุ่มด้วยกันคือ

กลุ่มที่ 1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กล่าวคือข้อ 1.1 ส่งเสริม โครงสร้างพื้นฐานทางด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ให้เอื้อต่อ การ ทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกตโดยจัดตั้งเป็นศูนย์ One Stop Service และพยายามลดอุปสรรคด้านการผ่านแดนลงให้เหลือน้อยที่สุด

โดยจัดทำกันบริเวณต่อไปนี้

กัมพูชา(ช่องจอม) – ไทย (ช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ)

กัมพูชา (Dong Kralor) – ลาว (Veane Kham)

ลาว(วังเต่า)-ไทย (ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี)

รวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปิดจุดผ่านแดนทั่วไปด้วย

กลุ่มที่ 2 การจัดทำมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือข้อ 3 การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมมรกต โดยกำหนดแนวทางดังนี้คือ

ข้อ 3.1 การจำแนกแหล่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวสำหรับผลิตโบชัวร์

ข้อ 3.2 การจัดทำโบชัวร์เพื่อประชาสัมพันธ์สามเหลี่ยมมรกตเป็นฉบับภาษาอังกฤษ

ข้อ 3.3 จัดให้มีข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่จุดตรวจผ่านแดน

ข้อ 3.5 สนับสนุนองค์การการท่องเที่ยวโลก(WTO)ในการสำรวจกลยุทธ์ทางการตลาดในสามเหลี่ยมมรกต

ข้อ 3.6 จัดทริปสำหรับการส่งเสริมสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในสามเหลี่ยมมรกต

ข้อ 3.7 เชื่อมศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ปากเซ แขวงจำปาสัก ลาวในฐานะศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมมรกต

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล กล่าวคือ ข้อ 2 เรื่องการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยกำหนดแนวทางไว้ดังนี้คือ

ข้อ 2.1 ร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคล, ทักษะการฝึกอบรมและผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ 2.2 การให้ความสำคัญในความต้องการในการฝึกอบรมระหว่างประเทศสมาชิกในการพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดการที่เป็นมิตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเป้าหมายการท่องเที่ยวในการจัดการและการวางแผน

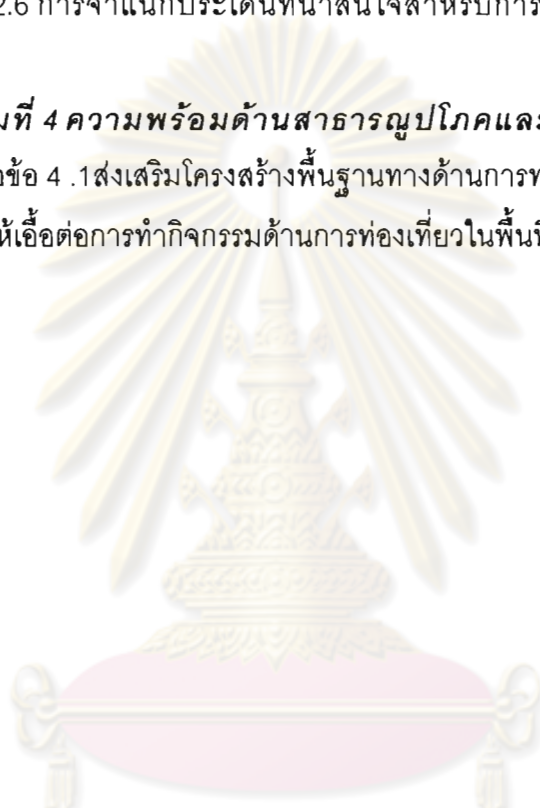
ข้อ 2.3 การจัดทำให้มีการฝึกอบรมในระบบการจัดการข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ในความสามารถในการสร้างและการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต

ข้อ 2.4 ฝึกทักษะและความรู้สำหรับtour operator, มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและองค์กรด้านการท่องเที่ยวภาคเอกชน

ข้อ 2.5 ส่งเสริมองค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) สำหรับการนำเอาแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลมาปฏิบัติในสามเหลี่ยมมรกต

ข้อ 2.6 การจำแนกประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการทำงานวิจัยร่วมกันในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต

กลุ่มที่ 4 ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก
ขั้นพื้นฐาน กล่าวคือข้อ 4.1 ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา
ตามกรอบความตกลงสามเหลี่ยมมรกต
(แผนปฏิบัติการความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต)

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	ส่งเสริม โครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกตโดยจัดตั้งเป็นศูนย์ One Stop Service และพยายามลดอุปสรรคด้านการผ่านแดนลงให้เหลือน้อยที่สุด โดยจัดทำกันบริเวณต่อไปนี้ -กัมพูชา(ช่องจอม) – ไทย (ช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ) -กัมพูชา (Don Kralor) – ลาว (Veunkham) -ลาว (วังเต่า)-ไทย (ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี) รวมถึงการพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปิดจุดผ่านแดนทั่วไปด้วย	1) International Border Checkpoints 1.1 Explore the feasibility of creating a 'One Stop Service' at the designated Emerald Triangle international border checkpoints in order to provide high quality of services and remove barriers and lengthy immigration procedures that constrain the flow of tourists traveling between three countries. -Cambodia (Chorm)-Thailand (Chong Sa-ngam) - Cambodia (Don Kralor to be confirmed after the Cambodian Government's approval- LaoPDR(Veunkham) -LaoPDR(Vang Tao)-Thailand (Chong Mek)
การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมมรกต โดยกำหนดแนวทางดังนี้คือ การจำแนกแหล่งดึงดูดด้านการท่องเที่ยวสำหรับผลิตโบชัวร์ การจัดทำโบชัวร์เพื่อประชาสัมพันธ์สามเหลี่ยมมรกตเป็นฉบับภาษาอังกฤษ จัดให้มีข้อมูลประชาสัมพันธ์ที่จุดตรวจผ่านแดน	3)Emerald Triangle Tourism Promotion 3.1 Identify the tourist attractions and provide the information on those sites for the production of brochures 3.2 Produce brochures to promote the Emerald Triangle in English version. 3.3 Provide and in formation signage at the border checkpoints.

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
	สนับสนุนองค์การการท่องเที่ยวโลก(WTO)ในการสำรวจกลยุทธ์ทางการตลาดในสามเหลี่ยมมรกต	3.5 Support the World Tourism Organization (WTO) for carrying out an inventory survey in order to achieve a marketing strategy for the Emerald Triangle.
	จัดทริปสำหรับการส่งเสริมสิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมในสามเหลี่ยมมรกต	3.6 Organize joint familiarization trips to promote world heritage sites and natural attractions of Emerald Triangle for diplomatic corps based in Cambodia, Laos PDR and Thailand to visit tourist attractions of the Emerald Triangle area.
	เชื่อมศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวที่ปากเซ จำปาสัก และลาวในฐานะศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมมรกต	3.7 Utilize the 'Tourist Information Centre' in Pakse, Champasak province, Lao PDR as a centre for disseminating tourism information of the Emerald Triangle.
การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	<p>การพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยกำหนดแนวทางไว้ดังนี้คือ</p> <p>ร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคล, ทักษะการฝึกอบรมและผู้เชี่ยวชาญ</p> <p>การให้ความสำคัญในความต้องการในการฝึกอบรมระหว่างประเทศสมาชิกในการพัฒนาการท่องเที่ยว การจัดการที่เป็นมิตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและเป้าหมายการท่องเที่ยวในการจัดการและการวางแผน</p> <p>การจัดให้มีการฝึกอบรมในระบบการจัดการข้อมูลสำหรับเจ้าหน้าที่ในความสามารถในการสร้างและการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต</p> <p>ฝึกทักษะและความรู้สำหรับ tour operator,</p>	<p>2) Human Resource Development</p> <p>2.1 Cooperate in human resource development activities by sharing resources ,skills, training facilities and tourism professionals and expert.</p> <p>2.2 Priorities the needs for training courses among the member countries on community awareness in tourism development, hospitality management, community-based tourism, eco tourism, cultural tourism , health tourism and tourism destination planning and management.</p> <p>2.3 Provide training on information management system for officials in order to be able to create and effectively manage database containing tourism information and statistic of the Emerald Triangle area.</p> <p>2.4 Enhance skill and knowledge for tour</p>

หัวข้อ	แนวทางการพัฒนา	ข้อตกลง
	<p>มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและองค์กรด้านการท่องเที่ยวภาคเอกชน</p> <p>ส่งเสริมองค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) สำหรับการนำเอาแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาปฏิบัติในสามเหลี่ยมมรกต</p> <p>การจำแนกประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการทำงานวิจัยร่วมกันในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต</p>	<p>operator, local guides and other private tourism organizations on a wide range of hospitality services.</p> <p>2.5 Support the World Tourism Organization (WTO) for carrying out a human resource development plan for the Emerald Triangle.</p> <p>2.6 Identify the interested topics for conducting a joint research in the Emerald Triangle area.</p>
การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต	<p>4) Infrastructure and Tourism Facility Development</p> <p>4.1 Improve tourism infrastructure and facilities between the identified areas in order to facilitate tourism activities in the Emerald Triangle.</p>
การสนับสนุนการลงทุน	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ
ความปลอดภัยและความมั่นคง	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ	ไม่มีข้อตกลงเฉพาะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับพันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา

จากแนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทำให้เกิดแรงผลักดันทั้งในเศรษฐกิจสังคมและการเมือง ให้มีการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อให้มีการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งการเปิดเสรีในด้านการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยวก็เป็นสาขาหนึ่งที่มีการผลักดันให้ประเทศต่างๆ เปิดเสรีทางด้านนี้มากขึ้น

พันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย ลาวและกัมพูชา ได้แก่ พันธกรณีของประเทศในกลุ่มในฐานะที่เป็นภาคีขององค์การระหว่างประเทศในระดับโลกและในระดับภูมิภาค ได้แก่ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on trade in Services : GATS) และกรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) ดังพิจารณาได้ดังนี้คือ

ก) ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on trade in Services : GATS)

ในกรอบความตกลงว่าด้วยการค้านั้น มีเพียงประเทศไทย และ กัมพูชา เท่านั้นที่เข้าเป็นสมาชิก ส่วน ลาวนั้น ยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกใน WTO^๖ แต่ทั้งนี้ จึงทำการศึกษาข้อ

^๖ กัมพูชาได้รับเข้าเป็นสมาชิก WTO ในลำดับที่ 147 ในวันที่ 11 กันยายน 2546 ระหว่างการประชุมระดับรัฐมนตรี WTO ครั้งที่ 5 ที่เมือง Cancun ประเทศเม็กซิโก

^๗ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2541 ลาวได้แจ้งความจำนงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งที่ประชุมคณะมนตรีใหญ่ เห็นชอบให้จัดตั้งคณะทำงานว่าด้วยการเข้าเป็นสมาชิกของลาว เพื่อตรวจสอบความพร้อมของลาวที่จะปฏิบัติตามความตกลงต่างๆ ภายใต้ WTO และที่จะยื่นตารางข้อผูกพันในการเปิดตลาดสินค้าและบริการของตน

เดือนมีนาคม 2544 ลาวได้ยื่นเอกสารรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายการค้าต่างประเทศของตน (Memorandum on the Foreign Trade Regime) ต่อคณะทำงานฯ และได้มีการพิจารณาเอกสารดังกล่าวในชั้นแรกเมื่อเดือนตุลาคม 2546 ต่อมาคณะทำงานฯ ได้จัดการประชุมอย่างเป็นทางการครั้งแรก เพื่อเจรจากับการเข้าเป็นสมาชิกของลาว เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2547 โดยหลังจากนั้น ลาวได้เสนอเอกสารเพิ่มเติม อาทิ เรื่องนโยบายเกษตร นโยบายทรัพย์สินทางปัญญา (TRIPS) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) และมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้า (TBT) เป็นต้น ต่อมาเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2549 ลาวได้ยื่นข้อเสนอบับแรกเรื่องการเข้าสู่ตลาดสินค้า

มูลไว้เบื้องต้นเพื่อรองรับหาก ลาวเข้าเป็นสมาชิกในองค์การการค้าโลกในอนาคต ดังพิจารณาได้ ดังนี้คือ

ในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการนี้ กลุ่มเจรจาว่าด้วยการบริการได้ประมวลบริการที่มีการซื้อขายกันระหว่างประเทศมาจัดประเภท โดยจำแนกออกเป็นสาขาต่างๆ 12 สาขา (Sectors) ดังนี้

- 1) สาขาบริการด้านธุรกิจ (Business services)
- 2) สาขาบริการด้านสื่อสารคมนาคม (Communication services)
- 3) สาขาบริการด้านการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง (Construction and related engineering services)
- 4) สาขาบริการด้านการจัดจำหน่าย (Distribution services)
- 5) สาขาบริการด้านการศึกษา (Education service)
- 6) สาขาบริการด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental services)
- 7) สาขาบริการด้านการเงิน (Financial service)
- 8) สาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและบริการทางสังคม (Health related and social services)
- 9) สาขาบริการด้านการท่องเที่ยวและการเดินทางที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (Tourism and travel related services)
- 10) สาขาบริการด้านนันทนาการ วัฒนธรรมและกีฬา (Recreational, cultural and sporting services)
- 11) สาขาบริการด้านการขนส่ง (Transport services)
- 12) สาขาบริการด้านอื่นๆ (Other services not included elsewhere)

บริการแต่ละสาขาดังกล่าวยังจำแนกออกเป็นสาขาย่อยๆ (Subsectors) และแต่ละสาขาย่อยยังจำแนกออกเป็นกิจกรรมต่างๆ (activities) ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ

บริการสาขาการท่องเที่ยว มีขอบข่ายตามที่ปรากฏในบัญชีบริการ (Services Sectional Classification List) ในเอกสาร Multilateral Trade Negotiations The Uruguay

และได้มีการประชุมคณะทำงานฯ เพื่อเจรจาอย่างเป็นทางการครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2549 ขณะนี้ ประเด็นที่ยังค้างอยู่คือข้อเสนอเรื่องการเข้าสู่ตลาดบริการของลาว

Round, Group of Negotiations and Services (MTN.GNS/w/120, 10 July 1991) จัดทำขึ้นโดย GATT Secretariat ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับการจำแนกย่อยผลิตภัณฑ์ส่วนกลาง (Central Product Classification – CPC) ของสำนักงานสถิติขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations Statistical Office)²⁶

ในบัญชีระบุสาขาของกิจกรรมบริการ สาขาการท่องเที่ยวมีสาขาย่อยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

9. TOURISM AND TRAVEL RELATED SERVICES

สาขาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

A. Hotels and Restaurants (incl. catering) 641-643

²⁶ The scope and classification sub sectors contained in this schedule, unless otherwise specified, corresponds to the explanatory notes for services listed in the 1991 Central Product classification (CPC) of the United Nations Statistical Office, While the Ordering is based on the Services Sectoral Classification List set out in document MTN. GNS/W/120 dated 10 July 1991.

* พิจารณาจาก CPC: Central Product Classification ซึ่งจะกำหนดบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องแต่ละประเภทดังนี้

Division 64 Hotel and Restaurant Services

641		Hotel and other lodging services
6411	64110	Hotel lodging services
6412	64120	Motel lodging services
6419		Other lodging services
	64191	Children's holiday camp services
	64192	Holiday center and holiday home services
	64193	Letting services of furnished accommodation
	64194	Youth hostel and mountain shelter

(ก. โรงแรมและร้านอาหาร-ภัตตาคาร)

B. Travel agencies and tour operators services 7471

(ข. ตัวแทนการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการจัดนำเที่ยว)

		services
	64195	Camping and caravanning site services
	64196	Sleeping car services and sleeping
		services in
		other transport media
	64199	other lodging services.
642		Food serving services
6421	64210	Meal serving services in self-service
		facilities
6423	64230	Caterer services,providind meals to
		outside
6429	64290	Other food serving services
643		Beverage serving services for
		consumption on the premises
6431	64310	Beverage serving services with out
		entertainment
6432	64320	Beverage serving services with
		entertainment
747		Travel agency,tour operator and tourist
		guide
		Services
7471	74710	Travel agency and tour operator
		services
7472	74720	Tourist guide services

- C. Tourist guide services 7472
(ค.มัคคุเทศก์)
- D. Other
(อื่นๆ)

วิธีการเปิดเสรีในกิจการท่องเที่ยวในแต่ละรูปแบบของการค้าบริการมี 4 วิธีดังนี้

1)การให้บริการข้ามพรมแดน (cross-border supply) หรือ Mode 1 เป็นลักษณะที่ผู้ให้บริการและผู้ซื้อบริการต่างอยู่ในประเทศของตนแต่สามารถให้และใช้บริการได้โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยผู้ซื้อและผู้ขายต้องเคลื่อนย้ายตนเองออกนอกประเทศ เช่น การให้บริการจองที่พักและโฆษณาการให้บริการด้านการท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ต การให้บริการที่ปรึกษา การซื้อประกันภัย การศึกษาทางไกล เป็นต้น

2)การออกไปใช้บริการในต่างประเทศ (Consumption aboard) Mode 2 ผู้ซื้อบริการในประเทศใดประเทศหนึ่ง เดินทางเข้าไปใช้บริการในประเทศที่เป็นที่ตั้งของบริษัทตัวแทนโฆษณาของผู้ให้บริการหรือบริษัทตัวแทน การศึกษาในต่างประเทศ การเดินทางไปท่องเที่ยวในต่างประเทศ รวมถึงการนำทรัพย์สินออกไปรับบริการในต่างประเทศด้วย

3)การเข้าไปจัดตั้งนิติบุคคลในประเทศผู้ให้บริการ (Commercial presence) หรือ Mode 3 ผู้ให้หรือผู้ขายบริการต่างชาติเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจ จัดตั้งสาขา ตัวแทน หรือบริษัทในประเทศลูกค้า เช่น การเข้ามาจัดตั้งธุรกิจร้านอาหาร/ภัตตาคาร โรงแรม ซึ่งการค้าบริการรูปแบบนี้มีปัญหาอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาดมากที่สุด

4)การเข้ามาทำงานหรือให้บริการของคนต่างชาติ (Presence of natural persons) หรือ Mode 4 คนต่างชาติที่เป็นบุคคลธรรมดาเข้าไปให้บริการแก่ลูกค้าในประเทศ เช่น พ่อครัว นักกฎหมาย นักบัญชี ผู้บริหาร เป็นต้น

ในแต่ละวิธีของการเปิดเสรีสามารถกำหนดเงื่อนไขได้ว่า ในแต่ละช่วงเวลาหนึ่งประเทศสมาชิกจะเปิดเสรีได้มากน้อยเพียงใด กระบวนการเปิดตลาดนั้นขึ้นอยู่กับเป้าหมายของนโยบายของแต่ละประเทศและระดับการพัฒนาของประเทศต่างๆ ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการเปิดโอกาสให้แต่ละประเทศ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาสามารถทำการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าตามลำดับ ซึ่งประเทศสมาชิกสามารถเลือกเปิดบริการสาขาโดยพิจารณาความพร้อมของประเทศตน และตั้งเงื่อนไขในส่วนที่ยังไม่พร้อมได้แต่ในที่สุดก็ต้องทำการเปิดเสรีโดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อให้คนชาติอื่นสามารถเข้าไปประกอบธุรกิจได้โดยไม่ถูกจำกัดสิทธิ

General Agreement on Trade in Services-GATS เป็น ความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศฉบับหนึ่งในกรอบของWTO ประเทศภาคีสมาชิก GATS มีพันธกรณีจะต้องดำเนินการเปิดเสรีการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยวตามข้อผูกพันGATS อย่างไรก็ดี ประเทศภาคี GATS อาจอาศัยข้อยกเว้นที่จะไม่ต้องเปิดเสรีการค้าบริการได้ตามข้อ XIV ของGATS กล่าวคือตามข้อผูกพันภายใต้ GATSแล้ว ประเทศภาคีสามารถได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามพันธกรณีGATS ก็ได้หากมีความจำเป็นตามที่GATS กำหนดไว้ มีอยู่ 2 กรณีด้วยกันคือ

(1)ข้อ XIV เป็นเรื่องข้อยกเว้นทั่วไป เกี่ยวกับข้อจำกัดของการค้าบริการจะกระทำได้โดยผลแห่งกฎหมาย หรือการปฏิบัติของรัฐ เพื่อป้องกันศีลธรรมอันดีของประชาชน (Public morals) รักษาความเรียบร้อยของประชาชน (Public order) คุ้มครองชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช (Human, animal or plant life or health) หรือ เพื่อให้มีการเคารพกฎหมาย ซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับข้อบทของความตกลงนี้ในเรื่องของมาตรการเพื่อความปลอดภัย, มาตรการป้องกันการฉ้อฉลหรือ เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวของเอกชน (Privacy of Individual) เกี่ยวกับเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัว

(2)ข้อ XIV bis เป็นเรื่องข้อยกเว้นเกี่ยวกับความมั่นคง ข้อจำกัดของการค้าบริการ อาจกระทำได้ โดยผลแห่งกฎหมายหรือการปฏิบัติของรัฐโดยถือเอาความมั่นคง เช่น เกิดภาวะสงครามหรือการวางข้อจำกัดเกี่ยวกับ Fissionable และ Fusionable Materials หรือเกี่ยวกับการจัดตั้งเพื่อวัตถุประสงค์ทางการทหาร (Military Establishment) หรือไม่มีข้อความใดในบทบัญญัตินี้ที่จะห้ามสมาชิกให้กระทำการใดภายใต้พันธกรณีของสหประชาชาติ เพื่อผดุงไว้ซึ่งความมั่นคงและสันติภาพ ซึ่งเป็นการที่สหประชาชาติอาจขอความร่วมมือรัฐสมาชิกของตน ให้ดำเนินการลงโทษทางเศรษฐกิจในรูปแบบใดต่อประเทศที่คุกคามสันติภาพของโลก

ข)กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS)

ในส่วนของการร่วมมือทางด้านบริการของอาเซียนเป็นไปในรูปแบบของการจัดทำความตกลงเปิดเสรีการค้าบริการ ซึ่งเป็นความตกลงด้านเศรษฐกิจฉบับหนึ่งของอาเซียน เพื่อที่จะขยายความร่วมมือด้านบริการ และเพิ่มระดับการเปิดเสรีการค้าบริการให้แกกันและกันมากขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

กรอบความตกลงนี้มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ

-เพื่อขยายความร่วมมือด้านบริการระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากขึ้น

-เพื่อเพิ่มระดับการเปิดเสรีการค้าบริการให้แกกันและกันมากกว่าที่ประเทศสมาชิกได้มีข้อผูกพันไว้ในองค์การการค้าโลก (WTO)

โดยระบุให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องร่วมกันเจรจาจัดทำข้อผูกพัน เปิดเสรีการค้าบริการให้แกกันและกันใน 7 สาขาบริการ โดยให้มีลักษณะให้มากกว่าที่ได้ผูกพันไว้ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS-plus) 7 สาขาบริการที่ได้มีความร่วมมือกันอยู่บ้างแล้ว ได้แก่ สาขาการเงิน สาขาการขนส่งทางทะเล สาขาการขนส่งทางอากาศ สาขาการสื่อสารโทรคมนาคม สาขาการท่องเที่ยว สาขาการก่อสร้าง และสาขาบริการธุรกิจ แต่ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเห็นว่าเป็นบริการบางสาขา เช่น สาขาการเงิน สาขาสื่อสารโทรคมนาคม และสาขาการท่องเที่ยว น่าจะสามารถสรุปการเจรจาได้ภายใน 18 เดือน จึงมีการเจรจาจัดทำข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการให้แกกันและกันเป็นเบื้องต้นก่อน โดยมีประเทศสมาชิก 7 ประเทศ คือ บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ไม่รวมสมาชิกใหม่คือ กัมพูชา ลาวและพม่า ตกลงเสนอผูกพันรวม 5 สาขา ข้อผูกพันนี้เรียกว่าเป็น ASEAN Initial Package of Offers ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อเสนอบริการเบื้องต้น เตรียมการ และวางกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการระหว่างประเทศสมาชิกทั้ง 7 ประเทศ ต่อมากัมพูชา ลาวและพม่า ได้ร่วมเจรจาเสนอข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการในสาขาการท่องเที่ยว ผลจากข้อผูกพันนี้ ทำให้ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันฯ ที่ตนระบุไว้ตามตาราง Schedule of Specific Commitments ที่ผนวกไว้ในพิธีสารฯ เพื่อให้เป็นไปตาม “พิธีสารชุดผูกพันเบื้องต้นภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน : Protocol to implement the initial Package of commitments under ASEAN framework agreement on services” ก า ร จ ะ ป ฏิ บั ต ิ ต าม ข้อผูกพันฯ ที่กำหนดไว้ในพิธีสารดังกล่าว ก็ต่อเมื่อ

1) รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนทุกประเทศที่ได้ยื่นตารางข้อผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการเบื้องต้น ที่ผนวกท้ายพิธีสาร ได้ลงนามให้การรับรองพิธีสารดังกล่าวแล้ว และ

2) รัฐบาลของประเทศสมาชิกได้ลงนามพิธีสารดังกล่าว ได้ยื่นสัตยาบันสาร หรือสารว่าด้วยการยอมรับให้กับเลขาธิการอาเซียนครบทุกประเทศแล้ว

สำหรับประเด็นการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา มีเพียง ประเทศไทยและ ลาว ที่ยื่นข้อผูกพัน ดังนี้คือ

ประเทศไทย

ประเทศไทยได้ยื่นข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวภายใต้ GATS ไว้ทุกสาขายกเว้นบริการด้านมัคคุเทศก์ ส่วนในสาขาย่อยได้ยื่นข้อผูกพันไว้ในด้านบริการที่พักโรงแรม (CPC 64110) ภัตตาคาร (CPC 64210) บริการจัดเตรียมอาหาร (CPC 64230) และตัวแทนท่องเที่ยว (CPC 74710) ส่วนใน AFAS ประเทศไทยได้ยื่นข้อผูกพันเพิ่มเติมในด้าน บริการโรงแรมมาตรฐาน (Motel Services) บริการศูนย์กลางและบ้านพักตากอากาศ (Holiday center & holidaying home services) บริการเครื่องดื่ม (Beverage serving service without entertainment) จึงเป็นการยื่นเพิ่มเติมในสาขาย่อยการท่องเที่ยว

กัมพูชา

กัมพูชาได้ยื่นข้อผูกพันการเปิดเสรีด้านการค้าบริการสาขาการท่องเที่ยวภายใต้ GATS ไว้ 4 สาขาและข้อผูกพันใน AFAS ไว้ 4 สาขาเช่นเดียวกัน คือ โรงแรม (CPC 64110) ภัตตาคาร (CPC 642,643) ตัวแทนท่องเที่ยว (CPC 7471) และมัคคุเทศก์ (CPC 7472)

ลาว

ลาวไม่ได้ยื่นข้อเสนอผูกพันไว้ใน GATS แต่ยื่นข้อผูกพันใน AFAS ในสาขาที่พักโรงแรม (Hotel Lodging) (CPC 64101) และบริการเครื่องดื่ม (Beverage services without entertainment) (CPC 643100) ตัวแทนท่องเที่ยวเฉพาะการท่องเที่ยวในประเทศ (Travel agency and tour operator services, in bound services only (part of CPC 74710) ซึ่งถือว่ามีลักษณะเป็น GATS Plus เนื่องจากเป็นการทำข้อเสนอในสาขาบริการที่มีได้เคยผูกพันอยู่ก่อนที่จะมีการขอความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียนนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

สาขา	GATS	AFAS
ที่พักแรม	Hotel lodging services (CPC 64110)	Hotel lodging services (CPC 64110)
		Motel lodging services (CPC 64120)
		Holiday center and holiday home services (CPC 64192)
		Camping and Caravan site services (CPC 64195)
ร้านอาหารและการ จัดเตรียมอาหาร	Meal serving services with full restaurant services (CPC 64210)	Meal serving services with full restaurant services (CPC 64210)
		Catering services (CPC 64230)
		Catering services (CPC 64230)
ธุรกิจนำเที่ยวและ ตัวแทนท่องเที่ยว	Travel agency and tour operator services (CPC 74710)	Beverage serving services without Entertainment (CPC 64130)
		Travel agency and tour operator services (CPC 74710)

Horizontal Commitment ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับสาขาการท่องเที่ยว

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access			บริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่ง 1. มีทุนจดทะเบียนซึ่งเป็นของต่างชาติไม่เกิน 49% 2. ผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของทั้งหมด	ไม่ผูกพันเว้นแต่ 1. ชาวต่างชาติที่เป็น Business visitor สามารถเข้ามาพำนักได้ไม่เกิน 90 วัน และสามารถขยายไปได้อีกไม่เกิน 1 ปี 2. ชาวต่างชาติที่เป็นผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารที่เข้ามาในประเทศไทยในลักษณะการโยกย้ายภายในบริษัท โดยมาพำนักได้ไม่เกิน 1 ปี และต่ออายุได้อีก 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 1 ปี รวม 3 ปี
			ตามประมวลกฎหมายที่ดิน บุคคลและนิติบุคคลต่างชาติไม่สามารถจัดซื้อหรือเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทยได้ แต่ยังสามารถเช่าที่ดินหรือเป็นเจ้าของอาคาร รวมถึงเป็นเจ้าของห้องพักในอาคารชุดภายใต้กฎหมายอาคารชุดได้	ตามประมวลกฎหมายที่ดิน บุคคลและนิติบุคคลต่างชาติไม่สามารถจัดซื้อหรือเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทยได้ แต่ยังสามารถเช่าที่ดินหรือเป็นเจ้าของอาคาร รวมถึงเป็นเจ้าของห้องพักในอาคารชุดภายใต้กฎหมายอาคารชุดได้
Limitation on National treatment			ไม่มีข้อจำกัดสำหรับองค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและมีต่างชาติเข้าร่วมไม่เกิน 49%	ไม่ผูกพันเว้นแต่กำหนดไว้ใน Market Access
			การได้มาซึ่งที่ดินให้ใช้เกณฑ์เดียวกับใน Market access	การได้มาซึ่งที่ดินให้ใช้เกณฑ์เดียวกับใน Market access

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Addition commitment				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เงื่อนไขภายใต้ GATS ของประเทศไทย (ในสาขาที่ศึกษา)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	1.ต่างชาติจะถือหุ้นได้ไม่เกิน 49%ของทุนจดทะเบียน 2.จำนวนผู้ถือหุ้นต่างชาติต้องน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ต่างชาติจะถือหุ้นได้ไม่เกิน 49%ของทุนจดทะเบียน	ไม่ผูกพันการให้บริการเว้นแต่ได้กำหนดไว้ในเรื่องการเข้าสู่ตลาด
Addition commitment			กรรมการบริหารของบริษัทไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องเป็นคนไทย	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Hotel lodging services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Motel lodging services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย(สาขา Holiday center and holiday home services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Camping and caravan site services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย(สาขา Meal serving services with restaurant services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย(สาขา Catering services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย (สาขา Beverage Serving services without Entertainment)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ไว้ดกำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของประเทศไทย(สาขา Travel agency and tour operator services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section และ จำนวนของกรรมการบริหารของบริษัทไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีสัญชาติไทย	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Addition commitment				

การเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของกัมพูชา

สาขา	GATS	AFAS
ที่พักแรม	Hotels (CPC 64110)	Hotels (CPC 64110)
ร้านอาหารและการ จัดเตรียมอาหาร	Restaurants (CPC 642,643)	Restaurants (CPC 642,643)
ธุรกิจนำเที่ยวและ ตัวแทนท่องเที่ยว	Travel agency and tour operator services (CPC 7471)	Travel agency and tour operator services (CPC 7471)
	Tourist guides services (CPC7472)	Tourist guides services (CPC7472)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Horizontal Commitment ของกัมพูชาที่เกี่ยวข้องกับสาขาการท่องเที่ยว

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access			<p>อาจอยู่ในรูปของ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บริษัทหรือองค์การธุรกิจที่มีนักลงทุนต่างชาติ 100% 2. สาขาหรือตัวแทนบริษัท 3. Joint venture 4. สัญญาร่วมมือทางธุรกิจ (Business cooperation contract) 	ชาวต่างชาติต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบของกัมพูชา
Limitation on National treatment			<p>บริษัทต่างชาติไม่สามารถจัดซื้อหรือเป็นเจ้าของที่ดินในกัมพูชา แต่สามารถเช่าที่ดินได้ถึง 70 ปี และสามารถต่ออายุได้ และเป็นเจ้าของอาคาร</p> <p>บริษัทจะต้องจดทะเบียนตามกฎหมาย และอยู่ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน และกฎหมายเกี่ยวกับการพาณิชย์ของกัมพูชา (Commercial Law)</p>	ภายใต้กฎหมายแรงงานและกฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าวของกัมพูชา
Addition commitment				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Hotels)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัดสำหรับโรงแรมระดับ 3 ดาวหรือมากกว่านั้น	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Restaurants)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	อนุญาตในบางพื้นที่	ไม่ผูกพัน
Limitation on National treatment	ไม่ผูกพัน	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน
Addition commitment				

^{*} โรงแรมระดับ 3 ดาว ได้จำกัดความใน The Fifth Draft Hotel Rating Classification of March 2003

^{**} พิจารณาจากจำนวนของภัตตาคาร ลักษณะทางประวัติศาสตร์และความสวยงามของภูมิทัศน์ ลักษณะภูมิประเทศ และผลกระทบต่อทิวทัศน์ รวมถึงการจ้างงานใหม่

เงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Travel agencies and tour operators services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด เว้นแต่การเข้าร่วมของต่างชาติเกิน 51% สำหรับตัวแทนการท่องเที่ยว	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ GATS ของกัมพูชา (สาขา Tourist guides services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section และ ๒ มัคคุเทศก์ต้อง มี สัญชาติกัมพูชา
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Hotels)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัดสำหรับโรงแรมระดับ 3 ดาวหรือมากกว่านั้น	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขา Restaurants)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	อนุญาตในบางพื้นที่ ^๖	ไม่ผูกพัน
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน
Addition commitment				

^๖ โรงแรมระดับ 3 ดาว ได้จำกัดความใน The Fifth Draft Hotel Rating Classification of March 2003

^๗ พิจารณาจากจำนวนของภัตตาคาร ลักษณะทางประวัติศาสตร์และความสวยงามของภูมิทัศน์ ลักษณะภูมิประเทศ และผลกระทบต่อทิวทัศน์ รวมถึงการจ้างงานใหม่

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขาTravel agencies and tour operators services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด เว้นแต่การเข้าร่วมของต่างชาติเกิน 51% สำหรับตัวแทนการท่องเที่ยว	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ใน horizontal section
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของกัมพูชา (สาขาTourist guides services)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ใน horizontal section และ มี ค ุ เท ศ ก์ ต้ อ ง มี สั ต ุ ช า ตិ กั ม พู ช า
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ ได้ กำหนด ไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

การเปิดเสรีการบริการด้านการท่องเที่ยวของลาว

สาขา	GATS	AFAS
ที่พักแรม	ไม่มีข้อผูกพัน ในGATS	Hotel lodging services, with 3 stars or more (Part of CPC 641)
ร้านอาหาร		Meal serving services with full restaurant services (CPC 64210)
		Beverage serving services without Entertainment (CPC 64130)
ธุรกิจนำเที่ยวและ ตัวแทนท่องเที่ยว		Travel agency and tour operator services, in-bound services only (Part of CPC 74710)

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Horizontal Commitment ของลาวที่เกี่ยวข้องกับสาขาการท่องเที่ยว

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access			สามารถอยู่ในรูปของ 1. Joint venture กับนักลงทุนสัญชาติลาวโดยมีสัดส่วนการเข้าร่วมขั้นต่ำ 30% ของจำนวนลงทุนทั้งหมด 2. บริษัทที่ต่างชาติเป็นเจ้าของ 100% 3. สาขาหรือสำนักงานตัวแทน โดยจะต้องได้รับอนุญาตและจดทะเบียนอย่างเป็นทางการจากคณะกรรมการจัดการการลงทุนของลาว (Foreign Investment Management committee of the Lao PDR)	ชาวต่างชาติผู้ทำงานในลาวต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการสนับสนุนและจัดการการลงทุนของต่างชาติในลาวและกฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว อย่างไรก็ตามบริษัทต่างชาติที่มีสิทธิที่จะจ้างผู้เชี่ยวชาญ หากมีความจำเป็นแต่ต้องได้รับการอนุญาตจากรัฐบาลลาว
			ตามประมวลกฎหมายที่ดินบุคคลและนิติบุคคลต่างชาติไม่สามารถจัดซื้อหรือเป็นเจ้าของที่ดินในประเทศไทยได้ แต่ยังสามารถเช่าที่ดินหรือเป็นเจ้าของอาคาร รวมถึงเป็นเจ้าของห้องพักในอาคารชุดภายใต้กฎหมายอาคารชุดได้	การอำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางเข้ามาในหรือออกไป หรือภายในหรือการพำนักอาศัยในลาว รวมถึงสมาชิกในครอบครัวจะได้รับอนุญาตโดยรัฐบาลของลาวแต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของลาว นักลงทุนต่างชาติมีหน้าที่ต้องพัฒนาทักษะของลูกจ้างที่มีสัญชาติลาว
Limitation on National treatment			ผู้ให้บริการต่างชาติสามารถเช่าที่ดินในลาวและสามารถโอนถ่ายเปลี่ยนมือได้	ผู้ให้บริการจะต้องจ่ายภาษีเงินได้ตามกฎหมายของลาว

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
			ผู้ให้บริการต่างชาติต้องจ่ายภาษีตามกฎหมายและกฎระเบียบภายในของลาว	
Addition commitment				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Hotel lodging services with 3 stars or more)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section	ไม่ผูกพัน เว้นแต่เป็นการโยกย้ายของผู้จัดการทั่วไป ผู้จัดการ ผู้ได้บังคับบัญชาภายในบริษัท โดยได้รับการอนุญาตของทางการลาว
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Meal serving services with full restaurant service)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section	ไม่ผูกพัน เว้นแต่เป็นการโยกย้ายของผู้จัดการและผู้ได้บังคับบัญชาภายในบริษัท โดยได้รับการอนุญาตของทางการลาว
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Beverage serving without Entertainment)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section	ไม่ผูกพัน เว้นแต่เป็นการโยกย้ายของผู้จัดการและผู้ได้บังคับบัญชาภายในบริษัท โดยได้รับการอนุญาตของทางการลาว
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

เงื่อนไขภายใต้ AFAS ของลาว (สาขา Travel agencies services, in bound services only)

เงื่อนไข	Cross-border supply	Consumption aboard	Commercial presence	Presence of natural persons
Limitation on Market Access	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	1.การลงทุนของต่างชาติอยู่ในรูปของตัวแทนการท่องเที่ยว 2.เป็นJoint venture ร่วมกับผู้ให้บริการของ ลาว 3.การเข้าร่วมของต่างชาติจำกัดอยู่ที่ 70% 4.ภายใต้กฎหมายหรือกฎระเบียบของลาว	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตำแหน่งผู้จัดการและผู้ได้บังคับบัญชาโดยได้รับความยินยอมจากทางการลาว
Limitation on National treatment	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่มีข้อจำกัด	ไม่ผูกพัน	ไม่ผูกพัน เว้นแต่ตามที่ได้กำหนดไว้ใน horizontal section
Addition commitment				

ดังนั้นหากพิจารณาข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวแล้ว พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวในสวนการพัฒนา สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เป็นส่วนของภาคเอกชนคือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว และมีคฤเทศก์

โดยสรุปกรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคทั้ง 5 กรอบความร่วมมือและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทั้งในกรอบของGATS และอาเซียน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาความร่วมมือไว้ต่างกันตามพื้นที่ที่กรอบความร่วมมือนั้นครอบคลุมถึง รวมถึงในแต่ละกรอบความตกลงจะให้ความสำคัญในองค์ประกอบของการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่า กรอบความตกลงหรือความร่วมมือทั้งหลายไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นการเฉพาะ หากแต่มุ่งที่จะพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งการท่องเที่ยวก็อาจเป็นสาขาหนึ่งในการพัฒนาตามกรอบความร่วมมือนั้นๆ แต่ทั้งนี้ เมื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในหลายๆองค์ประกอบดังที่ได้กล่าวมาแล้ว แม้บางกรอบความตกลงบางกรอบได้เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ก็อาจได้รับการเสริมจากอีกกรอบหนึ่งความตกลงที่เน้นในอีกองค์ประกอบที่แตกต่างกันก็ได้ ผู้เขียนจึงต้องประเมินให้เห็นในบทต่อไปว่า แนวทางที่แต่ละความตกลงกำหนดไว้นั้นได้รับการปฏิบัติมากน้อยเพียงใด และมีอุปสรรคอันใดหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

การประเมินการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาตามกรอบความตกลง

เมื่อพิจารณากรอบความตกลงและกรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาแล้ว พบว่ากรอบความตกลงทั้งหลายได้ก่อให้เกิดสิทธิหน้าที่ของไทย ลาวและกัมพูชา อยู่หลายประเด็นด้วยกันและรัฐได้ปฏิบัติตามพันธกรณีเพื่อการส่งเสริมและพัฒนา ดังพิจารณาได้ต่อไปนี้เป็นคือ

4.1 สิทธิหน้าที่ของไทย ลาวและกัมพูชา ในการปฏิบัติตามพันธกรณี

จากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามกรอบความตกลงทั้งหลายที่ได้กล่าวมาในบทที่ 3 สามารถนำมาจำแนกให้เห็นถึงสิทธิหน้าที่ของไทย ลาวและกัมพูชา ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆได้ดังนี้คือ

4.1.1 การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

จากกรอบความตกลงและความร่วมมือทุกกรอบที่ทำการศึกษามีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การขจัดอุปสรรคในประเด็นเรื่อง Visa เช่น การยกเว้น Visa ให้แก่คนชาติของรัฐต่างๆ ระบุขบวนการจัดทำ Visa on Arrival หรือการใช้ระบบ Single Visa เป็นต้น
2. การลดอุปสรรค ณ ด่านผ่านแดน เช่น การเปิดด่านผ่านแดนเพิ่มเติม การนำระบบ One Stop Service มาใช้ การลดหรือยกเลิกอัตราภาษีสำหรับคนต่างชาติในการผ่านแดน
3. การสร้างมาตรฐานต่างๆให้เป็นลักษณะเดียวกัน เช่น การยอมรับทะเบียนและระบบประกันภัยของรถยนต์ต่างชาติ, การยอมรับการใช้พวงมาลัยซ้าย-ขวาในรถยนต์, การยอมรับใบอนุญาตขับขี่ที่จัดทำเอกสารผ่านแดน การใช้ป้ายหรือสื่อสัญลักษณ์ต่างๆให้เป็นสากล

การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐในการอำนวยความสะดวกและขึ้นอยู่กับว่าแต่ละประเทศจะให้หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ ในกรณีการกำหนดเกณฑ์

เกี่ยวกับวีซ่าหรือการตรวจลงตราและกระทรวงมหาดไทยในกรณีการผ่านแดนที่ใช้บัตรผ่านแดน

4.1.2 การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม

จากกรอบความตกลงและความร่วมมือที่ศึกษาทุกกรอบ เว้นแต่ในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคมออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกันคือ

1. ด้านการคมนาคมทางบก ได้มีการกำหนดให้รัฐพัฒนาถนนระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยวหลักหรือร่วมกันพัฒนาถนนภายในประเทศเพื่อเชื่อมโยงการเดินทางระหว่างรัฐต่างๆ

2. ด้านการคมนาคมทางน้ำ ได้มีการกำหนดให้รัฐจัดมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการคมนาคมทางน้ำ เช่น การพัฒนาแนวเชื่อมกันน้ำ, สนับสนุนกิจกรรมเรือสำราญ, เรือเฟอร์รี่และเรือล่องลำน้ำ เป็นต้น

3. ด้านการคมนาคมทางอากาศ ได้มีการกำหนดให้รัฐปรับปรุงเส้นทางบินเชื่อมโยงระหว่างท่าอากาศยานของรัฐต่างๆ, รวมถึงการเพิ่มเติมเที่ยวบินระหว่างเมืองหลักและการพัฒนาพื้นที่บริเวณและโดยรอบสนามบิน เป็นต้น

แต่ทั้งนี้แม้ทุกกรอบความตกลงจะกำหนดให้รัฐทำการเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคม แต่กรอบความร่วมมือที่กำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐที่เป็นรูปธรรมชัดเจนที่สุดคงจะเป็นกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

4.1.3 การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์

จากกรอบความตกลงและความร่วมมือทุกกรอบได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ในหลายๆรูปแบบ เช่นการจัดทำ Website , โบชัวร์ หรือเอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว, การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว, การจัด Fam Trip สำหรับสื่อมวลชนและบริษัททัวร์, การจัดแคมเปญ, การส่งเสริม ASEAN Tourism Forum, การขอความร่วมมือจากสายการบิน, โรงแรม, รีสอร์ท รวมถึงตัวแทนการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์, การขยายและยกระดับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศและงานแสดงสินค้าท่องเที่ยว เป็นต้น

4.1.4 การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

จากกรอบความตกลงและความร่วมมือที่กรอบได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยการสร้างศักยภาพแก่บุคคลากรในระดับต่างๆทั้งในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการถึงระดับผู้บริหารตลอดจนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือบุคคลากรผู้ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านการตลาด,ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ , ด้านการจัดการการท่องเที่ยว, ด้านการโรงแรม ,มัคคุเทศก์ หรือด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่การขนส่งหรือระบบโทรคมนาคม เป็นต้น และในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลนี้จำเป็นต้องพัฒนาบุคคลากรทั้งของรัฐและของเอกชน โดยอาจเป็นการใช้กลไกของรัฐนั่นเอง หรือเป็นการช่วยเหลือของรัฐอื่นหรือจากหน่วยงานระหว่างประเทศ เป็นต้น

4.1.5 การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

ก)การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

จากกรอบความตกลงทุกกรอบความตกลงเว้นแต่ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนได้กำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นลักษณะต่างๆ โดยสามารถแยกออกได้ดังนี้คือ

ด้านการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวโดยเน้นการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น เช่นการพัฒนาพื้นที่ตามแนวเศรษฐกิจ,การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเส้นทางล่องเรือสำราญ, การสนับสนุนให้มีการกำหนดพื้นที่คุ้มครองและการคุ้มครองสัตว์ป่า การจัดทำแผนแม่บทในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะกง เป็นต้น

สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นได้มีการกำหนดถึงกิจกรรมท่องเที่ยวไว้หลายลักษณะด้วยกัน เช่น การจัดทัวร์ข้ามแดน,คาราวานทัวร์,ทัวร์จักรยาน เป็นต้น

ข) การกำหนดจุดเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

จากกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง ได้กำหนดให้กลุ่มประเทศ ทำการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวออกเป็นลักษณะของแพคเกจทัวร์เช่น แพคเกจทัวร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบปัญหาของการ "ตามรอย" ต่างๆ อาทิ ตามรอยอารยธรรมฮินดู/พุทธ,ตามรอยพลอยไพลิน-ทับทิมสยามของจันทบุรีและไพลิน,ตามรอยประวัติศาสตร์นครวัด-พิมายหรืออยู่ใน

รูปของการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบเมืองคู่แฝด เช่น การจัดทำ การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างอุบลราชธานี-ปากเซ เป็นต้น

4.1.6 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

จากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการเกี่ยวกับการจัดให้มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานเพื่อให้เอื้อต่อการทำกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนี้คือการจัดตั้งระบบน้ำประปา, ไฟฟ้า, สาธารณสุข, ตลาดจำหน่ายสินค้า, การปรับแต่งภูมิทัศน์, การจัดการขยะในเขตพื้นที่เมือง หมู่บ้าน หรือในชุมชน

ดังนั้นแล้วในการพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานนั้นหน้าที่จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกกำหนดให้เป็นสิทธิหน้าที่ของรัฐ เช่น การจัดให้มีระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น ลักษณะที่ 2 เป็นสิทธิหน้าที่ของเอกชน เช่น ธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ในส่วนของพัฒนาของภาคเอกชนทั้งกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตและความร่วมมือทางเศรษฐกิจลุ่มแม่น้ำโขงได้กำหนดสิทธิหน้าที่ไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติตามพันธกรณีได้

4.1.7 การสนับสนุนการลงทุน

จากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) และความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา ได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการลงทุน ดังนี้คือการให้มีการสนับสนุนและพัฒนาการลงทุนในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือในภาคเอกชนในด้านโครงสร้างพื้นฐานหรือการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ รวมถึงการพัฒนาจุดขายการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อดึงดูดการลงทุนของประเทศในกลุ่มประเทศ

ทั้งนี้ตามกรอบความตกลงเกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยว สำหรับไทย ลาว และกัมพูชา ได้ยื่นข้อเสนอขอผูกพันในสาขาที่ตนจะทำการเปิดเสรีให้แก่ประเทศต่างๆ คือ

ประเทศไทย

ในกรอบของ GATS มีดังนี้คือ

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว

ในกรอบ AFAS มีดังนี้คือ

- 1) โรงแรม
- 2) โรงแรมม่านรูด (Motel)
- 3) สถานที่พักตากอากาศ
- 4) สถานที่จัดแคมป์และทัวร์คาราวาน
- 5) ภัตตาคาร
- 6) ธุรกิจจัดอาหาร
- 7) ธุรกิจจัดบริการเครื่องดื่มโดยไม่มีการแสดง
- 8) ธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว

ลาว

ในกรอบ GATS ลาวไม่ได้ยื่นข้อเสนอขอผูกพันในกรอบนี้

ในกรอบ AFAS มีดังนี้

- 1) ธุรกิจโรงแรม(ไม่ต่ำกว่าระดับ 3 ดาว)
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจจัดบริการเครื่องดื่มโดยไม่มีการแสดง
- 4) ธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว (ในประเทศเท่านั้น)

กัมพูชา

ในกรอบ GATS มีดังนี้

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ตัวแทนท่องเที่ยว
- 4) มัคคุเทศก์

ในกรอบ AFAS มีดังนี้

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ตัวแทนท่องเที่ยว
- 4) มัคคุเทศก์

ดังนั้นจะเห็นว่าในประเด็นการสนับสนุนการลงทุนจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่เป็นส่วนของภาคเอกชน ดังนั้นข้อบทใดที่เป็นการสนับสนุนการลงทุนก็เท่ากับว่าเป็นข้อบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานอีกประการหนึ่งด้วย

4.1.8 ความปลอดภัยและความมั่นคง

จากกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคง เช่น การยกระดับความร่วมมือกันของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลในการข้ามแดนระหว่างองค์การการจัดให้มีระบบการช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เป็นต้น

การจัดให้มีความปลอดภัยนี้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐในการจัดเจ้าหน้าที่เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่สถานที่นั้นๆ ทั้งนี้ เอกชนก็อาจจัดบุคคลากรในการควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยก็ได้

4.2 การปฏิบัติตามพันธกรณี

เมื่อกรอบความตกลงและความร่วมมือทั้งหลายได้กำหนดถึงสิทธิหน้าที่ที่รัฐจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีเพื่อให้เกิดการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น จึงต้องประเมินว่าสิทธิหน้าที่ของไทย ลาวและกัมพูชา ตามกรอบความตกลงเหล่านั้น ได้รับการปฏิบัติหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ดังพิจารณาได้ดังนี้คือ

4.2.1 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

กรอบความตกลงทุกกรอบความตกลงได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีอยู่ 3 กรอบด้วยกันคือกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง กรอบความร่วมมือเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต โดยได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. การขจัดอุปสรรคในประเด็นเรื่องวีซ่า เช่น การยกเว้นวีซ่าให้แก่คนชาติของรัฐต่างๆ กระบวนการจัดทำ Visa on Arrival หรือการใช้ระบบ Single Visa เป็นต้น

ในประเด็นนี้ได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีดังกล่าวคือการทำให้ประเด็นเรื่องวีซ่าในการเข้าประเทศง่ายขึ้น สิ่งที่จะต้องพิจารณาคือ ในเรื่องการขอวีซ่าของบุคคลในการเข้าประเทศที่จะเกี่ยวข้องกับไทย ลาว และกัมพูชา อาจจำแนกออกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ ด้วยกันคือ

ก) การยกเลิกการใช้วีซ่าหรือการตรวจลงตราให้กับคนชาติของกลุ่มประเทศที่ร่วมมือ

ในประเด็นนี้ไทยกับลาวยกเลิกวีซ่าและการตรวจลงตราการท่องเที่ยวให้แกกันและกัน และตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ลาวได้ยกเลิกการตรวจลงตราสำหรับหนังสือเดินทางทุกประเภทแก่คนไทยและกัมพูชาและมีการตรวจลงตราประเภท Visa on arrival ให้กับประชาชนของทุกๆ ประเทศ รวมถึงขยายระยะเวลาพำนักในลาวของผู้ใช้บัตรผ่านแดนจาก 3 วันเป็น 7 วัน และขยายขอบเขตจาก 1 จังหวัด เป็น 3 จังหวัด ซึ่งแต่เดิมผู้ถือใบสำคัญผ่านแดนสามารถเดินทางเข้าไปในอีกประเทศหนึ่งได้เฉพาะจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกันเท่านั้น เช่น หากขอใบสำคัญผ่านแดนที่จังหวัดอุบลราชธานี ก็สามารถที่จะเกินทางได้เฉพาะในแขวงจำปาสักเท่านั้น

สำหรับประเทศไทยกำหนดให้คนชาติของลาวที่ถือหนังสือเดินทางธรรมดาสามารถเข้าราชอาณาจักรเพื่อการท่องเที่ยวได้โดยได้รับการยกเว้นการตรวจลงตราโดยให้พำนักได้ 30 วันแต่จำกัดในพื้นที่ที่มีเขตแดนติดต่อกันเท่านั้น

ส่วนลาวกับกัมพูชายกเลิกวีซ่าและการตรวจลงตราการท่องเที่ยวให้กันและกันเรียบร้อยแล้ว

สำหรับไทยกับกัมพูชายังไม่ยกเลิกวีซ่าหรือการตรวจลงตราด้านการท่องเที่ยว ยกเว้นแต่เพียงการตรวจลงตราแก่นักท่องเที่ยวเดินทางทูตและทางราชการเท่านั้น โดยอนุญาตให้พำนักได้ไม่เกิน 30 วัน

ข) การนำระบบ Single Visa กับคนชาติของประเทศที่สาม

สำหรับประเด็นนี้ตามกรอบความร่วมมือ ACMECS ได้มีการกำหนดถึงการให้ ACMEC Single Visa (AVS) คือการตรวจลงตราเดี่ยวที่ออกให้แก่คนต่างชาติเพื่อใช้เดินทางเข้าประเทศสมาชิก ACMECS ได้มากกว่า 1 ประเทศ ซึ่งเป็นหลักการเดียวกับ Schengen Visa ของยุโรป ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มโครงการ ACMECS Single Visa เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยในที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ACMECS เมื่อเดือนสิงหาคม 2548 ได้ให้ความเห็นชอบในการดำเนินโครงการ "Five Countries One Destination" โดยให้ไทยกับกัมพูชาดำเนินโครงการนำร่อง

เดือนตุลาคม 2548 คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่างไทยกับกัมพูชาว่าด้วยการตรวจลงตราเดี่ยวในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง โดยในข้อ 2 กำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยการจัดทำตรวจลงตราเดี่ยวในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขงเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อจัดทำโครงการตรวจลงตราเดี่ยวตามกรอบยุทธศาสตร์

ในการประชุมครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2549 คณะกรรมการร่วมทั้งสองฝ่ายเห็นชอบตามเอกสารข้อตกลงในการปฏิบัติการในการจัดทำ ACMECS Single Visa (Operational Arrangement for ACMECS Single Visa Between Cambodia and Thailand) เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการ

* ผู้ถือหนังสือเดินทางไทยสามารถขอตรวจลงตรา (วีซ่า) เข้ากัมพูชาได้จากสถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาในประเทศไทย โดยเสียค่าธรรมเนียม 1,000 บาท หรือขอตรวจลงตรานักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่าน (transit) ได้เมื่อเดินทางถึงท่าอากาศยานกรุงเทพมหานคร หรือด่านพรมแดนก่อนเข้ากัมพูชา โดยกรอกแบบฟอร์ม Visa on Arrival พร้อมยื่นรูปถ่ายและค่าธรรมเนียม 20 เหรียญสหรัฐ

ในเดือนธันวาคม 2550 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ของประเทศไทยและกัมพูชาก็ได้ลงนามความตกลงสำหรับการอนุมัติการตรวจลงตราเดี่ยว (ACMECS Single Visa ไทย-กัมพูชา) ซึ่งหลังจากลงนามความตกลง ทั้งสองฝ่ายจะต้องดำเนินการตามกฎหมายภายในเพื่อรองรับประเภทการตรวจลงตราดังกล่าวเพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป ในส่วนของฝ่ายไทย คือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง (มหาดไทย) กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจการยกเว้น และการเปลี่ยนประเภทการตรวจลงตรา ภายใต้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 และออกประกาศกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

คนต่างชาติที่ประสงค์จะขอรับการตรวจลงตราเดี่ยว หรือ ASV นี้สามารถยื่นคำร้องได้ที่สถานทูต/สถานกงสุลไทย หรือสถานทูตกัมพูชาทุกแห่งในโลก (ของไทยมี 90 แห่ง ของกัมพูชามี 32 แห่ง) หากยื่นคำร้องผ่านสถานทูตกัมพูชา ฝ่ายกัมพูชาก็จะส่งคำร้องให้ฝ่ายไทยพิจารณาอนุมัติ (Pre-clearance) ก่อนที่จะแจ้งให้สถานทูตกัมพูชาตรวจลงตราได้ เมื่อคนต่างชาติได้รับ ASV ก็จะสามารถเดินทางเข้าได้ทั้งไทยและกัมพูชา โดยจะได้รับอนุญาตให้พำนักในประเทศไทยได้ครั้งละไม่เกิน 60 วัน และในกัมพูชาได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน (ด้านตรวจคนเข้าเมืองของไทยสำหรับ ASV จะมี 24 ด่าน ของกัมพูชามี 17 ด่าน) โดยในกรณีที่ได้รับ ASV จากสถานทูตกัมพูชานั้นเมื่อเดินทางเข้าประเทศไทย ก็จะต้องชำระค่าธรรมเนียมการตรวจลงตราที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองของไทยด้วย (เท่ากับการตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวคือครั้งละ 1,000 บาท)

การตรวจลงตราเดี่ยวนี้จะอยู่ในรูปของการตรวจลงตราโดยแผ่นปะ (visa sticker) ซึ่งจัดทำขึ้นใหม่สำหรับ ASV และอำนาจในการอนุญาตให้เข้าเมืองนั้น ยังอยู่ที่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองของแต่ละประเทศ

ทั้งนี้ ลาวขอศึกษากฎหมายภายในและพัฒนาเทคโนโลยีการเข้าเมืองก่อนจะเข้าร่วมโครงการในภายหลังก่อนอุปสรรคด้านกฎระเบียบภายในของลาว ทั้งนี้เพราะลาวมีระเบียบว่านักท่องเที่ยวจะต้องมีผู้รับรองตลอดระยะเวลาที่อยู่ในลาว ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักท่องเที่ยวไม่ว่าสัญชาติใดก็ตามจะต้องติดต่อกับบริษัทท่องเที่ยวเพื่อให้เป็นผู้รับรองการเข้าประเทศ มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะไม่สามารถเดินทางเข้าลาวได้ โดยเฉพาะการเดินทางออกนอกเขตนครเวียงจันทน์นั้น ผู้เดินทางจะต้องมีใบอนุญาตเดินทางซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ของนครหลวงเวียงจันทน์และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะออกใบอนุญาตเดินทางได้ ซึ่งหมาย

ความว่านักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางไปถึงนครเวียงจันทน์แล้ว หากประสงค์ที่จะเดินทางมายังแขวงจำปาสัก นักท่องเที่ยวคนดังกล่าวจะต้องติดต่อทั้งเจ้าหน้าที่นครเวียงจันทน์และเจ้าหน้าที่แขวงจำปาสัก เพื่อขอใบอนุญาตเดินทางดังกล่าว ลาวจำเป็นต้องแก้ไขกฎเกณฑ์ต่างๆนี้ก่อนเพื่อให้มาสอดคล้องกับการจัดทำ Single Visa กับกลุ่มประเทศ

2. การลดอุปสรรค ณ ด่านผ่านแดน เช่น การเปิดด่านผ่านแดนเพิ่มเติม การนำระบบ One Stop Service มาใช้ การลดหรือยกเลิกอัตราภาษีสำหรับคนต่างชาติในการผ่านแดน

ด่านผ่านแดนของกลุ่มประเทศที่จำเป็นต้องเปิดเพื่อสร้างช่องทางให้เกิดการค้า-ออกประเทศได้มากขึ้นระหว่างไทย ลาวและกัมพูชามีดังนี้คือ

(1) จุดผ่านแดนถาวร ซึ่งการเปิดจุดผ่านแดนถาวรต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศ ในส่วนของประเทศไทย ต้องได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศจุดผ่านแดนถาวรตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการค้า การสัญจรไปมา และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จุดผ่านแดนระหว่างไทยกับลาว มีดังนี้คือ

- 1) ด่าน อ.เชียงของ จ.เชียงราย-ห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว
- 2) ด่านท่าเสด็จ จ.หนองคาย-ท่าเดื่อ แขวงเวียงจันทน์
- 3) ด่านท่าแพขนานยนต์ จ.หนองคาย-ท่านาแล้ง แขวงเวียงจันทน์
- 4) ด่าน อ.เมือง จ.นครพนม-เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน
- 5) ด่าน อ.เมือง จ.มุกดาหาร-แขวงสะหวันนะเขต
- 6) ด่าน บ.ปากแซง กิ่งอ.นาตาล จ.อุบลราชธานี-ปากตะพาน แขวงสาละวัน
- 7) ด่านซ่อมเม็ก จ.อุบลราชธานี-บ.วังเต่า แขวงจำปาสัก
- 8) ด่าน อ.บึงกาฬ จ.หนองคาย-เมืองปากซัน แขวงบอลิคำไซ
- 9) ด่าน บ.เหล่าจอมมณี จ.หนองคาย-บ.ดงพูนสี เมืองหาดทรายทอง

ทั้งนี้สำหรับกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตนอกจากจะมีการพัฒนาด่านผ่านแดนทั้ง 6 ด้านของทั้ง 3 ประเทศระหว่างกันแล้ว สำหรับประเทศไทยกับลาว ที่ด่านซ่อมเม็ก-วังเต่า ได้มีการขยายเวลาทำการจาก 06.00-18.00 เป็น 06.00-20.00 น. และมีการจัดทำ

MOU ร่วมกันในการให้บริการ Single Stop Inspection และ Single Window Inspection โดยมี เป้าหมายพัฒนาให้ด่านดังกล่าวเป็นด่านชายแดนไทย-ลาวต้นแบบด้วย

และตามกรอบความร่วมมือ ACMECS (โครงการทวิภาคีไทย-ลาว) ได้มีการ ตั้งด่านผ่านแดนถาวรที่ตั้งขึ้นเพิ่มเติม คือ ด่าน อ.เชียงแสน จ.เชียงราย-ต้นผึ้ง แขวงบ่อแก้ว

ส่วนจุดผ่านแดนถาวรระหว่างไทยกับกัมพูชา มีดังนี้คือ

- 1) บ.คลองลึก อ.อรัญประเทศ จ.สระแก้ว-ปอยเปต จ.บันเตียเมียนเจย
- 2) บ.ผักกาด อ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี-ไพลิน จ.พระตะบอง
- 3) บ.แหลมอ.โป่งน้ำร้อน จ.จันทบุรี-พนมปรีก จ.พระตะบอง
- 4) ช่องจอม อ.กาบเชิง จ.สุรินทร์-โฮร์เสมิต จ.อุดรมีชัย
- 5) ช่องสะง่า จ.ศรีสะเกษ-ช่องจอม อุดรมีชัย
- 6) บ.หาดเล็ก อ.คลองใหญ่ จ.ตราด-จามเยียม จ.เกาะกง

(2) จุดผ่านแดนชั่วคราว การเปิดเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราว มีวัตถุประสงค์ ทางเศรษฐกิจของฝ่ายไทยเป็นสำคัญ โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน และไม่มีผลกระทบทาง ด้านความมั่นคง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวตามความเห็นชอบในหลักการของคณะ อนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำหรับจุด ผ่านแดนชั่วคราวในพื้นที่ที่ศึกษามีเพียงจุดเดียวคือ ระหว่างไทยกับลาวที่ บ.บางทรายใหญ่ อ.เมืองมุกดาหาร-สะหวันนะเขต

สำหรับอำนาจการเปิด-ปิดจุดผ่านแดน (ถาวรและชั่วคราว) นั้น รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจตามมาตรา 11 และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522¹ ในการประกาศเปิด-ปิดจุดผ่านแดน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์ที่กระทบต่อ

¹พระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้...

รัฐมนตรี หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มี อำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมกับค่าทำการและ

ความมั่นคงปลอดภัยบริเวณชายแดน หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความมั่นคงในพื้นที่ก็สามารถ
ระงับการเข้าออก บริเวณจุดผ่านแดนได้เป็นการชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์เป็นปกติโดยไม่ต้อง
ประกาศปิดจุดผ่านแดน

(3)จุดผ่อนปรน การเปิดจุดผ่อนปรนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดโดย
ความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทย มีวัตถุประสงค์ทางด้านมนุษยธรรม การส่งเสริมความ
สัมพันธ์ในระดับท้องถิ่นตลอดจนการขยายสินค้าเครื่องอุปโภคและบริโภคและการสัญจรไปมา
ของประชาชน การกำหนดประเภทของสินค้า ระยะเวลาเปิดปิด และมาตรการการควบคุมการ
เดินทางเข้า-ออก เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

จุดผ่อนปรนระหว่างไทยกับลาว มีดังนี้คือ

- 1)บ.สบรวก อ.เชียงแสน-บ่อแก้ว
- 2)บ.สวนดอก อ.เชียงแสน-บ่อแก้ว
- 3)บ.แจมป๋อง อ.เวียงแก่น-บ่อแก้ว
- 4)บ.ร่มโพธิ์ทอง อ.เทิง-ไชยะบุรี
- 5)บ.ฮวก กิ่งอ.ภูซาง-ไชยะบุรี
- 6)บ.ห้วยสะแดง อ.ทุ่งช้าง-ไชยะบุรี
- 7)บ.ใหม่ชายแดน อ.สองแคว-ไชยะบุรี
- 8)บ.ภูดู่ อ.บ้านโคก-ไชยะบุรี
- 9)บ.ห้วยต่าง อ.บ้านโคก-ไชยะบุรี

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 11 บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามา
หรือออกไปตามช่องทาง ด้านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้
ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 23 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องนำพาหนะเข้ามาในหรือออกไป
นอกราชอาณาจักรตามช่องทาง ด้านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนด
เวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

- 10)บ.เหมืองแพร่ อ.นาแห้ว-ไชยะบุรี
 - 11)บ.นาซำ อ.ด่านซ้าย-ไชยะบุรี
 - 12)บ.นากระเซิง อ.ท่าลี่-ไชยะบุรี
 - 13)บ.เปงจาน กิ่งอ.รัตนวาปี-บอลิคำไซ
 - 14)บ.บุ่งคล้า อ.บุงคล้า-บอลิคำไซ
 - 15)ต.จุมพล อ.โพนพิสัย-เวียงจันทน์
 - 16)บ.ห้วยคาด จ.หนองคาย-ต.ปากคาด แขวงบอลิคำไซ
 - 17)บ.ดอนแพง อ.บ้านแพง-บอลิคำไซ
 - 18)ด่านศุลกากร อ.ท่าอุเทน-คำม่วน
 - 19)บ.ธาตุพนม อ.ธาตุพนม-คำม่วน
 - 20)บ.หนาดท่า อ.เมืองนครพนม-คำม่วน
 - 21)หน้าที่ว่าการอ.เขมราฐ-สะหวันนะเขต
 - 22)บ.สองคอน อ.โพธิ์ไทร-สาละวัน
 - 23)บ.ด่านเก่า อ.โขงเจียม-จำปาสัก
 - 24)บ.หนองแสง อ.บุณฑริก-จำปาสัก
- จุดผ่อนปรนระหว่างไทยกับกัมพูชา มีดังนี้คือ

- 1)ช่องอานม้า อ.น้ำยืน-บ.สะเตียลกวาง จ.พระวิหาร
- 2)บ.ตาพระยา อ.ตาพระยา-บ.บึงตะกวน จ.บันเตียเมียนเจย
- 3)บ.หนองปรือ อ.อรัญประเทศ-บ.มาลัย จ.บันเตียเมียนเจย
- 4)บ.เขาดิน อ.คลองหาด-บ.พนมไค จ.พระตะบอง
- 5)บ.ทับตารี อ.สอยดาว-บ.โกล่าตวน จ.พระตะบอง
- 6)บ.บึงขันธ์ล่าง จ.โป่งน้ำร้อน-บ.สวายเรียง จ.พระตะบอง
- 7)บ.สวนส้ม อ.สอยดาว- จ.พระตะบอง
- 8)บ.หมื่นด่าน อ.บ่อไร่-บ.ศาลเจ้า จ.พระตะบอง

แต่ทั้งนี้ตามกรอบของ ACMECS ได้มีการกำหนดให้จัดทำ Single Visa ขึ้นแต่ไม่ได้มีการกำหนดถึงเรื่องการอาศัยยวดยานพาหนะในการข้ามแดนไว้ จึงต้องอาศัยความตกลงที่ว่าการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement) ซึ่งเป็นความตกลงที่เกิดจากประเทศในกลุ่ม GMS ได้เห็นชอบในแผนการลดปัญหา

และอุปสรรคในการขนส่งข้ามแดน จึงได้มีการจัดทำร่างความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร

ความตกลงที่ว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงนี้ จึงมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและบุคคลข้ามแดน โดยลดความยุ่งยากในการประสานกฎหมาย กฎระเบียบ ระเบียบพิธีและข้อกำหนดเกี่ยวกับการขนส่งสินค้าและบุคคลข้ามแดน ส่งเสริมการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ² และยังเป็นกรอบหลักการทำงานทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อให้มีการยืดหยุ่นในการยอมรับความแตกต่างในขั้นตอนและกระบวนการทำงานของแต่ละประเทศซึ่งจะทำให้ยานพาหนะของประเทศสมาชิกสามารถขนส่งผู้โดยสารข้ามดินแดน รวมทั้งผ่านดินแดนของประเทศสมาชิกไปยังประเทศที่สามได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ความตกลงดังกล่าวได้กำหนดหลักการสำคัญของเรื่องต่างๆซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์ในด้านการขนส่งระหว่างประเทศ ลดขั้นตอนการขนส่ง เช่น หลักการยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีเกี่ยวกับการผ่านแดน³ หลักความโปร่งใสของกฎหมาย กฎเกณฑ์ และโครงสร้างพื้นฐาน⁴ ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีคู่สัญญาจัดทำเอกสารทางด้านกฎหมายภายในประเทศ กฎระเบียบ ขั้นตอน และข้อมูลทางด้านเทคนิคเป็นภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับการไม่เลือกปฏิบัติ⁵ ซึ่งประเทศภาคีคู่สัญญาจะต้องปฏิบัติตามต่อรถ สินค้า และประชาชนของประเทศคู่ภาคีคู่สัญญาอื่นที่ทำการขนส่งข้ามเขตแดนที่เป็นไปตามข้อกำหนดของความตกลงอย่างเท่าเทียมกัน และให้การอนุเคราะห์ไม่ด้อยไปกว่าประเทศภาคีคู่สัญญาอื่น

นอกจากนี้กรอบความตกลงดังกล่าวยังนำวิธีการใหม่ๆมาใช้ เช่น ขั้นตอนการตรวจสอบ ณ ด้านแบบ Single-window Inspection⁶ และ Single-stop Inspection⁷ เป็นต้น

² Article 1 of The GMS Cross-Border Transport Agreement

³ Article 8 (b) of The GMS Cross-Border Transport Agreement

⁴ Article 31 of The GMS Cross-Border Transport Agreement

⁵ Article 32 of The GMS Cross-Border Transport Agreement

* หมายถึงการตรวจสอบต่างๆการควบคุมประชาชน การตรวจสอบรถ รวมทั้งสินค้า จะต้องดำเนินพร้อมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง เช่น ศุลกากร ตำรวจ การตรวจคนเข้าเมือง การค้า การเกษตร การสาธารณสุข เป็นต้น

เกี่ยวกับยานพาหนะข้ามพรมแดน การแลกเปลี่ยนสิทธิในการขนส่งเชิงพาณิชย์ การใช้อำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคคลข้ามพรมแดน เช่น การออกวีซ่า การอำนวยความสะดวกในระบบการขนส่งผ่านแดน เช่น ข้อยกเว้นภาษีศุลกากร การวางประกัน การตรวจสอบโรค รวมถึงความร่วมมือและมาตรฐานด้านโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าข้อตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงเป็นกรอบความร่วมมือในระดับอนุภูมิภาคที่มีความสำคัญที่จะช่วยเสริมให้การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** หมายถึงเจ้าหน้าที่ของภาคีสัญญาทั้งสองฝ่ายจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศทั้งสองที่เขตแดนติดต่อกันดังกล่าวจะดำเนินการตรวจสอบร่วมกันและพร้อมกัน หากภูมิภาคทั้งสองถิ่นไม่เชื่อต่อการตั้งจุดควบคุม ณ จุดพรมแดนได้ เจ้าหน้าที่ของภาคีสัญญาฝ่ายหนึ่งจะได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ในดินแดนของภาคีสัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

ตารางสรุปการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของไทย ลาวและกัมพูชา

มาตรการ	การปฏิบัติตามพันธกรณี	อุปสรรค	หมายเหตุ
1. การใช้บัตรผ่านแดนในพื้นที่ที่อยู่ติดกัน	มีการใช้บัตรผ่านแดนในพื้นที่ที่อยู่ติดกันครบถ้วนทุกจุดผ่านแดนแล้ว	บัตรผ่านแดนเป็นบัตรที่จำกัดพื้นที่ในการเดินทางเฉพาะพื้นที่ที่อยู่ติดกันเท่านั้น	มีแนวความคิดในการใช้หนังสือเดินทางพิเศษ (Special travel document) ที่มีลักษณะคล้ายบัตรผ่านแดนแต่ไม่จำเป็นต้องเดินทางในพื้นที่ที่อยู่ติดกันเท่านั้น
2. การยกเลิกวีซ่าหรือการตรวจลงตราระหว่างกัน	ไทยกับลาว และ ลาวกับกัมพูชายกเลิกวีซ่าหรือการตรวจลงตราท่องเที่ยวระหว่างกันแล้ว	ไทยกับกัมพูชายังไม่ยกเลิกวีซ่าการท่องเที่ยวระหว่างกัน	แต่การจัดทำ Single Visa ของทั้ง 2 ประเทศ ก็เป็นการขจัดอุปสรรคในประเด็นนี้โดยปริยาย
3. การจัดทำ Single Visa	ดำเนินโครงการนำร่องระหว่างไทยกับกัมพูชาแล้ว	ลาวยังขอศึกษาระเบียบภายในก่อนเข้าร่วมในภายหลัง	

4.2.2 การปฏิบัติตามพันธกรณีในด้านการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม

การปฏิบัติตามพันธกรณีในด้านการเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคม ไทย ลาว และ กัมพูชา ได้ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบของความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ดังนี้คือ

1. การคมนาคมขนส่งทางบก มีการพัฒนาดังต่อไปนี้คือ

การคมนาคมทางถนน

(1) ถนนกรุงเทพฯ-พนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเต่า โดยการปรับปรุงผิวทาง ขยายผิวทางและก่อสร้างทางใหม่ การออกแบบรายละเอียดทางวิศวกรรม ช่วงพนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้ โดยคณะรัฐมนตรีของประเทศไทย มีมติ เมื่อ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 ให้กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม รับผิดชอบ และเริ่มก่อสร้างเมื่อปี 2541 แล้วเสร็จโดยธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ASIAN Development Bank : ADB) ได้อนุมัติเงินกู้จำนวน 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในส่วนของ กัมพูชาและ 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในส่วนของเวียดนาม เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2541 เพื่อก่อสร้างทางช่วงพนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเต่า เส้นทางช่วงปอยเปต-เสียมราฐ แล้วเสร็จเมื่อปลายปี 2543

* ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ASIAN Development Bank : ADB) ด้วยความช่วยเหลือของ ADB ประเทศไทย ลาว และ กัมพูชา ได้เข้าร่วมโครงการความร่วมมือด้านเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Programme of Subregional Economic Co-operation) ADB ยังคงดำเนินการช่วยเหลือด้านการศึกษาความเป็นไปได้ พร้อมกับให้การให้ความสนับสนุนทางการเงินกับโครงการพื้นฐานและลดความยากจน ADB กำลังช่วยริเริ่มและสนับสนุนสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืนให้การลงทุนของภาคเอกชน รวมทั้ง กรอบของกฎหมาย องค์กรและการบริหารจัดการ การให้ความสนับสนุนทางการเงินกับโครงการของภาคเอกชน ADB มีบทบาทในการตรวจสอบสาริตและพัฒนาโครงการดังกล่าว ดังนั้น จากประสบการณ์ สถานภาพ และบทบาทของ ADB ในการให้ความสนับสนุนทางการเงินย่อมทำให้เกิดความมั่นใจแก่นักลงทุนภาคเอกชน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคม ดังนั้น ADB จึงมีส่วนในการให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการต่างๆในไทย ลาว และ กัมพูชา

(2) ถนนเชื่อมโยงแนวตะวันตก-ตะวันออก (ไทย-ลาว-เวียดนาม) : มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-ดองฮา-ดานัง พร้อมด้วยการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 โดย ABD จัดสรรเงินสำหรับการออกแบบและศึกษารายละเอียดทางวิศวกรรมจำนวน 3 ล้านเหรียญสหรัฐ โดยแบ่งการเชื่อมโยงออกเป็นสามเส้นทาง คือ

(2.1) เส้นทางนครพนม-ท่าแขกวินน์ ซึ่งจังหวัดนครพนมได้มีการประสานงานกับแขวงคำม่วน ลาว อยู่เป็นประจำและแขวงคำม่วนได้สร้างถนนหมายเลข 12 ประมาณ 147 กิโลเมตร จากเมืองท่าแขกไปยังเมืองฮาติงห์ประเทศเวียดนาม โดยเส้นทางของเวียดนาม ได้รับความช่วยเหลือจาก JICA สมทบกับเงินงบประมาณของเวียดนาม

(2.2) เส้นทางมุกดาหาร-สะหวันนะเขต-ดานัง โดยในส่วนของ ลาว ได้รับความช่วยเหลือแบบให้เปล่าจาก ADB และ JICA พร้อมด้วยการสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 โดยกรม. มีมติเมื่อ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2538 ให้กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม รับผิดชอบโดยกำหนดจุดสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเชื่อมจังหวัดมุกดาหาร-แขวงสะหวันนะเขต ฝ่ายไทยบริเวณบ้านสงเปือย บ้านบางทรายใหญ่ ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอแก้วน้ำใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร กับทางฝั่งลาวคือ บริเวณบ้านนาแก บ้านท่าอุดม เมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขตโดยสถานะปัจจุบัน สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 ได้เสร็จสิ้นแล้วซึ่งประเทศไทยและลาวได้ออกค่าใช้จ่ายประเทศละครั้งหนึ่ง โดยได้รับเงินกู้จาก OECF ทั้งนี้ JICA ได้ให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าในการออกแบบทางวิศวกรรม

(3) โครงการปรับปรุงถนนลาวตอนใต้-สีหนุวิลล์ (R6) โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการคือเพื่อหาทางออกทะเลให้แก่ลาว และเพื่อหาทางให้กัมพูชาไปสู่จีน เริ่มจากท่าแขก (ทางหลวงหมายเลข 13S)-ปากเซ-ชายแดนต่อกับกัมพูชา-สะตริงเตริง (ทางหลวงหมายเลข7)-กัมปงจาม-พนมเปญ (ทางหลวงหมายเลข 4)-กัมปงสะปือ-สีหนุวิลล์ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือกระทรวงคมนาคมขนส่งไปรษณีย์ และก่อสร้าง (ลาว) กับกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง (กัมพูชา) โดย ADB ได้ให้ความช่วยเหลือในการออกแบบรายละเอียด ทางวิศวกรรมบางส่วนโครงการคือจาก ปากเซ(ลาว)-ชายแดนกัมพูชา ช่วงจากปากเซ-บ้านลาวในลาว ธนาคารโลกให้สินเชื่อ

* ในส่วนสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 1 เชื่อมระหว่าง ไทย-ลาว บริเวณจังหวัดหนองคาย-เวียงจันทน์ โครงการดังกล่าวได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลียและเปิดให้ใช้งานแล้วเมื่อเดือนเมษายน พ.ศ.2537

สนับสนุนในการปรับปรุง ส่วนช่วงพนมเปญ-Cheung Chhok-กัมปงจาม อยู่ภายใต้ความช่วยเหลือของ JICA ทั้งนี้ในกรอบของ สามเหลี่ยมมรกตได้มีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การเชื่อมเส้นทางถนนหมายเลข 7 ของกัมพูชา(กัมพูชา-สะตริงเตริง) กับถนนหมายเลข 13 ของลาว(ท่าแขก) รวมถึงการให้ความช่วยเหลือของไทยแก่กัมพูชาในเส้นทางสาย 67 การพัฒนาเพิ่มเติมในเส้นทางหมายเลข 13 ของ ลาว สูชายแดนลาว-กัมพูชา เพื่อเชื่อมต่อเส้นทางสู่ จังหวัดสตึงเตริง

(4)ถนนเชื่อมโยงตามแนวภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย-ภาคใต้ของลาว-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของกัมพูชา-ภาคกลางของเวียดนาม โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อยกระดับการพัฒนา ระหว่าง 4 ประเทศให้เกิดความสะดวก ลดภาระค่าขนส่ง โดยสร้างถนนเชื่อมระหว่าง สะตริงเตริง-ท่าเรือน้ำลึก Quy Nhon และดานังได้ ADB ให้ความช่วยเหลือการศึกษาความเป็นไปได้และออกแบบรายละเอียดทางวิศวกรรมบางส่วน คือจากปากเซ (ลาว) ถึงชายแดนกัมพูชา ซึ่งแล้วเสร็จสมบูรณ์ แต่ในขั้นตอนการก่อสร้างของโครงการมีความก้าวหน้าค่อนข้างน้อยมาก ด้วยเหตุที่ปริมาณจราจรที่ค่อนข้างน้อยในเส้นทางและข้อจำกัดด้านการเงินในการดำเนินการ

(5)โครงการถนนเลียบชายฝั่งทะเลตะวันออกเฉียงเหนือของไทย-กัมพูชา-เวียดนาม:ถนนเชื่อมโยงไทย(ตราด)- กัมพูชา (เกาะกงและกัมพต)-เวียดนาม (ฮาเทียน)โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาถนนเชื่อมโยง ไทย-กัมพูชา-เวียดนาม บริเวณเลียบชายฝั่งอ่าวไทยด้านจังหวัดตราดซึ่งสามารถเชื่อมโยงโครงข่าย กำปงโสม-พนมเปญ-สวายเรียง-โฮจิมินห์ซิตี้-วังเตาได้อีกด้วย โครงการดังกล่าวรัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาในการก่อสร้างช่วงศรีโสภณ- พระตะบอง โดยทหารช่างเมื่อปี 2535 และในส่วนของไทยกรมทางหลวงได้ศึกษาความเหมาะสมแล้วเสร็จเมื่อปี 2540

การคมนาคมทางรถไฟ

(1)ทางรถไฟสายยูนนาน-ไทย โดยจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในสวนไทยและลาว แบ่งออกเป็น 2 สาย คือ

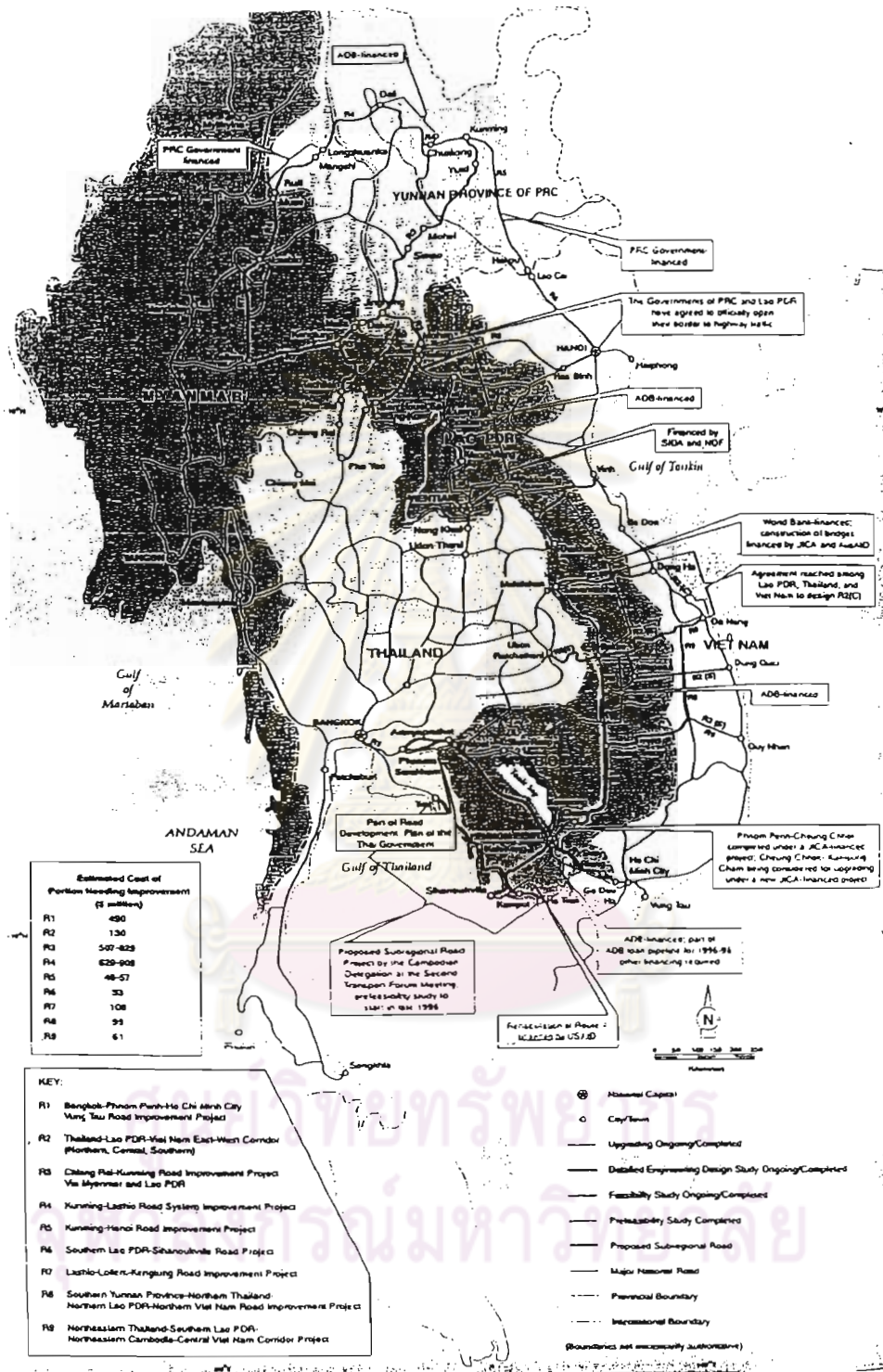
สายที่ 1 ผ่านเด่นชัย กล่าวคือ เส้นทางจากคุนหมิง-เชียงรุ่ง-เมืองลา-หลวงพระบาง-น้ำทา-ห้วยทราย-เชียงราย-เด่นชัย โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

สายที่2ผ่านหนองคาย กล่าวคือ การพัฒนาเส้นทางรถไฟจากคุนหมิง-เชียงรุ่ง-เมืองลา-หลวงพระบาง-เวียงจันทน์-หนองคาย โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

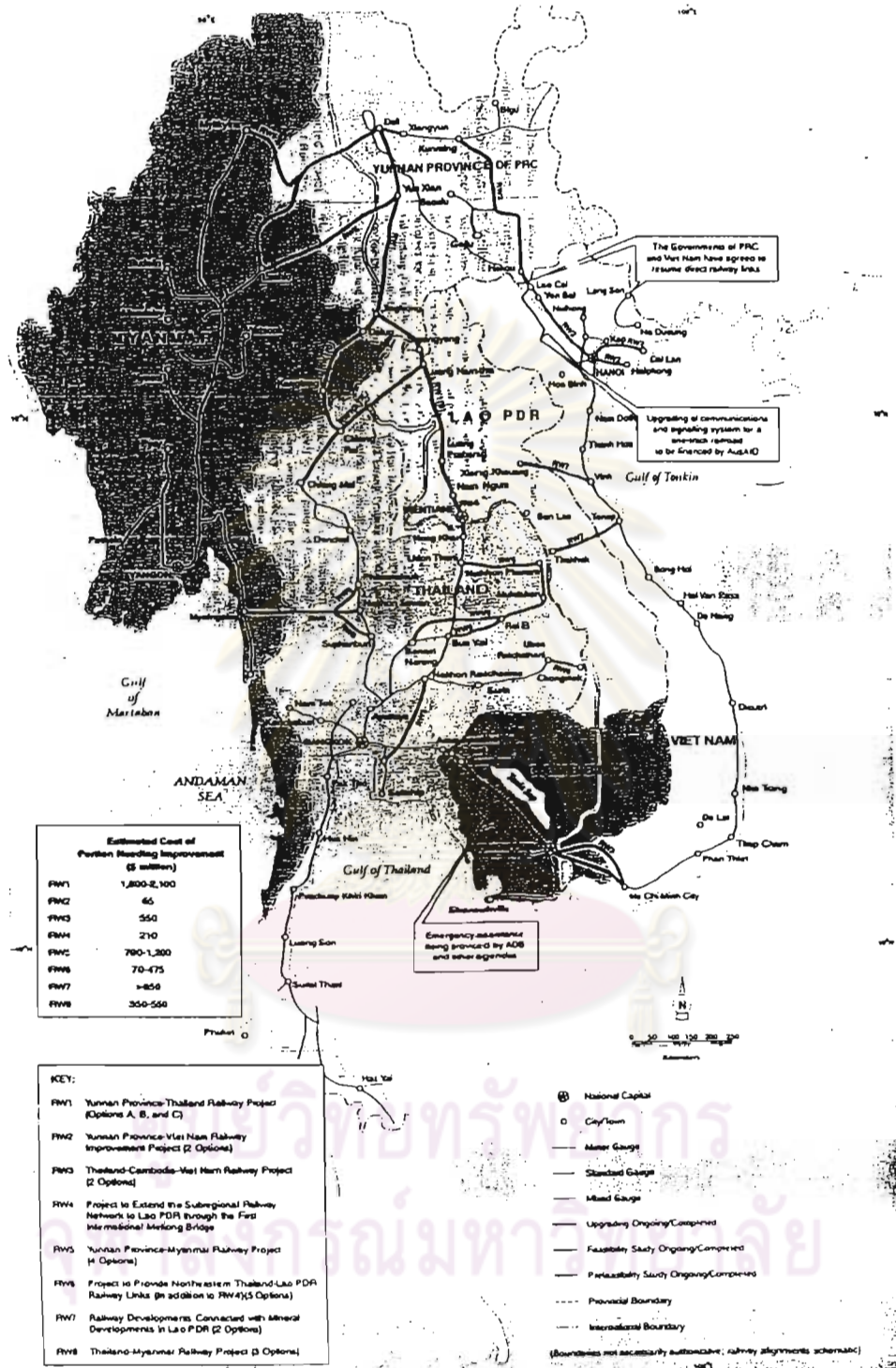
(2) โครงการไทย-กัมพูชา-เวียดนาม(RW3) เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงระหว่างอรัญประเทศ-ปอยเปต-พนมเปญ-โฮจิมินห์ซิตี้ ส่วนของไทยให้รัฐบาลไทยรับผิดชอบปรับปรุง ส่วนช่วงปอยเปต-พนมเปญได้รับความช่วยเหลือจาก ADB

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 10 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางถนน ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

รูปที่ 11 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ
ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

2. การคมนาคมทางอากาศ มีการพัฒนาดังต่อไปนี้คือ

(1) โครงการปรับปรุงสนามบินในกัมพูชา มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการอำนวยความสะดวกทางการบินระหว่างกัมพูชาและส่วนต่างๆของภูมิภาคและของโลกเพื่อให้อยู่ในระดับการปฏิบัติที่ปลอดภัยและได้มาตรฐานความปลอดภัยขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศโดยการปรับปรุงสนามบินในโครงการต่างๆคือ ไปเซนต์ในพนมเปญ เสียมราฐ และสีหนุวิลล์ ปรับปรุงระบบควบคุมการเดินอากาศ การฝึกอบรมด้านการบินและการจัดเตรียมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดย ADB ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการจัดทำแผนแม่บทและศึกษาความเหมาะสมรวมถึงรัฐบาลประเทศฝรั่งเศสให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงสนามบินไปเซนต์ ส่วนสนามบินสีหนุวิลล์ได้รับการสนับสนุนจาก ADB และรัฐบาลญี่ปุ่น

(2) โครงการสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ มีวัตถุประสงค์คือ การพัฒนาสนามบินนานาชาติ เพื่อความเป็นศูนย์กลางด้านการบินในภูมิภาค โดยท่าอากาศยานแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(3) โครงการเปิดเส้นทางบินใหม่ในอนุภูมิภาคตามกรอบความร่วมมือ ACMECS มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อขยายโครงข่ายการบินในอนุภูมิภาคให้ทั่วถึงโดยเฉพาะระหว่างเมืองหลวงและระหว่างเมืองสำคัญ เช่น ฮานอย-คุนหมิง/กรุงเทพฯ-เสียมราฐ/กรุงเทพฯ-ดานัง/เชียงใหม่-มณฑลทะเลย์/เชียงใหม่-หลวงพระบาง/ฮานอย-หลวงพระบาง/กรุงเทพฯ-หลวงพระบาง เป็นต้น

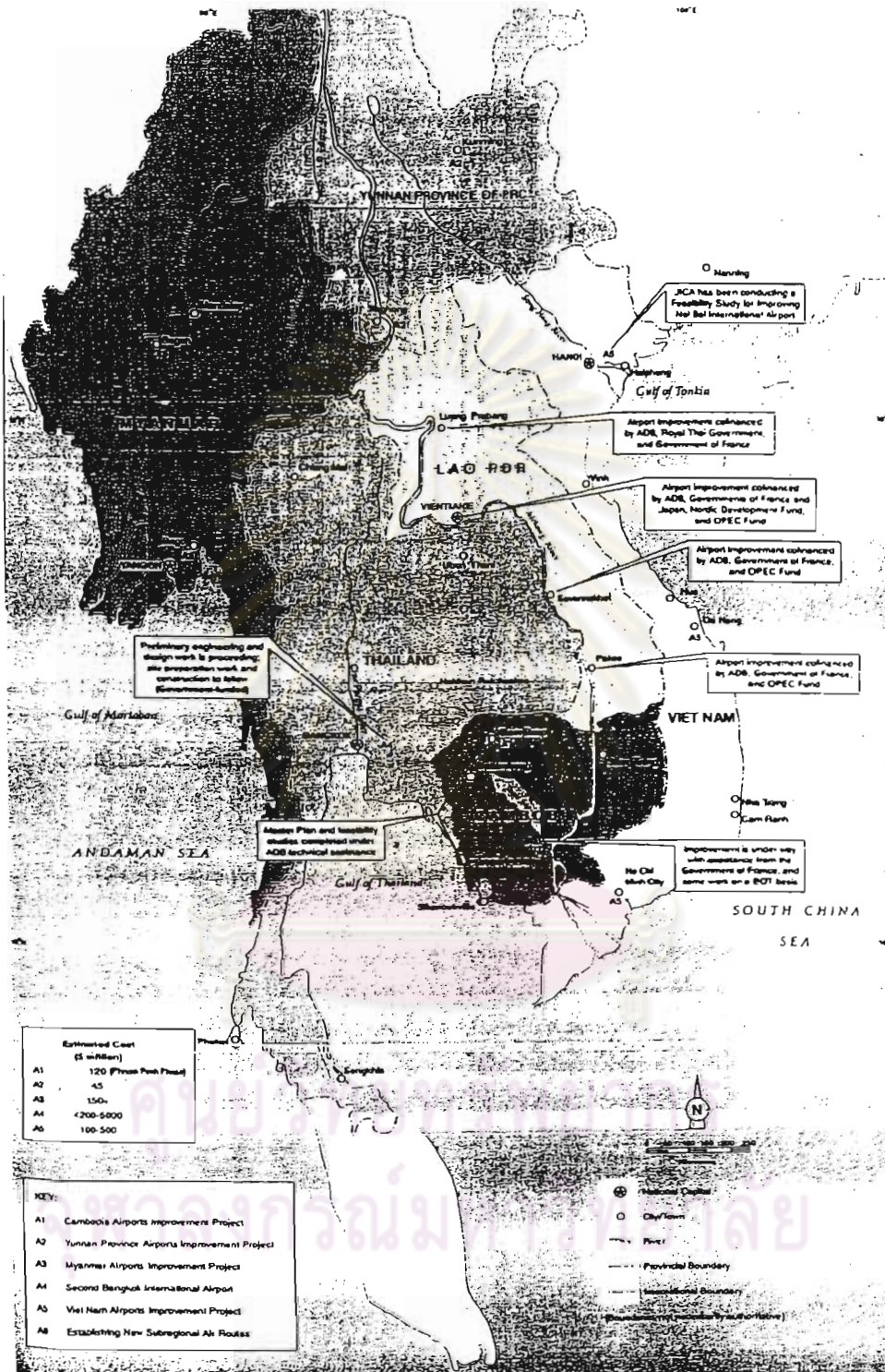
แนวทางการเชื่อมโยงเส้นทางการบินระหว่างเมืองใหญ่กับเมืองเล็กในประเทศสมาชิก : กรมการขนส่งทางอากาศตรวจสอบสิทธิการบินตามความตกลงระดับทวิภาคีแล้วพบว่า ประเทศไทย ลาวและกัมพูชา สามารถบินตรงระหว่างเมืองต่อเมืองตามเสรีภาพที่ 3 (สิทธิในการขนส่งจากประเทศเจ้าของสายการบินไปยังอีกประเทศหนึ่ง) และเสรีภาพที่ 4 (สิทธิในการขนส่งจากประเทศอื่นมายังประเทศเจ้าของสายการบิน) แต่การบินเชื่อมโยงเมืองต่างๆเป็นวงรอบเที่ยวบินเดียวโดยใช้เสรีภาพที่ 5 (สิทธิในการขนส่งจากประเทศที่สองมายังประเทศที่สาม [Intermediate Fifth Freedom Type] หรือจากประเทศที่สามมายังประเทศที่สอง [Beyond Rights Fifth Freedom Type]) เช่น เชียงใหม่-หลวงพระบาง-เสียมราฐ ไม่มีการกำหนดสิทธิการบินไว้ ซึ่งสามารถพิจารณาอนุญาตชั่วคราวได้ในกรณีบินไม่ประจำแต่ต้องเจรจาความตกลงระดับพหุภาคีเพื่อปรับปรุงสิทธิการบินให้เหมาะสมต่อไป

(4)คณะกรรมการการการบินพลเรือน อนุมัติอัตราค่าโดยสารพิเศษระหว่างประเทศ ใน GMS ในเส้นทาง 8 จุดคือ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ย่างกุ้ง कुนหมิง เวียงจันทน์ ฮานอย ไซ่ง่อน และพนมเปญ

(5)การปรับปรุงสนามบินใน ลาว โดยมีแผนงานปรับปรุงและก่อสร้างสนามบินขนาดเล็กใน 10 แขวงและยกระดับสนามบินเวียงจันทน์ หลวงพระบางและปากเซให้เป็นสนามบินนานาชาติ ซึ่งรัฐบาลไทยโดยกรมการบินพาณิชย์เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือทั้งการศึกษาและออกแบบโครงการ และเปิดใช้ได้แล้วเมื่อปี พ.ศ.2540 สำหรับการปรับปรุงสนามบินปากเซและสะพานนะเขต ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจาก ADB รัฐบาลฝรั่งเศส และ OPEC Fund

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 12 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางอากาศ
ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง

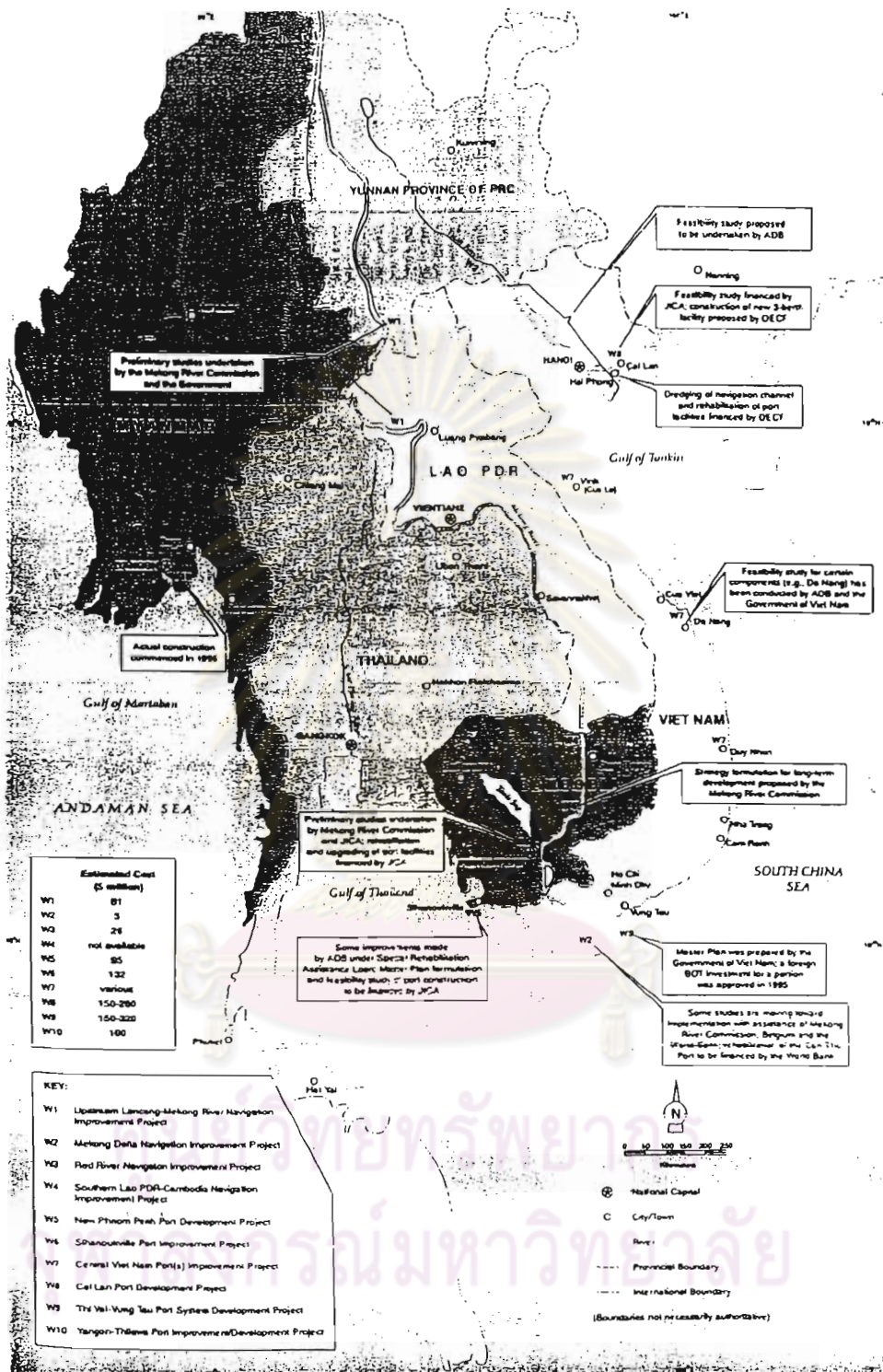
3.การคมนาคมขนส่งทางน้ำ มีการพัฒนาดังต่อไปนี้คือ

(1) โครงการปรับปรุงการเดินเรือทางตอนใต้ของ ลาว-กัมพูชา เพื่อเป็นการเดินเรือในแม่น้ำโขงและแม่น้ำเซกอง ซึ่งเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำโขง จากแขวงอัตตะปือไหลมาบรรจบแม่น้ำโขงที่สะตริงเตริง

(2)โครงการพัฒนาท่าเรือสีหนุวิลล์ เป็นการปรับปรุงท่าเรือปัจจุบัน ทั้งการขุดลอกซ่อมแซมอุปกรณ์การอำนวยความสะดวกต่างๆ จัดหาเพิ่มเติม ขยายท่าเทียบเรือ กำหนดแผนระยะปานกลางในการก่อสร้างท่าเทียบเรือใหม่ขนาด 100 เมตร ลึก 10.5 เมตร รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น และแผนระยะยาว ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือคอนเทนเนอร์ขนาด 200 เมตร พร้อมด้วยลานรับคอนเทนเนอร์ การให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคและการพัฒนาเป็นเขตส่งเสริมการส่งออก (Export Processing/Free Trade Zone) ซึ่งADB ให้การสนับสนุนทางการเงินในการปรับปรุงท่าเรือบางส่วน JICA ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำแผนแม่บทและการศึกษาความเหมาะสมของการพัฒนาท่าเรือ

โดยสรุปแม้หลายกรอบความตกลงจะกำหนดถึงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมไว้ แต่ในกรอบความร่วมมือที่สามารถดำเนินการได้แท้จริงแล้วนั้นคือในกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ทั้งนี้เพราะในกรอบ GMS มีปัจจัยสำคัญคืองบประมาณในการดำเนินการตามโครงการต่างๆ นั้นเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 13 การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางน้ำ
ภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

4.2.3 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี

จากความตกลงในกรอบต่างๆที่ไทย ลาวและกัมพูชา เข้าร่วมอยู่นั้นได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีทั้ง 5 กรอบด้วยกัน คือ ในกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement), ในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขงและโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS), ในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ดังนี้ คือ

1)ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนได้จัดกิจกรรมเพื่อการประชาสัมพันธ์ ดังนี้คือ

(1)การเข้าร่วมงานส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยว ASEAN Tourism Forum (ATF)และ Mekong Tourism Forum (MTF) โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้เป็นที่รู้จักในตลาดโลก โดยเข้าร่วมงานที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นโอกาสในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตลาดการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคฯโดยมุ่งเน้นบทบาทของประเทศไทยในการเป็นประตูสู่อินโดจีน (Gateway to Indochina) ซึ่งสถานที่จัดงาน ATF และ MTF จะเปลี่ยนไปตามประเทศเจ้าภาพ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(2)การสนับสนุนการดำเนินโครงการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียน (Visit ASEAN Campaign- VAC) โดยเน้นการส่งเสริมการเดินทางภายในภูมิภาคอาเซียนและการประชาสัมพันธ์ให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวที่รวมกันเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้การดำเนินโครงการดังกล่าวได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากศูนย์อาเซียนญี่ปุ่น (ASEAN – Japan Centre – AJC) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Travel Association – ASEANTA) และ CNN โดยที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องกันให้สำนักเลขาธิการอาเซียนและมาเลเซียในฐานะประเทศเจ้าภาพการประชุมสุดยอดผู้นำในเดือนธันวาคม 2548 จัดการกำหนดให้ผู้นำอาเซียนถ่ายภาพร่วมกันและบันทึกเป็นวีดิทัศน์กล่าวเป็นภาษาอังกฤษทำนองเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวอาเซียน “ Please visit ASEAN” เพื่อนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์เช่นในเครื่องบินของประเทศอาเซียนหรือโทรทัศน์ช่องต่างๆ

2)การประชาสัมพันธ์ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ดังนี้

(1)โครงการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว Road Show มีวัตถุประสงค์ของโครงการคือเพื่อส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่และเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้านโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(2)การสนับสนุน buyers ประเทศสมาชิก GMS ในการเข้าร่วม TTM plus และการจัด Fam Trip ให้กับผู้ซื้อและสื่อมวลชนต่างประเทศ ภายหลังจากงาน TTM plus โดยวัตถุประสงค์ของโครงการคือ งาน TTM Plus นับเป็นหน่วยงานส่งเสริมการขายที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย การจัด Fam Trip ให้กับผู้ซื้อและสื่อมวลชนต่างประเทศที่เข้ามาร่วมงานนับเป็นการเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ได้ผลทางหนึ่งโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(3)การผลิตเอกสาร และสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับและคู่มือแนะนำเที่ยว "Jewels of the Mekong", "Awakening Mekong", Cruising in the GMS , Treasures of Mekong , GMS for Special Interests , Cruising on the Mekong , "Exploring the Mekong ; Ecotourism and Adventure" รวมถึงการจัดทำ Website : Visit-mekong.com เป็นต้นโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(4)โครงการส่งเสริมอนุภูมิภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ (Promoting the sub-region as a Tourist Destination) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคทั้ง 6 ประเทศ โดยผ่านทาง การพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดร่วมกัน เช่น การผลิตคู่มือแนะนำเที่ยว " The Jewels of the Mekong"ซึ่งจะเป็นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆในอนุภูมิภาค นอกเหนือจากการผลิตโปสเตอร์และวิดีโอในชื่อเดียวกับคู่มือแนะนำเที่ยว

3)การประชาสัมพันธ์ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอริระวัตติ์-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) มีดังนี้คือ

(1)การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมอนุภูมิภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์คือ การสร้างแผนความร่วมมือด้านการตลาด โดยเน้นการส่งเสริมด้านคุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแบบการผจญภัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วย

* Thailand Travel Mart เป็นการจัดงานส่งเสริมการขายร่วมกันระหว่างการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและสหพันธ์สมาคมท่องเที่ยวไทย (FETTA)

งานที่รับผิดชอบ และ PATA รับที่จะเป็นหน่วยงานในการดำเนินการในการจัดทำวิดีโอและเอกสารเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว และ ททท.เสนอความช่วยเหลือในการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยวของอนุภูมิภาค

* สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association หรือ PATA) เป็นสมาคมเกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ไม่แสวงหากำไร ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยวของสมาชิก โดยทั่วโลกรู้จัก PATA ในฐานะกระบอกเสียงด้านการท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

PATA ประกอบด้วยหน่วยงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั่วโลกกว่า 2,000 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานส่งเสริมการท่องเที่ยวภาครัฐระดับประเทศและเมือง 84 แห่ง สายการบินและเรือโดยสารที่ให้บริการในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก 61 แห่ง โรงแรมกว่า 600 แห่ง บริษัทนำเที่ยวกว่า 450 แห่ง และผู้ประกอบการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยว 360 นอกจากนี้ยังมีตัวแทนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวกว่า 16,000 ราย เป็นสมาชิกอยู่ใน 75 Chapters ของสมาคมที่ตั้งอยู่ใน 39 ประเทศ ใน 5 ทวีปทั่วโลก

PATA มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกโดยผ่านทางโครงการต่างๆซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ของประเทศสมาชิกดังนี้

(1)ให้ความช่วยเหลือในการส่งเสริมภายในภูมิภาคและในด้านการพัฒนาของประเทศสมาชิกโดยจัดตั้งเป็นคณะทำงานเฉพาะกิจ (Task Force) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวหรือบริการทางการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิก เพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

(2)ดำเนินการเกี่ยวกับการโฆษณา การส่งเสริมและเผยแพร่โดยเน้นที่ประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

(3)ส่งเสริมการดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมทางสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สังคมวัฒนธรรม ที่ผสมผสานอย่างเป็นเอกลักษณ์ของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

(4)เก็บข้อมูลสถิติและวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มของการเดินทางและการพัฒนาการท่องเที่ยว

(5)เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่การท่องเที่ยวของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกให้กับบรรดาประเทศสมาชิก

(2)โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะ "Four Countries One Destination" ระหว่าง เดือนมกราคม-เดือนกันยายน พ.ศ.2548

(3)โครงการจัดทำเว็บไซต์ Four Countries One Destination โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(4)การพัฒนาเว็บไซต์ www.acmecsdestinotion.com ซึ่งมีการให้บริการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2549

(5)จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ The sister Civilizations : Thailand-Cambodia ในปี 2545 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4) การประชาสัมพันธ์ตามกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา มีดังนี้คือ วันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำการรวบรวมข้อมูล งานเทศกาลของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และการออกแบบพร้อมผู้ผลิต จากนั้นส่งไปยังประเทศอินเดีย ดำเนินการผลิตและแจกจ่าย วันที่ 28 เมษายน 2547 สำนักพัฒนาพื้นที่กระทรวงการท่องเที่ยวรับดำเนินการ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสนับสนุนรูปภาพงานเทศกาลของไทย

5)การประชาสัมพันธ์ตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต มีดังนี้คือ

(1)จัด Mega FAM Trip ในเดือนมีนาคม 2551 สำหรับสื่อมวลชนและผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากเมืองฮานอย โดยรถยนต์ ผ่านมายัง ลาว มายังไทย

(2)จัดโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับทูตานุทูตในลาว

(6)เป็นสื่อกลางอย่างเป็นทางการของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภูมิภาคในการหาวิธีแก้ไขปัญหาต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาค ซึ่งรวมถึงผลกระทบของการเดินทางและท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลกระทบจากความแออัดของการเดินทางโดยเครื่องบิน ความเจริญเติบโตตลอดจนการพัฒนาที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวจากการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว

ในปัจจุบัน ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เป็นสมาชิก PATA เพียง 5 ประเทศ ได้แก่ จีน พม่า กัมพูชา ไทย และเวียดนาม และเมืองค้การส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐทั้ง 5 ประเทศ

(3) แต่แต่ละประเทศจัดส่งเอกสาร สิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ และวารสารต่างๆ ด้านการท่องเที่ยวให้กับศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวปากเซ แขวงจำปาสัก เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ครอบคลุมร่วมมือฯ

(4) ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเมืองเซ แขวงจำปาสัก ลาว ภายใต้การร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ได้รับจัดสรรประมาณจากกรมวิเทศสหการจำนวนจำนวน 1.38 ล้านบาท ในการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อปรับปรุงศูนย์ และจัดฝึกอบรมด้านการเก็บข้อมูลการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ของลาว

โดยสรุปในด้านการจัดให้มีประชาสัมพันธ์นั้น ไทย ลาว และกัมพูชาสามารถปฏิบัติได้ทุกอย่างครบความตกลงทั้งนี้ เพราะการประชาสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณที่สูงเหมือนกับประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านอื่นๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
<p>จากกรอบความตกลงทั้งหลายได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ในหลายๆรูปแบบ เช่นการจัดทำ Website, โปสเตอร์ หรือเอกสารประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว, การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว, การจัด Fam Trip สำหรับสื่อมวลชนและบริษัททัวร์, การจัดแคมเปญ, การส่งเสริม ASEAN Tourism Forum, การขอความร่วมมือจากสายการบิน, โรงแรม, รีสอร์ท รวมถึงตัวแทนการท่องเที่ยวในการประชาสัมพันธ์, การขยายและยกระดับความร่วมมือในตลาดต่างประเทศและงานแสดงสินค้าท่องเที่ยว เป็นต้น</p>	<p>-การเข้าร่วมงานส่งเสริมการขายด้านการท่องเที่ยว ASEAN Tourism Forum (ATF) และ Mekong Tourism Forum (MTF) โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาคให้เป็นที่รู้จักในตลาดโลก โดยเข้าร่วมงานที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นโอกาสในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตลาดการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาค โดยมุ่งเน้นบทบาทของประเทศไทยในการเป็นประตูอินโดจีน (Gateway to Indochina) โดยสถานที่จัดงาน ATF และ MTF จะเปลี่ยนไปตามประเทศเจ้าภาพ</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน</p>
	<p>-การสนับสนุน buyers ประเทศสมาชิก GMS ในการเข้าร่วม TTM plus และการจัด Fam Trip ให้กับผู้ซื้อและสื่อมวลชนต่างประเทศ ภายหลังงาน TTM plus โดยวัตถุประสงค์ของโครงการคือ งาน TTM Plus นับเป็นหน่วยงานส่งเสริมการขายที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย การจัด Fam Trip ให้กับผู้ซื้อและสื่อมวลชนต่างประเทศที่เข้าร่วมงานนับเป็นการเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ได้ผลทางหนึ่ง</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบGMS</p>
	<p>-โครงการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว Road Show โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการคือเพื่อ</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบGMS</p>

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่และเชื่อมโยงไปยังประเทศเพื่อนบ้าน		
	-การผลิตเอกสาร และสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับและคู่มือแนะนำเที่ยว “Jewels of the Mekong”, “Awakening Mekong”, Cruising in the GMS , Treasures of Mekong , GMS for Special Interests , Cruising on the Mekong , “Exploring the Mekong ; Ecotourism and Adventure” รวมถึงการจัดทำ Website : Visitmekong.com เป็นต้น	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบGMS
	-โครงการส่งเสริมอนุภูมิภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ (Promoting the subregion as a Tourist Destination) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคทั้ง 6 ประเทศ โดยผ่านทาง การพัฒนาอุตสาหกรรมทางการตลาดร่วมกัน เช่น การผลิตคู่มือแนะนำเที่ยว “ The Jewels of the Mekong”ซึ่งจะเป็นการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆในอนุภูมิภาค นอกเหนือจากการผลิตโปสเตอร์และวิดีโอในชื่อเดียวกับคู่มือแนะนำเที่ยว	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบGMS
	-การประชาสัมพันธ์ส่งเสริมอนุภูมิภาคให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์คือ การสร้างแผนความร่วมมือด้านการตลาด โดยเน้นการส่งเสริมด้านคุณภาพ ของธรรมชาติ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวแบบการผจญภัย และ PATA รับที่จะเป็นหน่วยงานในการดำเนินการในการจัดทำวิดีโอและเอกสารเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว และ ททท.เสนอความช่วยเหลือในการจัดทำแผนการตลาดท่องเที่ยวของอนุภูมิภาค	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับ PATA	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	-โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะ “Four Countries One Destination” ระหว่างเดือนมกราคม-เดือนกันยายน พ.ศ.2548	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS
	-โครงการจัดทำเวปไซต์ Four Countries One Destination	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS
	-การพัฒนาเวปไซต์ www.acmeecsdestinstion.com ซึ่งมีการให้บริการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2549	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS
	-จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ The sister Civilizations : Thailand-Cambodia ในปี 2545	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS
	-การสนับสนุนการดำเนินโครงการณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวอาเซียน (Visit ASEAN Campaign- VAC) ในระยะที่ 3 โดยเน้นการส่งเสริมการเดินทางภายในภูมิภาคอาเซียนและการประชาสัมพันธ์ให้อาเซียนเป็นจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวที่ร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าวได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากศูนย์อาเซียนญี่ปุ่น (ASEAN – Japan Centre – AJC) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคอาเซียน (ASEAN Travel Association – ASEANTA) และ CNN โดยที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนได้เห็นพ้องกันให้สำนักเลขาธิการอาเซียนและมาเลเซียในฐานะประเทศเจ้าภาพการประชุมสุดยอดผู้นำในเดือน ธ.ค.2548 จัดการกำหนดให้ผู้นำอาเซียนถ่ายภาพร่วมกันและบันทึกเป็นวิดิทัศน์กล่าวเป็นภาษาอังกฤษทำนองเชิญชวนให้มาท่องเที่ยวอาเซียน “ Please visit ASEAN” เพื่อนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์เช่นในเครื่องบินของประเทศอาเซียนหรือโทรทัศน์ช่องต่างๆ	ประเทศในกลุ่มอาเซียน	ปฏิบัติตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	-วันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยทำการรวบรวมข้อมูล งานเทศกาลของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง-กงคา และการออกแบบพร้อมผู้ผลิต จากนั้นส่งไปยังประเทศอินเดีย ดำเนินการผลิตจำนวน 25,000 ชุดและแจกจ่าย วันที่ 28 เมษายน 2547 สำนักพัฒนาพื้นที่กระทรวงการท่องเที่ยว รับดำเนินการโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสนับสนุนรูปภาพงานเทศกาลของไทย	สำนักพัฒนาพื้นที่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-กงคา
	-จัด Mega Fam Trip ใน เดือน มีนาคม 2551 สำหรับสื่อมวลชน และผู้ประกอบการการท่องเที่ยวจากเมืองซานอช โดยรถยนต์ ผ่านมายัง ลาวมายังไทย	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	ปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต
	-จัดโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับทูตานุทูตในลาว	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	ปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต
	-แต่ละประเทศจัดส่งเอกสาร สิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ และวารสารต่างๆด้านการท่องเที่ยวให้กับศูนย์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวปากเซ แขวงจำปาสัก เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่กรอบความร่วมมือฯ	ประเทศลาว	ปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต
	-ศูนย์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเมืองเซ แขวงจำปาสัก ลาว ภายใต้กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ได้รับจัดสรรประมาณจากกรมวิเทศสหการจำนวนจำนวน 1.38 ล้านบาท ในการจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อปรับปรุงศูนย์ และจัดฝึกอบรมด้านการเก็บข้อมูลการท่องเที่ยวและการประชาสัมพันธ์ให้เจ้าหน้าที่ของลาว	กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ	ปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

4.2.4 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

จากความตกลงในกรอบต่างๆที่ไทย ลาวและกัมพูชา เข้าร่วมอยู่นั้น ได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีอยู่ 5 กรอบด้วยกัน คือ ในกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement), ในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง และโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS), ในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง- คองคาและในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ดังนี้ คือ

1)การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน คือการดำเนินการจัดตั้งมาตรฐานความสามารถขั้นต่ำสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยว (Mutual Recognition Arrangement) โดยคณะทำงานพัฒนากำลังคนของอาเซียน

2)การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบความร่วมมือเศรษฐกิจในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) มีดังนี้ คือ

(1)จัดโครงการฝึกอบรมในหัวข้อ Development and Management of Cultural Tourism in the Greater Mekong Sub-region แก่ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ประเทศละ 3 คน โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับ ESCAP^{*} เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(2)โครงการอบรมความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (Traveling Short Courses) มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการสอนด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคให้ได้มาตรฐานและมี

* คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมเพื่อเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific : ESCAP) เป็นองค์การนำในการจัดให้มีและเรียกประชุมอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องและได้มีการพิจารณาและอนุมัติโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวหลายโครงการจากที่ประชุมดังกล่าวให้แก่ ไทย ลาวและกัมพูชา นอกจากนี้ ยังศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงในหลายโครงการรวมทั้งศึกษาเรื่องการอำนวยความสะดวกการเดินทางไปยังประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและการอำนวยความสะดวกการเดินทางสำหรับการขยายการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย (Study on Facilitation of Travel to and within the Greater Mekong Sub-region and Facilitation of Travel for Expansion of Intra-Regional Tourism in The Asian Region)

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้กับผู้ประกอบการสอนด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกทั้ง 6 ประเทศ

(3)โครงการฝึกอบรมผู้จัดการทรัพยากรด้านการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว (Training Resource Manager in Conservation and Tourism) เพื่อจัดทำหลักสูตรการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว โดยผนวกทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ทาง UNESCO ได้ให้ความสนับสนุนในการร่างหลักสูตรเพื่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานและสถานที่ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม

(4)ฝึกอบรมผู้สอนงานหัตถกรรมพื้นบ้านเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อปรับปรุงการสอนของผู้สอนงาน โดย กรม.มีมติเมื่อ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2538 มอบหมายให้ กรมวิเทศสหการ เป็นผู้รับผิดชอบ โดยการดำเนินการได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ได้ดำเนินการศึกษาดูงานในประเทศไทย และสิงคโปร์ ภายใต้ความช่วยเหลือของ ADB และระยะที่ 2 ได้รับเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการยุโรป โดยมีความร่วมมือระหว่าง ESCAP, ADB และ WTO

3)การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ ีระวัติ-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) มีดังนี้คือ

(1)ฝึกอบรมผู้จัดการทรัพยากรในด้านการอนุรักษ์และการท่องเที่ยวโดยวัตถุประสงค์คือเพื่อจัดตั้งหน่วยงานถาวรภายใต้ข้อเสนอการสร้างศูนย์ฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยกรม.มีมติเมื่อ เดือนกรกฎาคม 2538 ให้กรมวิเทศสหการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ ADB ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ เรื่องการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบยั่งยืน

(2)โครงการอบรมพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (Training the Trainers in the Basic Skills of Tourism) โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อจัดทำหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวให้ผู้มีหน้าที่สอนด้านการท่องเที่ยว ใน 3 สาขา ดังนี้คือ

-ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ วิชา

-Tourism Marketing

-Tourism Planning and Development

-Tour Guiding

-Tourism Information System

-ด้านการโรงแรม ได้แก่ วิชา

-Front Office Operation

-Food and Beverage Services

-Ticketing

-การประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ วิชา

-Travel Arrangement

-Tour guiding

-Housekeeping

ทั้งนี้ ประเทศไทยเสนอการเป็นเจ้าภาพในการจัดการอบรมหลักสูตร Training the Trainers in the Basic Skills of Tourism โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร

(3)โครงการฝึกอบรมด้านอนุรักษ์และการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์คือ จัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยวทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

(4)โครงการอบรมบุคลากรในหลักสูตร " Tourism Marketing Management and IT for Tourist Business" ใน 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว พม่า กัมพูชา และไทย โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบ

(5)โครงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย และฝึกอบรมบุคลากรของประเทศสมาชิก ACMECS ด้าน Tourism Management, Tourism Awareness และด้าน Hospitality ของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

4)การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการตรวจสอบ และติดตามผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกัน

5)การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต คือการจัดโครงการฝึกอบรม "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน" ให้กับเจ้าหน้าที่ของจังหวัดต่างๆภายในพื้นที่ และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตามที่กัมพูชาร้องขอ รวมถึงไทยได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในด้านการตลาด

การต้อนรับ และการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยการดำเนินการทั้งหมดเสร็จเรียบร้อยและโดย
สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว (สพท.) เมื่อวันที่ 17-23 มิถุนายน พ.ศ.2550

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
<p>จากกรอบความตกลงทั้งหลายได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยการสร้างศักยภาพแก่บุคลากรในระดับต่างๆทั้งในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการถึงระดับผู้บริหารตลอดจนอาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือบุคลากรผู้ฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว ทั้งด้านการตลาด,ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ,ด้านการจัดการการท่องเที่ยว,ด้านการโรงแรม,มัคคุเทศก์ หรือด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่การขนส่งหรือระบบโทรคมนาคม เป็นต้น และในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลนี้จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรทั้งของรัฐและของเอกชน โดยอาจเป็นการใช้กลไกของรัฐนั่นเอง หรือเป็นการช่วยเหลือของรัฐอื่นหรือจากหน่วยงานระหว่างประเทศ เป็นต้น</p>	<p>-โครงการอบรมพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (Training the Trainers in the Basic Skills of Tourism)โดยมีวัตถุประสงค์คือเพื่อจัดทำหลักสูตรด้านการท่องเที่ยวให้ผู้มีหน้าที่สอนด้านการท่องเที่ยว ใน 3 สาขา ดังนี้คือ</p> <p>(1) ด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ วิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> -Tourism Marketing -Tourism Planning and Development -Tour Guiding -Tourism Information System <p>(2) ด้านการโรงแรม ได้แก่ วิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> -Front Office Operation -Food and Beverage Services -Ticketing <p>(3)การประกอบธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ วิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> -Travel Arrangment -Tour guiding -Housekeeping <p>ทั้งนี้ ประเทศไทยเสนอการเป็นเจ้าภาพในการจัดการอบรมหลักสูตร Training the Trainers in the Basic Skills of Tourism</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS</p>
	<p>-โครงการฝึกอบรมด้านอนุรักษ์และการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์คือ จัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS</p>
	<p>-โครงการอบรมบุคลากรในหลักสูตร “ Tourism Marketing Management and IT for Tourist Business” ใน 4 ประเทศ ได้แก่ ลาว พม่า กัมพูชา และไทย</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS</p>

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	-โครงการจัดทำหลักสูตรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย และฝึกอบรมบุคลากรของประเทศสมาชิก ACMECS ด้าน Tourism	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยร่วมกับ	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS
	Management, Tourism Awareness และ ด้าน Hospitality	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	
	-จัดโครงการฝึกอบรมในหัวข้อ Development and Management of Cultural Tourism in the Greater Mekong Subregion แก่ประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง ประเทศละ 3 ทุน	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยร่วมกับ ESCAP	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ GMS
	-โครงการอบรมความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยว (Travelling Short Courses) มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการสอนด้านการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการจัดหลักสูตรอบรมระยะสั้นให้กับผู้ประกอบการสอนด้านการท่องเที่ยวของประเทศสมาชิกทั้ง 6 ประเทศ	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ GMS
	-โครงการฝึกอบรมผู้จัดการทรัพยากรด้านการอนุรักษ์และการท่องเที่ยว (Training Resource Manager in Conservation and Tourism) เพื่อจัดทำหลักสูตรการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว โดยผนวกทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ทาง UNESCO ได้ให้ความสนับสนุนในการร่างหลักสูตรเพื่อการอนุรักษ์แหล่งโบราณสถานและสถานที่ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ GMS
	-ฝึกอบรมผู้สอนงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการสอนของผู้สอนงาน โดย กรม.มิมติ เมื่อ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2538 มอบหมายให้ กรมวิเทศสหการ เป็นผู้รับผิดชอบ	กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ	ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ GMS

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	-ฝึกรอบรมผู้จัดการทรัพยากรในด้านการอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดตั้งหน่วยงานถาวรภายใต้ข้อเสนอการสร้างศูนย์ฝึกรอบรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยกรม.มีมติเมื่อ เดือน กรกฎาคม 2538 ให้กรมวิเทศสหการ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของ ADB ในการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ ในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง 6ประเทศ เรื่องการจัดการทรัพยากรป่าไม้แบบยั่งยืน	กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ	ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ GMS
	-การดำเนินงานของคณะทำงานพัฒนากำลังคนของอาเซียน ซึ่งกำลังดำเนินการจัดตั้งมาตรฐานความสามารถขั้นต่ำสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยว(Mutual Recognition Arrangement :MRA)	ประเทศในกลุ่มอาเซียน	ปฏิบัติตามกรอบ ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน
	การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการตรวจสอบ และติดตามผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมร่วมกัน	กลุ่มประเทศ MGC	ปฏิบัติตามกรอบ ความร่วมมือกลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา
	-โครงการฝึกรอบรม “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน” ให้กับเจ้าหน้าที่ของจังหวัดต่างๆ ภายในพื้นที่ และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ตามที่กัมพูชาร้องขอ รวมถึงไทยได้ให้การสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในด้านการตลาด การต้อนรับ และการจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยการดำเนินการทั้งหมดเสร็จเรียบร้อย เมื่อวันที่ 17-23 มิถุนายน พ.ศ.2550	สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	ปฏิบัติตามกรอบ ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

4.2.5 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

จากความตกลงในกรอบต่างๆที่ไทย ลาวและกัมพูชา เข้าร่วมอยู่นั้น ได้มีการปฏิบัติตามพันธกรณีอยู่ 3 กรอบด้วยกัน คือในกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง และในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา และในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต โดยในการปฏิบัติตามกรอบความตกลงทั้ง 3 กรอบนั้น อาจแยกออกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การให้รัฐกำหนดพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาหรือเพื่อทำกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น ตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตได้มีการเสนอแหล่งท่องเที่ยวเรียงลำดับตามความสำคัญเพื่อการพัฒนา กล่าวคือ ลาวเสนอ น้ำตกคอนพะเพ็งและหลี่ผี ปราสาทวัดพู อุทยานแห่งชาติเซเปียง และ Nong Luang, Paksong ส่วนกัมพูชาเสนอ เขาพระวิหาร แหล่งโบราณประวัติศาสตร์อัลลองเวง สะพานโบราณโอิซิค แหล่งชมปลาโลมา ในแม่น้ำโขง รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำ และไทยเสนอ จังหวัดอุบลราชธานี (ผาแต้ม ผาชนะได ภูจองนายอย เขื่อนสิรินธร รวมถึงเทศบาลแห่งประเทศไทย) จังหวัดศรีสะเกษ (อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร) จังหวัดสุรินทร์ (หมู่บ้านทอผ้าไหมผู้นำ APEC และหมู่บ้านช้าง)

ลักษณะที่ 2 การสร้างงานวิจัย งานเอกสารต่างๆ เพื่อการศึกษา หรือเพื่อการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว เช่น ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง มีการศึกษาวางแผนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง/ล้านช้าง (Mekong/Lancang River tourism Planning Study) โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงโดยศึกษาในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและศักยภาพในการพัฒนาการตลาดที่มีความเป็นไปได้ในแต่ละท้องถิ่น การจัดวางกฎระเบียบที่เหมาะสม โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงการประเมินการศึกษา ช่วงการศึกษาวางแผนแนวความคิดหลัก และช่วงการศึกษาความเป็นไปได้

ทั้งนี้ โครงการจะดำเนินการโดย ADB และ ESCAP ซึ่ง ESCAP ได้ศึกษาและประเมินศักยภาพด้านการตลาดท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาและอุปสรรค โดย ADB ได้สนับสนุนทางการเงิน ร่วมกับประเทศเจ้าของโครงการ

การศึกษาโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลเกาะกง ประเทศกัมพูชาในปี 2546

การให้ความร่วมมือจัดทำแผนโครงการกำหนดและออกแบบรายละเอียด สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าหินของลาว และพื้นที่ต่อเนื่องในปี 2545 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการจัดทำ "รายชื่อสินค้าทางการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา" ซึ่งกัมพูชาเป็นผู้ดำเนินการตามกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-คองคา

ลักษณะที่ 3 การจัดกิจกรรมเป็นคาราวานในลักษณะต่างๆ เช่น ตามกรอบ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง มีการจัดขบวนคาราวานแลลี้ มิตรภาพในเส้นทางแม่สาย-เชียงใหม่-ด้าหลัว-เชียงรุ่ง-คุนหมิง มีวัตถุประสงค์ของโครงการคือเพื่อ เป็นการบุกเบิกการเชื่อมโยงการคมนาคมทางบก ซึ่งเป็นการนำร่องการท่องเที่ยว โดยการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการ Village-Based Tourism มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา รูปแบบการ ท่องเที่ยวที่ช่วยลดปัญหาความยากจนและกระจายความเจริญไปสู่ชนบท ในโครงการดังกล่าว แต่ ละประเทศเสนอหมู่บ้านเข้าร่วมได้แก่ กัมพูชาเสนอหมู่บ้าน Koh Dech ลาวเสนอ หมู่บ้าน Pak Beng และประเทศไทยเสนอหมู่บ้านหาดบ้าย อ.เชียงของรวมถึงโครงการที่เกี่ยวข้อง กับการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยในการปฏิบัติตามกรอบความตกลงทั้ง 2 กรอบนั้น อาจแยกออก ได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 เป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยจัดโครงการท่องเที่ยวเป็น ช่องทางหรือเป็นแพคเกจทัวร์ ยกตัวอย่างเช่น

1.โครงการร่วมกับสถานทูตไทย ณ กรุงพนมเปญ และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ เป็นเจ้าภาพในการจัดการคาราวานนำร่องท่องเที่ยวทางบกระหว่างประเทศไทย- กัมพูชา-เวียดนาม ในเส้นทาง กรุงเทพฯ-ราชบุรี-นครปฐม-เสียมราฐ-กำปงธม-พนมเปญ-โฮจิมินห์- เตยนินท์

2. การจัดการคาราวานท่องเที่ยวทางรถยนต์ "มิตรภาพ 4 ประเทศ 5 เชียง" ในเส้นทาง เชียงใหม่-เชียงราย-หลวงน้ำทา-เชียงทอง-เชียงรุ่ง-เชียงตุง" ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2547

3.การจัดการคาราวานส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางอารยธรรมขอมในเส้นทาง กรุงเทพฯ-นครราชสีมา-สุรินทร์-ชองจอม-อัลลองเวง-เสียมเรียบ-ศรีโสภณ-ปอยเปต-สระแก้ว- กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน-1 ธันวาคม 2547

4.จัดการรวมนเชื่อมโยง 3 ประเทศ จากเมืองไฮจิมีนห์ ผ่านพนมเปญ เสียมเรียบ อร์ญประเทศ ถึงกรุงเทพ ในเดือน พฤศจิกายน 2548 ตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

ทั้งนี้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตามที่ได้อ้างมาแล้วนั้นอาจเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งด้วย

ลักษณะที่ 2 เป็นการเชื่อมโยงในลักษณะเมืองคู่แฝดหรือบ้านพี่เมืองน้อง (Sister-state) ได้แก่ โครงการจัดตั้งเมืองคู่แฝด มุกดาหาร-สะหวันนะเขต¹

¹ ในโอกาสที่อดีตนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร และนายบุญยัง วอลละจิต นายกรัฐมนตรีของประเทศลาว ได้เดินทางมาเป็นประธานในการวางศิลาฤกษ์สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 นายกรัฐมนตรีทั้งสองประเทศได้ร่วมเป็นสักขีพยานในการลงนามบันทึกความตกลงการเป็นเมืองคู่แฝดระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร ดร.นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ กับเจ้าแขวงสะหวันนะเขต ดร.สีเหลื้อ บุนคำ เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2547 ถือว่าเป็นการสถาปนาเมืองคู่แฝดเป็นแห่งแรกระหว่างราชอาณาจักรไทย-ลาว ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)

การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
<p>จากกรอบความตกลงทั้งหลายได้กำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว เป็นลักษณะต่างๆ โดยสามารถแยกออกได้ดังนี้คือ</p> <p>ด้านการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวได้มีการกำหนดให้กลุ่มประเทศทำการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวโดยเน้นการรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิมของคนในท้องถิ่น เช่นการพัฒนาพื้นที่ตามแนวเศรษฐกิจ,การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลและเส้นทางล่องเรือสำราญ, การสนับสนุนให้มีการกำหนดพื้นที่คุ้มครองและการคุ้มครองสัตว์ป่า การจัดทำแผนแม่บทในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเกาะกวม เป็นต้น</p> <p>สำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นได้มีการกำหนดถึงกิจกรรมท่องเที่ยวไว้หลายลักษณะด้วยกัน เช่นการจัดทัวร์ข้ามแดน,คาราวานทัวร์,ทัวร์จักรยาน เป็นต้น</p> <p>รวมถึงทำการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวออกเป็นลักษณะของแพคเกจทัวร์เช่น แพคเกจทัวร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งอาจอยู่ในรูปแคมเปญของการ “ตามรอย” ต่างๆ อาทิ ตามรอยอารยธรรม</p>	<p>-การศึกษาวางแผนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงล้านช้าง (Mekong/Lancang River tourism Planning Study)</p> <p>โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนการท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง โดยศึกษาในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยวในแม่น้ำโขงและศักยภาพในการพัฒนาการตลาดที่มีความเป็นไปได้ในแต่ละท้องถิ่น การจัดวางกฎระเบียบที่เหมาะสม โดยการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงการประเมินการศึกษา ช่วงการศึกษาวางแผนแนวความคิดหลัก และช่วงการศึกษความเป็นไปได้ ทั้งนี้ โครงการจะดำเนินการโดย ADB และ ESCAP ซึ่ง ESCAP ได้ศึกษาและประเมินศักยภาพด้านการตลาดท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาและอุปสรรค โดย ADB ได้สนับสนุนเงิน \$600,000 และขอให้ประเทศสมาชิกสนับสนุนการดำเนินงานประเทศละ \$9,166</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณีในกรอบ ACMECS</p>

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
<p>ฮินดู/พุทธ, ความรอยพลอยโพลิน- ทับทิมสยามของจันทบุรีและโพลิน, ความรอยประวัติศาสตร์ นครวัด-ทิมาย หรืออยู่ในรูปของการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวแบบ เมืองคู่แฝด เช่น การจัดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่าง อุบลราชธานี-ปากเซ เป็นต้น</p>	<p>-จัดขบวนคาราวานแรลลี่มิตรภาพในเส้นทาง แม่สาย-เชียงตุง-คำหลัว-เชียงรุ่ง-คุนหมิง โดยมี วัตถุประสงค์ของ โครงการคือเพื่อเป็นการบุกเบิก การเชื่อมโยงการคมนาคมทางบก ซึ่งเป็นการนำร่องการท่องเที่ยว</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS</p>
	<p>-โครงการ Village-Based Tourism โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่ ช่วยลดปัญหาความยากจนและกระจายความเจริญ ไปสู่ชนบทใน โครงการดังกล่าว แต่ละประเทศ เสนอหมู่บ้านเข้าร่วมได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> -กัมพูชา – Koh Dech Village -ลาว – Pak Beng Village -ไทย หมู่บ้านหาดบ้าย อ.เชียงของ 	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS</p>
	<p>-มีการศึกษาโครงการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลเกาะกง ประเทศ กัมพูชาในปี 2546</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS</p>
	<p>-โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อสร้างพันธมิตรด้านการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว) โดยกิจกรรมคือจัดตั้งเมืองคู่แฝด มุกดาหาร-สะหวันนะเขต</p>	<p>การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS</p>

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	-โครงการร่วมกับสถานทูตไทย ณ กรุงเทพมหานคร และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโฮจิมินห์ เป็นเจ้าภาพในการจัดการวานรื่องท่องเที่ยวทางบก ระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ในเส้นทาง กรุงเทพฯ-ราชบุรี-นครปฐม-เสียมราฐ-กำปงธม-พนมเปญ-โฮจิมินห์-เตยนิท	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS
	-การจัดการวานท่องเที่ยวทางรถยนต์ “มิตรภาพ 4 ประเทศ 5 เชียง” ในเส้นทาง เชียงใหม่-เชียงราย-หลวงน้ำทา-เชียงทอง-เชียงรุ่ง-เชียงคอง” ในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2547	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS
	การจัดการวานส่งเสริมการท่องเที่ยวตามเส้นทางอารยธรรมขอม ในเส้นทาง กรุงเทพฯ-นครราชสีมา-สุรินทร์-ช่องจอม-อัลลองเวง-เสียมเรียบ-ศรีโสภณ-ปอยเปต-สระแก้ว-กรุงเทพฯ ระหว่างวันที่ 27 พฤศจิกายน-1 ธันวาคม 2547	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	ปฏิบัติตามพันธกรณี ในกรอบ ACMECS
	-จัดทำ “รายชื่อสินค้าทางการท่องเที่ยวของกลุ่มประเทศลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา” ซึ่งกัมพูชาเป็นผู้ดำเนินการ	ประเทศกัมพูชา	ปฏิบัติตามความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา
	-มีการเสนอแหล่งท่องเที่ยวเวียงลำดับตามความสำคัญเพื่อการพัฒนา ดังนี้ ลาวเสนอน้ำตกคอนพะเพ็งและหลิสี ปราสาทของวัดพู อุทยานแห่งชาติเซเปียง และ Nong Luang, Paksong รวมถึง กัมพูชาเสนอเขาพระวิหาร แหล่งโบราณประวัติศาสตร์อัลลองเวง สะพานโบราณ ไอซิค แหล่งชมปลาโลมาในแม่น้ำโขง รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำ ไทยเสนอ จังหวัดอุบลราชธานี (ผาแต้ม ผาชนะได อุทยานขอย เขื่อนสิรินธร รวมถึงเทศกาลแห่เทียน) จังหวัดศรีสะเกษ (อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร) จังหวัดสุรินทร์ (หมู่บ้าน	ไทย ลาวและกัมพูชา	ปฏิบัติตามความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

สิทธิหน้าที่	การปฏิบัติตามพันธกรณี	หน่วยงานที่รับผิดชอบ	หมายเหตุ
	<p>ทอผ้าไหมผู้นำ APEC และหมู่บ้านช้าง)</p> <p>-จัดการวานเชื่อมโยง 3 ประเทศ จากเมืองโฮจิมินห์ ผ่านพนมเปญ เสียมเรียบ อร์ญประเทศ ถึงกรุงเทพ ในเดือน พฤศจิกายน 2548</p>	<p>การทอที่แขวงประเทศไทย</p>	<p>ปฏิบัติตามความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต</p>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.6 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

เนื่องจากกรอบความตกลงต่างๆ กำหนดพันธกรณีในการพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานไว้อย่างกว้างๆคือในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง และความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ได้กำหนดไว้เกี่ยวกับ การพัฒนาระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้เป็นสิ่งที่รัฐพึงปฏิบัติเป็นการทั่วไปเพื่อเป็นการบริหารกิจการภายในของรัฐอยู่แล้ว ดังนั้นแม้ไม่มีพันธกรณีกำหนดให้รัฐต้องปฏิบัติตามดังกล่าว หากไทย ลาว หรือกัมพูชา ประสงค์จะให้เกิดการพัฒนาทางด้านกาท่องเที่ยวก็จะมีแรงจูงใจปรับปรุงสาธารณูปโภคในเรื่องต่างๆขึ้น

ส่วนกิจกรรมที่เป็นสิทธิหน้าที่ของเอกชนเช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ธุรกิจรถเช่า นั้นเรื่องที่เอกชนต้องดำเนินการ ทั้งนี้จะสอดคล้องกับการสนับสนุนการลงทุน ซึ่งจะได้กล่าวในข้อ 4.2.7

4.2.7 การประเมินการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านการสนับสนุนการลงทุน

เนื่องจากกรอบความตกลงต่างๆ กำหนดพันธกรณีในการสนับสนุนการลงทุนไว้อย่างกว้างๆ คือในกรอบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง(GMS) ที่กำหนดให้มีการสนับสนุนของภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา ก็มีกล่าวถึงพันธกรณีในด้านการส่งเสริมการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเพียงแค่ว่าให้รัฐพัฒนาจุดขายด้านการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวในพื้นที่ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดทั้ง 2 กรอบความตกลงจะพบว่า ข้อกำหนดดังกล่าวไม่ได้สร้างภาระผูกพันให้รัฐจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีเท่าที่ควร จึงยังไม่มี การปฏิบัติตามพันธกรณีให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

ส่วนกรอบความตกลงที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการลงทุนที่สำคัญคือพันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวภายใต้กรอบความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการและพันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวในกรอบอาเซียนนั้น มีข้อพิจารณา คือ ในกรอบความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ มีเพียงประเทศไทยและกัมพูชาเท่านั้นที่ได้ยื่นข้อเสนอขอผูกพันไปแล้วคือ

ประเทศไทยได้ยื่นข้อเสนอขอผูกพันไว้ 4 สาขา คือ

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจจัดเตรียมอาหาร
- 4) ตัวแทนท่องเที่ยว

กัมพูชาได้ยื่นข้อเสนอขอผูกพันใน 4 สาขา คือ

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ตัวแทนท่องเที่ยว
- 4) มัคคุเทศก์

และสำหรับพันธกรณีระหว่างประเทศในการเปิดเสรีด้านการท่องเที่ยวในอาเซียนนั้นทั้ง 3 ประเทศ มีการยื่นข้อเสนอขอผูกพันคือ

ประเทศไทย

- 1) โรงแรม
- 2) โรงแรมม่านรูด (Motel)
- 3) สถานที่พักตากอากาศ
- 4) สถานที่จัดแคมป์และทัวร์คาราวาน
- 5) ภัตตาคาร
- 6) ธุรกิจจัดอาหาร
- 7) ธุรกิจจัดบริการเครื่องดื่มโดยไม่มีการแสดง
- 8) ธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว

ลาว

- 1) ธุรกิจโรงแรม(ไม่ต่ำกว่าระดับ 3 ดาว)
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ธุรกิจจัดบริการเครื่องดื่มโดยไม่มีการแสดง
- 4) ธุรกิจตัวแทนท่องเที่ยว (ในประเทศเท่านั้น)

กัมพูชา

- 1) โรงแรม
- 2) ภัตตาคาร
- 3) ตัวแทนท่องเที่ยว
- 4) มัคคุเทศก์

ทั้งนี้ทั้ง 3 ประเทศต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมายภายในหากจะการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา แต่กฎหมายเกี่ยวกับที่พักแรมที่มีอยู่ในปัจจุบันกฎหมายหลักที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์การพิจารณา คือ พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2478 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ล้าสมัยและไม่สามารถปรับใช้ได้กับที่พักแรมที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้การที่กฎเกณฑ์ที่ใช้เกี่ยวกับที่พักแรมกระจายออกไปเป็นกฎหมายลำดับรองอีกหลายฉบับทำให้ยากแก่การรวบรวมหลักเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมที่พักแรมแต่ละประเภท อีกทั้งกฎหมายและกฎเกณฑ์นั้นๆ ไม่ได้กำหนดถึงที่พักแรมประเภทอื่นที่นอกเหนือไปจากโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ซึ่งในปัจจุบันมีที่พักแรมประเภทใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย หากในอนาคตเมื่อต้องการเปิดตลาดให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติเข้ามาประกอบกิจกรรมบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะเป็นปัญหามากขึ้นอีก หากว่านักลงทุนเหล่านั้นดำเนินกิจการที่ที่พักแรมประเภทอื่นๆ ที่กฎหมายภายในของประเทศไทยเกี่ยวกับที่พักแรม ครอบคลุมไปไม่ถึง ทำให้กิจการที่ที่พักแรมประเภทนั้นๆ ขาดการควบคุมโดยบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาขึ้นอีกได้ในอนาคต และกฎหมายรวมไปถึงกฎเกณฑ์เท่าที่มีอยู่มิได้กล่าวถึงมาตรฐานของการให้บริการ หรือบทบัญญัติในเรื่องการให้ควมคุ้มครอง การให้บริการเกี่ยวกับที่พักแรมของนักท่องเที่ยว ซึ่งองค์ประกอบที่พักแรม เป็นองค์ประกอบที่สำคัญข้อหนึ่งของอุตสาหกรรมบริการ เมื่อเป็นการค้าในภาคบริการจึงควรจะให้ควมสำคัญกับคุณภาพของบริการที่ที่พักแรมด้วย ควบคุมไปกับคุณภาพและมาตรฐานของตัวอาคารที่พักแรม อนามัย ความสะอาด และอื่นๆ

* เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 3 เอกเทศสัญญา ลักษณะ 10 หมวด 3 ว่าด้วยวิธีเฉพาะสำหรับเจ้าสำนักโรงแรม

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2518

พระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ.2479

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 เป็นต้น

นอกจากปัญหาการขาดกฎหมายควบคุมที่พักแรมประเภทอื่นๆ ที่ไม่ใช่โรงแรม และเกสต์เฮาส์ ปัญหาการขาดการควบคุมเรื่องคุณภาพของการบริการ, มาตรฐานของการให้บริการโดยบทบัญญัติของกฎหมายที่ควบคุมเรื่องที่พักแรมแล้ว ภาครัฐควรมีการควบคุมปริมาณ โรงแรมและที่พักประเภทอื่นโดยมอบนโยบายให้หน่วยงานท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ควบคุมเพราะเป็นผู้ในพื้นที่ จะทราบดีว่าในพื้นที่นั้นมีจำนวนที่พักแรมอยู่มากเท่าใด ปริมาณห้องพักมีเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ หากในเขตพื้นที่ใดที่พักแรมอยู่ในสภาพแออัดมากเกินไปก็ให้ระงับการขออนุญาตสร้างที่พักแรมแล้วจัดให้สร้างในพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องที่พักแรมไม่เพียงพอ และควรพิจารณาสภาพผังเมืองประกอบการให้อนุญาต เพื่อไม่ให้อาคารของที่พักแรมไปกระทบต่อภูมิทัศน์และทัศนียภาพของพื้นที่ท่องเที่ยว และภาคเอกชนควรต้องศึกษาสถิติการท่องเที่ยวเพื่อประเมินสถานการณ์ท่องเที่ยวและเปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวกับจำนวนห้องพักที่มีอยู่ประเมินว่ามีสัดส่วนเป็นเช่นไร อุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยว สอดคล้องกันหรือไม่ เป็นต้น

ประเด็นต่อมาคือพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์หรือการเจ้าหน้าที่ จะต้องได้รับอนุญาตเสียก่อน โดยในการขอใบอนุญาตนั้น มาตรา 15 ได้ระบุว่าบุคคลธรรมดาผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบอาชีพธุรกิจนำเที่ยวต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ

- (ก) มีสัญชาติไทย
- (ข) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (ค) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรไทย
- (ง) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (จ) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (ฉ) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (ช) ไม่เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างถูกสั่งให้พักใบอนุญาต
- (ซ) ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

ส่วนมาตรา 40 ได้กำหนดไว้ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1.เป็นผู้มีสัญชาติไทย
- 2.มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- 3.เป็นผู้ได้รับวุฒิปัตริ หรือหนังสือรับรองว่าได้ผ่านการฝึกอบรมวิชา
มัคคุเทศก์ตามหลักสูตรที่คณะกรรมการรับรอง
- 4.ไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติดให้โทษ หรือเป็นโรคติดต่อที่
คณะกรรมการกำหนด
- 5.ไม่เป็น ผู้วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือน ไม่สมประกอบ หรือ เป็น
คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6.ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ
สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- 7.ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์
- 8.ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ แต่ถ้าเคยถูกเพิกถอน
ใบอนุญาตต้องถูกเพิกถอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี

จะเห็นได้ว่า ในมาตรา 15 ได้กำหนดให้คุณสมบัติเกี่ยวกับเรื่องสัญชาติสำหรับ
ผู้จัดนำเที่ยวไว้ว่าจะต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และมาตรา 40 ก็ได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับเรื่อง
สัญชาติของมัคคุเทศก์เช่นกัน การที่ระบุสัญชาติไว้ก็เท่ากับเป็นการสงวนอาชีพสำหรับคนชาติ ไม่
เป็นการเปิดตลาดให้กับคนต่างชาติอันเป็นการขัดหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ซึ่งหากต้องการ
ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จำเป็นที่จะต้องทำให้มีความเสรีในที่สุด บทบัญญัติทั้งสองก็
จำต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

โดยสรุปในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการลงทุนนั้น ในกรอบความ
ร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงและความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา ได้กำหนด
แนวทางความร่วมมือไว้กว้างมาก และกระตังตามความตกลงเกี่ยวกับการเปิดเสรีด้านการ
ท่องเที่ยว ยังมีบางธุรกิจที่ความตกลงยังไม่ครอบคลุมถึง เช่น สถานบันเทิง ยานพาหนะเช่า
ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น

แต่ทั้งนี้ในความตกลงที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีเป็นเรื่องเกี่ยวกับการที่อนุญาตให้
ต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศเป็นหลัก ดังนั้นแม้ความตกลงที่เกี่ยวกับการเปิดเสรียังไม่สามารถ
ขับเคลื่อนไปได้ แต่การลงทุนของคนชาติของรัฐนั้นก็ยังคงเดินหน้าต่อไปได้ รัฐอาจทำการส่งเสริม
การลงทุนให้แก่คนชาติโดยอยู่ในรูปของกฎหมายส่งเสริมการลงทุน สำหรับประเทศไทยแล้วได้แก่

กฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนของไทย กล่าวคือ จากบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ในหมวดที่ 7 กิจการบริการและสาธารณูปโภค ได้กำหนดประเภทและเงื่อนไขของกิจการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ในข้อ 7.3 และกิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวไว้ในข้อ 7.4 ดังนี้คือ

ตารางบัญชีกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

7.3 กิจการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	เงื่อนไข
7.3.1 กิจการบริการที่จอดเรือท่องเที่ยว	ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 1/2543 ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น
7.3.2 กิจการเดินเรือท่องเที่ยวหรือให้เช่าเรือท่องเที่ยว	1. ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง 2. ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้ -ลดหย่อนอากรขาเข้าเครื่องจักรกึ่งหนึ่งทุกเขต -ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 ปีทุกเขต
7.3.3 กิจการสวนสนุก	1. ต้องมีขนาดการลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท และที่ดินไม่น้อยกว่า 200 ไร่ 2. ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 3. ต้องจัดที่ดินร้อยละ 30 ของที่ดินทั้งหมดเป็นพื้นที่สีเขียวร้อยละ 15 และที่จอดรถร้อยละ 15
7.3.4 กิจการศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรมหรือศูนย์ศิลปหัตถกรรม	ต้องมีขนาดการลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ไม่น้อยกว่า 20 ล้านบาท และที่ดินขนาดไม่น้อยกว่า 10 ไร่

7.3 กิจการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว	เงื่อนไข ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 1/2543 ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น
7.3.5 กิจการอุทยานสัตว์น้ำ	1.ต้องมีขนาดการลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน ไม่น้อยกว่า 100 ล้านบาท และที่ดินมีขนาดไม่น้อยกว่า 10 ไร่ 2.ต้องจัดที่ดินร้อยละ 30 ของที่ดินทั้งหมดเป็นพื้นที่สีเขียวร้อยละ 15 และที่จอดรถร้อยละ 15 3.ต้องจัดทำรายงานศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม
7.3.6 กิจการสนามแข่งขันยานยนต์	1.ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง 2.ต้องได้รับมาตรฐานจากสมาคม FIA (Federation Internationale de L'Automobile) หรือ FIM (Federation Internationale de Motocyclisme) 3.ต้องมีมาตรการป้องกันและควบคุมมิให้เกิดอันตรายหรือเดือดร้อนแก่ผู้อยู่ใกล้เคียง 4.ต้องจัดทำรายงานการศึกษามลกระทบสิ่งแวดล้อม
7.3.7 กิจการสวนสัตว์เปิด	1.ต้องมีขนาดการลงทุนไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียนไม่น้อยกว่า 500 ล้านบาท และที่ดินมีขนาดไม่น้อยกว่า 500 ไร่ 2.ส่วนประกอบของโครงการต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ 3.ต้องจัดที่ดินร้อยละ 30 ของที่ดินทั้งหมด เป็นพื้นที่สีเขียว ร้อยละ 15 และที่จอดรถร้อยละ 15
7.3.8 กิจการกระเช้าไฟฟ้า	ต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

7.4 กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว	<p style="text-align: center;">เงื่อนไข</p> <p>ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 1/2543 ยกเว้นที่ระบุไว้เป็นอย่างอื่น</p>
7.4.1 กิจการหอประชุมขนาดใหญ่	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีพื้นที่ส่วนที่ใช้เพื่อการประชุมไม่น้อยกว่า 4,000 ตารางเมตร โดยห้องประชุมขนาดใหญ่ที่สุดต้องมีพื้นที่ ไม่น้อยกว่า 3,000 ตารางเมตร 2. ต้องมีเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับโครงการ 3. แบบแปลนแผนผังต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
7.4.2 กิจการศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีที่ดินไม่น้อยกว่า 50 ไร่ โดยเป็นพื้นที่แสดงสินค้าภายในอาคาร ไม่น้อยกว่า 25,000 ตารางเมตร 2. ต้องมีห้องสำหรับเจรจาธุรกิจทุกห้องแสดงสินค้า (Hall)
7.4.3 กิจการโรงแรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการที่ตั้งในเขต 1 หรือเขต 2 รวมทั้งอำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเมืองเชียงใหม่ ให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับอากรเท่านั้น 2. โครงการที่ตั้งในเขต 3 (ไม่รวมตามข้อ 1 และ 3) ให้ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรและสิทธิประโยชน์ไม่เกี่ยวกับอากรเท่านั้น 3. โครงการที่ตั้งในจังหวัด กาฬสินธุ์ นครพนม นราธิวาส น่าน บุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยาแพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สตูล สุรินทร์หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์ตามประกาศคณะกรรมการที่ 1/2543 4. ต้องมีจำนวนห้องพักไม่น้อยกว่า 100 ห้อง

จะเห็นได้ว่าแม้ได้มีกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนแล้ว แต่ตามบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ในหมวดที่ 7 ได้กำหนดถึงกิจการประเภทต่างๆที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไว้ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่ามีความไม่สอดคล้องในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาอยู่ 2 ประการ คือ

ประการแรก กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนบางกิจการ ไม่ได้มีความจำเป็นในการลงทุนในพื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น กิจการบริการจัดเรือท่องเที่ยว กิจการสวนสนุก กิจการอุทยานสัตว์น้ำ กิจการสนามแข่งขันจักรยานยนต์ เป็นต้น

ประการที่สอง กิจการบางประเภทที่อาจมีการลงทุนได้ ก็มีเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับการส่งเสริมและพัฒนา เช่น กิจการโรงแรม ซึ่งกำหนดให้มีจำนวนที่พักไม่น้อยกว่า 100 ห้อง ซึ่งอาจเป็นการเสี่ยงต่อนักลงทุนรายย่อยหากจะมีการลงทุนเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น

แต่ถึงอย่างไรก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่าเกณฑ์การพิจารณาการลงทุนของนักลงทุนคือเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์เป็นสำคัญ นั่นหมายถึง แม้ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน แต่หากพื้นที่นั้นมีศักยภาพที่จะลงทุนได้ การลงทุนก็จะเกิดขึ้นเอง แต่ในทางกลับกันแม้พื้นที่ใดมีกฎเกณฑ์การสนับสนุนการลงทุนมากเพียงใด แต่หากพื้นที่นั้นไม่มีศักยภาพการลงทุนก็ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้

4.2.8 การปฏิบัติตามพันธกรณีด้านความปลอดภัยและมั่นคง

ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีด้านการท่องเที่ยวของ ASEAN ได้มีการออกปฏิญญาด้านความปลอดภัยและความมั่นคงของการท่องเที่ยว (Declaration on tourism safety and security by the ASEAN Tourism ministers) โดยในปฏิญญาได้มีการกล่าวถึงมาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยต่างๆ เช่น การร่วมมือกันเพื่อต่อต้านการก่อการร้าย การสร้างความปลอดภัยแก่สนามบิน และท่าเรือ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการประสานความร่วมมือทางด้านข้อมูลกันระหว่างอาเซียนและชาติอื่นๆ เป็นต้น รวมถึงการสร้าง Webpage เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและทันเหตุการณ์สำหรับนักท่องเที่ยว สาธารณชน สื่อมวลชน และรัฐบาลต่างประเทศ แต่การจะทำให้ประเด็นนี้เป็นรูปธรรมได้นั้นรัฐจำเป็นต้องจัดโครงสร้างหรือจัดให้มีหน่วยงานที่ดูแลด้านความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวขึ้น แต่ทั้งนี้ตามปฏิญญาว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย มีกำหนดไว้แต่เพียงมาตรการป้องกันและ

จัดการปัญหาการก่อการร้ายเท่านั้น จึงยังไม่น่าที่จะเพียงพอต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยจากภัยอันตรายด้านอื่นๆได้

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุนการลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
Article 2	Article 3 (1)-(5)	Article 7	Article 8	-	-	-	Article 6
x	x	✓	✓	-	-	-	x
✓ = ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว				x = ไม่ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว			

ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุนการลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
TOU 26 TOU 27	TOU 2 (I) NSEC EWEC SEC	TOU 1	TOU 2 (V) TOU 8(IV) TOU 15 TOU 16 TOU 17 TOU 18 TOU 19	TOU 6 TOU 7 TOU 10 TOU 21 TOU 22 TOU 23 TOU 24	TOU 2 (II),(IV)	TOU 29	-
อาศัยความตกลงที่ว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง	✓	✓	✓	x	x	x	-
✓ = ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว				x = ไม่ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว			

ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนา
ตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุนการลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
ข้อ 4.4 ข้อ 4.13	ข้อ 3.a.1 ข้อ 3.a.2 ข้อ 3.b.1 ข้อ 3.b.2 ข้อ 4.10	ข้อ 4.1	ข้อ 4.2	ข้อ 4.7 ข้อ 4.8 ข้อ 4.9	-	-	-
✓	x	✓	✓	✓	-	-	-
✓ = ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว				x = ไม่ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว			

ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา
(Mekong-Ganga Cooperation : MGC)

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุนการลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
ข้อ 1.4.1	ข้อ 1.4.2	ข้อ 1.1.1 ข้อ 1.1.2 ข้อ 1.1.3 ข้อ 1.1.4 ข้อ 1.1.5 ข้อ 1.1.6	ข้อ 1.3.1 ข้อ 1.3.2 ข้อ 1.3.3 ข้อ 1.3.4	ข้อ 1.5.1 ข้อ 1.5.2	-	ข้อ 1.2.1 ข้อ 1.2.2	-
x	x	✓	✓	✓	-	x	-
✓ = ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว				x = ไม่ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว			

ตารางสรุปการส่งเสริมและพัฒนาตามกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มี การประชาสัมพันธ์	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนา ทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนา สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุน การลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
ข้อ 1.1	-	ข้อ 3.1 ข้อ 3.2 ข้อ 3.3 ข้อ 3.5 ข้อ 3.6 ข้อ 3.7	ข้อ 2.1 ข้อ 2.2 ข้อ 2.3 ข้อ 2.4 ข้อ 2.5 ข้อ 2.6	(มี ก า ร กำหนดพื้นที่ที่เป็นกรอบ ใน ก า ร พัฒนา)	ข้อ 4.1	-	-
✓	-	✓	✓	(✓)	×	-	-
✓ = ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว × = ไม่ให้การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 ปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาถึงการส่งเสริมและพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวระหว่าง ไทย ลาว และ กัมพูชา พบว่ามีอุปสรรคดังต่อไปนี้คือ

4.3.1 ปัญหาอันเกิดจากกรอบความตกลง

1. กรอบความตกลงและความร่วมมือที่ศึกษาเป็นความร่วมมือที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งสาขาการท่องเที่ยวเป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเข้มแข็งมากขึ้น ดังนั้นเมื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจเป็นเพียงวิธีการหนึ่ง ไม่ใช่วิธีการเดียว รัฐอาจเลือกที่จะพัฒนาในสาขาอื่นที่ไม่ใช่สาขา การท่องเที่ยวก็ได้ ยกตัวอย่างเช่นใน GMS มีกำหนดสาขาความร่วมมือไว้ถึง 9 สาขา 11 แผนงาน หรือใน ACMECS มีความร่วมมือ 5 สาขา 46 โครงการร่วม และ 224 โครงการทวิภาคี ซึ่งสาขาการท่องเที่ยวเป็นเพียงสาขาหนึ่งในสาขาทั้งหมดของกรอบความร่วมมือ ดังนั้นรัฐจึงต้องจัดสรรงบประมาณไปยังภาคส่วนอื่นๆด้วย ทำให้สาขาการท่องเที่ยวอาจไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

2. กรอบความตกลงและความร่วมมือต่างๆ ไม่มีลักษณะของการบังคับให้ปฏิบัติตามเท่าที่ควร เช่น

ในกรอบ GMS ความตกลงอยู่ในรูปของแถลงการณ์ร่วมคุนหมิง (Kunming Declaration) ซึ่งมีสถานะเทียบเท่าปฏิญญา รวมถึงในขั้นตอนการปฏิบัติก็เป็นการดำเนินการตามแผนงานในลำดับสูง (Flagship Programs)

ในกรอบ ACMECS ความอยู่ในรูปของปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) รวมถึงแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

ส่วนในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คงคา ความอยู่ในรูปของปฏิญญากรุงเวียงจันทน์ (Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation) รวมถึง Hanoi programme of action for Mekong-Ganga cooperation

และในกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ความตกลงอยู่ในรูปของปฏิญญาปากเซว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Pakse Declaration on Tourism Cooperation in the Emerald Triangle) และแผนปฏิบัติการในด้านความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่สามเหลี่ยมมรกต (Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle)

ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า กรอบความร่วมมือส่วนใหญ่ที่นอกเหนือจากความตกลงว่าด้วยการท่องเที่ยวอาเซียนแล้ว ความร่วมมือทั้งหลายจะอยู่ในรูปของปฏิญญาซึ่งเป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐว่าจะปฏิบัติตามเท่านั้นจะบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีต่อรัฐอื่นๆและเกิดเป็นความรับผิดชอบระหว่างประเทศ (State Responsibility) หากรัฐภาคีนั้นไม่ปฏิบัติตามความตกลงหรือกระทำการใดอันทำให้เกิดความเสียหายต่อรัฐภาคีอื่นๆตามหลักสุจริตในการปฏิบัติตามสนธิสัญญาต่างๆ⁶ คงไม่ได้ ดังนั้นการบังคับให้รัฐปฏิบัติตามคงทำได้แค่เพียงว่าหวังให้รัฐคำนึงถึงศักดิ์ศรีของประเทศและความประสงค์ที่จะร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยผ่านการประชุมในเวทีต่างๆเพื่อรายงานถึงความคืบหน้าเพราะหากในการประชุม รัฐนั้นๆยังไม่มี ความคืบหน้าดังที่ตนได้แถลงไว้ รัฐนั้นๆก็จะดูขาดความน่าเชื่อถือในสังคมระหว่างประเทศ

3. ปัจจัยสำคัญในการดำเนินการคือปัจจัยด้านเงินทุน แต่มีเพียงกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) เท่านั้นที่กำหนดเกี่ยวกับงบประมาณไว้ ทำให้กรอบอื่นๆที่ไม่มีงบประมาณกำหนดไว้ได้รับการขับเคลื่อนไปได้ช้ามาก

4.3.2 ปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐ

ประเทศไทย

1. ในด้านการผ่านแดน ประเทศไทยกับกัมพูชา ยังไม่ได้ยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับคนชาติของประเทศทั้งสองที่ถือหนังสือเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศซึ่งกันและกัน

⁶ ในมาตรา 26 อนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญา ค.ศ. 1969 และมาตรา 26 อนุสัญญาเวียนนาว่าด้วยกฎหมายสนธิสัญญาระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศหรือระหว่างองค์การระหว่างประเทศด้วยกันเอง รวมทั้งมาตรา 2 อนุ 2 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ ต่างบัญญัติเหมือนกันว่า “สนธิสัญญาทุกฉบับที่มีผลใช้บังคับแล้วย่อมผูกพันภาคีและจะต้องใช้บังคับโดยภาคีด้วยความสุจริต” กล่าวคือ สนธิสัญญาเมื่อมีผลบังคับใช้แล้วก็ย่อมก่อให้เกิดความผูกพันแก่รัฐภาคีคู่สัญญาที่จะต้องปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติใดๆ ตามที่สนธิสัญญากำหนดไว้ ดังนั้นการปฏิบัติตามพันธกรณีในสนธิสัญญาจึงเป็นการปฏิบัติตามหลักสัญญาต้องเป็นสัญญา (Pacta sunt servanda) ซึ่งคู่กรณีหรือรัฐสมาชิกต่างมีหน้าที่ตามกฎหมายสนธิสัญญาที่จะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีโดยสุจริต คือ จะต้องไม่กระทำการใดๆอันเป็นการขัดขวางหรือทำลายวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญานั้นเอง : ที่มา ประสิทธิ์ เอกบุตร, กฎหมายระหว่างประเทศ เรื่องสนธิสัญญา (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538), หน้า 141.

ทำให้เป็นอุปสรรคสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างคนชาติของประเทศทั้งสองส่วนโครงการ Single Visa นั้นลวายังต้องขอศึกษากฎหมายและเทคโนโลยีการเข้าเมืองก่อนจะเข้าร่วมในภายหลัง ซึ่งทำให้การอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนนี้ไม่ต่อเนื่องครบวงจร

2. การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมระหว่างประเทศอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เงินทุนมาก บางครั้งแม้รัฐทั้งสามจะแสดงเจตนารมย์กันชัดเจนแล้วว่า จะพัฒนาเส้นทางคมนาคมเส้นใด แต่ในทางปฏิบัติมักเป็นประเทศไทยที่ต้องรับภาระในกิจกรรมดังกล่าว ด้วยเหตุที่ประเทศทั้งสองติดขัดในด้านเงินทุนงบประมาณ

3. ปัญหาด้านกฎหมายภายในเกี่ยวกับการกำหนดสัญชาติของบุคคลในการทำกิจกรรมบางประเภทเช่น พ.ร.บ. โรงแรม หรือพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535 โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้ผู้ประกอบอาชีพมัคคุเทศก์หรือการจ้ดนำเที่ยวนี้ จะต้องได้รับอนุญาตเสียก่อน โดยในการขอใบอนุญาตนั้น มาตรา 15 ได้ระบุว่าบุคคลธรรมดาผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบอาชีพธุรกิจนำเที่ยวต้องมีคุณสมบัติมีสัญชาติไทย หรือมาตรา 40 ได้กำหนดไว้ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ต้องมีคุณสมบัติมีสัญชาติไทยเท่ากับเป็นการสงวนอาชีพสำหรับคนชาติ ไม่เป็นการเปิดตลาดให้กับคนต่างชาติอันเป็นการขัดหลักการประติบัติเยี่ยงคนชาติ ซึ่งหากต้องการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ก็จำเป็นที่จะต้องทำให้มีความเสรีในที่สุด บทบัญญัติทั้งสองก็จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข

5. กฎหมายที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนของไทย ยังไม่สอดคล้องต่อการพัฒนา กล่าวคือ กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนบางกิจการ ไม่ได้มีความจำเป็นในการลงทุนในพื้นที่ที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น กิจการบริการจอดเรือท่องเที่ยว กิจการสวนสนุก กิจการอุทยานสัตว์น้ำ กิจการสนามแข่งชันจักรยานยนต์ รวมถึง กิจการบางประเภทที่อาจมีการลงทุนได้ ก็มีเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับการส่งเสริมและพัฒนา เช่น กิจการโรงแรม ซึ่งกำหนดให้มีจำนวนที่พักไม่น้อยกว่า 100 ห้อง ซึ่งอาจเป็นการเสี่ยงต่อนักลงทุนรายย่อยหากจะมีการลงทุนเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเรื่องดังกล่าว เป็นต้น

6. ปัญหาเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งมีเพียงความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนเพียงความตกลงเดียวที่ได้มีการกำหนดให้มีการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมั่นคงขึ้น แต่ทั้งนี้จากปฏิกิริยาว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมั่นคงนั้นได้มีการกำหนดเพียงแต่เรื่องของมาตรการป้องกันกับปัญหาการก่อการร้ายที่อาจแฝงมากับการท่องเที่ยว ซึ่งจริงอยู่แม้ว่าการก่อการร้ายจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยและความมั่นคง แต่นั่นก็ไม่ได้แปลว่าปัญหา

ด้านความปลอดภัยและความมั่นคงที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีแค่ปัญหาการก่อการร้ายปัญหาเดียว ยังมีปัญหาอื่น ๆ ที่แฝงมากับการท่องเที่ยวได้อีกหลายปัญหา ยกตัวอย่างเช่น

ปัญหาแรงงานต่างด้าว

หากมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา แล้ว นอกจากปัญหาการห้ามบุคคลต่างด้าวประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แล้ว ยังอาจมีปัญหาลูกจ้างต่างด้าวที่หลบหนีเข้ามาทำงาน เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมาก จำเป็นต้องมีการจ้างงานมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งผู้ประกอบการบางรายอาจลักลอบนำแรงงานเหล่านี้เข้ามาทำงาน ซึ่งอาจเป็นงานที่ไม่จำเป็นต้องพบปะผู้คน หรือใช้ทักษะฝีมือมาก เช่น งานทำความสะอาดในโรงแรม งานเก็บล้างในห้องครัว เป็นต้น ซึ่งแม้จะมีกฎหมายผ่อนผันให้ผู้ประกอบการใช้แรงงานจากต่างด้าวได้ แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงมีแรงงานเหล่านี้ลักลอบเข้ามาทำงาน

ปัญหาสินค้าผิดกฎหมาย

กฎหมายภายในของแต่ละรัฐหรือการบังคับใช้กฎหมายในแต่ละรัฐอาจมีความแตกต่างกันสำหรับสินค้าบางประเภท ทำให้สินค้าบางชนิดเป็นสินค้าที่ถูกกฎหมายในประเทศหนึ่งแต่อาจผิดกฎหมายในอีกประเทศหนึ่ง เช่น พืช ของป่า สัตว์บางชนิด เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวบางกลุ่มข้ามไปซื้อสินค้าจาก ลาว หรือ กัมพูชา แล้วนำข้ามกลับมาฝั่งไทย ซึ่งอาจถูกกักไว้ในฐานะเป็นสินค้าที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือสินค้าผิดกฎหมายบางประเภท ซึ่งมีการซื้อขายกันอย่างเสรีบริเวณชายแดน เช่น สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ สินค้าปลอมแปลง อาทิสูรา บุหรี่ เป็นต้น หากมีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาจำนวนมากและสินค้าเหล่านี้ก็จะยิ่งมากขึ้นตาม

ปัญหาเกี่ยวกับการเล่นกาสิโน

ปัญหาการสกัดกั้นการเล่นกาสิโน ซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงอาจจะขัดหรือแย้งกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และ กัมพูชา กล่าวคือจากเหตุผลที่ประเทศไทยไม่อนุญาตให้มีบ่อนกาสิโน และเล่นการพนันในประเทศไทย แต่ในทางกลับกัน มีนักพนันและนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม เดินทางไปเล่นการพนันโดยเฉพาะที่ประเทศกัมพูชา จากการศึกษาจะพบว่า มาตรการป้องกันคนไทยเดินทางไปเล่นการพนันของด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ มีดังนี้คือ⁷

⁷ ด่านตรวจคนเข้าเมืองอรัญประเทศ www.aranimmigration.com

(1) จัดระเบียบการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยให้คนไทยที่ประสงค์เดินทางออกนอกราชอาณาจักรเข้าแถวเรียงหนึ่งเข้าในอาคารตรวจขาออก โดยกำหนดจำนวนให้เข้าได้ประมาณครั้งละประมาณ 50 คน ส่วนที่เหลือให้เข้าแถวรออยู่ด้านนอกห้องตรวจ สำหรับชาวต่างชาติหรือนักธุรกิจที่มีวีซ่าพร้อมที่จะไปท่องเที่ยวประเทศกัมพูชา ได้จัดช่องทางเข้าอาคารตรวจอีกช่องทางหนึ่งมิให้ปะปนกัน

(2) ในอาคารขาออก จัดช่องทางตรวจหนังสือเดินทางไทย ที่ไม่มีวีซ่า (เชื่อว่าจะไปเล่นการพนัน) ไว้ 3 ช่องตรวจ เป็นช่องตรวจหนังสือเดินทางต่างชาติและคณะทัวร์ 2 ช่องตรวจ และช่องพิเศษสำหรับกลุ่มคณะทัวร์ที่มีการยื่นเอกสารล่วงหน้าจำนวน 1 ช่องตรวจ ซึ่งแม้ว่าช่องตรวจชาวต่างชาติว่างก็ไม่อนุญาตให้คนไทยที่ต้องการไปเล่นการพนันได้เข้าตรวจ อันเป็นการไม่อำนวยความสะดวกให้กับนักพนัน

(3) ผู้เดินทางที่เป็นคนไทยต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนควบคู่กับหนังสือเดินทาง (Passport) หรือหนังสือผ่านแดน (Border Pass) ทุกครั้งที่เดินทางเข้า-ออก หากไม่สามารถแสดงหรือไม่พกบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรหมดอายุ จะไม่ประทับตราอนุญาตให้เดินทาง โดยจะดำเนินการส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรคลองลึกเพื่อทำการเปรียบเทียบปรับตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชนก่อนที่จะประทับตราอนุญาตให้เดินทางออกนอกราชอาณาจักร

(4) เมื่อผ่านการตรวจประทับตราอนุญาตให้เดินทางเข้าออกเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่โดยการสุ่มตรวจ ผู้เดินทางที่นำเงินออกนอกราชอาณาจักร เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด⁸

⁸กฎกระทรวงฉบับที่ 25 (พ.ศ.2550)ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสำแดงเงินตราต่างประเทศ สำหรับบุคคลที่เดินทางออกนอกประเทศในขณะผ่านด่านศุลกากรทุกแห่ง และประกาศกระทรวงการคลังเรื่องกำหนดวงเงินตราต่างประเทศที่ผู้นำเงินตราต่างประเทศออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศต้องสำแดงรายการเงินตราต่างประเทศดังนี้ "บุคคลใดนำเงินตราต่างประเทศที่เป็นธนบัตรหรือเหรียญกษาปณ์อันมีมูลค่ารวมกันเกินสองหมื่นดอลลาร์สหรัฐหรือเทียบเท่าออกไปนอกหรือเข้ามาในประเทศ ต้องแจ้งรายการเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรในขณะที่ยื่นผ่านด่านศุลกากรทุกแห่ง ตามแบบแนบท้ายประกาศนี้"

(5)กรณีผู้เดินทางคนไทยที่เดินทางเข้า-ออก โดยไม่ผ่านช่องทางหรือไม่ผ่านการตรวจหนังสือเดินทางหรือหนังสือผ่านแดนจะทำการเปรียบเทียบปรับในข้อหาความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 พร้อมทั้งสอบสวนปากคำและบันทึกประวัติไว้ทุกราย สำหรับคนต่างด้าวจะถูกจับกุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมาย

(6)ผู้เดินทางที่มีความประสงค์จะนำพาหนะเดินทางเข้า-ออกราชอาณาจักร เจ้าของหรือผู้ควบคุมยานพาหนะต้องยื่นเอกสารรายการตามแบบที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงและผ่านการตรวจประทับตราอนุญาตของเจ้าพนักงานตรวจคนเข้าเมืองทุกครั้ง ถ้าหากมีประสงค์เดินทางเข้า-ออกนอกเวลาทำการจะต้องเสียค่าทำการล่วงเวลาตามระเบียบของทางราชการ

(7)ผู้ควบคุมพาหนะจะต้องมีหนังสือเดินทางหรือหนังสือผ่านแดนและใบอนุญาตให้มีผู้โดยสารเดินทางไปกับพาหนะโดยเด็ดขาด กรณีมีผู้โดยสารจะให้ลงเข้าช่องตรวจเพื่อทำการตรวจหนังสือเดินทางหรือหนังสือผ่านแดนพร้อมแสดงบัตรประจำตัวประชาชนตามปกติเช่นบุคคลอื่นๆ นอกจากนี้จะไม่ให้รถตู้ของบ่อนการพนันผ่านเข้า-ออก ณ จุดตรวจโดยเด็ดขาด

(8)กรณีข้าราชการไทยประสงค์จะเดินทางออกนอกราชอาณาจักรจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดจึงจะตรวจอนุญาตให้เดินทางออกไปและจะดำเนินการสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องรายงานผู้บังคับบัญชาทราบทุกราย หากไม่มีหนังสืออนุญาตจากผู้บังคับบัญชาจะไม่อนุญาตให้เดินทางโดยเด็ดขาด

(9)ในกรณีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องขอให้อำนวยความสะดวกแก่บุคคลหรือคณะบุคคลจะต้องให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานดังกล่าวดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น โดยผู้เดินทางจะต้องมีเอกสารครบถ้วนตามระเบียบของทางราชการ หากผู้ที่ขอให้อำนวยความสะดวกไม่มีเอกสารครบถ้วนจะไม่อนุญาตให้เดินทางเข้าออกนอกราชอาณาจักร

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำหรับเงินตราไทยห้ามนำออกไปนอกประเทศเกินกว่าห้าหมื่นบาท เว้นแต่การนำเงินตราไทยออกไปยังประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกับประเทศไทย (พม่า ลาว กัมพูชา มาเลเซีย และ เวียดนาม) สามารถนำเงินตราไทยออกนอกประเทศได้ไม่เกินห้าแสนบาท การนำเงินตราไทยออกนอกประเทศเกินกว่าจำนวนที่กำหนด จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผ่านธนาคารที่ได้รับอนุญาตและนำต้นฉบับเอกสาร ธ.ต.5มาแสดงต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรขณะผ่านด่านศุลกากรทุกแห่ง

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า หากมีความประสงค์จะเดินทางออกนอกประเทศโดยเฉพาะการประสงค์จะไปเที่ยวยังบ่อนกาสิโน ยังมีกฎเกณฑ์อยู่หลายชั้นตอนที่สร้างความยุ่งยากให้แก่นักท่องเที่ยว

7. รายได้ที่ประเทศไทยจะได้จากการส่งเสริมและพัฒนากองการท่องเที่ยวเกี่ยวกับลาวและกัมพูชา คงคาดหวังได้เพียงจากประเทศที่สามที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่เพราะเมื่อพิจารณาถึงอัตราเงินเดือนที่ประชากรของลาวและกัมพูชาได้รับนั้น พบว่ายังเป็นจำนวนน้อยมาก จากการสำรวจของคณะกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ (DDFI); ASEAN Facts and Figures 2001 Research พบว่ารายได้โดยประมาณของประชากรในอาชีพต่างๆ มีดังนี้คือ

ตำแหน่ง	รายได้ต่อเดือน (ดอลลาร์สหรัฐ)
ผู้จัดการอาวุโส	400-700
ผู้จัดการระดับกลาง	400-500
ผู้จัดการระดับล่าง	300-500
สมุหบัญชี	300-500
เลขานุการ	100-250
เสมียน	40-80
พนักงานรับ-ส่งเอกสาร	40-80
ตำแหน่ง	รายได้ต่อเดือน (ดอลลาร์สหรัฐ)
พนักงานขับรถบริษัท	50-100
ภารโรง	35-50
ค่าแรงขั้นต่ำ	30

สำหรับกัมพูชานั้นประชากรมีรายได้แตกต่างกันตามพื้นที่ดังนี้คือ

เมือง	รายได้ต่อเดือน (ดอลลาร์สหรัฐ)
พนมเปญ	100
สีหนุวิลล์	50
เสียมราฐ	55
อื่นๆ	20

อาจกล่าวได้ว่าประชากรของประเทศกัมพูชาร้อยละประมาณ 36 มีความเป็นอยู่ภายใต้เส้นความยากจนยิ่ง้อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีโดยเฉลี่ย 80-150 ดอลลาร์สหรัฐ (ขึ้นอยู่กับความสามารถและสาขาที่สำเร็จการศึกษา)

ดังนั้นเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นหากประชากรของทั้งสองประเทศต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมาก ประเทศไทยจึงต้องคาดหวังรายได้ที่ทำได้ทางเดียว คือจากนักท่องเที่ยวจากประเทศนอกกลุ่ม แต่ในทางกลับกันเมื่อค่าครองชีพในลาวและกัมพูชาต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยวจากไทยออกไปท่องเที่ยวยังลาวและกัมพูชามากขึ้น

8. ปัญหาด้านองค์กร กล่าวคือ ปัญหาเรื่องหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศไทย ซึ่งจะเห็นว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ถือเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว แต่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่สามารถควบคุมการพัฒนาในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และขาดอำนาจในการควบคุมจัดระเบียบปัจจัยที่อยู่ภายในองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมด ประกอบกับหน่วยงานแต่ละแห่งผู้ทำหน้าที่ควบคุมดูแลในแต่ละองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังขาดการประสานงานซึ่งกันและกัน ทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว ไม่เป็นเอกภาพ รวมถึงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไม่มีเงินทุนที่จะดำเนินการพัฒนา ไม่มีงบประมาณด้านการตลาดอย่างเพียงพอ และขาดอัตรากำลังที่เหมาะสมสำหรับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่ประสบปัญหาเนื่องจากโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงอยู่ภายใต้ระบบราชการและอิทธิพลของทางการเมือง ทำให้ระบบการทำงานเชิงซ้ำจากขั้นตอนของระบบราชการและต้องทำงานตามนโยบายของนักการเมือง แทนที่จะมีแนวทางของตัวเองในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อีกทั้งระบบการเมืองไทยที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอทำให้นโยบายของรัฐบาลในแต่ละสมัยที่เข้ามาดูแลอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันไป จึงขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตามนโยบาย

* Poverty line ; ธนาคารโลกกำหนดค่าของเส้นแบ่งความยากจน 1.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน แต่กัมพูชาประมาณ 0.5 ดอลลาร์สหรัฐต่อคนต่อวัน

ลาว

1. นักท่องเที่ยวไม่สามารถที่จะเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในลาวได้โดยลำพัง ทั้งนี้ เพราะ ลาวมีระเบียบว่านักท่องเที่ยวจะต้องมีผู้รับรองตลอดระยะเวลาที่อยู่ในลาว ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักท่องเที่ยวไม่ว่าสัญชาติใดก็ตามจะต้องติดต่อกับบริษัทท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นผู้รับรองการเข้าประเทศ มิฉะนั้นนักท่องเที่ยวดังกล่าวจะไม่สามารถเดินทางเข้าลาวได้ บริษัททัวร์ที่สามารถให้การรองรับนักท่องเที่ยวได้จะต้องเป็นบริษัทที่ทำสัญญากับองค์การท่องเที่ยวแห่งลาว และแจ้งให้ทางสถานทูตลาวทราบ เมื่อนักท่องเที่ยวจะเดินทางท่องเที่ยวไปในลาว จำเป็นต้องติดต่อกับบริษัททัวร์ก่อนที่บริษัททัวร์จะแจ้งรายชื่อให้องค์การท่องเที่ยวของลาว หลังจากนั้นนักท่องเที่ยวต้องนำหลักฐานที่ออกโดยบริษัททัวร์ นำวีซ่าและค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวในลาว

อุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ การที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถเดินทางในลาวได้โดยอิสระ ทั้งนี้เพราะ ลาวมีระเบียบกำหนดว่า การเดินทางออกนอกเขตนครเวียงจันทน์นั้น ผู้เดินทางจะต้องมีใบอนุญาตเดินทาง ซึ่งออกโดยเจ้าหน้าที่ของนครหลวงเวียงจันทน์และเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะออกใบอนุญาตเดินทางได้ ซึ่งหมายความว่านักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางไปถึงนครเวียงจันทน์แล้ว หากประสงค์ที่จะเดินทางมายังแขวงจำปาสัก นักท่องเที่ยวคนดังกล่าวจะต้องติดต่อกับทั้งเจ้าหน้าที่นครเวียงจันทน์และเจ้าหน้าที่แขวงจำปาสัก เพื่อขอใบอนุญาตเดินทางดังกล่าว ซึ่งเป็นการไม่สะดวกและเป็นอุปสรรคแก่การท่องเที่ยวภายใน ลาว เป็นอย่างยิ่ง

2. ภายใต้การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์เป็นเวลานาน ส่งผลให้บุคลากรต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับการผลิตแบบอุตสาหกรรมและการฝึกอบรมนาน เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ ความชำนาญ นอกจากนี้ อัตราการรู้หนังสือยังต่ำมากรวมถึงปัญหาการติดต่อระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลจะต้องติดต่อผ่านหลายหน่วยงานซึ่งยังมีระบบการประสานงานที่ไม่ดีพอมีการตั้งอำนาจกันระหว่างส่วนกลางและแขวง ทำให้การติดต่อเป็นไปด้วยความลำบาก

3. หากมีการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวจากการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว อาจทำให้ โครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ไม่สามารถขยายตัวเพื่อรองรับกับความต้องการของการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นระบบคมนาคมขนส่ง ระบบการติดต่อสื่อสาร ไฟฟ้าและประปา ยังขาดแคลนและล่าช้ามาก ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

กัมพูชา

1. กัมพูชายังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นระบบคมนาคมขนส่งระบบสาธารณสุขปลอดภัยระบบโทรคมนาคม ส่งผลให้กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวบางประการอาจหยุดชะงักไม่ต่อเนื่อง

2. แม้กัมพูชามีนโยบายเปิดน่านฟ้าเสรีแก่สายการบินพาณิชย์ต่างประเทศให้สามารถบินตรงมายังเมืองเสียมราฐซึ่งมีนครวัด-นครธมเป็นสิ่งดึงดูด แต่เนื่องจากข้อกำหนดของ UNESCO ที่จำกัดขนาดของเครื่องบินทำให้การบินตรงมายังเสียมราฐเหมาะสำหรับการบินในระยะใกล้โดยใช้เครื่องบินเล็กมากกว่าการบินตรงมาจากระยะไกล

3. แม้การขยายตัวของนักท่องเที่ยวมาชมนครวัด-นครธมและโบราณสถานต่างๆจะมีอัตราที่น่าพึงพอใจ แต่ปรากฏว่ากัมพูชาไม่สามารถบริหารทรัพยากรเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพได้ เพราะปรากฏว่านักท่องเที่ยวที่มายังสถานที่ดังกล่าวใช้ระยะเวลาพักแรมเพียง 1-2 คืนเท่านั้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับการลงทุนในกัมพูชา กล่าวคือ แม้การลงทุนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเช่นธุรกิจโรงแรม ร้านอาหารจะเป็นธุรกิจที่น่าสนใจ แต่สถานการณ์ความไม่มั่นคงทางการเมืองในกัมพูชายังคงส่งผลให้นักลงทุนมีความลังเลที่จะเข้าไปลงทุน เนื่องจากกฎเกณฑ์การลงทุนภายในกัมพูชาการเปลี่ยนแปลงหรือทบทวนโครงการลงทุนที่ได้รับอนุมัติไปอยู่บ่อยครั้ง เช่น เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลใหม่จากพรรคหนึ่งมาเป็นอีกพรรคหนึ่งเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินหรือบริหารกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รัฐบาลใหม่หรือรัฐมนตรีคนใหม่จะไม่รับผิดชอบหรือผูกพันในสิ่งที่รัฐบาลเก่าหรือรัฐมนตรีคนเดิมเคยทำสัญญาไว้ ทำให้เกิดการยกเลิกสัญญาหรือยกเลิกใบอนุญาตหรือสัมปทานหรือสิทธิประโยชน์ในธุรกิจที่เคยได้รับอนุญาตหรืออนุมัติแล้ว ส่งผลให้นักลงทุนต่างชาติได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ทำให้ขาดความมั่นใจในการลงทุน การประกอบธุรกิจภายในกัมพูชา เนื่องจากขาดมาตรการเพื่อความคุ้มครองนักลงทุนต่างชาติ ที่มาลงทุนประกอบธุรกิจในกัมพูชา

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา จะอาศัยความตกลงที่เป็นการท่องเที่ยวโดยตรงไม่ได้ เพราะองค์ประกอบของการท่องเที่ยวต้องอาศัยปัจจัยอื่นหลายๆปัจจัยที่เข้าด้วยกัน เช่น การผ่านแดน การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาเพื่อประเมินความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในหลายๆส่วนด้วยกัน ดังนี้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวไทย ลาวและกัมพูชา ที่ประกอบด้วยกันทั้งสิ้น 8 องค์ประกอบด้วยกันคือ

- 1)การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน
- 2)การเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคม
- 3)การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี
- 4.การพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- 5)การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว
- 6)สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
- 7)การสนับสนุนการลงทุน
- 8)ความปลอดภัยและมั่นคง

และความตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องอีก 5 กรอบความตกลง คือ

- 1)ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน (ASEAN Tourism Agreement)
- 2)โครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS)
- 3)ยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)
- 4)ความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา
- 5)ความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต

รวมถึงความตกลงทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีในการค้าบริการในกรอบของ GATS และ AFAS นั้นสรุปได้ดังนี้

การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน

ในการอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนแก่ประเทศในกลุ่มความร่วมมือ ซึ่งในลักษณะนี้ได้แก่การยกเลิกวีซ่าหรือการตรวจลงตราซึ่งกันและกันระหว่างไทย ลาวและกัมพูชา ซึ่งในปัจจุบัน ลาวและไทย รวมถึง ลาวกับกัมพูชา ได้ยกเลิกวีซ่าท่องเที่ยวซึ่งกันและกันแล้ว คงเหลือแต่ไทยกับกัมพูชายังคงอนุญาตเพียงแค่วีซ่าทางราชการเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัตินั้นการเดินทางเข้าในลาว กับ กัมพูชามีดังนี้คือ

ลาว

การเดินทางเข้าลาวจะใช้เอกสารผ่านแดน 2 ประเภทคือ หนังสือผ่านแดน (Border Pass) ใช้กับบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนโดยมีอายุ 1 ปี ส่วนหนังสือผ่านแดนชั่วคราว(Temporary Border Pass)ใช้กับบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกพื้นที่ชายแดน ใช้ได้ครั้งเดียว โดยนักท่องเที่ยวสามารถพำนักได้ครั้งละไม่เกิน 3 วัน 2 คืน

กัมพูชา

มีหนังสือผ่านแดน(Border Pass)ประเภทเดียว ใช้กับบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้อยู่อย่างถาวร ณ พื้นที่ ชายแดน มีอายุ 2 ปี สำหรับบุคคลที่อยู่นอกพื้นที่ให้ใช้หนังสือเดินทาง (Passport) โดยพำนักได้เป็นระยะเวลา 7 วันต่อครั้ง แต่ไม่เกิน 15 วัน นอกนั้นหากเข้าพื้นที่ที่ไม่ติดต่อกันก็ต้องขอวีซ่าด้านการท่องเที่ยวต่อไป

ดังนั้นจะเห็นว่า ข้อจำกัดของการใช้ Border Pass ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวคือ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้เฉพาะจังหวัดพื้นที่ที่อยู่ติดต่อกันเท่านั้น จึงมีแนวความคิดในการจัดทำเอกสารอีกประเภทหนึ่งขึ้นเรียกว่า เอกสารเดินทางพิเศษ (Special Travel Document) ซึ่งไม่ใช่หนังสือเดินทาง (Passport) หรือหนังสือผ่านแดน (Border Pass) แต่เป็นเอกสารเดินทางพิเศษที่ได้รับการยอมรับจากประเทศในพื้นที่ศึกษา และควรมีภาษากลางหรือทุกภาษาของประเทศสมาชิกปรากฏอยู่ในเอกสารเดินทางพิเศษนี้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในเรื่องการติดต่อสื่อสาร แต่มีข้อจำกัด คือ การอนุญาตให้ใช้เฉพาะนักท่องเที่ยวของประเทศในพื้นที่ศึกษาที่ยอมรับเท่านั้น และใช้ท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ที่ตกลงกันในระหว่างประเทศที่มีการศึกษา ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีชายแดนระหว่าง

ประเทศติดต่อกันและไม่จำเป็นต้องให้ท่องเที่ยวทุกพื้นที่ของประเทศในพื้นที่ศึกษา และอาจตกลงกันเป็นพื้นที่ๆร่วมกันของ 2 ประเทศ หรือ 3 ประเทศก็ได้

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น จากการศึกษาเกี่ยวกับระดับค่าครองชีพของบุคคลที่น่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวของลาวและกัมพูชา จะพบว่า รายได้ของกลุ่มเป้าหมายของลาวและกัมพูชายังถือว่าต่ำมาก ดังได้แสดงไว้ในบทวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในบทที่แล้วซึ่งเมื่อเทียบกับการเดินทางมาท่องเที่ยวในไทยแล้วเท่ากับว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงมากทำให้การคาดหวังรายได้ที่เป็นกอบเป็นกำจากนักท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศด้วยกันเป็นไปได้ยาก ดังนั้นกลุ่มเป้าหมายหลักของการส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวในครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวจากประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งลักษณะการผ่านแดนจะปรากฏในลักษณะที่ 2 ดังนี้คือ

ลักษณะที่ 2 การอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนให้แก่ประเทศนอกกลุ่ม ซึ่งในลักษณะนี้ได้แก่การยกเลิควีซ่าหรือการตรวจลงตราให้แก่ประเทศนอกกลุ่ม แต่การอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนนั้นจะต้องให้มีการยกเลิควีซ่าหรือการตรวจลงตราแก่ประเทศนอกกลุ่มให้ตรงกันทั้งสามประเทศซึ่งเป็นไปได้ยาก ดังนั้นจึงมีแนวความคิดในการจัดทำเป็น Single Visa ขึ้น ซึ่งจากเอกสารความร่วมมือทุกกรอบการศึกษาจะพบว่าได้มีข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ Single Visa ทุกกรอบความตกลง กล่าวคือ ในความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนก็ได้มีการกล่าวถึงการจัดทำ Single Visa เพื่อให้อำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนในกลุ่มประเทศอาเซียน ในกรอบของ GMS ก็มีการกล่าวถึงการจัดทำ Single Visa เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง เป็นต้น แต่สำหรับประเด็นการจัดทำ Single Visa ให้เป็นรูปธรรมของไทย ลาว และกัมพูชานั้น ได้มีการจัดทำในกรอบของ ACMECS ขึ้น แต่ในเบื้องต้นนั้น เป็นการนำร่องกันระหว่างไทยกับกัมพูชาเท่านั้น ซึ่งลาวยังขอศึกษาและทบทวนกฎระเบียบภายในเสียก่อนเพราะเนื่องจากกฎระเบียบเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในลาวยังมีข้อจำกัดทั้งในประเด็นที่จะต้องให้มีการรับรองจากบริษัทนำเที่ยวเสียก่อนที่จะขอวีซ่าเข้าในลาว และปัญหาความจำเป็นที่ต้องขออนุญาตเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในแต่ละแขวงของลาวในการเดินทางเข้ามาในและออกไปยังแขวงอื่นๆ

ทั้งนี้ในกรอบความร่วมมือ ACMECS ได้กำหนดไว้แต่เพียงประเด็นของ Single Visa คือการเข้ามายังดินแดนของรัฐ แต่ในขั้นตอน ณ จุดตรวจผ่านแดน หรือในการขนส่งผ่านแดนนั้น ACMECS ยังไม่ได้ก้าวล่วงมาถึง ซึ่งในประเด็นนี้นั้น ตามกรอบความร่วมมือ GMS ได้มีความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (GMS Cross-Border Transport

Agreement) ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนและกระบวนการทำงานของแต่ละประเทศซึ่งจะทำให้ ยานพาหนะของประเทศสมาชิกสามารถขนส่งผู้โดยสารข้ามดินแดน รวมทั้งผ่านดินแดนของ ประเทศสมาชิกไปยังประเทศที่สามได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น เท่ากับเป็นการเสริมในกรอบ ความร่วมมือ ACMECS ซึ่งกันและกัน

และกับกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตได้อำนวยความสะดวกในด้าน การผ่านแดนแก่พื้นที่เฉพาะที่ได้ตกลงกันของทั้ง 3 ประเทศ นั่นคือ กัมพูชา(ช่องจอม) กับไทย (ช่องสง่า จังหวัดศรีสะเกษ) กัมพูชา (Dong Kralor) – ลาว (Veane Kham) และลาว(วังเต่า)-ไทย (ช่องเม็ก จังหวัดอุบลราชธานี) อันเป็นการส่งเสริมในเฉพาะรายพื้นที่ที่มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น อีกด้วย

โดยสรุปแล้วสำหรับประเด็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนของไทย ลาว และกัมพูชาแล้ว นอกจากประเด็นแนวทางการปฏิบัติการเดินทางเข้าประเทศที่ประเทศทั้ง 3 พึ่งให้แกกันแล้ว รวมถึง กฎระเบียบต่างเพื่อรองรับการผ่านแดน ณ จุดผ่านแดนนั้น ในแต่ละ ประเทศได้เตรียมการไว้เรียบร้อยแล้วจากความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนใน อนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง คงเหลือแต่เพียงการอนุญาตให้เดินทางเข้าประเทศโดยผ่านทาง Single Visa ซึ่งจำเป็นต้องรอให้ลาวศึกษาและทบทวนกฎระเบียบภายในของลาวเสียก่อน องค์ประกอบ การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนถึงจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคม

สำหรับการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การคมนาคมทางบก การคมนาคมทางอากาศ และการคมนาคมทางน้ำนั้น จะเห็นได้ว่า แทบทุก กรอบความตกลงจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านโครงสร้างการคมนาคม เช่น การพัฒนา ถนน การก่อสร้างทางรถไฟ การพัฒนาสนามบิน การพัฒนาแนวเขื่อนริมน้ำ เป็นต้น แต่ในทาง ปฏิบัติ โครงการต่างๆได้รับการตอบสนองในโครงการพัฒนาความร่วมมือในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ทั้งนี้เพราะการดำเนินการเชื่อมโยงและพัฒนาเส้นทางคมนาคมนั้น ปัจจุบัน สำคัญก็คือด้านงบประมาณ แทบทุกกรอบความตกลง วางหลักถึงเรื่องการพัฒนาการคมนาคมไว้ จริง แต่กรอบความตกลงต่างๆเหล่านั้นไม่มีการกำหนดถึงงบประมาณที่ชัดเจน แต่ตามกรอบของ GMS นั้น ไทย ลาว และกัมพูชา สามารถพัฒนาการคมนาคมได้จริง ทั้งนี้เนื่องจากในกรอบของ GMS มีการกำหนดงบประมาณที่ชัดเจน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การได้รับความช่วยเหลือจาก ประเทศหุ้นส่วนการพัฒนา คือ ฝรั่งเศส เยอรมนี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และธนาคาร

พัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) ยกตัวอย่างเช่น การได้รับความช่วยเหลือจาก ฝรั่งเศสในการพัฒนาสนามบินโปเชนตง และสนามบินปากเซ จากประเทศฝรั่งเศส การได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลออสเตรเลียในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง (หนองคาย-เวียงจันทน์) เป็นต้น

การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกกับทางน้ำ ต่างจากการพัฒนาคมนาคมทางอากาศ ตรงที่ว่า การพัฒนาการคมนาคมทางบกและทางน้ำ หากรัฐพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเรียบร้อยแล้ว บั้จเจกชนก็สามารถนำยานพาหนะของตนใช้เดินทางตามเส้นทางนั้นได้ แต่การพัฒนาการคมนาคมทางอากาศ แม้รัฐจะก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานได้แล้ว เช่น การก่อสร้างสนามบินขึ้น แต่การคมนาคมก็ยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะการพัฒนาและเชื่อมโยงการคมนาคมทางอากาศจำเป็นที่จะต้องเจรจาเปิดสิทธิทางการบินกันระหว่างประเทศ ซึ่งในประเด็นนี้ ในกรอบของ GMS ไม่ได้กล่าวถึง หากแต่ไทย ลาว และกัมพูชา ได้ดำเนินตามกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ซึ่งตามกรอบ ACMECS ได้ผลักดันโครงการเพื่อขยายโครงข่ายการบินในอนุภูมิภาคระหว่างเมืองหลวงและเมืองสำคัญให้เกิดขึ้น แต่สิ่งหนึ่งที่ ACMECS พยายามทำแต่ยังไม่สำเร็จก็คือ การเจรจาขอทำการบินระหว่างเมืองในลักษณะการบินเป็นวงรอบ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการเจรจาในระดับพหุภาคีเพื่อปรับปรุงสิทธิการบินให้เหมาะสมต่อไป

โดยสรุปแล้วการพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมนั้นมีกรอบความตกลง กล่าวถึงอยู่หลายกรอบความตกลง แต่ในทางปฏิบัติกรอบที่สามารถปฏิบัติได้จริงคือกรอบของ GMS เนื่องจากในกรอบของ GMS มีงบประมาณที่สามารถผลักดันโครงการต่างๆให้เป็นรูปธรรมได้จริง

การสร้างการประชาสัมพันธ์ที่ดี

ทุกกรอบความตกลงในความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ไว้มาก โดยในแต่ละกรอบความร่วมมือก็จะกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากันออกไปตามความเหมาะสมของพื้นที่ เช่น ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน กำหนดทิศทางการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญคือ "Visit Asean Campaign" และ "Asean Tourism Forum" ซึ่งมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงจุดขายของการท่องเที่ยวในอาเซียน หรือตามกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) การประชาสัมพันธ์จะเป็นลักษณะ "Mekong Destination" คือมุ่งเน้นความสำคัญของพื้นที่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงเป็นหลัก ในกรอบ ACMECS คือ "Four Countries one destination"

ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ GMS แต่จำกัดกรอบความร่วมมือเพียงแค่ 4 ประเทศ เป็นต้น นอกจากนั้นคือกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และกรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต จะเน้นการประชาสัมพันธ์ในลักษณะการชี้แจงให้นักท่องเที่ยวทราบ ไม่เห็นการประชาสัมพันธ์แบบการเชื้อชวนให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวแบบเป็นวงกว้างดังเช่นที่ได้กล่าวมาแล้ว

จะสังเกตได้ว่าในด้านการประชาสัมพันธ์นั้น ทุกกรอบความตกลงดำเนินการไปได้ด้วยดี ทั้งนี้เพราะการประชาสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่จำเป็นต้องใช้เงินทุนสูงมากนักเมื่อเทียบกับองค์ประกอบด้านอื่นๆ ทำให้การประชาสัมพันธ์สามารถรุดหน้าไปได้โดยเร็ว

การพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ทุกกรอบความตกลง ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลไว้เหมือนกัน แต่การพัฒนาทรัพยากรบุคคลตามกรอบต่างๆ จะคล้ายๆ กับการประชาสัมพันธ์คือ การพัฒนาทรัพยากรบุคคลจะแตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ที่กรอบความตกลงนั้นครอบคลุมอยู่ เช่น ความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน กำลังจัดทำมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (Mutual Recognition Arrangement : MRA) หรือในกรอบของ GMS และ ACMECS ก็เป็นการฝึกอบรมบุคคลในด้านต่างๆ แตกต่างกันไปตามพื้นที่ กล่าวคือ ถ้าเป็นการพัฒนาระหว่างไทย ลาว กัมพูชา และมี พม่า มาเกี่ยวข้องเพียงประเทศเดียวก็จะเป็นการพัฒนาในกรอบ ACMECS แต่หากเป็นการพัฒนาระหว่างไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม จีน และพม่า ก็จะมีการดำเนินการตามกรอบของ GMS ส่วนในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคา และสามเหลี่ยมมรกตนั้น มีการพัฒนาเพียงบางส่วนแต่ไม่รุดหน้าไปเท่าใดนัก

การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว

กรอบความร่วมมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวนั้นคือ ACMECS แม้จะมีกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-คองคา และความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต มาช่วยเสริมบ้างแต่ก็ไม่มากเท่าใด เท่ากับว่า ตัวจักรหลักในการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ในกรอบของ ACMECS

การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวในกรอบของ ACMECS นั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะแรก เป็นการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว เช่นการทำงานวิจัยในพื้นที่ท่องเที่ยวด้านต่างๆ การแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ซึ่งในลักษณะแรกนี้ โดยมีกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขง-คองคามาช่วยเสริมบ้างในบางประเด็น ส่วนลักษณะที่สอง เป็นการพัฒนากิจ

กรรมท่องเที่ยว เช่น การจัดการรวานทัวร์ การจัดทัวร์จักรยาน การจัด FAM Trip เป็นต้นโดยกิจกรรมเหล่านี้ได้ดำเนินการควบคู่ไป 2 กรอบด้วยกันคือกรอบ ACMECS และ กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกต ซึ่งการกระทำเหล่านี้นอกจากจะเป็นการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวแล้วยังจัดเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้อีกลักษณะหนึ่งด้วย

การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่หนึ่ง เป็นการพัฒนาสาธารณูปโภคในส่วนของภาครัฐ เช่น การจัดให้มีไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ตลาดสด เป็นต้น โดยในภาครัฐนี้กรอบความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตได้กำหนดด้วยคำไว้วางใจมาก กล่าวคือ ใช้ด้วยคำว่า "ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ให้เชื่อมต่อกิจกรรมท่องเที่ยวในสามเหลี่ยมมรกต" ซึ่งจะเห็นว่าในกรอบนี้ไม่มีการระบุลงไปให้ชัดเจนว่า คำว่าโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกระหว่างพื้นที่ที่จะเชื่อมต่อกิจกรรมท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง ทำให้ยากต่อการพัฒนา ส่วนในกรอบของ GMS นั้น ได้มีการกำหนดถึง การจัดให้มีไฟฟ้า ประปา ตลาด การจัดการขยะ การสาธารณสุข ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่า แม้ตามความตกลงจะไม่ได้กำหนดกรอบการดำเนินการเรื่องเหล่านี้ไว้แต่ด้วยเป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดให้มีสิ่งเหล่านี้เป็นบริการสาธารณสุขอยู่แล้ว ดังนั้นแม้ไม่มีข้อบทเหล่านี้ การพัฒนาสาธารณูปโภคในภาครัฐก็อาจเกิดขึ้นได้

ลักษณะที่สอง เป็นการพัฒนาสาธารณูปโภคในส่วนของเอกชน เช่น ที่พักร้านอาหาร สถานบันเทิง ร้านขายของที่ระลึก ยานพาหนะเช่า โดยการพัฒนาในลักษณะนี้จะการที่รัฐจะเข้ามาเกี่ยวข้องได้นั้นคือการที่รัฐจัดให้มีการลงทุนในสาธารณูปโภคดังกล่าว

การสนับสนุนการลงทุน

จากประเด็นข้างต้น นอกจากการลงทุนในสาธารณูปโภคของภาครัฐแล้ว อีกประการคือการลงทุนของภาคเอกชนซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านนี้ได้มีอยู่ 2 ปัจจัยด้วยกันคือ

ปัจจัยแรกเป็นปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือ เอกชนหรือนักลงทุนจะพิจารณาว่าพื้นที่นั้นมีศักยภาพนำลงทุนมากน้อยเพียงใด มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากหรือน้อย และความต้องการด้านต่างๆของนักท่องเที่ยวมีอะไรบ้าง เป็นต้น

ส่วนปัจจัยที่สองคือปัจจัยด้านกฎหมาย กล่าวคือ เอกชนจะพิจารณาว่าในพื้นที่นั้นมีข้อบท หรือกฎเกณฑ์ที่กำหนดถึงการจัดให้มีการลงทุนหรือไม่

แต่ในกรณีนี้จะพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านกฎหมายเท่านั้น กล่าวคือจะพิจารณาในความตกลงที่กล่าวถึงการส่งเสริมการลงทุนในสาธาณูปโภคของภาคเอกชน ซึ่งในกรอบความร่วมมือ GMS ซึ่งในกรอบของ GMS วางหลักไว้กว้างมากคือ "การสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน" หรือในกรอบความร่วมมือลุ่มแม่น้ำโขงคองคา บัญญัติว่า "การพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวให้ดึงดูดการลงทุน" ดังนั้นจะเห็นว่ากรอบความตกลงทั้งสองนั้นมีหลักการที่กว้างมาก ไม่ระบุไปให้ชัดเจนว่าต้องการให้ทำอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับด้านสาธาณูปโภค ดังนั้นการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านนี้จึงเป็นไปได้ยาก

แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงกรอบความตกลงที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทั้งในกรอบของ GATS และ AFAS จะเห็นว่า ทั้ง 2 กรอบนี้เกี่ยวข้องกับการลงทุน โดยมีหลักเกณฑ์เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการลงทุน ใน 2 สาขาสำคัญ คือ ที่พักแรมและร้านอาหาร

ในส่วนของที่พักแรม ถูกบรรจุอยู่ใน CPC 64110 Hotel lodging services และร้านอาหารถูกบรรจุอยู่ใน CPC 64210 Meal serving services with full restaurant services ซึ่งแม้ใน GATS ลาวยังไม่ได้เข้าร่วม แต่ใน AFAS ซึ่งเป็นการเปิดเสรีในลักษณะ GATS plus ทั้งสามประเทศได้เข้าร่วมและมีข้อผูกพันในการเปิดเสรีดังกล่าวแล้ว

แต่ทั้งนี้ในความเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนคิดว่าปัจจัยที่มีความสำคัญที่สุดที่เอกชนนักลงทุนใช้ตัดสินใจในการลงทุนนั้นคือปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์ นั่นก็แปลว่า พื้นที่ใดที่มีศักยภาพนำลงทุน แม้ไม่มีกฎเกณฑ์ใดให้การสนับสนุนการลงทุนก็จะเกิดขึ้นได้ แต่ในทางกลับกัน พื้นที่ใดที่แม้มีกฎเกณฑ์ที่ให้การส่งเสริมการลงทุนมากแต่พื้นที่ท่องเที่ยวไม่มีศักยภาพการลงทุนก็ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้

ความปลอดภัยและความมั่นคง

มีเพียงความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนเท่านั้น ที่ระบุถึงเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคง นั่นคือ ตามกรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียนได้มีการออกปฏิญญาว่าด้วยการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมั่นคง (Declaration on tourism safety and security by the ASEAN Tourism ministers) ที่มีการบัญญัติถึงแนวทางในการต่อต้านการก่อการร้ายที่อาจแฝงมากับการท่องเที่ยว แต่จริงอยู่ที่การก่อการร้ายเกี่ยวข้องกับความปลอดภัย แต่องค์ประกอบด้านความมั่นคงไม่ใช่มีเพียงการก่อการร้ายเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีปัจจัยด้านอื่นๆด้วย เช่น การซื้อขาย

สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ สินค้าหนีภาษี การลักลอบนำเงินออกนอกประเทศเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเพื่อนำไปเล่นการพนัน เป็นต้น

การปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ

องค์ประกอบในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว							
การอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน	การพัฒนาและเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม	การจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี	การพัฒนาทรัพยากรบุคคล	การพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยว	การพัฒนาสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	การสนับสนุนการลงทุน	ความปลอดภัยและความมั่นคง
ACMECS	GMS	ATA	ACMECS	ACMECS	GATS	GATS	ATA
GMS	ACMECS	ACMECS	GMS	MGC	AFAS	AFAS	
สามเหลี่ยมมรกต		GMS	ATA	สามเหลี่ยมมรกต			
		สามเหลี่ยมมรกต	สามเหลี่ยมมรกต				
		MGC	MGC				

หมายเหตุ: เรียงลำดับตามความสำคัญของความร่วมมือที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา

ดังนั้นจากสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่าความตกลงทั้งหลายฉบับที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชามีเพียงพอต่อการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว และความตกลงเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติจากรัฐต่างๆ รวมถึงสามารถส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาได้จริงนั้นยังไม่สอดคล้องกับการวิจัยที่ผู้เขียนได้ศึกษา ดังต่อไปนี้คือ

1. แม้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจะมีอยู่หลายกรอบความตกลง แต่ในแต่ละกรอบความตกลงได้ให้ความสำคัญกับบางประเด็นที่แตกต่างกัน รวมถึงบางประเด็นกลับได้รับการมองข้ามไป เช่น ประเด็นเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2. ในด้านการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ยังไม่ได้รับการปฏิบัติ ปัญหานี้สามารถวิเคราะห์ออกได้เป็น 2 ปัจจัยคือ

ปัจจัยแรกคือกรอบความตกลงทั้งหลายไม่มีลักษณะเป็นการผูกมัดรัฐให้ต้องปฏิบัติตามเท่าที่ควร เป็นเพียงการเสนอโครงการในที่ประชุมเพื่อรักษาหรือกระชับความสัมพันธ์อันดีกันในในระดับกลุ่มประเทศที่ร่วมมือ หากบังคับจะบังคับโดยใช้เกณฑ์เดียวกับสนธิสัญญา คงไม่ได้ หากแต่เป็นการคาดหวังว่ารัฐจะคำนึงถึงศักดิ์ศรีของตน ในเวลาที่แถลงต่อที่ประชุมถึงความก้าวหน้าของความตกลงที่ได้ดำเนินการกันไว้

ปัจจัยที่สองคือโครงการต่างๆตามความร่วมมือจะดำเนินการไปได้ก็ต้องอาศัยงบประมาณและบุคลากรเป็นตัวขับเคลื่อน แต่ในทางปฏิบัติมีแต่การพัฒนาแต่ด้านบุคลากร แต่งบประมาณที่ใช้ในการขับเคลื่อนโครงการต่างๆนั้น ไม่ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาคือ แม้บางประเด็นจะมีการกำหนดสิทธิหน้าที่ของรัฐกันชัดเจนแล้ว รัฐก็ยังไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะยังไม่มียุทธศาสตร์

3. ปัจจัยภายในประเทศ แม้บางประเด็นความร่วมมือได้รับการปฏิบัติเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่การพัฒนาการท่องเที่ยวยังคงติดขัดไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพราะเกิดจากปัจจัยภายในประเทศ เช่น การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อยครั้งทำให้การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง ปัญหาความขัดแย้งกับประเทศเพื่อนบ้านทำให้ความร่วมมือไม่ราบรื่น ปัญหาความวุ่นวายภายในประเทศทำให้ความตั้งใจให้มาท่องเที่ยวลดลง สภาวะความถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้การท่องเที่ยวชบเซา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1) ในกรอบความตกลงทั้งหลายได้ให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดนไว้มาก ดังจะเห็นได้จากกรอบความตกลงทุกกรอบความตกลง และการอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน จำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศเช่น เรื่องวีซ่า การปรับปรุงจุดตรวจ การใช้ระบบ Single-window service หรือ Single-stop service ล้วนแต่จำเป็นต้องมีการตกลงกับรัฐอื่นๆเพื่อประสานความร่วมมือ รวมถึงควรมีการจัดตั้งสถานกงสุลเพื่ออำนวยความสะดวกในการอนุญาตหนังสือเดินทาง โดยพิจารณาจากสถานกงสุลที่มีอยู่แล้ว และการเดินทางของนักท่องเที่ยวตามแนวทาง Network and Circuit Tourism จึงควรมีการจัดตั้งสถานกงสุลเพิ่มเติมเพื่อรองรับการให้บริการการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่อยู่ระหว่างสามประเทศ ให้สามารถเดินทางเข้าหากันโดยตลอด

และดังที่ได้กล่าวมาแล้วถึงอุปสรรคที่เกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการเดินทางเข้าออกลาว และการท่องเที่ยวใน ลาว จึงควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเดินทางเข้า-ออกประเทศลาวเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่ในขั้นการขอวีซ่า ซึ่งควรจะยื่นขอได้ที่สถานทูต ลาวประจำประเทศต่างๆและที่สำนักงานกงตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งตั้งอยู่ตามด่านต่างๆของ ลาวและการขอวีซ่าเพื่อการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวควรกระทำได้โดยไม่ต้องมีการกำหนดให้นักท่องเที่ยวต้องมีผู้รับรองในลาวก่อนแต่อย่างใด ในระยะยาวควรพิจารณาให้นักท่องเที่ยวจากบางประเทศเดินทางเข้าได้โดยไม่ต้องขอวีซ่า สำหรับการท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 30 วันเป็นต้น และเมื่อนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้า-ออก ลาว ได้โดยสะดวกแล้ว ลาวสมควรปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยยกเลิกการขออนุญาตออกนอกแขวง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ว่า ลาวเป็นรัฐเดี่ยว ซึ่งปราศจากความจำเป็นที่จะต้องมีขั้นตอนการขออนุญาตเดินทางไปมาระหว่างแขวงต่างๆ ทั้งนี้ลาว จำเป็นต้องเตรียมพร้อมและปรับปรุงกฎระเบียบภายในหากต้องการเข้าร่วมในโครงการ Single Visa เพราะลาวมีปัญหาเกี่ยวกับการอนุญาตให้คนต่างชาติเข้าแดนอยู่มากรวมถึงการที่ไทยและกัมพูชายังไม่ยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับนักท่องเที่ยวที่ถือหนังสือเดินทางให้แก่นักกัน แต่ทั้งนี้เมื่อโครงการนำร่องในการจัดทำ AVS ได้ นำร่องการทำ Single Visa จึงเป็นการเริ่มต้นที่ดีที่ไทยและกัมพูชาจะได้ยกเลิกกฎเกณฑ์การตรวจลงตราให้แก่นักกันและกันด้วย พร้อมทั้งควรมีการกำหนดให้มีเอกสารการเดินทางพิเศษในพื้นที่การพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกัน ซึ่งใช้สำหรับระยะสั้น เพื่อวางมาตรการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มความดึงดูดใจ พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มประเทศของพื้นที่ศึกษา และการปรับมาตรฐานด้านการท่องเที่ยวเข้าหากัน ได้แก่ การใช้มาตรการเขตพื้นที่เฉพาะ ซึ่งในทางปฏิบัติอาจจัดทำในรูปของการประทับตราสารวีซ่าครั้งเดียวแล้วสามารถเดินทางได้ทุกประเทศที่ทำการตกลง เป็นต้น มาตรการการกำหนดเขตพื้นที่เฉพาะที่จัดให้มีข้อตกลงเกี่ยวกับการเดินทางได้แก่พื้นที่รองรับอารยธรรมขอม เป็นต้น

2) หากการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาวและกัมพูชาได้ผลจริงจะมีนักท่องเที่ยวจากประเทศที่หลากหลายมากขึ้น ดังนั้นเรื่องภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและแน่นอนว่ามีคฤเทศก์ของชาตินั้นๆเองจะสามารถใช้ภาษาอธิบายความแก่นักท่องเที่ยวชาติหรือให้บริการนักท่องเที่ยวชาตินั้นๆได้ดี แต่กรอบความตกลงไม่ได้มีข้อบทเกี่ยวกับการให้รัฐต้องยกเลิกกฎหมายเรื่องสัญชาติที่เป็นอุปสรรคต่องานธุรกิจนำเที่ยวและมีคฤเทศก์ ดังนั้น รัฐจึงควรแก้ไข

กฎหมายภายในเพื่อให้ชาวต่างชาติสามารถประกอบอาชีพนำเที่ยว หรือการยินยอมรับมีคฤหาสน์จากต่างประเทศ เพื่อให้การส่งเสริมมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ต้องมีการอบรมหรือสอบใบอนุญาตหรือจัดมาตรฐานให้กับมัคคุเทศก์ชาวต่างชาติที่ประสงค์จะมาประกอบอาชีพในพื้นที่ที่จะทำการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3) ความปลอดภัยและความมั่นคง มีเพียงแค่กรอบความตกลงเดียวที่กำหนดถึงเรื่องความปลอดภัยและความมั่นคงไว้นั้นคือ กรอบความตกลงด้านการท่องเที่ยวอาเซียน และได้มีการออกปฏิญญาด้านความปลอดภัยและความมั่นคงของการท่องเที่ยว (Declaration on tourism safety and security by the ASEAN Tourism ministers) แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ปฏิญญานี้เป็นการการันตีได้แค่รัฐนั้นๆ ได้ให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพไว้อย่างไร แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การท่องเที่ยวในรัฐนั้นๆ จะได้รับความปลอดภัยเสมอไป ดังนั้น รัฐควรที่จะต้องจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยในทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม จึงควรมีการรณรงค์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อพึงระวังต่างๆ เช่น ประกาศเตือนไว้ตามสถานที่ต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวจะพบเห็นได้ง่าย รวมถึงการให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ตามหน่วยงานราชการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวไปติดต่อ นอกจากนี้ควรเพิ่มขีดความสามารถของตำรวจท่องเที่ยวในการควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และด้านกระบวนการยุติธรรมควรมีการแก้ไขปรับปรุงวิธีการพิจารณาคดี ที่มีนักท่องเที่ยวเป็นผู้เสียหายให้รวดเร็วยิ่งขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพักอาศัยในพื้นที่ท่องเที่ยวที่จำกัด ข้อพิพาทเกี่ยวกับการลวงขายสินค้า การขายสินค้าคุณภาพต่ำกว่าที่โฆษณา การขายสินค้าและบริการในราคาสูงเกินสมควร การหลอกลวงและการฉ้อโกงเหล่านี้ ควรเพิ่มอำนาจหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหรือตำรวจท่องเที่ยว ให้มีอำนาจสืบสวน สอบสวน ชี้ขาดข้อพิพาท และบังคับคดีได้โดยไม่ต้องดำเนินกระบวนการทางศาลตามปกติ อย่างไรก็ตาม การเพิ่มอำนาจเช่นนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย เพราะอาจเป็นช่องทางให้ผู้ทุจริตหรือผู้ขาดคุณธรรม ใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ไม่ถูกต้องเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือพรรคพวกได้ ดังนั้น การเพิ่มอำนาจแก่นายงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงควรเป็นไปภายใต้เงื่อนไขที่รัดกุมเท่านั้น

4) ประเทศไทยควรเน้นการเปลี่ยนแปลงสถานะและบทบาทหน้าที่ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมการลงทุนทางธุรกิจท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยให้เป็นศูนย์กลางการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งเสนอแนะการแก้ไขปัญหาการส่งเสริมการลงทุนทางธุรกิจท่องเที่ยวต่อรัฐบาล และการออก

มาตรการจูงใจให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนไทยในต่างประเทศมาร่วมกับเงินได้ภายในประเทศเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น

5) ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างไทย ลาว และกัมพูชา นั่นคือ ปัญหาในด้านเงินทุน ประเทศทั้งสามจึงจะต้องผลักดันโครงการที่ นำลงทุนร่วมกับประเทศหุ้นส่วนการพัฒนา (development partners) คือ ฝรั่งเศส เยอรมนี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB: Asian Development Bank) ให้ เข้ามามีบทบาทในการดำเนินโครงการความร่วมมือสาขาต่าง ๆ มากขึ้น และเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือที่มีผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

6) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับกัมพูชา นับว่าเป็นความท้าทายอย่างยิ่ง สำหรับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว รูปแบบการรวมตัวกันของอาเซียนมีลักษณะพิเศษ คือจะมีลักษณะความร่วมมือกันอย่างไม่เป็นทางการโดยเน้นที่เจตนารมณ์ร่วมกันมากกว่าการ ผูกพันกัน¹ การที่ประเทศต่างๆทำความร่วมมือกัน ก็หมายถึงประเทศต่างๆต่างยอมสละหรือลด อำนาจบางส่วนที่รัฐพึงมีลง และมาดำเนินการภายใต้กรอบที่รัฐได้ร่วมมือไว้ แต่สำหรับในทาง ปฏิบัติ โดยเฉพาะระหว่างไทยและกัมพูชาด้วยกันแล้ว ประเทศทั้งสองต่างคิดถึงแต่ผลประโยชน์ ของตน และไม่ยอมสูญเสียอำนาจบางประการ อาจทำให้กรอบความร่วมมือต่างๆไม่สามารถ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่น แม้ในความร่วมมือสามเหลี่ยมมรกตได้พยายาม ลดอุปสรรคด้านการผ่านแดนในบริเวณช่องสะงำกับช่องจอมของกัมพูชาได้นำพึงพอใจแล้ว แต่จากเหตุการณ์พิพาทชายแดนไทยบริเวณพระวิหารที่ผ่านมา บรรยากาศที่จุดผ่านแดนดังกล่าวก็ เป็นไปในทางลบโดยทางการของทั้ง 2 ประเทศ เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบการเข้าออกของ ประชาชน จึงควรมีข้อสรุปที่ชัดเจนและอย่างสันติวิธีที่จะไม่ก่อให้เกิดการกระทบกระทั่งกันระหว่าง ประเทศทั้งสอง อันนำมาซึ่งผลกระทบโดยตรงต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

7) รัฐอาจกำหนดกฎหมายภายในไว้ ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว เช่น การกำหนดเรื่องสินค้าต้องห้าม การจำกัดการนำเงินออกไปนอกประเทศ หรือการ ไม่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปเล่นการพนันที่ประเทศกัมพูชา อาจจะขัดกับ

¹ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ, เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 11-12 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, พิมพ์ครั้งที่ 5 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2540

การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งนี้รัฐจึงจำเป็นต้องชั่งน้ำหนักของผลดีผลเสียหากจำเป็นต้องทำการส่งเสริมการท่องเที่ยวว่าจะปรับลดเงื่อนไขดังกล่าวลงหรือไม่ เพราะหากรัฐเข้มงวดกับมาตรการต่างๆก็จะเป็นการสร้างอุปสรรคต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในทางกลับกัน หากรัฐปล่อยให้มีความเสรีในเรื่องดังกล่าวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว อาจจะก่อให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐได้

8) จากเหตุการณ์ปิดล้อมสนามบิน ชาวปิดล้อมการประชุมกลุ่มผู้นำประเทศอาเซียน เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง ชาวเพลิงไหม้สถานบันเทิง ชาวกรรมาธิการต่อหน้าต่อตาของนักท่องเที่ยว ล้วนก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อสถานการณ์ท่องเที่ยวไทย จึงควรเร่งสร้างการประชาสัมพันธ์หรือสร้างมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในแบบต่างๆ เพื่อฟื้นฟูภาพพจน์การท่องเที่ยวของประเทศให้กลับมามีภาพพจน์ในทางบวกอีกครั้งหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กฎกระทรวงฉบับที่ 25 (2550) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
พ.ศ.2485

กรมการกงสุล. เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันระหว่างประเทศ หน่วยที่ 11-12
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2540

กรมการกงสุล. การได้รับการยกเว้นการตรวจลงตรา และ Visa on arrival ของคนต่างด้าวที่
ต้องการเข้าราชอาณาจักร. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2551.
(เอกสารไม่ตีพิมพ์)

กรมการกงสุล. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการตรวจลงตราประเภทต่างๆ. กรุงเทพฯ: กระทรวงการ
ต่างประเทศ, 2551. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

กรมการค้าต่างประเทศ. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง.
กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์, 2551 (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

กฤษฎา อาชวณิชกุล. บทสังเคราะห์สถานการณ์คนข้ามชาติ และทางเลือกนโยบายการ
นำเข้าแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2540.

กองตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าว กรมการกงสุล. ความร่วมมือเรื่อง ACMEC
Single Visa. กรุงเทพฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2551. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

จันทร์ชัย โชคดีรสวัสดิ์. ผลกระทบของกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการของอา
เซียนต่อกฎหมายไทย: ศึกษากรณี สาขาการเงิน. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2544

ธรรมบุญ ประจวบเหมาะ. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:
สมาคมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529

นฤมล สมิตินันท์. ที่พัก(Accommodation)ในการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2533.

นิคม จารุมณี. การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนา
ตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2535.

บุญช่วย ศรีคำพร.ธุรกิจการท่องเที่ยว,สมาคมเศรษฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2533.

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องกำหนดวงเงินตราต่างประเทศที่ผู้นำเงินตราต่างประเทศออกไป
นอกหรือเข้ามาในประเทศต้องสำแดงรายการเงินตราต่างประเทศ

พระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ.2485

รัฐพร ตริณรงค์.แนวทางในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย

ภายใต้ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต.สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2540.

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ผลกระทบต่อการ
ค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังการเจรจาการค้าหลายฝ่ายรอบอุรุกวัย สาขา
ท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2536.

สถาบันขนส่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.โครงการศึกษาความเหมาะสมในการจัดตั้งสถานีขนส่ง
สงสินคำ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2549

สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักนโยบายและแผน กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย ร่วมกับ กรมผังเมือง และกรมการพัฒนาชุมชน. การพัฒนาจังหวัดบริเวณ
พื้นที่หกเหลี่ยมเศรษฐกิจในบทบาทของกระทรวงมหาดไทย.กรุงเทพฯ:กระทรวง
มหาดไทย,2539.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนา
สามเหลี่ยมท่องเที่ยวเชื่อมโยง ไทย ลาว กัมพูชา.กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย,2542.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.โครงการศึกษาและวิเคราะห์ทิศทางการ
การลงทุนด้านการท่องเที่ยวในเขตอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง.กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัย
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย,2547.

สรุปการประชุมความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวในกรอบอาเซียนและอาเซียน+3,เดือนมิถุนายน
2548. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

สรุปประเด็นการประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง
ครั้งที่ 2 วันที่ 3 พฤศจิกายน 2548 ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร.(เอกสารไม่ตีพิมพ์)

สรุปผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ACMECS วันที่ 5 สิงหาคม 2548 เมืองเสียมราฐ
ประเทศกัมพูชา.(เอกสารไม่ตีพิมพ์)

สรุปผลการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศ ACMECS วันที่ 4 พฤษภาคม 2550 ณ เมืองมัตตะเลย์,
ประเทศพม่า.(เอกสารไม่ตีพิมพ์)

สรุปผลการประชุมรัฐมนตรี ACMECS อย่างไม่เป็นทางการ (ACMECS Special SOM and
Ministerial Retreat) วันที่ 1-2 พฤศจิกายน 2547 จังหวัดกระบี่.(เอกสารไม่ตีพิมพ์)

เสรี วังสีไพจิตร.ตุลาคม.วิวัฒนาการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลกและของประเทศไทย.

รัฐสารภิรักษ์.ปีที่33 (ตุลาคม 2534): หน้า 27.

อรพวรรณ พันธุ์พัฒนา.ผลกระทบต่อการค้าบริการจากการเปิดเสรีภายหลังจากการเจรจาการค้า
หลายฝ่ายรอบอุรุกวัย(สาขาการท่องเที่ยว)".วารสารกฎหมาย.ปีพ.ศ.2538: หน้า 42.

ภาษาอังกฤษ

Action plan on tourism development cooperation in the Emerald Triangle.

ASEAN Tourism Agreement.

Bagan Declaration.

GMS East-West Economic Corridor Flagship Programs.

GMS North-South Economic Corridor Flagship Programs.

GMS Southern Economic Corridor Flagship Programs.

GMS Tourism Management Flagship Programs.

Hanoi programme of action for Mekong-Ganga Cooperation.

Joint Press Statement The First Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Cebu,Philippines,10 January 1998.

Joint Press Statement The 2nd Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Singapore,28 January 1999.

Joint Press Statement The 3rd Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Bangkok,Thailand,23 January 2000.

Joint Press Statement The 4th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Bandar Seri Begawan,Brunai Darussalam,13 January 2001.

Joint Press Statement The 5th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Yogykarta,Indonesia,24January 2002.

Joint Press Statement The 6th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Phnom Penh,Cambodia 24 January 2003.

Joint Press Statement The 7th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Vientiane, Lao PDR, 3 February 2004.

Joint Press Statement The 8th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Langkawi, Malaysia, 24 January 2005.

Joint Press Statement The 9th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Davao, Philippines, 16 January 2006.

Joint Press Statement The 10th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Singapore, 29 January 2007,

Joint Press Statement The 11th Meeting of the ASEAN Tourism Ministers
Bangkok, 21 January 2008.

Pakse Declaration on Tourism Cooperation in the Emerald Triangle.

The Economic Cooperation Strategy Plan of Action.

Vientiane Declaration on Mekong-Ganga Cooperation.

www.aranimmigration.com,

www.consular.go.th,

www.mfa.go.th,

www.thaipr.net,

www.soc.soc.go.th,

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสัจจาวุฒิ รอดสำราญ เกิดวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ.2526 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ (กฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547 และเข้าศึกษาในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ (กฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2548 เข้าทำงานในตำแหน่งอาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ฝ่ายมัธยมศึกษา โรงเรียนจิตรลดา เมื่อปีพ.ศ.2549 และในปีพ.ศ.2550-ปัจจุบัน (พ.ศ.2552) ทำงานในตำแหน่งอาจารย์หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โรงเรียนจิตรลดา

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย